

2013 - Anul Nichita Stănescu

Nichita Stănescu

31 martie 1933 – 13 decembrie 1983

80 de ani de la naștere – 30 de ani de la moarte

„I-a fost dat să trăiască o jumătate de veac. Marile lui aripi de albatros, obosite de furtunile prin care au trecut, pe înălțimile la care îl purtaseră, l-au adus pe un tărâm unde va rămâne în tovărășia celor mai ilustre umbre ale poeziei, acolo unde puțini sunt cei cărora le este dat să ajungă.”

(Geo Bogza)

„Nichita era un spectacol cu un singur personaj, spectacol la care veneau cu încântare sau din curiozitate poeți și nepoeți, iubitori și urători de poezie, indivizi de toată mâna, care plecau însă cucerii de farmecul său. [...] Spiritul său, apt să împodobească palate și mai ales umilele, binecuvântatele sălașe ale limbii române, vocabulele căreia l-au absorbit și l-au geometrizat ca un fagure, da, spiritul său ne face acum cu mâna de deasupra existenței cea de toate zilele...”

(Marin Sorescu)

„Ivirea unui poet ca Nichita Stănescu începuse prin a sfida veștile rele privind destinul – și viitorul – poeziei. [...] Era o invenție neașteptată a naturii apariția sa, un act parcă de multă vreme

amânat, izbucnind triumfător la suprafață, sub puterea unei extraordinare presiuni subpământene, ce devenise de nesuportat și își impusese în sfârșit dreptul la întrupare, dreptul la manifestare, dreptul la timp”

(Lucian Raicu)

„Dintre toți contemporanii pe care i-am cunoscut mai direct, la el m-a izbit mai ales puritatea de cristal a sentimentelor trăite în orizontul lor infantil; el nu avea toate acele griji domestice și meschine ca noi toți ceilalți. De aceea se JUCA de-a v-ați ascunselea cu acel aer poznaș de mare ștregar. Dacă una din manifestările genialității, așa cum s-a spus, constă în conservarea permanentă a stării de copilărie, atunci negreșit el era foarte aproape de natura Geniului, locuia în această natură.”

(Marin Mincu)

Colegiul editorial:

Acad. prof. dr. Dinu C. Giurescu

Acad. prof. dr. Gheorghe Buzatu

Acad. prof. univ. dr. Constantin Gh. Marinescu

Prof. univ. dr. Adrian Dinu Rachieru

Conf. univ. dr. Elena Tîrziman

Dr. Doru Bădără

Lector univ. dr. Cătălin Negoită

Începutul toamnei gălățene

Prof. dr. Zanfir Ilie
Director,
Biblioteca Județeană
„V.A. Urechia” Galați

Trăind în ritmurile dinamice ale marilor aglomerări urbane, aproape că nici nu se mai simte trecerea dintr-un anotimp în altul. Timpul devine o curgere liniară și rapidă, alarmant de rapidă, iar în locul acelei împăcări mioritice cu lumea și cu destinul, pe care o percepe (încă) românul la sate, în acea repetabilă configurație deal-vale a filosofiei lui Blaga, în locul aceluia „picior de plai” sau acelei „guri de rai” specifice nouă românilor, se instituie tot mai mult și tot mai apăsător, peste tot și în doze tot mai mari, cenușiul continuu al urbanului... Și, totuși, anotimpurile există, chiar dacă, așa cum se spune în ultima vreme, România a fost văduvită de două dintre ele, tot mai evidentă fiind trecerea directă din vară în iarnă, ceea ce ar însemna că noua rostuire a firii ne răpește tocmai cele mai încântătoare și simbolice sezoane, anume cele de trecere, primăvara, cu renașterea generală, și toamna, cu strângerea roadelor și declanșarea bilanțurilor...

La Galați, toamna vine asemenea adierii de prin stepile Dobrogei, traversând Dunărea într-o noapte anume, când se umple cu nisipul vremii clepsidra ultimului echinocțiu, iar rândunelele din ce în ce mai puține printre ramificațiile de beton și sticlă ale orașului se pregătesc să survoleze sudul continentului. Dar poate că ea se coboară dinspre miazănoapte, anunțându-se ca o undă de avertisment zămislită sus, pe vârful Zboina, străjerul Vrancei, sau dinspre Lacul Brateș, întins cândva cât

o mare a Moldovei, sau pe Siret, sau pe Prut, vine, aducând clinchetul de talangă al turmelor de oi de prin țara Bucovinei. De peste tot, ar putea veni toamna, și tocmai de aceea, aproape că nu simțim când ne învăluie și se instalează în noi dintr-o dată, ca o certitudine și ca o nouă stare, de atâtea ori trăită și parcă întotdeauna alta, diferită de cea a anului din urmă.

Aceasta și pentru că, în ritmurile vieții urbane, semnele specifice pe care le aduce natura la începutul fiecărei toamne trec aproape neobservate, uneori nici nu avem răgazul să le percepem, să le luăm în seamă și să le descifrăm încă o dată semnificațiile, grăbiți prea tare sau acaparați prea mult de preocupările cotidiene, care, ele însele sunt marcate, fără să ne dăm seama, de noul anotimp. De aceea, putem spune că la Galați toamna vine cu adevărat abia când arterele centrale și, în primul rând, strada Domnească, sunt animate aproape peste noapte de un val fermecător de tinerețe și dinamism și o veste se răspândește printre trecători: au (re)venit studenții!... Galațiul are acum două universități, ambele împrumutându-și numele de la fluviul care le definește. „Dunărea de Jos” și „Danubius”, au o tradiție relativ recentă în învățământul universitar (din 1948), dar și unele rezultate naționale deosebite, iar la nivel de țară, Galațiul este cotate ca al optulea centru universitar, cu un număr de peste 21.000 de studenți. Sigur, mulți dintre ei sunt chiar din oraș, dar vin, de asemenea, mulți din județ sau din alte județe, iar când se strâng împreună în jurul celor două campusuri, impactul tinereții este evident, fie

și pentru că se restabilește dezechilibrul de peste vară, în sensul că, fără prea mari posibilități de a pleca în vacanțe prin alte părți, cei vreo 26.000 de pensionari locali au deținut și dețin majoritatea, dominând ambianța pe arterele de circulație și pe aleile parcurilor... Dacă mai

adăugăm și liceenii din județ, care se strâng și ei pe lângă școlile lor, avem dintr-o dată în față o veritabilă infuzie de tinerețe, dinamism și speranță, care marchează, în fiecare an, începutul toamnei gălățene...

Dacă, într-adevăr, prin tradiție, oriunde în țară, toamna este anunțată de primele clinchete ale clopoțelului școlar, rând pe rând, gimnaziile, liceele, colegiile naționale și universitățile începând cursurile noului an de învățământ, suflul noului anotimp, se simt în aceeași măsură, dar sub alte forme, în mai toate instituțiile culturale, printr-o dinamizare consistentă a activității, în urma întoarcerii din vacanțe, concedii sau întreruperi de activități. Dacă au venit elevii și studenții, e musai ca și bibliotecile să-și suplimenteze capacitatea de ospitalitate și ofertă, după cum și terenurile sportive, cluburile, casele de cultură, cenaclurile să-și deschidă noile stagii. Aceasta în condițiile în care, oricât de lungă și oricât de intens de consumată a fost vacanța de vară, pulsul cultural al cetății nu s-a oprit nicio clipă, ci și-a diminuat doar, pe alocuri și cu prudență, ritmurile, pentru că, se știe, vara gălățeană s-a constituit, mai ales în ultima vreme, ca sezon al festivalurilor...

Cel puțin trei dintre ele au marcat sezonul 2013 prin depline reușite și participări dintre cele mai numeroase și mai alese: Festivalul Național al Cărții „Axis Libri”, Festivalul Internațional „Serile de Literatură Antares” și Festivalul Internațional „Leonard”, organizate, în ordine, de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”, Filiala Sud-Est a Uniunii Scriitorilor din România și Teatrul Muzical „N. Leonard”. Toate trei s-au desfășurat la începutul sezonului estival, în lunile mai-iunie, profitând din plin de farmecul orașului înmiresmat de nuntirea teiului, aducând la Galați mari personalități culturale și artistice din țară și de peste hotare și transformând orașul de la Dunăre într-o vremelnică, dar convingătoare capitală a spiritualității și culturii românești.

Când vine toamna, un alt festival iese în scenă, unul cu o tradiție și mai îndelungată decât cele trei ale verii și cu impact în zona creației dramatice și interpretării scenice – Festivalul Național de Comedie, înființat în 1976 și desfășurat cu regularitate în fiecare an, chiar dacă acum poartă o altă denumire, mai modernă și mai percutantă: „Festingal”. Teatrele din țară și, adesea, din străinătate, așteptate la această mare întrunire dramaturgică, regizorală și actoricească se adună aici, de obicei în octombrie, astfel încât, la Galați, se

poate spune: „Dacă e *Festingal*, e toamnă”... Toamna mai înseamnă însă și redeschiderea cenaclurilor și cluburilor literare. Și poezii au, într-un fel, vacanțele lor, chiar dacă scrisul are alte ritmuri și alte canoane, așa că toamna îi readuce și pe ei în spații din ce în ce mai răcoroase de întâlnire, într-o activitate care, deși la prima vedere ar fi doar una de taifas și socializare, are o mare importanță în viața spirituală a urbei.

Se știe că mișcările literare românești, mai vechi sau mai moderne, s-au format și s-au dezvoltat în jurul unor cenacluri, reviste literare, mentori, constituite în veritabile școli și curente cu mare influență în formarea unor mari poeți, prozatori, dramaturgi, critici și istorici literari. Nu avem pretenția că se întâmplă acum așa ceva la Galați, dar ne putem pune întrebarea: „Cum am putea organiza la Galați, cu succes, festivaluri naționale și internaționale de carte și de literatură, dacă n-am avea o puternică mișcare literară locală, care să le fundamenteze și să le ofere consistență?”. Ce se întâmplă la Cenaclul Filialei Sud-Est a Societății Scriitorilor din România, la Salonul literar „Axis Libri” al Bibliotecii „V.A. Urechia”, la Cenaclul Umoriștilor „Verva”, la Clubul de critică „Oblio” al Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, la cenaclurile studențești etc. se constituie împreună într-o garanție a viitorului literaturii gălățene. Și, dacă toamna se numără, cum se spune, bobocii, este bine să se numere, uneori, și poezii... Din păcate, acum, ne ies cu doi mai puțin, prin plecarea în eternitate a prozatorului Mircea Ionescu și a poetului Simón Ajarescu, ambii membri ai Uniunii Scriitorilor din România... Dar, cum legile firii sunt implacabile, să ne aruncăm privirile spre cei ce abia acum bat la porțile consacării și care cu prioritate sunt așteptați în cenacluri.

Așa începe toamna culturală la Galați... Dar numai după ce o ceață densă va acoperi Dunărea ascunzând-o privirilor grăbite, numai după ce toate frunzele teilor care ne-au încântat un nou sezon vor fi ajuns la discreția vântului tot mai rece, numai după ce Faleza se va pustii de freamătul și larma copiilor, numai după ce în cataloagele școlare vor apărea primele note, numai după ce toate viile din hinterlandul orașului vor fi culese și numai după ce ne vom reaminti versurile „Cri, cri, cri, toamnă gri/ Nu credeam c-o să mai vii...”, vom ști cu adevărat că ne aflăm în inima toamnei, și nu într-o anormală prelungire a verii sau într-o iarnă cu mult prea grăbită...

Galați, septembrie 2013

Clasic și modern în managementul de bibliotecă: Modelul cibernetic (I)

Alexe Rău

*Director general,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova*

Rezultatele unei investigații efectuate mai demult de către UNESCO arătau că lumea bibliotecilor se situa printre domeniile sociale cele mai conservatoare, fiind depășită în această privință doar de lumea științei academice. Nu încapă îndoială că o asemenea stare de lucruri mai subzistă. Stau mărturie în acest sens formulele de dirijare aplicate în biblioteconomia

basarabeană, în majoritatea lor tradiționale, adeseori patriarhale și vetuste. Circumscrise, pe parcursul multor decenii, unei infrastructuri sociale vicioase, când algoritmurile de funcționare erau slobozite de sus, canonizând chiar și manifestările exterioare cele mai neînsemnate, bibliotecile înfățișau, dacă e să recurgem la niște noțiuni din domeniul picturii, un fel de natură statică cu programul și statutul partidului. Orice manifestare dinamică era posibilă numai în măsura în care aceasta se sincroniza cu oscilările sau cu undulările capricioase ale liniei oficiale. E drept că sedentarismul biblioteconomic a fost cauzat nu doar de regimurile politice, deși anume pe ele cade culpa cea mai grea de a ne fi atrofiat capacitatea de adaptare și interacțiune cu mediul, ci și de factori de sorginte internă, profesională, dintre aceștia evidențiindu-se tradiționalismul formal al suporturilor de informație și metodelor de conservare, comunicare și vehiculare a acestora alături de tehnologiile biblioteconomice standardizate pe plan internațional și deci cu greu susceptibile.

Și totuși, ultimul pătrar, dar mai cu seamă această finalizatoare decadă de secol XX, a propulsat universul bibliologic astfel încât determinantele domeniului bibliotecilor au devenit, așa cum scrie Ion Stoica, cele ale unui „teritoriu de o seculară stabilitate, traversat azi de liniile de forță ale unui dinamism copleșitor”. Managementul de bibliotecă s-a pomenit într-o situație fără precedent. Pe de o parte, interconexiunea biblioteconomiei cu

informatica și computerizarea generală a celei dintâi impune depășirea formulelor tradiționale de dirijare, iar căderea regimului totalitar și liberalizarea vieții socioeconomice, imprevizibilul și incertitudinea cu care se confruntă bibliotecile adaugă la acest obiectiv nevoia de corespondență cu mediul schimbător și de a supraviețui. Pe de altă parte, mecanismul nou de dirijare trebuie să integreze determinantele antinomice ale lumii bibliotecilor: stabilitate și dinamism, clasicul și modernul, tradiția și inovația, pentru că altminteri el nu numai că nu s-ar suprapune cu starea obiectului dirijat, ci ar mai și crea niște dihotomii dăunătoare pentru dezvoltarea armonioasă a acestor instituții. Clișeele și preceptele comune sunt, în acest concurs de factori și împrejurări, nu numai ineficiente, ci chiar derutante și deci contraindicate. Cum fiecare bibliotecă are o ambianță specifică, ipostaza tuturora fiind actualmente una aleatorie, alternativa unică de afirmare și dăinuire este, după părerea mea, autoreglarea, aceasta necesitând totuși, într-o măsură anumită, un cadru juridic adecvat. Mimetismul va trebui să bată în retragere de pe poziția sa dominatoare, împuternicirile sale limitându-se doar la ceea ce vizează comportamentul sistemelor vii care, topindu-se și călindu-se prin autoreglaj, sunt, în speță, niște aliaje organice de trecut, prezent și viitor, adică la ipostaza lor de modele cibernetic.

Întrebarea firească ce se iscă în această ordine de idei este dacă nu cumva paralela, fie chiar și sub genericul ciberneticii, între sistemele vii și cele nevie este aberantă. Or, se știe că ciberneticienii contemporani pornesc, în demersul lor, de la mașini și agregate tehnice. Opera, insuficient remarcată la timpul său, dar care, revalorificată astăzi, ni-l dezvăluie pe autorul ei, marele savant român Ștefan Odobleja, ca pe unul dintre ctitorii ciberneticii mondiale, vine să ne spulbere toate îndoielile. Descoperirile făcute de el au relevat faptul că fenomenele psihice ca dimensiuni ale lumii noastre interne nu sunt de la început fapte pur interne: ele își au o cauză, un precedent în procesele materiale, aderă la totalitatea claselor celorlalte fenomene

– de ordin mecanic, fizic, chimic, biologic, social, cultural, educațional – toate derulându-se conform unor principii unice și unificatoare: consonanța, antagonismul, corespondența, complementaritatea. Sesizând capacitatea faptului psihic de a fi un rezonator și un reproducător al celorlalte categorii de fenomene, savantul român descoperă că acesta poate fi postulat ca prototip, model, criteriu de abordare și interpretare a logicii organizării și funcționării oricăror alte sisteme, după care procedează la extrapolări de anvergură, operând unificări și integrări originale ale cunoștințelor din toate domeniile. Faptul capital relevat de Odobleja este că fenomenele psihice ca prototip al tuturor sistemelor dinamice au capacitatea de a se desfășura reversibil, de a se mișca în circuit, ele funcționează pe bază de corespondență, binaritate, simetrie, alternare, conducând la reacții și comportamente care influențează la rândul lor procesele de percepție. Astfel, pornind de la felul de organizare și funcționare a fenomenelor vieții sufletești ca formă, cea mai complexă, de manifestare activă a naturii, Odobleja descoperă principiul general al ciberneticii: autoreglarea și autoperfecționarea compartimentelor, sistemelor vii și nevii pe bază de reversibilitate. Importanța strategică a consonantismului odoblejean stă nu doar în prioritatea contribuției aduse de savantul român la construirea fundamentelor cibernetice, ci mai ales în homocentrismul viziunilor sale, astfel încât modelele de dirijare întemeiate pe principiile elaborate de el au de la bun început avantajul de a încorpora și a concilia într-un întreg organic antinomiile lumii bibliotecilor, în timp ce abordările tehnocentrice au creat probleme serioase legate de adaptabilitatea și chiar statutul factorului uman. Din acest unghi de vedere, teoria odoblejeană pare a fi, cu siguranță, deschizătoarea unui drum nou în știință, cel al ciberneticii umaniste, fapt care ne-a și determinat s-o alegem drept punct de plecare atunci când, demarând reorganizarea Bibliotecii Naționale a Moldovei, am purces la elaborarea unei structuri noi și a unui model nou de dirijare a acesteia. Cum însă autorul psihologiei consonantiste și-a menținut demersul său la altitudinea ciberneticii generalizate și cum constituirea unui model cibernetic de dirijare își are legitățile și principiile sale particulare, elaborările noastre s-au întemeiat și pe revelațiile unor savanți contemporani din

domeniul ciberneticii aplicate, noi străduindu-ne totuși, atunci când a fost cazul, să le reconsiderăm pe acestea din urmă pentru a le aduce la poziția de corespondență cu cibernetica umanistă prin reasezarea lor pe un suport homocentric.

Abordând managementul ca pe o categorie cibernetică, savanții W. Ashby, A. Berg, V. Afanasiev, St. Byr ș.a. au realizat că temelia acestuia o constituie informația și că legea fundamentală a dirijării este primatul genetic al informației chiar față de dirijarea însăși. Dirijarea fiind tratată ca un proces informațional, modelul de management se constituie și el pe temeiul unor legi și principii informaționale: ierarhizarea, circuitul informațional reversibil (sau legătura inversă și retrospectivă), diversitatea necesară, completarea exterioară (sau complementaritatea consonantistă).

Legea ierarhizării stă la baza oricărui sistem cibernetic de management, aplicarea corectă sau incorectă a acesteia determinând faptul dacă dirijarea va fi din capul locului una optimă și eficientă ori amorfă și falimentară. Legea în cauză ne spune că dirijarea ca proces informațional-cibernetic se poate produce numai în condițiile unei structuri ierarhice complexe. Orice tentativă de simplificare nejustificată, dar mai ales degradarea în simplism echivalează, în acest sens, cu o ablațiune vătămătoare pentru organismele vii de la care pornește cibernetica, consecințele fiind în cazul acestora pierderea capacității de autoreglare, iar pentru sistemele sociale — și o cădere într-o formulă de conducere rudimentară, ba adeseori chiar în entropism. În lumina homo centristului odoblejean, doi ar fi parametrii de la care ar trebui să pornească evaluarea gradului optim de ierarhizare. Primul constă în capacitatea omului (în cazul dat al dirigitorului de compartiment) de a recepționa și de a prelucra informația. Pornind de la ideile lui N. Wiener, unul dintre patriarhii ciberneticii, savanții americani K. Shanon și R. Hartly, introducând bit-ul ca unitate de măsură a informației, au elaborat și niște formule matematice pentru calcularea volumului ei, formula lui Hartly ($H = \log K$) pretându-se mai mult pentru evaluarea cantității de informație cuprinsă în texte, iar cea a lui Shanon ($H = \sum P_i \log P_i$) fiind una generală și deci mai adecvată în cazul nostru, întrucât dirijarea se confruntă, practic, cu toate genurile de informație.

(Va urma)

Din Colecțiile Bibliotecii

V.A. Urechia și Festivitatea de la Roma, din 1899, într-un album fotografic documentar (II)

Valentina Oneț
bibliotecar, Biblioteca
„V.A. Urechia”

Presă vremii a apreciat alocuțiunea istoricului român ca „*un magistrale discorso, uno splendido discorso, interotto più volte da applausi*” (p. 95); „*il suo discorso si riassume in un inno entusiastico a Roma, che i rumeni riconoscono madre gloriosa della loro patria*” (p. 103). Această imagine a fost tipărită de editura societății

pe acțiuni „Tipografia”, Sibiu și a circulat în epocă sub formă de carte poștală ilustrată, cu următorul titlu și fragment din discurs: *Românii în Forul Traian din Roma, 12 Oct. 1899*, și informația (în afara cadrului): *D. V. Urechia rostind discursul său. „Suntem aici, Excelență [Ministrul Instrucțiunii, Baccelli] și Domnule primar, ca să venerăm Columna marelui nostru Împărat. Suntem aici ca să spunem tuturor că: Roma este mama noastră”*. Imaginea am regăsit-o în *Istoria cartofiliei românești* de Silviu Dragomir, editată în 2010 la București, la capitolul **ilustrata – document**.

După discursul său, „îndelung aplaudat” de peste șapte sute de participanți, ajutat de Cârțan, V.A. Urechia depune *coroana de bronz* la „picioarele Columnei”, moment surprins în fotografia cu însemnarea *Deposizione della Corona*. Urechia notează despre acest moment: *Era în adevăr mișcător spectacolul. Se părea că una din figurile după Columnă, înviase și descinsese la baza ei* (p. 35-36). Personajul cel mai pitoresc, cel mai bine surprins în fotografii, rămâne

Badea Cârțan, fotografiat la poarta Universității Sapienza din Roma – *Il Pastore Cartianu* - în ȋțari și cămașă albă, lungă, cu mâna stângă la centura lată de piele, căciulă de cioban din munții Făgărașului și opincile românești, care, conform legendei, îl purtaseră pe jos la Roma. Cămașa pe care o purta „il pastore Giorgio Kartianu” la Roma imita croiala celei autentice. Urechia îl convinsese pe Cârțan „pe calea patriotismului”, că trebuie să poarte o cămașă curată, plătindu-i materialul pentru două cămăși (p. 29).

A doua fotografie din album cu Badea Cârțan personaj central, are însemnarea *La base della Colonna Trajana nel momento della deposizione*, dar comentariul lui Urechia din raport este mai explicit: *Cârțan după depunerea coroanei rămâne lângă columnă și lângă drapelul tricolor Macedo Român* (p. 35). Este imaginea cea mai clară, care surprinde cel mai bine momentul festiv. Această imagine a fost reprodușă și în *Foiaia Populară* din 24 oct. 1899, apărută la București, cu următorul comentariu: *Publicăm pe pagina I-a a ziarului nostru o interesantă gravură, luată de*

pe marea revistă ilustrată franceză l'Illustration, reprezentând piciorul turnului Traian din Roma, la locul unde membrii delegațiunii române la congresul orientaliștilor, în cap cu venerabilul nostru scriitor și academician d. V.A. Urechia, au depus coroana de bronz, făcută din inițiativa acestuia din urmă. Corespondentul fotograf al ziarului francez a luat o fotografie în momentul când cunoscutul țăran Badea Cârțan, - care era și el nelipsit de la mama Roma - se afla pe pedestalul Turnului, alături de coroană. De altfel, Cârțan, care a fost zilele acestea în redacția noastră, - pe care o vizitează spre a i se da colecții să le ducă dincolo - a rămas încântat când i-am arătat ilustrația”.

O apariție impresionantă la festivitatea de la Forum Traiani, a fost și aceea a reprezentantei presei române, prima reprezentantă a femeilor române care conferența în Occident, Smaranda Gheorghiu, într-un autentic costum național popular din zona Munteniei, stârnind admirația generală, care a ținut, de asemenea, discursul în italiană: „un magnifico squarcio (fragment)

lirico dedicato a Mamma Roma” (p. 103). *La signora Smara*, cum este numită în album, a fost remarcată și de presa italiană pentru ținută și discursul poetic: „*la Signora Smara, poetessa ed insegnante, ed una calda apostola della pace*” (p. 122).

Din album face parte și o imagine, luată de aproape, a *Coroanei de bronz*, jumătate alcătuită din frunze de laur și cealaltă jumătate din frunze de stejar stilizate. La bază este reproducă stema regală, încadrată de două banderole de bronz, pe care este înscrisă o inscripție dedicatorie *Divului Nerva Traian Comandor Daciae* și data de 12.X.1899. Pe marginea fotografiei este nota explicativă: *La Corona portata dai Rumeni alla Colonna Trajana*. Coroana comemorativă a fost lucrată în laboratorul Școlii de Arte și Meserii din București (p. 77).

Pentru a immortaliza manifestarea de la Roma, V.A. Urechia însărcinase un cunoscut fotograf, Lieure (sau *Le Lieure*) „*să ia principalele faze ale serbării, dar mulțimea invitaților îngrămădindu-se în jurul ministrului, a viceprimarului etc. nu a reușit să fotografieze serbarea. Din fericire câțiva amatori izbutiră, fiind în grup, a lua instantanee*” (p. 65), pe care istoricul le-a inclus în broșura dedicată Festivității de la Roma. O fotografie din album, cu titlul *Il fotografo C. Lelieure fotografando i gruppi*, îl surprinde pe fotograf oficial cu aparatul său de epocă pe trepied în timp ce fotografia grupul de participanți români și italieni la Congres, în fața Universității Sapienza din Roma. O altă fotografie din album prezintă trei coroane de flori naturale pe care grupul românilor le-a depus la mormintele regelui Vittorio Emanuele, a lui Garibaldi și Cavour, iar ultimele patru fotografii din album prezintă excursia la Tivoli a participanților la Congres.

Festivitatea de la Roma a purtat amprenta lui V.A. Urechia, un „arhanghel al entuziasmului” cum îl numea prietenul său B.P. Hasdeu, însuflețit de ideea națională și latină. „Filmul” festivității române de la Roma din 1899, în forma trimisă de fotoreporterul italian Dante Paolocci, a rămas, la peste o sută de ani distanță de la eveniment, un document iconografic autentic, captivant, încărcat de istorie și romantism, păstrat la secția Colecții speciale a Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați.

Scurtă istorie a lecturii în Europa de Roger Chartier

Iulia Lazăr
bibliotecar, Biblioteca
„V.A. Urechia”

Lectura silențioasă în mănăstirile secolului al VII-lea

Lectura silențioasă se referă la capacitatea de a lectura fără necesitatea de a citi textul cu voce tare, ci doar în scopul de a-l înțelege. După Paul Saenger, lectura silențioasă și doar vizuală apăruse în atelierele copiștilor din mănăstirile irlandeze, engleze și continentale din secolele VII și VIII. După Armando Petrucci, în Epoca Medievală, trei modalități de lectură coexistau: lectura silențioasă „in silentio”, lectura cu voce joasă, numită și murmurat care servea la meditație și era folosită pentru memorare; în cele din urmă, lectura cu voce tare care cerea, ca în Antichitate, o tehnică particulară ce semăna cu recitarea liturgică.

Apariția tiparului în secolul al XV-lea

În această perioadă, mai multe texte au fost puse în circulație spre mulțumirea cititorilor. Esențiale în producția tipografică erau pamfletele, petițiile, afișele, formularele, biletele, chitanțele, certificatele și alte efemeride. În ceea ce privește tipărirea cărților, invenția lui Gutenberg nu a făcut diferențe. În Anglia, Spania, Franța, multiple genuri: antologii de poezie, pamflete politice, partituri muzicale, au fost difuzate prin copierea manuscriselor. Motivele erau diverse: prețul mic, oprirea cenzurii, dorința unei circulații restrânse, dar și maleabilitatea formei scrise ce permitea adăugiri și revizurii.

Secolul Luminilor – secolul al XVIII-lea și noul stil de lectură

Putem caracteriza Secolul luminilor ca o revoluție a lecturii. În toată Europa, oferta de carte se multiplica. Puternic argumentată, producția de carte se transforma. Cărțile religioase, ce dominau secolul al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea, vor fi depășite de cărțile de beletristică sau de cele de știință și arte. La această producție tipografică se adăuga circulația cărților, numite de librari „filosofice”. Începând cu 1770, se difuza clandestin literatura pornografică, canonică sau modernă. Publicate de societățile tipografice din Suedia, Țările de Jos și Principatele Germane, interzise, dar introduse în număr mare în regat, unele confiscate la intrarea în Paris sau în librării, aceste „cărți filosofice” constituiau o piață periculoasă dar foarte căutată. Cea mai spectaculoasă transformare care a afectat producția tipografică a fost, fără dubii, multiplicarea și transformarea jurnalelor.

Cea mai accesibilă carte și primele biblioteci publice

Se multiplică în Europa Occidentală instituțiile în care lectura nu implica și cumpărarea cărții. Cu un abonament anual, cititorii puteau lectura în cadrul instituției sau puteau împrumuta acasă documentele. Această metodă, ce avea un real succes în Anglia, ar fi fost inspirată de cafenelele ce puneau la dispoziția clienților jurnale și pamflete. A doua metodă consta în înființarea unei asociații voluntare. Membrii acesteia, contra unei cotizații anuale, împrumutau documentele achiziționate care erau fie vândute prin licitație la sfârșitul fiecărui an, fie păstrate în biblioteca societății.

Fiecare cititor lectura pentru el sau pentru ceilalți, în liniște sau în public, exersându-și raționamentul critic. Revoluția lecturii din secolul al XVIII-lea își are rădăcinile în această capacitate de a înmulți tipurile de lecturare.

Secolul al XIX-lea: școlarizare, biblioteci publice, industrializarea tipografiilor, libertatea lecturii

În secolul al XIX-lea, revoluția lecturii își avea epicentrul în Europa. Școlarizarea obligatorie și alfabetizarea, constituirea unei rețele dense de biblioteci, răspândirea noilor genuri de documente realizată cu ajutorul industrializării tipografiilor (cărți pentru copii, jurnale, magazine ilustrate) au făcut posibilă libertatea lecturii și apariția noilor cititori: femei, copii, oameni de rând, muncitori. În Europa aveau loc aceleași transformări, dar cu o oarecare întârziere. Așa cum arăta exemplul spaniol, scrisul era prezent pe pereți, își păstrează importanța lectura cu voce tare ținută de cei care știau să citească pentru cei care nu știau să citească.

Lectura din fața monitorului este, în general, o lectură discontinuă, segmentată ce pornește de la **cuvinte-cheie** sau rubrici tematice pentru a găsi un articol într-un periodic electronic, un fragment dintr-o carte, o informație de pe un site.

Într-o lume globalizată putem vorbi de o lectură globală. Studiile au demonstrat că 75% din utilizatorii de Internet sunt din America de Nord, 48% din Europa, 24% locuitori din America de Sud, 15% din Asia și 5% din Africa. Procentele sunt în raport cu nivelul dezvoltării economice, sociale sau culturale.

Consecința acestui dezechilibru este impunerea unei limbi dominante pentru lectură și a unui model cultural ce o vehiculează. O nouă geografie a lecturii, nu teritorială, ci lingvistică, ar mări numărul cititorilor fascinați, dar îngrijorați de extinderea scrisului pe calculator.

Note:

Selecție și traducere din *Lectures – La revue des bibliothèques*, nr. 179-180, 2013

Roger Chartier

O bibliotecă și mai multe interfețe

Mihaela Bărbulescu
bibliotecar, Biblioteca
Universității „Dunărea de
Jos” Galați

Enciclopedia internetului, Wikipedia, o resursă des consultată, oferă la o căutare pe cuvântul bibliotecă (library) mai multe informații interesante:

- o colecție organizată de resurse informaționale ce sunt accesibile unei comunități definite pentru informare și pentru împrumut;

- asigură acces fizic sau digital la materiale, poate fi o clădire, o cameră, un spațiu virtual sau amândouă;

- o colecție de bibliotecă poate include: cărți, periodice, ziare, manuscrise, filme, hărți, documente, microfise, CD-uri, casete, benzi video, DVD-uri, blu-ray-uri, e-bookuri, audiobookuri, baze de date și alte formate.

- bibliotecile oferă publicului utilizator și serviciile bibliotecarilor, ce pot fi considerați experți în a găsi și organiza informația, precum și în a interpreta nevoile informaționale ale utilizatorilor;

- bibliotecile oferă spațiul propice pentru studiu, spațiu liber pentru facilitarea studierii în grup și a colaborării;

- oferă acces la Internet și la resursele electronice pe care le dețin;

- bibliotecile moderne sunt redefinite ca fiind locul unde ai acces nelimitat la informație pe diverse formate și din surse multiple. Ele extind aceste servicii dincolo de spațiul ei fizic, al clădirii, prin asigurarea materialului accesibil pe căi electronice și prin asigurarea asistenței unui bibliotecar în navigarea și analizarea unei cantități foarte mari de informații cu o varietate de unelte digitale.

Din cele prezentate mai sus se observă ușor că o bibliotecă este percepută astăzi ca o instituție care pune la dispoziția utilizatorilor

multiple servicii: de la publicații pe diverse formate, la spațiu, acces la diferite dispozitive necesare pentru accesarea de informații, acces la Internet, la asistență în ceea ce privește informarea asupra unui anumit subiect.

O bibliotecă nu mai poate rămâne statică, ea trebuie să își creeze mai multe interfețe în funcție de comunitatea pe care o deservește, de nevoile acestei comunități, de cerințele ei în materie de informare.

O bibliotecă poate fi percepută de către public ca fiind statică, de exemplu, sala de lectură unde se pot răsfoi publicații, această activitate nu poate fi considerată interactivă sau se pot solicita multiple informații de la bibliotecar; în acest caz relația bibliotecă - utilizator devine mult mai interactivă.

Și în mediul virtual putem percepe activitatea de bibliotecă în funcție de cât de interactivă poate deveni. O pagină de Internet a unei biblioteci o putem considera oarecum statică, lipsită de un caracter interactiv. Dacă la această pagină de Internet adăugăm serviciile de tip web 2.0 (blog-uri, wiki-uri, materiale video, audio), posibilitatea de a te abona la un newsletter cu noutăți, în ideea de a oferi o experiență cât mai bogată utilizatorului, pagina de Internet a bibliotecii devine mult mai interactivă, mult mai atractivă, permițând comunicarea

directă între solicitanți și bibliotecari. Biblioteca poate avea un rol important într-o comunitate, sprijinind actele culturale, cercetarea, educația și oferind modalități plăcute de petrecere a timpului liber. Copiii sunt foarte receptivi la noile tehnologii. Atragerea lor pe pagina web a bibliotecii, inițierea unui blog unde ei pot comunica, își pot da cu părerea asupra unor subiecte diverse pot pune bazele unei frumoase comunități, care se poate păstra peste ani, ei revenind cu plăcere acolo unde au cunoscut noi prieteni, au discutat pe diverse teme, au consultat diverse materiale. Biblioteca în acest mod își poate fideliza cititorii care pot reveni peste ani cu plăcere. În momentul când este posibil ca să survină o schimbare de domiciliu, prin aceste bloguri, se pot menține active relațiile create între copii.

Se poate constata cu ușurință că societatea în care trăim este dornică de socializare, de afirmare, din acest motiv rețelele de socializare au un așa mare succes, cum ar fi rețeaua de socializare facebook. Biblioteca poate fi considerată un factor de socializare, mai ales prin activitățile pe care le poate desfășura sau prin spațiul pe care îl poate oferi pentru desfășurarea diverselor activități ce implică într-un fel sau altul informarea, cunoașterea, cercetarea, arta, procesul educațional. Biblioteca poate oferi spațiul necesar studiului sau petrecerii timpului liber într-un mod creativ și plăcut.

Sporirea numărului de interfețe ale unei biblioteci poate asigura menținerea unui grad ridicat de interes pentru bibliotecă într-o comunitate. Politica de achiziții ar trebui să țină seama și de faptul că tot mai multă informație poate fi accesată mai ales în format electronic. Citirea unei știri dintr-un ziar pe Internet a devenit mult mai interesantă datorită posibilității de a vizualiza și comentariile celor care au citit știrea respectivă, conținutul devine interactiv, se asigură dreptul la replică a consumatorilor, această activitate poate fi încadrată în termenul *social media*, însemnând posibilitatea de interacțiune în mediul virtual între oameni, rezultând de aici un schimb de informații, de idei în comunitățile virtuale și diferite rețele. Astfel, biblioteca trebuie să aibă în dotare, pe lângă cărți, reviste, CD-uri, DVD-uri și alte tipuri de publicații, cât mai multe calculatoare și dispozitive ce permit accesarea Internetului, precum și accesarea e-book-urilor, CD-urilor, DVD-urilor etc.

Bibliotecarii nu mănuiesc numai publicații, ei mănuiesc, de fapt, informații pe care le pun la dispoziția celor care au nevoie de ele.

Bibliotecarul este primul motor de căutare, parafrazând o expresie găsită pe Internet, prezentată în imaginea de mai sus.

În spatele acestor interfețe, pe care le dorim ca biblioteca să ni le ofere, se află un volum foarte mare de muncă, necesitând o mare atenție și răbdare. Consider că ar fi necesară organizarea unor cursuri de specializare privind noile tehnici de bibliotecă, noile servicii pe care orice bibliotecă ar trebui să încerce, în măsura posibilităților, să le ofere utilizatorilor săi.

Biblioteca poate fi considerată ea însăși un sistem *open access*, ea a pus dintotdeauna la dispoziția celor interesați, gratuit, sau pentru o sumă mică, accesul nelimitat la cantitatea de informații de care dispune la un moment dat. Cred că așa trebuie percepută o bibliotecă. Dincolo de toate interfețele pe care le poate avea, dincolo de bariera lingvistică, culturală, educațională, o bibliotecă trebuie considerată o sursă ușor de abordat de către oricine dorește să aibă acces la informații, la știință, cultură, educație din dorința de a trăi mai frumos.

Webografie:

1. <http://en.wikipedia.org/wiki/Library>
2. http://www.zazzle.com/librarians_the_original_search_engine_mouse_mats-144067427102629918
3. http://www.aisquared.com/news/categories/category/in_the_news/P50/

Cultura organizațională în bibliotecă

Viorica Dicu
bibliotecar, Biblioteca
Universității „Dunărea de Jos”

Cultura organizațională a devenit un termen de actualitate, iar prima apariție a fost consemnată în literatura de limbă engleză din anii '60, intrând în limbajul comun prin intermediul cărții lui Peters și Waterman: *În căutarea excelenței*.¹

Cultura organizațională definită ca un set de valori, semnificații, comportamente și practici organizaționale, oferă principala grilă de interpretare a realității organizaționale, cât și de orientare a conduitei organizaționale.²

Deși majoritatea cercetărilor s-au concentrat asupra organizațiilor de business, aspectele și concluziile referitoare la cultura organizațională sunt valabile și pentru structurile culturale, deci și pentru biblioteci, mai ales că tendința actuală este de a organiza și activitatea acestora pe principii de rentabilitate și profit.

Școlile, bibliotecile și biserica reprezintă principalele instrumente instituționale într-o societate pentru crearea și transmiterea valorilor și ideologiilor. Aceste structuri acționează sub impactul anumitor valori, astfel încât fiecare dintre ele posedă o anumită cultură organizațională. Bibliotecile sunt organizații specializate în păstrarea și comunicarea unor valori, fiind caracterizate de o cultură specifică.³

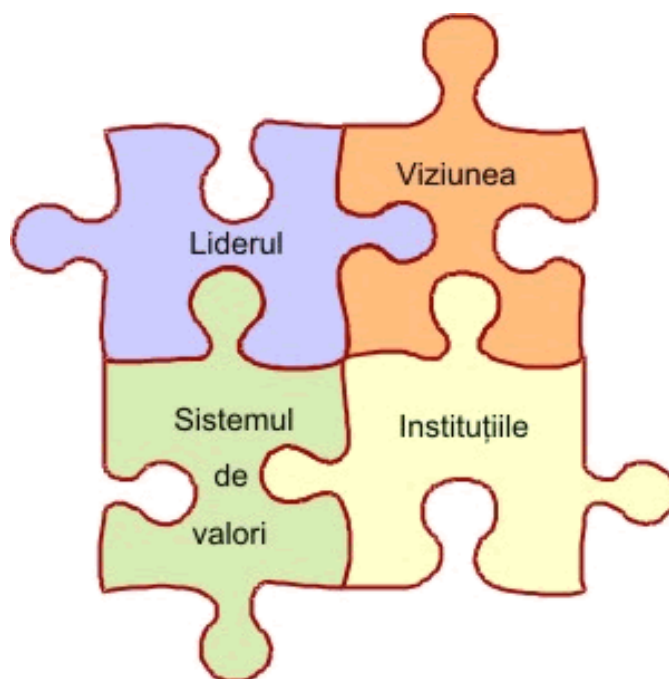
Cultura națională și cultura organizațională sunt fenomene diferite și, cu toate acestea, se influențează reciproc. La nivel național, diferențele culturale constau mai mult în valori și mai puțin în practici, iar la nivel de organizație diferențele culturale constau mai mult în practici și mai puțin în valori.⁴

Pentru o bibliotecă, identificarea și evaluarea culturii organizaționale este foarte importantă

întrucât contribuie la ridicarea calității serviciilor oferite de aceasta. Pentru a evalua calitatea serviciilor într-o bibliotecă, Asociația Bibliotecilor Academice la nivel internațional a creat un program **LibQual+** care pune la dispoziția acestora instrumente de evaluare a serviciilor oferite utilizatorilor săi. Elementul principal al acestui program îl constituie sondajul Web cu aspect riguros, care este solicitat și completat de către bibliotecile care doresc să-și evalueze și să-și îmbunătățească serviciile, care doresc să-și modifice cultura organizațională sau să-și promoveze biblioteca.

În cazul bibliotecii, sarcina acestora constă nu numai în a crea și transmite valori, norme, reguli și cunoștințe utilizatorilor, ci și de a-și forma o cultură organizațională proprie care va duce la creșterea performanțelor. Din păcate, la noi, acest concept se situează la periferia preocupărilor, ceea ce nu este un lucru bun. Viitorul bibliotecii depinde de tipul de cultură organizațională pe care îl va implementa, iar acest lucru implică un limbaj comun⁵:

- al sistemului eficient de comunicare,
- al criteriilor de includere în organizație,
- al normelor de funcționare și relaționare,

- al criteriilor transparente de acordare a recompenselor și sancțiunilor,

- al ideologiei pozitive.

Puterea relativă cu care un individ se implică și se identifică cu organizația, face parte din atitudinea acestuia față de muncă, loialitatea față de companie sau angajamentul organizațional, care poate fi caracterizat prin următorii factori⁶:

- încrederea și acceptarea valorilor și scopurilor organizației,

- voință accentuată în vederea depunerii unui efort considerabil în folosul organizației,

- dorința de a menține relațiile cu membrii organizației din care fac parte.

Schimbarea cu succes a unei culturi organizaționale necesită cel puțin 15 ani, iar aceasta implică existența unor argumente foarte serioase. Schimbarea culturii organizaționale se impune a fi implementată într-o instituție, deoarece este de bun augur ca instituția respectivă să fie mai eficientă, mai umană. Americanul Allan Kennedy, specialist în domeniu, recomandă cinci motive care pot justifica schimbarea de cultură într-o organizație, astfel⁷:

- valori puternice care nu se potrivesc cu mediul respectiv,

- instituția nu face față concurenței,

- activitatea nu este rentabilă,

- instituția urmează să fuzioneze cu alte companii mai mari,

- instituția este mică și se dezvoltă rapid.

Putem concluziona cu privire la cultura organizațională, afirmând că aceasta reprezintă suportul necesar adoptării celor mai bune soluții și a celor mai potrivite comportamente în vederea înfruntării amenințărilor mediului. Se impune conceperea unui sistem coerent de rezolvare a problemelor prin identificarea lor, crearea unor canale clare și eficiente de comunicare la nivelul organizației și implicarea tuturor angajaților în acțiunea de observare și rezolvare a acestor probleme.⁸

Note bibliografice:

1. ENACHE, Ionel. *Planificarea și organizarea serviciilor de bibliotecă* [online]. București: Universitatea din București, iulie 2004 [citat 10 decembrie 2012]. Disponibil pe Internet: <http://ebooks.unibuc.ro/ȘtiințeCOM/planif/4.htm>

2. *Culturi organizaționale în spațiul românesc: valori și profiluri dominante*. Editura Expert, 1998, p. 173.

3. ENACHE, Ionel. *Op. Cit.*

4. HOFSTEDE, Geert. *Managementul structurilor multiculturale*. București: Editura Economică, 1996, p.17. Apud: ENACHE, Ionel. *Planificarea și organizarea serviciilor de bibliotecă* [online]. București: Universitatea din București, iulie 2004 [citat 10 decembrie 2012]. Disponibil pe Internet: <http://ebooks.unibuc.ro/ȘtiințeCOM/planif/4.htm>

5. STANCIU, Ștefan. *Cultură și comportament organizațional*. București: Comunicare.ro, 2005, p. 57.

6. LUKACS, Edit. *Comportament organizațional*. Brăila: Editura Evrika, 2001, p. 48

7. KENNEDY, A. A. *Corporate cultures*. Reading: Addison-Wesley, 1982, p. 147. Apud: ENACHE, Ionel. *Planificarea și organizarea serviciilor de bibliotecă* [online]. București: Universitatea din București, iulie 2004 [citat 10 decembrie 2012]. Disponibil pe Internet: <http://ebooks.unibuc.ro/ȘtiințeCOM/planif/4.htm>

8. STANCIU, Ștefan. *Op.cit.*

Ilie, Zanfir. *Galațiul în spațiul cultural național.* Galați: Convorbiri literare, 2012

Vasile Suceveanu
Prof. eseist

Recent, a apărut la Reditura „Convorbiri literare” din Iași o valoroasă lucrare, sugestiv intitulată: *Galațiul în spațiul cultural național*, avându-l ca autor pe profesorul dr. Zanfir Ilie, reputat publicist și culturolog, Directorul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”, Galați.

O asemenea lucrare este puțin spus, bine-venită, întrucât ea vine să umple un gol demult resimțit în publicistica națională, să releve cu argumente elocvente mutațiile considerabile, care s-au produs în evoluția vieții literare și culturale a celui mai mare port dunărean al țării.

În perioada interbelică, Galațiul a fost anatemitat, cu legitim teme, de către unii poeți și scriitori gălățeni, precum Barbu Nemțeanu, C. Z. Buzdugan și alții, pentru indiferentismul potențailor vremii, față de spiritualitatea urbei, de creatorii din domeniul literaturii și artei.

Aceasta ne obligă să salutăm cu sentimente de prețuire și grațitudine inițiativa și strădania autorului, care ne prezintă nu sinteze, ci *in extenso*, dimensiunea și valorile vieții literare și culturale ale Galaților, în perioada postbelică, cu accent pe creația din ultima jumătate de secol.

Mai mult decât atât, autorul are nu numai meritul incontestabil de a face o exegeză scrupuloasă, aprofundată, multivalentă, a creației literare și culturale gălățene, ci și o prezentare a rezonanței acesteia, în spațiul național, respectiv a locului și rolului creatorilor gălățeni, în circuitul literar și cultural național.

Aflăm, în felul acesta, că numeroși poeți, scriitori, artiști, oameni de cultură gălățeni au adus, în ultimele decenii, contribuții remarcabile la îmbogățirea patrimoniului spiritual românesc.

Lucrarea talentatului publicist și om de aleasă cultură vine să confirme ceea ce releva, la timpul său, marele filosof Constantin Noica, în sensul că producția literară, filosofică și științifică, de înaltă valoare, nu se realizează neapărat în centrele spirituale cu tradiție, ci peste tot, acolo unde există „mirabila sămânță”.

Galațiul a dovedit că se poate face literatură de rezistență, de prestigiu, prin stimularea și coagularea talentelor.

Această concluzie rezultă cu pregnanță din lucrarea profesorului Zanfir Ilie și, mai cu seamă, din capitolele: I – *Context național. O privire de ansamblu asupra presei culturale*; II – *Demarajul cultural-zonal. Coordonatele noii presei culturale din Galați*; III – *Semnele deschiderii. Conjunctura și potențialul manifestărilor culturale gălățene*; IV – *Specific zonal și național. În căutarea identității*; V – *Creații literare și culturale*.

Se impune subliniat faptul că problematica înaintea menționată ocupă un spațiu important în lucrarea reputatului culturolog gălățean, căreia îi consacră peste 80 de pagini, elaborate pe baza unei ample, aprofundate documentări bibliografice, a studierii cu acuritate a publicațiilor de profil locale și naționale.

Printre argumentele relevate de Prof. dr. Zanfir Ilie, în ceea ce privește prestigiul de care se bucură în Spiritualitatea națională scriitorii, poezii, artiștii, oamenii de cultură gălățeni, este de reținut faptul că mulți dintre ei sunt membri ai Uniunii Scriitorilor, laureați ai multor concursuri de profil naționale sau premiați de asociațiile de specialitate, dețin calitatea de membri ai unor societăți literare, culturale sau artistice, de cadre didactice universitare, în țară sau peste hotare.

În partea a doua a lucrării, autorul întreprinde pur și simplu, „o muncă de Sisif”, prezentând, în aproape 200 de pagini, viața și, mai ales, analizând opera literară a unui număr impresionant de poeți și scriitori gălățeni (peste 100), punând în relief

aportul fiecăruia în domeniul Literaturii – poezie și proză – al Culturii locale și naționale, precum și ecoul, aprecierea, referințele, criticile de specialitate asupra principalelor lucrări.

Aflăm pentru prima oară despre lucrările publicate de unii autori gălățeni, în edituri de prestigiu și, mai ales, despre originalitatea, specificitatea creației lor, despre aportul *sui generis*, în domeniul poeziei și al prozei contemporane, precum și „verdictele” criticii literare, ale unor specialiști consacrați din țară și de peste hotare.

Rezultă cu pregnanță, din temeinica analiză realizată de autor, că nu este vorba de diletanți, ci, în majoritatea cazurilor, de scriitori bine cotați, afirmați în viața literară gălățeană și națională. Galațiul se poate mândri în mod legitim, cu câteva duzini de scriitori valoroși. Filiala Uniunii Scriitorilor de aici, fiind una dintre cele mai fecunde, păstrează un număr mare de scriitori, cu contribuții apreciate, recunoscute în plan național.

În același timp, la Galați, un rol semnificativ în polarizarea și îndrumarea creatorilor de literatură îl are Asociația Scriitorilor „Costache Negri” din localitate, un fel de antecameră pregătitoare pentru intrarea, îndeosebi a tinerelor condeie, în Uniunea Scriitorilor, așa cum rezultă cu pregnanță și din lucrarea Prof. dr. Zanfîr Ilie, asupra căreia facem referințe.

Poeții și scriitorii gălățeni au privilegiul de a-și putea publica producția literară, în cel puțin cinci reviste, care apar cu regularitate și se bucură de apreciere în viața literară națională, dintre care menționăm: „Porto Franco”, „Axis Libri”, „Dunărea de Jos” ș.a.

Reperle folosite de Prof. dr. Zanfîr Ilie, în analiza operei fiecărui scriitor, sunt exigente și concludente pentru definirea, stabilirea locului acestora în Panteonul Literaturii și Culturii Românești contemporane.

În felul acesta, autorul ne-a dezvăluit, alături de calitățile sale bine cunoscute, de pedagog cu vocație, de cărturar și culturolog, și pe acelea de istoric și critic literar talentat.

Prin această lucrare, Zanfîr Ilie aduce contribuții inestimabile la integrarea literaturii și culturii gălățene, cu personalitatea și specificul lor distinct, în ansamblul spiritualității naționale.

O asemenea carte ar trebui scrisă în toate județele țării, pentru că, de fapt, atât istoria, literatura,

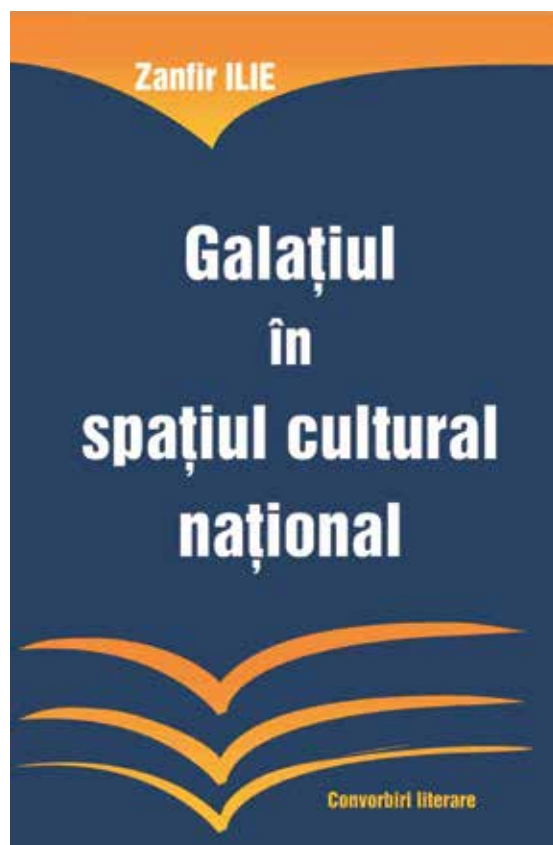
cât și cultura națională nu sunt decât *Summum*, chintesența creației realizate pe plan local.

Cartea Prof. dr. Zanfîr Ilie este scrisă în consonanță cu exigențele și normele editoriale actuale, care pun în relief valoarea excepțională și, totodată, utilitatea, largă sa adresabilitate.

Galațiul avea nevoie de multă vreme de o asemenea lucrare, care devine indispensabilă nu numai pentru subiecții săi, poeți și scriitori, creatori de cultură, ci pentru orice intelectual și chiar simplu membru al Cetății, dornic de cunoașterea valorilor culturale ale localității în care conviețuiește. Sunt convins că lucrarea va fi solicitată cu mare interes, îndeosebi de corpul universitar și studenți.

Prin acest opus, Prof. dr. Zanfîr Ilie a demonstrat elocvent, faptul că nu este numai un învederat animator de cultură, prin calitatea sa de Director al uneia din cele mai prestigioase și dinamice Biblioteci din țară, ci și un inestimabil creator de valori spirituale.

Pe când un Dicționar al personalităților Științei, Literaturii și Culturii gălățene, atât de necesar pentru cunoașterea aportului incomensurabil al acestora, la afirmarea spiritului creator românesc și la reflectarea acestuia în Cultura europeană?

Ciupercă, Livia.

Scriitori gălățeni de ieri și de azi. Vol I.

Galați: Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, 2012

Dorina Bălan
șef birou, Catalogarea
Colecțiilor. Control de
Autoritate,
Biblioteca „V.A. Urechia”

Pornind de la ideea „multe poate ucide timpul, dar memoria nu”, distinsa doamnă Livia Ciupercă își propune prin cele două volume *Scriitori gălățeni de ieri și de azi* să reînvie Galațiul, „oraș cumplit de negustori”, radiografiind opera a șapte stele ale timpului trecut care au strălucit pe firmamentul boltei culturale locale, începând cu 1860, și ale altora care scilpesc luminând prezentul - doisprezece scriitori contemporani ale căror condeie au fost remarcate prin

greutatea scrierilor.

Acribia cu care scriitoarea se apleacă asupra fiecărei personalități studiate este cu atât mai valoroasă, cu cât profesoara Livia Ciupercă este conștientă de prețul imparțialității, iar criticul din interior știe să extragă esența valorică reprezentată de moștenirea lăsată gălățenilor.

Lucrarea este structurată cronologic, începând cu iarna lui 1862, fiecare dintre cei abordați fiind individualizat cu o sintagmă ce îl va defini pe parcursul studiului, autoarea având convingerea că oricare dintre noi este un simbol și o întruchipare.

Din opera lui Timoleon Nebuneli – primarul Galațiului și iubitorul de cultură - lingvista extrage esența limbajului dulce, moldovenesc și frumos grăitor sau defectele unor personaje reprezentative ale timpului. Sunt relatate legăturile unor personalități cu Galațiul: Cantacuzino, Cuza, Costachi Negri și simțim că, în lumea politicului, avem un contemporan al tuturor timpurilor - Caragiale.

Barbu Nemțeanu este „frumosul copil cu ochii umbriți de gene lungi, negre” în opera căruia avem parte de un lirism descriptiv al oamenilor acestor meleaguri și de relatarea unei istorii a presei locale: *Pagini literare, Dunărea, Viața nouă*.

Emil Maur este „cuceritorul..., ambițiosul chinuit” care ne pune la dispoziție o lirică ce oscilează între dramatic și sensibil, între iubire și ură.

Calitățile lui Mihail Manoilescu – un adevărat om politic – sunt reliefate în manualul său, care poate constitui și astăzi un adevărat „îndrumar de virtuți sau păcate”.

Paul Bujor face „literatură prin prisma copilăriei”, iar lexicul său reușește să conserve evenimente, datini și obiceiuri, jocuri ale copilăriei și onomastica vremii.

Constant Tonegaru se autodefinie „alhimist al clarurilor de platină” sau poate fi numit „un nemântuitor al cuvintelor” cum îi spunea marele filosof și poet Lucian Blaga.

Capitolul „de ieri” se încheie cu o dedicație pentru Constant Tonegaru care poate fi valabilă pentru toți cei analizați: „Departate îngerii te-au dus/ Acolo în pământ, departe,/ Povestea călătoriei e sus/ Literă scrisă-ntr-o carte.”

Nina Cassian este veterana poeziei contemporane „cucerită subjugant de eros”, Coriolan Păunescu este „stăpânul ideii/ de înstăpânire” ale cărui poezie și proză sunt chemate la critic, Mihai Batog-Bujeniță este „săgeata care sfredelește, dar din păcate nu corectează prea mult”, iar Aurel Brumă este omul care îi face pe cititori să se simtă „atînși de aripi de înger”.

Neoavangardistul Sebastian Reichmann este „fidelul suprarealismului românesc”, iar la Iulian Bostan „umorul... produce fine variante de răs” precum: „Învățământul românesc/ Se-nscrie-n context aparte,/ Că în prezent ne fericesc/ Mulți de-analfabeți... cu carte!”

Ion Zimbru este „stilistul și umoristul”, omul care cunoaște „taina metamorfozării concretului în nestemată”.

De cea mai mare aplecare asupra operei se bucură scriitoarea și jurnalista Katia Nanu căreia distinsa noastră invitată, Livia Ciupercă, îi dedică 30 de pagini printr-un periplu atât în universul epic - unde se constituie într-o maestră în pătrunderea „în profunzimea caracterologiei”, deținând „arta de a crea cuvinte” - cât și în veleitățile de jurnalist unde este „ancorată puternic și mănuieste cu abilitate sabia verbalului”.

Petre Barbu are „plăcerea de a străpunge timpul realității fantazând”, „un nectar de vis și-azur” este poezia Angelei Baciuc care se cere decriptată, iar Florina Zaharia este zborul frenetic „neîncorsetat de nicio normă a canonicului”.

Ca o încununare a activității culturale gălățene, ultima prezentare aparține lucrării scoase sub egida Centrului Cultural „Dunărea de Jos” - *O istorie a umorului gălățean*.

Citind volumul, realizezi că ai în față adevărate fișe de lectură, cu toate notițele la îndemână, cu recomandări bibliografice de excepție - în cazul în care o temă te acaparează - cu aprecieri critice care cu siguranță se vor constitui peste timp într-un real sprijin pentru generațiile viitoare.

Ciupercă, Livia.

Scriitori gălățeni de ieri și de azi. Vol II.

Galati: Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, 2012

Otilia Badea
bibliotecar, Biblioteca
„V.A. Urechia”

În prima parte a lucrării *Scriitori gălățeni de ieri și de azi, volumul al II-lea*, intitulată „Glăsuire lămuritoare”, scriitoarea Livia Ciupercă face o trecere în revistă, în câteva pagini extrem de concentrate, a unor figuri de seamă ale literaturii gălățene, profesori, poeți, folcloriști, publiciști, istorici literari, memorialiști, filozofi, teologi, oameni politici, juriști care au marcat viața acestor locuri și care au fost subiectul unor valoroase pagini de istorie și critică literară. Astfel, regăsim

referiri la titluri precum: *Chipuri din viața literară* de Ion Valerian, *Cartea Județului Covurlui* a lui Moise Pacu, *Galății* a lui Gheorghe Munteanu- Bârlad, *Județul Galați pe scara timpului*, lucrare coordonată de profesorul Ioan Brezeanu și cercetătorul Nicolae G. Munteanu, *Tecuciul literar* al lui G.G. Ursu, *Amintiri dintr-un oraș moldovenesc*, lucrare realizată de Biblioteca Municipală „Ștefan Petică” din Tecuci, *Martiri pentru Hristos din România, în perioada regimului comunist*, lucrare apărută la Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, *Amintiri din întuneric* de preotul Nicolae Grebenea, *Mărturii din iadul temnițelor comuniste* de Gheorghe Andreica, dar și *Dicționarul Enciclopedic Ilustrat* de Gh. Adamescu și *Istoria literaturii române* a lui Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu și Tudor Vianu.

Demersul critic al doamnei Livia Ciupercă este continuat cu portrete ale unor oameni de cultură și literați mai vechi și mai noi, pe care îi așează, cu generozitate, în galeria preferințelor personale. Comentariul critic este puternic marcat de lectura diverselor genuri, poezie, proză, eseistică, entuziasmul și căldura judecăților de natură etică și estetică dovedind erudiția și prezența autentică a valorii. Apropierea originală a criticului, față de scriitori și operele lor, conține, de asemenea, o dimensiune istorică a fenomenului cultural românesc.

Față de „spiritul ales”, junimistul Nicolae Volenti, scriitoarea își manifestă admirația pentru sensibilitatea și vibrația emoțională transmisă de versurile sale, iar pentru magistratul George Volenti exprimă regretul puținelor surse care-l pomenesc, creionându-i un portret biografic și realizând o prezentare a lucrării sale, o comedie în trei acte, scrisă împreună cu jurnalistul ieșean Spiru Prasin. Semnalează deopotrivă confuziile referitoare la biografiile acestor două personalități covurluiene din

Istoria... lui George Călinescu, remarcând însă detaliile succinte, dar corecte, din *Enciclopedia Cugetarea* a lui Lucian Predescu.

În portretul biografic și literar făcut poporanistului Spiridon Popescu, învățător născut la Rogojeni, scriitoarea pune în lumină elogiul făcut de acesta copilăriei, graiului moldovenesc, detalii interesante din viața familiilor românești de la sfârșit de secol XIX, dramele satului descrise în nuvelele sale, reliefând caracterul liric, dar și cel istorico-biografic al scrierilor sale, considerate „mici bijuterii naratologice”.

Profesoara Livia Ciupercă dedică o mare parte din lucrare lui Alexandru Lascarov-Moldovanu, unul dintre intelectualii români „uitați sau puțin cunoscuți”, dovedind o cercetare profundă a vieții și operei prolifică a scriitorului tecucean. Incursiunea autoarei în opera acestuia marchează talentul pentru literatura de război, literatura pentru copii, de fabulist și povestitor moralist, dar și predilecția pentru scrierile cu teme religioase și cele memorialistice. De asemenea, nu sunt uitate romanele de mare subtilitate, scriitoarea făcând succinte cronici critice, evidențiind flacăra patriotismului care transpare din lucrările scriitorului.

Prezentarea unui „scriitor complet uitat”, după cum îl caracterizează Livia Ciupercă pe Teodor Al. Munteanu, este motiv de exprimare a regretului scriitoarei, aceasta remarcând insuficiența cercetării literare și documentare necesară pentru a-l scoate la lumină pe acest poet cu rădăcini adânc implantate în lirica populară, invitând cititorul spre descoperirea răspunsurilor multor întrebări legate de viața și opera acestui publicist, cu un pur spirit filozofic.

Lui Ion Valerian, poet, prozator și gazetar, îi sunt dedicate pasaje de critică din care răzbate aprecierea pentru arta poetică, dar și pentru mini-studiile psihologice și imaginile plastice din romanele acestuia, precum și pentru detaliile din viața comunității, cu tradițiile și ritualurile ei, concluzionând că lectura și analiza operei lui Valerian pot surprinde prin subtilități încă nedescoperite.

Portretele lui Dionisie Duma, „un poet sensibil”, și al lui Dan Plăeșu, „un scriitor șazecist”, foiletonist, pamfletar, fabulist, prozator, încheie acest proiect de istorie și critică literară, dovedind aprecierea criticului pentru bogata activitate literară și diversitatea temelor abordate de cei doi scriitori contemporani.

Multitudinea referințelor și a surselor consultate întâlnite pe parcursul lucrării demonstrează că sensibilitatea doamnei Livia Ciupercă este îmbinată fericit cu certe valențe de cercetător al istoriei literaturii și critic literar în slujba culturii române.

Leonte, Valentina. *Umbră sunetului: Amintiri în contrapunct.*

Galați: Axis Libri, 2013

Mariana Pavel
bibliotecar, Biblioteca
„V.A. Urechia”

Autoarea dedică acest volum tatălui său, Alecu Sfetcu (dirijor, profesor și director de teatru cu o carieră de 35 de ani), și tuturor oamenilor de artă din Galați care au slujit muzica în perioada 1938-1990, precum și orașului pe care-l descrie cu mult drag, admirație și dăruire încă din prima povestire.

Cartea ne este înfățișată în mai multe capitole, autoarea făcând referire atât la viața culturală a orașului Galați, cât și la oamenii participanți la aceasta, pentru că, să nu uităm, Galațiul a avut, are și întotdeauna va avea o viață culturală activă.

Acest volum a fost posibil de realizat cu ajutorul mărturiilor dnei Irinel Papadopol și a Monicăi Papazu, persoane de mare valoare pentru urbea noastră cu experiențele și trăirile personale, cea de-a doua (dna Monica Papazu) fiind stabilită în Danemarca.

Cartea este alcătuită din 11 capitole, sub formă de povestire cu date reale, din viața gălățeană muzicală încă din anii de după război, cu greutățile și satisfacțiile întâmpinate.

După cum se derulează scrierea, este clar că autoarea are o sensibilitate și o atracție către frumos și către tot ceea ce este mai bun în această viață. Frumos este, cum împletește și cum întrepătrunde autoarea prezentul cu trecutul, amintind de anii copilăriei, atât de frumos și atât de convingător și cu o dăruire neînchipuită de oameni, încât citind cu mare atenție, tu cititorule, îți dă impresia că i-ai cunoscut cândva. Autoarea a numit volumul și *Amintiri în contrapunct*, ceea ce înseamnă că sunt trăiri și amintiri pe mai multe registre de viață, de simțire, de afișare aparent independentă, dar unite printr-o armonie ce le face să se împletească unele cu altele, ca într-o muzică, descriindu-ne evenimentele, zona și oamenii, ca și cum s-a întors în timp și a rămas acolo pentru totdeauna, iar aici putem spune „teiu cu floare aurie și cu un parfum îmbățător, ce îmbracă urbea, și îi dă un aer boem și parcă ireal”.

Autoarea este impresionată de meleagurile unde și-a petrecut copilăria și adolescența, de Dunăre și plimbările cu vaporul, de faleza acesteia, de școala unde a învățat 12 ani și de spectacolele la care mergea din fragedă copilărie destul de des, tatăl său făcând parte din elita dirijorilor Teatrului Muzical pe care i-a avut Galațiul. Se amintește

aici de înființarea Teatrului Muzical unde gălățenii erau fascinați de muzică și actori, se trec în revistă numeroasele spectacole și premiere care s-au derulat cu diverși interpreți care erau fala Galațiului și nu numai. Viața muzicală ia amploare, nevoia de cultură este acută luând ființă pentru prima dată în Galați Societatea Filarmonică „Simfonia”, unde au loc concerte simfonice, iar printre evenimentele muzicale merită amintit concertul de debut (1934) al fraților Valentin și Ștefan Gheorghiu, mici soliști ce aveau să devină interpreți de valoare de talie mondială.

În continuare, autoarea amintește de elita personalităților gălățene care și-au pus amprenta în cultura muzicală, îi menționăm pe Gheorghe Stanciu – dirijor, Constantin Stanciu și frații Bujor și Dan Prelipcean – componenți ai Cvartetului Voces, Silviu Zavulovici dirijor, devenit și director al Teatrului Muzical.

Un alt episod al acestui volum este cel legat de istoria muzicală, evenimente și spectacole ce s-au susținut în perioada 1838-1880, când în atenția lumii muzicale apare o creație devenită celebră și anume „Valurile Dunării” a lui Iosif Ivanovici, partitură ce aduce titlu de „rege al valsului românesc”. Viața muzicală gălățeană se îmbogățește cu debutul tânărului tenor gălățean Nae Leonard (fost corist în trupa lui Nae Poenaru) între anii 1905-1910.

Sunt trecute în paginile acestui volum fragmente din presa vremii cu programele și popularitatea de care se bucurau spectacolele de operetă, operă, concertele simfonice.

Odată cu trecerea anilor, atât Teatrul Muzical, cât și Orchestra simfonică au avut parte de transformări importante, din punct de vedere valoric apărând o depășire evidentă a condiției artistice: repertorii bogate, colaborări, programe autentice ale actului artistic.

Un alt subiect important al acestei cărți îl constituie „învățământul muzical”. Școala de muzică înființată în 1956 devine în 1971 Liceul de Muzică și Arte plastice, iar după reînființarea din 1991, a renăscut Liceul de Artă „D. Cuclin”.

Orașul care a dat lumii muzicale un tenor ca Nae Leonard nu-și va dezminți dragostea pentru operetă. De pe aceste locuri au pornit spre muzica lumii personalități ca Iosif Ivanovici, Dimitrie Cuclin, Ludovic Feldman, frații Valentin și Ștefan Gheorghiu și mulți alții.

În final, vă invităm să parcurgeți această carte și veți descoperi mult mai multe informații de valoare ce privesc atât viața autoarei, cât și a celor la care face referire.

Gavrilă, Diana-Liana. *Enigme ale trecutului îndepărtat în Munții Buzăului: Munții Buzăului între mister și realitate.* Buzău: Alpha MDN, 2012

Violeta Moraru
șef serviciu, Dezvoltarea,
evidența și prelucrarea
colecțiilor,
Biblioteca „V.A. Urechia”

Cartea *Enigme ale trecutului îndepărtat în Munții Buzăului*, semnată de doamna Diana-Liana Gavrilă, apărută în anul 2012 la editura Alpha MDN din Buzău, reprezintă o incursiune imaginară într-un tărâm de vis, încărcat de simboluri și taine, fapt sugerat încă de la început de autoare prin subtitlul atribuit lucrării: *Munții Buzăului între mister și realitate.*

Apărut în condiții grafice de excepție, volumul „ne propune o călătorie în timp și spațiu” printr-un ținut vrăjit, o lume mirifică, având relevante semnificații istorice și religioase, mărturii ale spiritualității poporului român trăitor pe aceste meleaguri din cele mai vechi timpuri. Descoperim o multitudine de vestigii martore ale existenței și continuității umane - locuințe rupestre, bisericuțe, schituri, chilii, stânci însemnate, pietre în care sunt încrustate variate inscripții - toate acestea scoțând la iveală diverse valențe ale conviețuirii om-natură.

Prezența creștinătății este sugerată de ansamblul așezărilor rupestre, descrise cu talent de autoare, vestigiile tulburătoare descoperite în triunghiul Aluniș-Nucu-Ruginoasa constituind „Athosul românesc”, „gura de rai” din Munții Buzăului.

Printr-un limbaj artistic încărcat de metafore, ne sunt zugrăvite: Bisericuța lui Iosif, Biserica Aluniș, Grota Fundul Peșterii, Agatonul Nou, Agatonul Vechi, Schitul Sfântul Gheorghe, Chilia lui Dionisie Torcătorul, Piatra Îngăurită, Fundătura, Piatra cu Semne, Piatra Rotării, Trovanții și multe alte comori a căror prezență dovedesc existența civilizației încă din preistorie.

Denumit metaforic Țara Luanei, miraculosul ținut situat în Întorsura Carpaților constituie

o bogăție rară a patriei noastre, chihlimbarul descoperit în Valea Colților, denumit de localnici *Floare de Colț*, fiind considerat „ambra cea mai valoroasă din Europa”.

Scriitoarea prezintă cu măiestrie și aspecte referitoare la încărcătura energetică a zonei, fenomenele paranormale petrecute acolo întărind ipotezele emise conform cărora Munții Buzăului reprezintă, alături de Bucegi, un centru energetic în care „legile fizicii îngenunchează”, iar misterele creează o stare aparte călătorului. Autoarea însăși declară că atunci când a ajuns acolo parcă ar „fi trecut într-o altă lume” și că în acele locuri s-a „simțit mai aproape de Dumnezeu”.

De asemenea, ne sunt dezvăluite o serie de legende ce planează asupra Ținutului Luanei, care nu fac altceva decât să ne incite și mai mult să explorăm această zonă acoperită de mister.

Lucrarea include un capitol scris de profesorul Dumitru Nica, o adevărată lecție de istorie care destăinuie aspecte ale civilizației trăitorilor neamului.

Multitudinea de fotografii prezente pe întreg parcursul cărții, precum și harta de la sfârșitul volumului oferă o valoare deosebită informațiilor relatate, deschizându-ne curiozitatea de a vizita „munții plini de comori - ...Carpații blânzi și darnici ai Buzăului”, așa cum sugestiv îi definește Alexandru Vlahuță în *România pitorească*.

La finalul documentului, o întregă listă de toponime ajută la descifrarea zonei și a semnificațiilor acestor minunate locuri.

Bibliografia cuprinzătoare situată la sfârșitul volumului denotă o amplă documentare a autoarei asupra istoriei, religiei și mitologiei comunității de pe meleagurile buzoiene.

Lucrarea poate fi cu ușurință considerată un ghid turistic al Munților Buzăului, o carte de vizită a celebrei regiuni pentru drumeții dornici de a explora frumusețile nebănuite ale Carpaților de Curbură. Mărturisesc cu emoție că lectura documentului m-a determinat să includ în planurile mele de vacanță acest spațiu mirific.

Bacalbașa, Nicolae. *Opriți dricul, mortu' ăsta n-a dat plicul!*

Iași: Princeps Multimedia, 2013

Viorica Potârniche
bibliotecar, Biblioteca
„V.A. Urechia”

Renumita editură Who is Who din Elveția a publicat în anul 2008 o enciclopedie a personalităților din România, în care, la pagina 87, îl întâlnim pe domnul doctor Nicolae Bacalbașa cu o scurtă biobibliografie, unde este prezentat atât ca medic și profesor universitar,

cât și ca scriitor. Despre notorietatea personalității sale nu este cazul să amintim.

Într-un interviu acordat domnului Tănase Dănăilă în numărul din mai 2011 al revistei „Dunărea de Jos”, la întrebarea: „Care este raportul dintre viața trăită și ficțiune în scrisul dumneavoastră?”, domnul Nicolae Bacalbașa răspunde: „Pentru mine literatura nu este și nu a fost niciodată ficțiune. Nu sunt apt de ficțiune. Sunt prea bântuit de amintiri, de traume și emoții (pozitive și negative) ca să am imaginație. Deci ghiveciul pe care îl servesc este alcătuit numai din piese de trăit, care se acuplează și răsar din niciunde în afara intenției și dorinței mele. Este până la un punct o scriitură automată rezultată dintr-un brainstorming al memoriei.”

În acest stil este scris și volumul de proză scurtă *Opriți dricul, mortu' ăsta n-a dat plicul!*. Apărută la editura Princeps Multimedia din Iași, în anul 2013, lucrarea reprezintă o incursiune în lumea medicală, „o radiografie dură a realităților din spitalele românești” din perioada comunistă și nu numai, punând accent deosebit pe întâmplări medicale fericite sau nefericite, petrecute atât în spitalele din Galați, cât și din alte orașe. Autorul nu uită să ne atenționeze că în spatele unui chirurg se află un anestezist și că de amândoi depinde viața pacientului.

Pe parcursul celor 446 de pagini sunt povestite o serie de evenimente în care personaje reale - cadre medicale și pacienți - trăiesc drame surprinse cu măiestrie de autor, presărate cu tot felul de amănunte picante, într-un stil narativ inconfundabil, în care umorul fin, de calitate pare să fie la el acasă.

Cartea începe cu o foarte scurtă evocare a modului în care autorul a ajuns medic anestezist, pe tot cuprinsul lucrării nelipsind mărturii autobiografice care i-au marcat evoluția profesională de-a lungul timpului. Nu uită să-i amintească pe mentorii săi, Theodor Burghele și Sergiu Crivda („șansa mea s-a numit Sergiu Crivda”), pe cel din urmă numindu-l „maître Sergiu Crivda”. Pe parcurs îi menționează, fie și numai în treacăt, pe profesorii doctori: Dan Setlacec, Eugeniu Gh. Proca, Constantin Arseni, V. Maximilian, academicianul Dimitrie Bagdasar - somități ale medicinei românești. Nu-i omite nici pe colegii săi gălățeni: Vasile V. Popa, Roland Covrig, Poldi Haimovici, Vasile Lupu și mulți alții. Pe de altă parte, descrie întâmplări în care unii doctori au slujit și ajutat sistemul comunist, cu scopul de a ajunge într-o funcție înaltă, uitând de jurământul lui Hipocrate și producând uneori grave erori medicale care au condus la moartea pacientului, fără a plăti nici moral, nici material fapta comisă. Alții însă au rămas verticali, reprezentând exemple demne de urmat pentru tinerii medici în formare. „Medicina a viețuit totdeauna la umbra Puterii. Puterea nu se supune legii ci trăiește din derogare. De la Putere vine și mărirea și pieirea.”

De asemenea, eruditul medic și scriitor prezintă aspecte ale istoriei și politicii românești, în măsura în care acestea au avut tangență cu actul medical, dar face o scurtă incursiune și în istoria universală, precum și în cea a medicinei. În acest scop, autorul a consultat o bogată bibliografie ce se află la sfârșitul lucrării, ceea ce denotă o amplă documentare.

Tot acest periplu evocativ convinge cititorul că scriitorul Nicolae Bacalbașa nu poate uita și ierta metehnele comunismului care, se pare, l-au marcat toată viața.

Georgescu, Adrian. *Chilii*. București: Sieben Publishing, 2012

Catrina Căluian
bibliotecar, Biblioteca
„V.A. Urechia”

Volumul pe care îl aduce în atenția cititorului domnul Adrian Georgescu face parte din tripticul sugestiv intitulat *Anastasis*, cuvânt grecesc cu înțeles de înviere sau sculare din morți. Învierea este cea mai mare provocare a omului modern și totodată cea mai importantă realitate de care

depinde fericirea lui veșnică.

Chilii urmează volumului *Descensio* păstrând același stil scriitoricesc, text scris pe “cale și în biserică” așa cum mărturisește autorul. Cartea este structurată în trei părți numite mănăstiri ale celor vii, morți și nenăscuți întru credință. La rândul ei, fiecare mănăstire este compusă din 33 de chilii zidite din cuvinte de pocăință, credință și smerenie. Numărul 33 nu este ales întâmplător, știut fiind că reprezintă vârsta pământească a Mântuitorului. O rugăciune către Iisus Hristos și alta numită mângâiere, către Maica Domnului, fac încheierea fiecărei chilii.

Despre cartea de față nu se poate vorbi pentru că ea se trăiește. Citind textul scriitorului Adrian Georgescu descoperim propria noastră stare de cădere. Prin scrisul său, autorul

realizează o lucrare duhovnicească, având ca scop revărsarea luminii dumnezeiești peste sufletul și trupul omului, iar la această lumină se ajunge doar trecând mai întâi prin întunericul morții. Învierea duhovnicească este posibilă doar prin răstignirea patimilor și poftelor, însă omul contemporan fuge de o asemenea răstignire și caută în schimb doar confortul și bunăstarea materială.

Rândurile de față sunt mărturisiri sincere, iar tânguirea către Dumnezeu are menirea de a trezi spiritual sufletul obosit de prea mult lumesc.

Editura Sieben Publishing, prin noul volum semnat Adrian Georgescu, oferă publicului, ce-i drept mai restrâns, o proză religioasă generată de convingerea autorului că Dumnezeu există: “Plâng dimpreună cu toți căci nu-mi pot risipi lacrimile într-o jelire solitară ci le împărtășesc cu nevăzuții frați – neîndurați și nenăscuți – să ne convingem unul pe celălalt că suntem părtașii aceleiași existențe de la Domnul: ei îmi spun dar cuvintele exprimă nimic și textele mele depuse la picioarele lor se ridică-n înalt și planează – frunzele.”

Ilie, Zanfîr. *Fenomenul literar în presa românească între anii 1990-2000.*

Iași: Timpul, 2012

Leonica Roman
bibliotecar, Biblioteca
„V.A. Urechia”

Abordând o temă interesantă, dificilă și delicată, prin lucrarea *Fenomenul literar în presa românească între anii 1990-2000*, domnul prof. dr. Zanfîr Ilie oferă un studiu reper asupra fenomenului literar din presa românească într-o perioadă de profundă transformare din cadrul societății noastre în primii 10 ani care au urmat căderii

regimului comunist.

Cartea prezintă „mersul literaturii prin ceața tranziției” și încearcă să redea strădania publicațiilor de a-și defini obiectivele și prioritățile.

Lucrarea este structurată în 5 capitole și reprezintă rezultatul preocupărilor intelectuale ale autorului asupra fenomenului literar al unui deceniu de excepție din cultura română pe care l-a urmărit cu maximă atenție, pentru studierea și cercetarea căruia a zăbovit mai mulți ani.

În primul capitol, *Considerații generale asupra fenomenului literar românesc la momentul tranziției*, sunt prezentate cronologic și sistematic temele majore abordate în presa literară.

Principalele reviste culturale. Modelul capitalei este denumirea celui de-al doilea capitol. Acesta prezintă cele mai valoroase reviste culturale, precum și principalele teme abordate în paginile lor. Consultând o impresionantă bibliografie, autorul analizează punctele de vedere ale liderilor acestor publicații, care adeseori sunt contradictorii.

Următoarea secțiune, intitulată *Presa literară din provincie, din Basarabia și din nordul Bucovinei*, prezintă reviste provinciale importante care și-au continuat apariția sau care au fost înființate după

1989, cum ar fi *Steaua*, *Apostrof*, *Vatra*. În finalul acestui capitol sunt prezentate publicații literare basarabene de mare însemnătate care urmează același traseu de dezvoltare ca și cele din țară; pentru exemplificare menționez: *Glasul Națiunii*, *Literatura și arta*, *Contrafort*, *Basarabia literară*.

În *Temele majore ale dezbaterii literare postdecembriste* se aduce în discuție problema revizuirii valorilor literare care va declanșa campania de reanalizare a literaturii române.

Negarea, demolarea, contestarea marilor scriitori și poeți, din care nu face excepție nici măcar Mihai Eminescu, se explică prin reaua-voință sau neputința liderilor unor publicații de a susține autonomia esteticului în fața politicului.

Trebuie menționat că o vreme „stâncile au fost înlocuite cu efemere și inconsistente movițe de nisip” care din fericire nu au rezistat, fiind risipite de „vânturile timpului”.

Spre final, sub titlul *Fenomenologia literară sub semnul globalizării*, sunt analizate efectele globalizării pentru cultură. Departe de a genera un conflict cu formele culturale naționale, cu tradițiile, globalizarea și informatizarea pot transforma cultura, întărind formele culturale tradiționale fără a slăbi identitatea culturală a națiunilor.

Fenomenul literar în presa românească între anii

1990-2000 reprezintă o reflectare a realităților din presa literară a unui deceniu care a fost un exercițiu al libertății și al regăsirii din care nu au lipsit erorile grave.

Prin acest studiu științific domnul prof. dr. Zanfîr Ilie redă profilul principalelor publicații literare într-o perioadă delicată din evoluția societății românești, perioadă marcată de transformările sociale și politice care și-au pus amprenta și pe factorul cultural – domeniu sensibil, dar și de rezistență în păstrarea, conservarea identității și tradițiilor specifice românești.

Ioan Fărcășanu
epigramist

Pensionarii

Sunt triști, săraci, bolnavi și tot mai rari,
Ai noștri tați, bunici - pensionari,
Care-au muncit să făurească o țară
Și alții rodul muncii le furară...

Bogații și săracii noștri

Cei bogați, plini de huzur,
Stau pe Coasta de Azur,
Iar săracii - milioane,
Sunt, azi, muritori de foame...

Gândul șomerului la plecarea din țară

De-i lung pământul sau de-i lat,
O bună parte-am să străbat,
Un loc de muncă să găsec,
C-aici nu pot să mai trăiesc...

Concurs pentru încadrare în muncă

Anunțat cu mult alai
De vrei examen să dai,
Joi - concursu-i programat;
... De marți postu-i ocupat.

Dialogul mamei cu „fetița” ei de 15 ani

-Ai crescut, ești mare-acum
Și-azi vom discuta oricum
Despre sex, despre copii...
-Da, mami! Ce-ai vrea să știi?...

Gândurile unei mămici

Copila mea, azi, ești o floare,
Iar mâine când vei fi femeie,
Câți Feți-Frumoși vor dori oare
Ca fraga buzelor să-ți ieie?...

Femeia - adorabilă-ntrupare

Femeia cea mai frumoasă,
Adorabilă-ntrupare,
Îți dă, când e generoasă,
Doar ce are...

Întrebare indecentă

În tramvai, un tip curios:
-Domnișoară, vă dați jos?
-Da, veni răspunsul ei;
-Dar spuneți-mi, cu ce spray?...

Dorința unui poet

Poetul avea dorință vie,
Femeia ca luna să fie:
În plină noapte să apară
Iar dimineața să dispară...

Femeia „neînțeleasă” în dialog cu soțul

-Bărbate, înțelege, nu mai pot:
Copii, serviciu, menaj; E prea de tot!
Mă rog la Cel de Sus minte să-ți deie,
Sunt și eu om! - Ba nu, tu ești femeie...

Concluzie

Femeia care-i isteată,
Se dezbracă pe bani gheață
Și se-mbracă fără bani,
Cu credit de la baștani...

Motivare într-un proces de divorț

- E-un an de când m-am măritat
Și soțul zestrea mi-a tocat,
Se știe bine și-n vecini:
-Dar ce-ați avut? -Zece găini...

Sfat înțelept

(adaptare după un proverb chinezesc)

Cât mai des te-ndrăgostește,
Mult mai rar te logodește,
Văzând lumea cum arată
Să nu te-nsori niciodată!...

Parazitul social la instanța de judecată

-Te condamn pentru scandal
La-nchisoare - un an jumate!
-Da, Onorat Tribunal,
Merg, acolo am de toate...

Vetre de cultură și credință la Dunărea de Jos

Biserica „Sfinților Arhangheli” din Măstăcani

Cruce veche de sute de ani

Maria Stanciu
jurnalistă,
„Viața Liberă” Galați

Biserica din comuna Măstăcani, județul Galați, poartă în trupul său sfințit câteva veacuri de istorie și tradiție ortodoxă. Actualul edificiu din așezarea răzășească Măstăcani a fost construit între anii 1903 și 1912 și poartă hramul „Sfinții Voievozi Mihail și Gavriil”. La sfârșitul celui de-al XIX-lea veac, Moise N. Pacu (în

Cartea județului Covurlui, apărută în 1891) relatează că Parohia „Sfinții Voievozi” avea două biserici: una la Chiraftei, zidită în 1823, cu același hram care este și astăzi și Biserica „Sfinții Voievozi” în Măstăcani, cu statutul de „Catedrală”. Din anul mântuirii 2009, în această veche parohie slujește părintele paroh Cătălin Dobrin și are în grijă 450 de familii; alte 250 au trecut în noua Parohie „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din localitatea Vlășcuța.

Istoria din arhivele bisericii

Astăzi, o cruce veche - așezată în curtea Bisericii din Măstăcani - stă mărturie că aici este o istorie veche și că, înainte de acest locaș, a mai existat o biserică „din ceamur”, ridicată între anii 1802 și 1805, ne înștiințează Moise N. Pacu, în aceeași sursă. Istoria din arhivele vremii și din cercetările părintelui Cătălin Buia, paroh la Măstăcani între anii 2001 și 2009, relevă că primele demersuri pentru ridicarea edificiului - din satul ce-și trage numele (posibil) de la argintii mesteceni - au început încă de pe la 1892.

În acel an, părintele Gh. Podașcă mobiliza răzeșii din Măstăcani, pentru a organiza o colectă în scopul zidirii unei biserici din cărămidă. „S-au adunat ofrande de la enoriași în sumă de șaptezeci de mii de

lei; una mie s-a dăruit de către Administrația Casei Bisericii. Afară de membrii consiliului parohial, au contribuit membrii consiliului de administrație al Băncii Populare Valea Părului. Localnicii au avut atâta dragoste încât „cei care nu au avut bani au beneficiat de împrumuturi de la amintita bancă”...

Locașul ce străpunge cerul de pe cel mai înalt deal din Măstăcani a fost ridicat în zece ani. Are statură de Catedrală, albă, imaculată. Astfel, în 12 iunie 1912, a fost sfințit de părintele Gh. Popescu, delegat al Episcopului Nifon Niculescu al Dunării de Jos. Tot aici a mai slujit părintele Teodor Marica, însă cel care a rezidit la Măstăcani, material și duhovnicește, vreme de aproape jumătate de veac, a fost părintele dr. Alexandru Ciuhureanu.

Părintele Alexandru Ciuhureanu a slujit la Biserica din Măstăcani, cu timp și fără timp, vreme

de 45 de ani, între 1935-1980. Născut la Crăiești, județul Galați, și-a luat licența la Facultatea de Teologie Cernăuți. A fost doctor în Teologie și corespondent al mai multor publicații. În cei 45 de ani de slujire, a restaurat biserica între 1939 și 1954. Tot sub oblăduirea sa, s-a realizat pictura acestui locaș, de către pictorul Vasile Robea. Cea mai trainică lucrare a părintelui Alexandru însă a fost cea de zidire sufletească, duhovnicească. Avea o statură patriarhală, la propriu și la figurat. Și într-o vreme când nu era voie să rostești numele lui Hristos, părintele Alexandru Ciuhureanu s-a rugat, a dat speranță orfanilor de război și văduvelor, în anii grei ai celui de-Al Doilea Război Mondial. În vremea ateistă, părintele a botezat, a cununat și înmormântat, a sfătuit, a ridicat în lumină semenii și a menținut candela aprinsă la Măstăcani.

Resfințirea din 1990

Între 1980 și 2001, aici a slujit părintele Nicolae Mândra și acest slujitor este cel care a restaurat biserica. În acest interval de timp, a fost restaurată pictura lui Vasile Robea, de către pictorul Aurel Leca. Astfel, la 11 noiembrie 1990, Înalt Prea Sfințitul Casian resfințește biserica, în acel moment fiind Episcop-vicar.

La Altarul „Sfinților Voievozi” din Măstăcani, între anii 2001 și 2009, a slujit părintele Cătălin Buia care a înnoit veșmintele din Sfântul Altar, a ridicat casa parohială și un mic așezământ social. Astăzi, părintele Cătălin Dobrin face demersuri de înnoire a unui viitor așezământ social și pentru restaurarea picturii.

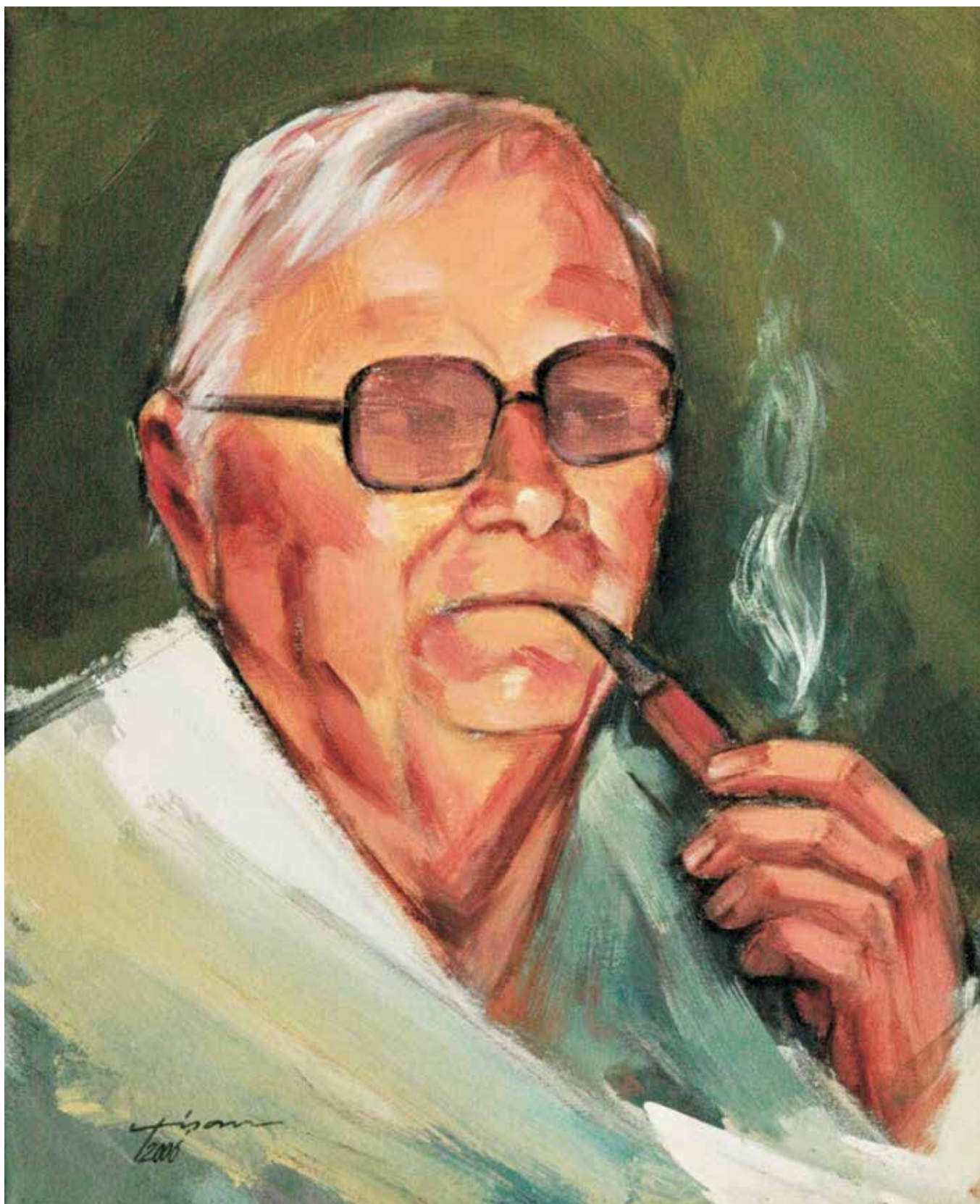
Părintele Cătălin continuă să mențină candela aprinsă a credinței într-un loc în care, odinioară, rugăciunea se ducea în cadența rugăciunii din vechea Mănăstire „Cetățuia”, ridicată în a doua parte a veacului al XVI-lea. Pe la 1599, „Cetățuia” a fost dărâmată, spune istoricul Paul Păltănea, din cauza unor evenimente locale. Din vechea așezare monahală de la Măstăcani a mai rămas Altarul, care este în curtea familiei Ragea, peste care a ridicat o sobă. În curtea acestei familii, există chiar și o troiță, în amintirea vechii cetăți, care - cu siguranță - avea rol strategic, de observare și apărare, localitatea Măstăcani fiind la intersecția unor drumuri importante care duc, peste Prut, înspre Răsărit. De asemenea, prin grădinile localnicilor din jurul fostului Altar de la „Cetățuia”, cu ocazia unor lucrări agricole au fost găsite, adeseori, osemintele celor care au slujit la mănăstire...

Pornind de la acestea, putem spune că Biserica „Sfinților Voievozi” din Măstăcani are la bază crucea veche de sute de ani de la „Cetățuia”, mărturie a continuității și veșniciei. Și, nu-i așa? Veșnicia ne este sortită nouă.

Foto: Maria Stanciu

Teodor Vișan

Actorul Gheorghe V. Gheorghe,
ulei pe pânză, 80x70 cm, 2000

Maria Dunavățu

Pacea sufletului,
acuarelă, 29x21 cm, 2012

Maria Dunavățu

Sinceritatea exprimării

Corneliu Stoica
scriitor, critic de artă

Maria Dunavățu, cunoscută ca profesoară, pictoriță și graficiană, a apărut la începutul celui de-al VIII-lea deceniu al secolului trecut în mișcarea plastică gălățeană, în rândul căreia, ca femei, activau atunci Emilia Iacob, Ana Maria Andronescu, Iuliana Turcu, Angela Tomaselli și Pia Simona Costescu. Originară din Dobrogea, artista a găsit în orașul de pe malul stâng al Dunării un climat de creație favorabil afirmării și evoluției sale, cunoscând aici primele succese, primele împliniri în viața personală, familială și artistică. Acum, când nu mai activează de câțiva ani în învățământul preuniversitar, se gândește cu nostalgie la acei ani de început de carieră și nu regretă faptul că s-a stabilit la Galați. Modestă din fire, de o sensibilitate aparte, mare iubitoare de literatură, domeniu din care de multe ori își extrage motivele unor lucrări de pictură și grafică, Maria Dunavățu a rămas o persoană discretă, care și-a văzut de propria creație, fără să dea vreodată semne că ar dori să fie neapărat remarcată de cineva. Are conștiința propriei valori și știe că ceea ce iese de sub penelul sau penița sa poate să încante pe iubitorii de artă, să-i emoționeze, să le facă sufletul să vibreze.

Încercând să-i schițăm un portret, iată câteva coordonate ale biografiei sale.

S-a născut la 5 septembrie 1949 în comuna Nicolae Bălcescu, județul Constanța. A absolvit Liceul de Muzică și Arte Plastice din Constanța (1968), Universitatea din București, Facultatea de Desen (1971) și Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, Facultatea de Muzeologie-profesori de desen (1983). În 1971 a venit la Galați și alături de activitatea

Maria Dunavățu

la catedră, desfășurată în diferite școli, s-a dedicat picturii și graficii, cultivând ca genuri artistice îndeosebi peisajul, natura statică, compoziția și portretul. A trimis lucrări la expoziții organizate pe plan național la București, Iași, Constanța, Târgoviște. Din 1971 a început să participe la expozițiile colective ale Filialei Galați a U.A.P. A fost, de asemenea, prezentă în expozițiile deschise de către profesorii de desen din municipiul Galați la Casa Corpului Didactic. O anumită perioadă a îndeplinit funcția de inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar Județean. Și-a organizat expoziții personale la Casa Corpului Didactic din Galați (1983), la Galeriile de Artă „Nicolae Mantu” (1989, 1996) și la Teatrul Dramatic „Fani Tardini” (2012, „În lumea lui Caragiale”, grafică). De asemenea, a

Primăvară la margine de pădure

participat la expozițiile organizate în cadrul Zilelor Municipiului Băilești (Gorj), locul de naștere al soțului său, domnul Alexandru Dunavățu. Tot aici a organizat o Tabără de pictură a elevilor din această localitate (2011, 2012). A publicat lucrări de grafică în ziarele „Viața liberă”, „Monitorul de Galați” și în revistele „Porto Franco”, „Pax Aura Mundi”, „Șansa ta”, „Axis Libri”, Revista Bibliotecii Municipiului

Flori

Maternitate

Băilești. A realizat ilustrația la volumele: „Pecetea ființei” de Stan M. Andrei (Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2005), „Visări” de Doina Cernea (Ed. Alma, Craiova), „Aproape de rug” de Ioan Maftעי-Buhăiești (Ed. Timpul, Iași), „Fum negru, fum alb” de Ion Grosu (Ed. Axis Libri, Galați, 2012). A fost distinsă cu Premiul revistei „Porto Franco” (2010). Lucrări ale sale se găsesc în colecții particulare din România, Germania, Franța, Bulgaria, Israel, S.U.A.

Deși creația sa urmează în linii mari direcțiile tradiționale ale artei românești, pictorița nu a rămas indiferentă la achizițiile de limbaj și modalitățile de expresie ale picturii moderne, străduindu-se să-și închege un discurs plastic care s-o individualizeze.

Și o face cu profesionalism, în limitele bunului simț, cu modestia creatorului care-și vede de propriile unelte și vrea să comunice semenilor ceva din preaplinul său sufletesc. Structură lirică, temperament interiorizat, înclinat spre reflexie, Maria Dunavățu realizează o pictură luminoasă, de bun gust, în care recunoaștem și date

ale realului investigat, dar mai ales descoperim proiecții ale fanteziei sale bogate, hrănită cu lecturi serioase din literatura română și universală. Este o pictură sinceră, din care poezia se revarsă spre iubitorul de artă asemenea unui fluid, captându-l, făcându-l să trăiască sentimentele pe care pictorița le-a simțit în fața unui lujer de floare, a frumuseții naturii, sau atunci când a citit din scrierile lui Mihai Eminescu și George Bacovia. Compoziții precum „Mai am un singur dor”, „Floare albastră”, „Somnul copacului”, „Geniu pustiu”, „Bacoviană”, „Frunza copacului” etc. sunt materializarea vizuală a ecoului pe care poezia celor doi scriitori l-a găsit în sufletul artistei, stimulându-i imaginația, fertilizându-i-o,

punând-o în postura de a găsi echivalențe plastice pe măsura frumuseții versurilor. Nu mai puține sunt răsfărangerile exercitate asupra creației sale de opera sculpturală a lui Constantin Brâncuși sau de muzică. Și-n tablourile Mariei Dunavățu, ca și la alți artiști, revin în mod frecvent câteva motive. Cel al ochiului este unul dintre acestea și el

Dealurile Tuluceștiului

apare ca un simbol sugestiv al pătrunderii în esența lucrurilor sau a fenomenelor, al spiritului adâncurilor, dar și al avidității după spații pe care ființa umană, în permanent efort de autodepășire a limitelor sale, le nutrește. Aceștia îi urmează arcurile ogivale din arhitectura gotică, pomul vieții, silueta umană, frunza. Tablourile sunt pictate cu o pastă așezată în tușe energice, care uneori emană o căldură învăluitoare, alteori tonurile sunt mai reci, exprimând nostalgie sau stări conflictuale ale ființei umane. Când se folosește de acuarelă, pictorița așează culorile de apă direct pe suportul

Sf. Apostol Andrei

umed. Efectul obținut este remarcabil, tonurile se întrepătrund, creând armonii delicate, de suavă poezie. În lucrările realizate în tehnică mixtă, ea obține și o sonoritate a materiei, culoarea fiind în stare să sugereze chiar cadențe ale muzicii și miresme ale poeziei romantice sau simboliste. Maria Dunavățu este ea însăși o natură poetică animată de elanuri lirice, iar în tablourile ei fiorul poeziei este precumpănitor. Din aceleași porniri lirice s-au născut și multele schițe de portrete ale copiilor, care constituie un material bogat în vederea realizării unor lucrări viitoare, dovedind

reale calități de observare și investigare a universului infantil.

În expoziția personală de grafică de anul trecut, de la Teatrul Dramatic „Fani Tardini”, artista ne-a dezvăluit o altă fațetă a creației sale, aceea în care a surprins cu umor voluptuos lumea de „cașavenci”, „mitici” și „moftangii” din opera lui I.L. Caragiale. Ea a creat o galerie de expresii umane în stare să exprime diferite tipologii și caractere, figuri care stârnesc hazul sau intrigă, tipuri care evocă vremuri trecute, din păcate cu reverberații și în prezentul nebulos al României de azi. Este fauna politicianilor,

guvernanzilor și îmbogățitorilor peste noapte, care nu diferă cu nimic de cea din timpul lui Caragiale, ba dimpotrivă, pare mult mai coruptă și însetată de averi dobândite rapid.

Pictoriță și graficiană înzestrată cu talent, capabilă să exprime cu mijloacele pe care le are la dispoziție un registru tematic bogat, în care realul și imaginarul apar ca expresii ale unui spirit de o deosebită noblețe, Maria Dunavățu rămâne o plasticiană a cărei creație poartă însemnele distincte ale unei personalități sensibile, lucide, echilibrate, care își iubește profesia și slujește arta cu devoțiune și totală dăruire.

Din expoziția „În lumea lui Caragiale”

Florian Doru Crihană

un artist care se joacă, zâmbind, cu Istoria

Năstase Marin
scriitor

Dacă în iulie anul trecut talentatul pictor Florian Doru Crihană făcea „ghidușii” cu Turnul Eiffel, ca un prestidigitator de geniu, în aprilie anul acesta a invitat la joacă pe bătrâna Istorie, care se tot văicărește că ea nu mai trăiește decât până la... Sfârșitul Lumii. Deși respectiva cucoană i-a spus șugubățului artist că anii i-au fost numărați de Nostradamus, cu ceasul în

mână (pardon, cu ceasul agățat de planete), precum și de maiiași, cu al lor celebru calendar, pictorul nu a crezut-o și a „bârcâit-o” la... evenimente, făcându-i multe „portrete” interesante și șocante.

Portrete de evenimente „așezate” cuminiți în peisaj și „pozate” cu uluitoarea sa fantezie. Văzându-le, cred că biata Istorie a rămas cu gura căscată, întrebându-se ca proasta: chiar am avut eu astfel de evenimente prin buzunarele alea ale Timpului? La care pictorul, se pare că i-a arătat planșele:

- Poftim, domniță, din buzunarele matale le-am scos!

Artistul Crihană rămâne același pictor de geniu și mucalit povestitor, care o va obliga pe madam Istorie (a artelor plastice) să-i rețină tablourile cu nebunaticile sale evenimente, ce se dau huța pe balansoar cu personaje istorice foarte... importante.

La o sumară privire a tablourilor expuse în galeria „Nicolae Mantu” din Galați se observă că pictorul a selectat evenimentele din istorie după criterii aleatorii și, aparent, fără nicio legătură între ele. Fie că s-au întâmplat în aceeași perioadă de timp, fie în perioade istorice diferite, poveștile sale cu evenimente și personaje istorice care le-au provocat, nu sunt întâmplătoare, create așa, alandala, fără mesaj, fără tâlc. Artistul nu repovestește istoria. El „scrie” istoria ALTFEL, extrăgând din evenimente esența lor, sugerând învățăminte atât pentru prezent, cât și pentru viitor. El nu ne întreabă: „vă place istoria așa?”, ci zâmbește: „uite ce s-a-ntâmplat!” Bineînțeles, jucându-se cu respectivele întâmplări și cu mirările noastre.

Cele mai grave evenimente, care și astăzi au rămas probleme spinoase pentru omenire, le prezintă ca

pe un șotron interminabil, pe care, „fetița Istorie” pare că-l va juca până la adânci bătrânețe, dacă oamenii nu vor înțelege că „au crescut mari” și nu trebuie să mai joace „acel șotron”. Mă refer la tabloul „Ecumenism” (și nu numai), titlul tabloului având un sens extins pentru toate religiile din lume.

Interesant este că artistul a creat aceste tablouri pe o temă propusă de Daniela și Lucian Drăgușin (din colecția cărora fac parte aceste lucrări), dovedind înaltul grad de măiestrie atins, reușind să realizeze opere valoroase și originale. De fapt, respectivii colaboratori și sponsori au dat imaginației pictorului un larg front de lucru unde și-a desfășurat toate forțele și posibilitățile sale creative, atacând tema cu întreg arsenalul său oniric și-a ieșit... ce-a ieșit, spre încântarea privitorilor și îndemnul lor la reflecție asupra istoriei omenirii.

Privindu-le, tablourile mă duc cu gândul la alți creatori de gen, dintre care mă obsedează oarecum similitudinea cu Pieter Bruegel cel Bătrân. Celebrul artist a tratat evenimentele tot cu umor, dar aici se oprește asemănarea, diferențele fiind mai multe în ce privește maniera de abordare și tratare picturală, coloristică, ideatică ș.a.

Dar să analizăm unicitatea și originalitatea lui Fl. D. Crihană, care esențializează și subordonează imaginea întrutotul IDEII și mesajului pe care vrea să-l transmită. În cazul acestor tablouri, imaginile se adresează celor avizați, cunoscători ai istoriei, ajutându-i doar cu câteva explicații din subtitlu. Însă, aceste cuvinte deschid porțile reflecțiilor și meditației, dincolo de aspectul aparent umoristic al imaginilor. Sunt convins că artistul nu a dorit să ne stârnească doar zâmbetul. Amănuntele imagistice reprezintă doar „ochiuri” cu care privitorul trebuie să pătrundă dincolo de imagine, unde sunt ascunse înțelesurile și sensurile simbolisticii prezentate. O prezentare sau descriere a respectivelor „ochiuri” din fiecare tablou ar fi un nonsens, întrucât fiecare privitor poate descoperi infinite aspecte ale istoriei, cu tot atât de infinite sensuri și înțelesuri. Voi încerca, totuși, să descifrez din câteva tablouri astfel de „amănunte” imagistice care m-au impresionat și m-au îndemnat la meditație.

Dar, în prealabil, voi face câteva aprecieri asupra tuturor tablourilor expuse:

- exercițiul caricaturii împreună cu cel al picturii propriu-zise l-au urcat pe artistul Crihană pe înalte

trepte de măiestrie. Iar bogata sa imaginație îi permite să mânuiască ideile și tematica atacată cu uimitoare expresii plastice;

- în special la teme istorice sau cele onirice, atemporale și/sau spațiale le tratează pictural într-o manieră unică, originală, care îi este specifică și-l reprezintă. În astfel de picturi învăluie imaginea cu halouri de griuri colorate, diluate în ceața vremurilor trecute, sau, după caz, în ceața visurilor, ori a târâmurilor de basm, nedefinite;

- îmbină elementele și personajele reale din istorie sau realitatea spațială și temporală, pe care le prezintă cu desen riguros și culoare precisă, acoperindu-le cu veșmântul străveziu al griurilor de ceață a Timpului/Netimpului (după caz). Astfel, elementele reale, precis conturate, capătă patina vremii (istorică) sau onirică, compoziția imaginii îmbinându-se fericit cu armonia coloristică, iar elementele dispuse în planul imaginii redau bogăția de simboluri și mesaje pe care vrea să le transmită;

- personajele istorice au totdeauna poziții amorțite într-un fel de „stop-cadru”, fixat de pictor în ansamblul imaginii, într-un anumit moment semnificativ pentru a reda ideea sau mesajul dorit.

Desigur că mai sunt și alte caracteristici care-l definesc pe artistul Crihană, dar mă voi limita numai la tablourile expuse în această expoziție, dintre care voi încerca să interpretez câteva.

În tabloul „Ierusalim” mulțimea de oameni care marșează pe crucea Mântuitorului din prim-plan spre cucerirea cetății sfinte, stârnește înțelesurile dorite de fiecare. Desigur că sacrificiul suprem al Mântuitorului a absolvit omul de păcatul originar, redându-i nemurirea pierdută, dar comicul tragediei omenirii (dacă există așa ceva) constă în faptul că în „Cetatea Sfântă” nu se va intra dând buluc, doar „călcând” pe muchia crucii și păcătuind în continuare. Înțelesul ar fi ca fiecare să-și poarte crucea cu neclintită credință, precum Iisus din Nazaret.

În tabloul „Sarmisegetusa”, esențial este steagul dacilor (cap de lup și trup de șarpe înaripat), adoptat și de romani. Poate este singura „legătură” dintre cele două neamuri, cu deosebirea că lupul Daciei a fost ținut în lesă la Sarmisegetusa. Împăratul Traian (de pe columna sa) trage de coadă șarpele (posibil, șarpele Bicilius, care l-a mușcat pe Decebal). Din păcate, împăratul Traian i-a smuls Daciei stindardul, cu lup și lesă, cu tot, reușind să împlânteze columna sa în inima sângerândă din altarul sacru al Sarmisegetusei muribunde. Trist! Dramatic și trist!

Tabloul „Roaba”: de fapt, este vorba de două invenții imemorabile ale omenirii: roata și roaba. Desigur, roaba nu este invenția chinezilor sau nu numai a lor. Dar ei au fost primii care au pomenit de ea. Tabloul sugerează și impresionează imagistic cum au realizat chinezii o astfel de construcție uriașă, la baza căreia a fost ROABA.

Impresionantă este și imaginația pictorului, care a încastrat roaba în structura zidului, dându-i multimilenarei unelte meritul cuvenit și semnificația sa în toate „zidirile” omenești, până la apariția macaralei și altor instrumente moderne din activitatea constructorilor.

Tabloul „Împăratul Justinian mulțumindu-i lui Atatürk”, este un omagiu adus luminatului președinte care a reformat Turcia înțepenită în feudalism. Prin măsura transformării în muzeu a Moscheii Albastre și scoaterea la lumină a celebrului mozaic cu împăratul Justinian, s-a făcut dreptate omenirii de a-i reda una dintre comorile culturale create de-a lungul istoriei.

Farmecul tabloului este redat de contrastul dintre haloul gri al nedreptății istorice și „exactitatea” frumuseții adevărului artistic ascuns. Încântă și gestul firesc al personajelor istorice din prim-plan, care au, totuși, figuri „amorțite” de istorie.

În tabloul „Expansiunea vikingilor” este de admirat forța de esențializare a pictorului, unde imaginația sa realizează cu câteva elemente de peisaj (ghețurile târâmurilor nordice, corabia vikingilor și „monstrul” marin compus din coiful și zalele armurii), precum și câteva tonalități de griuri colorate, perfect armonizate, o bogăție de semnificații istorice ale acțiunilor acestui temut popor nordic. „Monstrul” este o metaforă imagistică reușită care redă spaima locuitorilor atacați de vikingi.

„Valea Rinului-dispariția leilor din Europa”: interesantă alăturare dintre cele două evenimente diferite, dar asociate doar de ploaia săgeților care sugerează atât cauza dispariției leilor, fugăriți din istoria Europei, cât și poziția strategică a respectivelor castele construite în Valea Rinului.

„Palatul Dogilor și compasul magnetic”: și aici întâlnim uimitoarea forță imaginativă a pictorului, care redă cu o economie de mijloace artistice esența celor două evenimente istorice: trei coloane unite cu trei elemente arhitectonice, specifice vestitei clădiri venețiene și cu Dogele Veneției într-o gondolă ancorată de compasul magnetic; fundalul marin,

Florian Doru Crihană

doar sugerat de câteva tonalități de valuri și reflexele coloanelor albe, plus câteva tonuri luminoase din norul Timpului. Atmosfera este înviorată de albul coloanelor și roșul mantiei Dogelui.

„Marco Polo” dictând „Il milione”: în griul monoton al închisorii, Marco Polo fabrică „proiectile” din grămada de praf de pușcă. În fața sa, scribul chinez îi notează memoriile. Celula închisorii este sugerată de câteva gratii și două siluete de dansatoare, „scrijelate” pe zidul celulei. În ansamblul tonalităților de griuri istorice, roșul surtucului purtat de scrib și negrul coafurilor celor două siluete, asociat cu câteva tonuri de alb, înviorează imaginea.

„Căderea Constantinopolului”: Aici n-o să vedem dramaticele lupte între turci și bizantini, ci consecințele acestei „căderi”. Sultanul Mehmet al II-lea aduce minaretele religiei sale pe care le plantează în grădina catedralei „Sfânta Sofia”. Poate le-ar fi plantat și în centrul Europei, dacă vajnicii domnitori români nu l-ar fi oprit la porțile Dunării.

„Vlad și invenția lui Leonardo”: pe când Vlad Țepeș se străduia să stăvilească năvala puhoiului turcesc, tânărul Leonardo da Vinci visa și concepea aparate de zburat, la adăpostul tronului acestui iscusit domnitor român.

„Francmasoneria”: parcă născută în hăurile întunericului și ieșită din gura unui vulcan al istoriei, francmasoneria „pășește” cu planurile sale ascunse, croite și măsurate la precizie, peste viețile celor mulți, peste religiile și tradițiile lor, subordonându-le intereselor sale oculte.

„G. Washington interpretând Anotimpurile lui Vivaldi la primul pian”: aici impresionează esențializarea Anotimpurilor lui Vivaldi, cu imaginea copacului trecut prin cele patru vămi ale vremii. Washington nu este decât un „portret” al aceluși moment istoric, fără nici un merit în inventarea pianului și crearea celebrei melodii. Dar pictorul l-a încadrat în ramă, întrucât el a tutelat respectiva epocă prin faptele sale și personalitatea sa celebră.

„Împăratul, Regina, Președintele, Cancelarul și prima locomotivă”: evenimentul apariției în istorie a primei locomotive este tutelat de patru mari personalități ale epocii, creatoare de istorie. Din păcate, Istoria este „sponsorizată” și tranzanționată numai de conducătorii marilor puteri, care au privilegiul și exclusivitatea „plimbării” în vagoanele acesteia, în timp ce mulțimile oamenilor de rând reprezintă rezerva de cărbune pentru locomotiva Istoriei.

„Zepelinul”: acesta a rămas într-un buzunar al Istoriei doar cu scheletul rezidual din urma incendiului care i-a distrus cariera istorică. Bunicul

său, Balonul, doar o amintire roșie în zarea Timpului prin care zboară doar avioanele, într-o evoluție spectaculoasă.

„Noapte înstelată cu Vincent și Thomas”: alăturarea a două evenimente cu răsunet diferit în epocă. Pe când descoperirea iluminatului electric i-a adus lui Edison bogăție și strălucire mediatică, Vincent van Gogh trăia în sărăcie și obscuritate mediatică. În timpul vieții nu i s-a cumpărat nici un tablou. Abia după moarte, „blândă” Istorie i-a făcut „dreptate” și lui. Tablourile sale s-au vândut la licitații cu milioane de dolari. Pentru îmbogățirea altora. El s-a ales doar cu urechea tăiată și celebritatea postumă. Sper ca domnul Crihană să nu-și taie urechea.

„Primul pas pe lună”: pașii pe lună făcuți de astronauți au fost posibili în urma „lansării” lor cu interminabila „macara” de dolari. Sugestivă metaforă!

„Pearl Harbor”: aviația niponă lansează... sub apă navele S.U.A., „ancorându-le” pe fundul mării. Metafore imagistice strălucit realizate plastic, cu acele lanțuri de „ancorare” la fund, aruncate de avioanele japoneze. Tonalitățile vineții ale mării, cu valuri liniștite, în fundalul griului mai deschis al cerului, armonizate cu cenușurile malurilor și al fumurilor ce se ridică din navele incendiate, creează acel dramatism din nefasta zi a flotei S.U.A.

Și ultimul tablou, „Călătoria”: cu sponsorii în nacela imaginației pictorului, unde artistul Crihană „dă cărbuni” fanteziei, purtând tablourile expoziției deasupra altor țărături de vise. Cu lopata talentului său fabulos, pictorul Crihană alimentează motorul fanteziei, purtând pe fericiții sponsori prin ceruri de Istorie, din tablourile realizate și/sau care... vor mai fi realizate, dacă distinșii „pasageri” vor mai accepta să fie „călătoriți” de acest artist de geniu.

Nu în ultimul rând, tabloul „Timpul?... o bagatelă”, unde cunoscuta figură a celebrului Einstein este redată cu meticulozitate în „centrul” Timpului, cu renumita sa lulea, în care fumează limbile ceasului. Parcă ar exprima flegmatic, parafrazând pe un cunoscut personaj contemporan cu noi: „Timpul?... un fleac! L-am ciuruit, pardon, fumat dintr-o formulă!

Așa cum ne-a „fumat” și domnul Crihană, dintr-o trăsătură de penel. Sper să ne mai „fumeze” și cu alte teme. Pentru asta, merită toate felicitările vizitatorilor expoziției și nu în ultimul rând al sponsorilor și colaboratorilor dumnealui, Daniela și Lucian Drăgușin, care merită de asemenea felicitări pentru demersul sponsorizării și colaborării cu talentatul pictor. Mai ales în aceste vremuri când sponsorii sunt niște... „rara avis”.

Suita pentru vioară și pian „Impresii din copilărie”, op. 28, în ansamblul creației enesciene

Gina-Mihaela Pavel
prof. dr. Liceul de Artă
„Plugor Sándor”, Covasna

*P*ovestea aceasta începe acolo, departe, pe plaiurile Moldovei și se isprăvește aci, în inima Parisului. Pentru a merge din satul în care m-am născut spre marele oraș unde-mi sfârșesc zilele, am străbătut o cale anevoioasă, străjuită de copaci ce se pierd în zarea îndepărtată. A fost lung, desigur, acest drum.

Cât de scurt mi s-a părut! (George Enescu).

Importanța lui George Enescu în ansamblul culturii muzicale românești este covârșitoare, activitatea sa fiind una nu numai cuprinzătoare a tuturor valorilor muzicale naționale de până la el, ci totodată una deschizătoare de largi perspective pentru arta muzicală. Conștient de faptul că trebuie să se exprime în lucrările sale ca un compozitor român, Enescu a valorificat în creația sa esența sufletului românesc redat prin sunete și ritmuri. Drumul său a pornit de la asimilarea tezaurului folcloric ajungând până la recrearea în spiritul acestuia a unor lucrări demne de a intra în universalitate.

George Enescu a abordat în creația sa aproape toate genurile muzicale de la lied la operă, de la sonată la cvartet și simfonie, de la suită la rapsodii și poem simfonic. Maxima exigență a compozitorului față de propriile lucrări l-a determinat să-și catalogueze doar 33 de opusuri. Considerând ca vârf al creației enesciene opera *Oedipe*, am ales totuși ca subiect de analiză *Suita pentru vioară și pian: Impresii din copilărie, op. 28*¹.

Înfățișându-se ca una dintre marile capodopere enesciene, suita programatică *Impresii din copilărie op. 28* a fost definitivată în anul 1940 și dedicată primului profesor al lui Enescu - Eduard Caudella. Lucrarea urmează drumul celei de-a treia suite pentru orchestră, *Săteasca*, având și ea un caracter

autobiografic, evocator – descriptiv, inspirat (din nou) din lumea satului moldovenesc. Atmosfera suitei *Impresii din copilărie* este însă mai intimă, mai personală, sugerând lumea satului văzută prin ochii copilului George Enescu: „în copilărie am fost mai sensibil la culori și atmosferă.”

Lucrarea ce se prezintă sub forma unei serii de tablouri-miniaturi are un limbaj plin de ingeniozitate, improvizatoric, cu o mare atenție îndreptată către detaliile decorative. Prin prelucrarea elementelor limbajului muzical, Enescu obține aici efecte timbrale și agogice uimitoare. Punând reale probleme de virtuozitate atât violonistului, cât și pianistului, muzica suitei este pusă însă în slujba expresiei, compozitorul (violonist la rândul său) preluând atât tehnica instrumentiștilor autohtoni, cât și rafinamentul, spontaneitatea și farmecul acestora. Cele zece părți constitutive au forme simple, în general monostrofice: *I - Lăutarul, II - Bătrânul cerșetor, III - Pârâu în fundul grădinii, IV - Pasărea din colivie și cucul din perete, V - Cântec de leagăn, VI - Greierele, VII - Luna pătrunde pe geam, VIII - Vântul în horn, IX - Furtuna de afară, X - Răsărit de soare.*

Lucrarea își are unitatea într-o celulă melodică prezentată în prima secțiune (*Lăutarul*), urmând ca celelalte să aducă aceeași celulă în noi formule melodice prelucrate, stilizate. Modalitățile de construcție a discursului muzical se bazează pe elementele artei lăutărești și anume pe doinire, joc, recitativ, pasaje de virtuozitate îmbinate cu o mare sensibilitate.

Motivul enescian al *Preludiului la unison* se observă în cântecul *Lăutarul* care, deși este un „un personaj internațional”, prezintă rădăcini clare din pământul românesc. În *Bătrânul cerșetor* expresia atinge o culme de finețe și expresivitate ce amintește de recitativul oedipian („ca și cum vioara ar fi o voce umană, capabilă să se exprime aproape cuvântând”). *Pârâu în fundul grădinii* ne descrie foarte plastic curgerea apei și jocul undelor, iar *Păsărea din colivie și cucul din perete* surprinde prin linia melodică extrem de liberă, dar mai ales prin prezența „onomatopeelor” muzicale. Începând cu cea de-a patra secțiune, piesele se succed fără pauze, dramaturgia muzicală continuând cu *Cântecul de leagăn*, *Greierul* și *Luna pătrunde pe geam*, gândite pe o structură tristofică cu elemente de sonată ce dau unitate pieselor. Linia melodică senină și calmă a *Cântecului de leagăn* se continuă contopindu-se cu țârăitul delicat al *Greierului*. Pe nesimțite se creează o serie de imagini muzicale ce se întrepătrund asemenea unduirilor apelor în care se oglindește luna ce pătrunde pe geam. Spre sfârșit, reapare tema *Cântecului de leagăn* ce are aspect de repriză a sonatei. *Coda* face trecerea spre momentul următor - *Vântul în horn* - încredințat viorii solo. Virtuozitatea instrumentală se va intensifica în partiturile ambilor interpreți, în cadrul ultimelor două tablouri - *Furtuna de afară* și *Răsărit de soare*, acesta din urmă concluzionând suita printr-o remarcabilă sinteză a tuturor tablourilor constitutive.

Partitura *Impresii din copilărie* constituie una din marile realizări ale genului cameral contemporan universal, o lucrare complexă, de mare subtilitate și rafinament ce transmite ascultătorului (evident în funcție și de talentul, intuiția și imaginația interpreților) o largă paletă de sentimente și imagini muzicale: de la intensitatea *Lăutarului* la durerea pătrunzătoare a *Bătrânului cerșetor*, de la descrierea plastică de tip impresionist a *Pârâiașului...* la ciripiturile *Păsării din colivie...*, de

la delicatețea și sensibilitatea *Cântecului de leagăn* la imaginile explicite ale *Vântului...* și *Furtunii...* sau grandoarea *Răsăritului de soare*.

Aportul enescian adus istoriei muzicii este remarcabil prin sinteza realizată între muzica românească și cea universală, sinteză ce a dus la integrarea componisticii românești în circuitul valorilor contemporane europene și universale. Enescu este echivalentul muzical al lui Eminescu în poezie și al lui Brâncuși în sculptură. După cum afirma cronicarul francez Henri Malherbe după premiera operei *Oedipe*: „Datorită lui George Enescu, România nu mai are nimic de invidiat altor popoare, căci posedă un muzician de faimă mondială care i-a adus coroana ce i-a fost negată până acum. Tezaurul său artistic s-a îmbogățit cu o partitură de valoare a lui Oedip, asemănătoare celor mai minunate capodopere ale teatrului muzical.”²

Bibliografie:

- Bentoiu, Pascal. *Capodopere enesciene*. București: Editura Muzicală, 1984
- Gavoty, Bernard. *Amintirile lui George Enescu*. București: Editura Muzicală, 1982
- George Enescu: *Monografie*. București: Editura Academiei Române, 1971
- Iliuț, Vasile - *De la Wagner la contemporani*. Vol. IV București: Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, 1995
- Firca, Clemansa-Liliana. *Direcții în muzica românească (1900-1930)*. București: Editura Academiei Române, 1976.

Note:

1. Enescu a compus trei suite pentru orchestră, trei pentru pian și una dedicată cuplului vioară – pian.
2. Biografie George Enescu. Disponibil la: <http://www.info-portal.ro/articol/biografie-george-enescu/329/3/pancreatita-cronica-in-stadiu-te/>. Data: [2013/06/28]

Întoarcerea autorului în viziunea lui Eugen Simion (II)

Theodor Codreanu
critic literar, scriitor

Autorul devine un *nimeni*, „un detaliu aproape inutil”. Proust se înșela: nu există un *eu profund*, ci doar o *mască*, „mașina de fabricat opere” a lui Chateaubriand. Astfel, creatorul cunoaște umilința de a deveni *ful operei sale*, deschizându-i-se șansa de a se transforma în Altul „prin opera pe care o scrie” (p. 52).

Opera însă nu creează niciodată un om, ci doar o *mască*, o „ființă de hârtie”, cum va spune Roland Barthes, aruncând pentru totdeauna în aer teoria proustiană. Adevărata problemă devine, de-acum înainte, în ce măsură *existența* este implicată în operă, preocupare centrală la Sartre, bunăoară. Și totuși, ironia contradicției, de care nu putuse scăpa Proust, observă Eugen Simion, revine la Valéry și la Barthes, precum Imperiul Britanic destrămat în *Commonwealth*. Așa se întâmplă cu Domnul Teste, recte Paul Valéry, care admite că, în *cazuri speciale*, biografia este necesară. Astfel, viața tenebroasă a lui François Villon revine în operă, încât „infamia” acestuia „face să crească interesul pentru operă” (p. 56). Faptul nu demontează cu nimic prioritatea operei care „este măsura tuturor lucrurilor, ca Dumnezeu în gândirea teologică” (p. 57). În critica biografică, autorul era *măsura tuturor lucrurilor*. Antropocentrismul tradițional enunțat încă de Protagoras (*homo mensura*) este detronat. Numai că, iarăși trebuie s-o constat, această detronare a antropocentrismului tradițional se găsește, textual formulată, în manuscrisele lui Eminescu: „Fiecare lucru poartă în sine însuși măsura sa. De aceea e o caracteristică a omului inteligent și de bună credință, că formulând lucruri sau raporturi în scris sau vorbire, va cerca s-o facă în măsura dictată de firea lucrurilor [...]. Pe când omul neinteligent face din sine însuși măsura lucrurilor și mestecă subiectul

său în cele ce sunt și se-ntâmplă – cel inteligent și de bună credință va cerca să se dezbare de tot ce-ar putea să-i întunece judecata.” (*Fragmentarium*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981, p. 56). Aceasta este *vocea impersonală*, care atinge starea de arheu.

Modernii au făcut un pas mai departe. Chiar și opera finită trebuie scoasă din ecuație, întrucât ea nu se încheie niciodată decât printr-un accident, care poate fi moartea autorului. Focalizarea, în consecință, nu se va mai concentra asupra operei, ci asupra *actului* facerii, datorat, după Valéry, unui *Eu pur*, „care absoarbe și transformă totul, inclusiv biografia autorului” (Eugen Simion, *op. cit.*, p. 61). Autorul e retras din operă ca Dumnezeu din Creație. Maurice Blanchot credea că trebuie să renunțăm nu numai la autor, dar și la literatură, chiar dacă aceasta există. Rămân *absența*, *golul* ca forță structurantă: „Această *absență* și *acest loc de absență* sugerează, la lectură, contrariul: o plenitudine, o prezență, o forță structurantă. Chiar și în ipostaza de exilat, autorul este unul din acele *goluri*, din sculptura modernă care semnifică, poate, mai mult decât *plinurile*.” (p. 65).

În context, există interludiul psihanalist, care a recuperat autorul, dar nu din perspectiva biografiei tradiționale, prezența lui fiind o temă a copilăriei, o arheologie în căutarea unei traume, eul profund proustian fiind tradus freudian dinspre profunzimile inconștientului. Biografia e descoperită în copilărie, prin intermediul *complexelor*. Relația om/opera devine o schemă, limbaj al *obscurului*. La Sartre, schema se complică triadic, ambiția demersului existențialist fiind o „recuperare a totalității ființei” (p. 74). Serge Doubrovsky va vorbi de existența unui *Eu total*. Pe lângă om și operă, există un al treilea „personaj”, neglijat de critica tradițională: lectorul. Fără al treilea, opera rămâne o nereușită. Barthes oferă prioritate lectorului, căci lectura este esențială, textul fiind doar o propunere a unui *proiect de existență* (p. 79). Ca text, opera *doarme* și numai lectorul este cel care o „trezește” la viață.

Această subtilitate barthesiană mă silește să readuc în discuție enigmaticul Archaeus eminescian, pe care poetul îl concepe chiar ca *text*. Eminescu dă exemplul unei piese de teatru care poate să zacă o mie de ani și pe care un regizor o scoate din starea de *arheitate*, punând-o în scenă, trezind-o la viață. Ceea ce ascunde textul este o *afectivitate* fundamentală, remanență a ființei autorului. De aceea, Barthes poate să spună: „Le plaisir du texte comporte aussi retour amical de l'auteur.” (*Sade, Fourier, Loyola*). Altfel spus (ca în textura arheului), Barthes avertizează că *l'écrivain* lucrează cuvântul, pe când *l'écrivain* acceptă să se piardă în structura textului. Scriitorul își construiește, așadar, un *corp lingvistic* (p. 97).

Eugen Simion nu ezită să-și exprime admirația față de „acest geniu de finețe bizantină” care este Roland Barthes. Între cei doi, *l'écrivain* și *l'écrivain* (Eugen Simion traduce termenii cu o distincție făcută de Slavici: *scriitori* și *scrietori*), *cine vorbește, cine scrie?* Dilemă pe care și-o punea și Eminescu în *Melancolie*: „Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură / Încet repovestită de o străină gură, / Ca și când n-ar fi viața-mi, ca și când n-aș fi fost. / Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost, / De-mi țin la el urechia – Și râd de câte-ascult / Ca de dureri străine?... Parc'am murit de mult.” Aceasta este chiar „moartea autorului”. Nemaifiind în cauză omul concret, Barthes crede că biografia în sens sainte-beuveian nu mai este posibilă, ci doar construită din *biografeme*, cale pe care autorul se poate întoarce *amical*, adică afectiv. *Și eu pun destinul acestei lumi într-o inimă de om*, notează Eminescu. *Întoarcerea amicală* a autorului face din el un musafir neașteptat, subtil erotic, plăcere a Textului, *charmes*. „Farmec sfânt” ar zice Eminescu. Autorul nu mai este o persoană civilă, ci un *corp*, stilizat din câteva detalii biografemice, esențe, *le Père*, Părinte „pierdut în mijlocul textului”: „A povesti nu, cumva, a vorbi despre certurile cu Legea?... Ce dialectică ondulatorie la Barthes! Ce inteligență fină și sucită! Chiar în discursul său critic *autorul* moare și înviază de mai multe ori.”

(p. 104). Astfel se naște *bio-grafia*, ființa de hârtie, o *ergografie*, ca act al *muncii*, al *încercării*, zice Eminescu, la capăt ivindu-se *omul gramatical*, arheul eminescian.

E vorba, în ultimă instanță, de echilibrul antitezelor. *Întoarcerea autorului* nu înseamnă antiteza biografismului lui Sainte-Beuve, dedus exclusiv din operă: „Un *biografism* bazat pe consultarea ficțiunilor din operă mi se pare tot atât de puțin promițător, pentru critica literară, ca și *biografismul* tradițional, care folosește viața pentru a justifica estetica operei.” (p. 136). Acest *echilibru*, atât de caracteristic personalității lui Eugen Simion, nu mai îngăduie *schizoidia*, specific europeană, între om și operă, punând în balanță *responsabilitatea morală* a autorului, într-o lume postmodernă, care se iluzionează că ne putem lepăda definitiv de valorile tradiționale. Cândva, Arghezi spulbera dilema „porci” în viață, „îngeri” pe hârtie. Eugen Simion ne-o readuce în memorie: „Grandoarea unei opere cere o viață grandioasă și în umilințele impuse de istorie.” (p. 138).

Din 1981, când și-a publicat cartea, postmodernismul în care Eugen Simion avea încredere a evoluat imprevizibil cu generațiile post-postmoderne, care au reinventat relația dintre autor și operă, autorul involuând spre zona de tină („porcină”, în limbaj arghezian), involuție care a produs întoarcerea brutală a *omului concret*, spulberând finețurile erotice ale Textului glorificate de un Roland Barthes, în favoarea pornografiei și scatofiliei. Până și un textualist rafinat de anvergura lui Mircea Cărtărescu a dat câștig de cauză, în scrierile din urmă, teoretic și practic, omului legat de „o mână de pământ”. În faimosul număr 268/1998 din *Dilema*, Cărtărescu își manifesta interesul pentru *eul empiric* al lui Eminescu, omul „păros” și cu „plafus”. Astfel, *ființa de hârtie* barthesiană a riscat să devină *ființa de maculatură* postmodernistă.

Cărțile lui Eugen Simion, ajuns la admirabila vârstă de 80 de ani, vin să ne îndemne izbăvitor: *Înapoi la moderni!*

Un alt Bălcescu

Ionel Necula
filosof, scriitor

A fost o vreme când personalitatea lui Bălcescu, ca pretext literar, constituia garanția unui succes asigurat și cu frumoase recunoașteri publice pentru cei ce se încumetau în procesarea lui. Camil Petrescu, Eugen Jebeleanu, George Călinescu fac parte din această galerie catalitică și plină de zel. N-aș include în această grupare improvizată

și pe scriitoarea Dana Dumitriu, care chiar s-a implicat în reconstituirea epocii pașoptiste dintr-o apetență sinceră, și cu pasiune, cu profesionalism.

Serghie Bucur se pliază și el pe tulburările acelei epoci involburate, dar fără vreo contaminare cu izvoarele anterioare. Abordarea ei, a epocii, cum stă bine unei cărți de această factură, se situează la granița dintre document și ficțiune literară, mai exact spus, infuzează ceea ce este certificat ca fapt istoric cu propriile sale apetențe narrative, iar rezultatul s-a întrupat într-o serie de secvențe numerotate de la 1 la 105, ordonate într-o logică proprie, neînfeudată criteriului cronologic. A sesizat bine Constantin Trandafir în succintele sale rânduri prefațatorii că tehnica folosită de autor *este aceea a colajului, o succesiune de segmente, nu neapărat cronologice cu dispersii și montaje cinematografice, gros-planuri, detalieri și derulări rapide.*

Are dreptate. Acțiunea epică este fixată la granița dintre document și ficțiune, dintre obiectivitatea factuală și dispoziția subiectivă a scriitorului, dintre faptul certificat istoric și abilitatea autorului de a-și infuza compoziția narativă cu detalieri și bogate izvoiri subiective, cum stă bine unui scriitor implicat în rigorile romanului istoric.

Poate nu e vorba de *un alt Bălcescu*, cum am intitulat aceste succinte considerații marginale, ci de un alt mod de a privi cadrul, epoca în care s-a mișcat popularul revoluționar valah, de o altă reconstituire a cadrului general european - o reconstituire mai personală, vorba lui Hegel, *cu drum cu tot*, cu toată recuzita specifică epocii și cu toate devălmășiiile prin

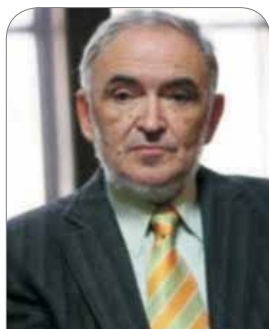
care trecea Europa la acea vreme. Secvențele sunt proiectate pe un ecran panoramic generos și variat, cu multe inserții subiective complinitorii, ceea ce conferă cărții un aer sprintar, dinamic, captivant și mobilizator pentru cititor. Momentele se succed într-o ritmică așa de tensionată și diversificată, că lectorul cade repede în capcana scriitorului și rămâne un captiv al lecturii până la ultima pagină.

Documentul și ficțiunea conlucrează în bună armonie, mai spune criticul de la Câmpina în prefața sa. Aspectul este esențial, pentru orice ispravă literară, dar cum conlucrează? Cum reușește subiectivitatea să inducă în partitura epică propriile sale trăiri, afecte, sensibilități și dispoziții fabulatorii? Kant prevăzuse subiectivitatea umană cu două forme apriorice ale sensibilității omeneste - spațiul și timpul - dar Serghie Bucur nu uzează decât de cadrul temporal, de fixarea în timp, de relevare a epocii, pentru că spațiul, de la o secvență la alta e diferită, mutată din loc în loc ca bătută de vânt, de unde și senzația de dinamism și de organizare cinetică a materialului narativ. Iată, bunăoară, cum este mișcată acțiunea secvențelor 15-20 ale cărții:

- 15. calfa de dulgheri Anastase tratează cu Zinca și Barbu (Bălcescu) construcția casei din mahalaua Boteanu a Bucureștiului;
- 16. reconstituie îngrijorările lui Beethoven că adorata lui Betina ar putea să-l prefere pe Goethe;
- 17. reproduce nemulțumirile boierimii autohtone la legislația antifeudală preconizată de Rusia;
- 18. în Italia, Giuseppe Mazzini pregătește o mișcare pentru unificarea țării;
- 19. întrunirea de la Mânjina prilejuită de onomastica lui Costache Negri și a soției sale Elena;
- 20. la Palma de Majorca compozitorul Fr. Chopin o însoțește pe scriitoarea George Sand.

Scriitorul pare interesat mai mult de zbuciumul epocii, decât de destinul lui Bălcescu. Pare, am spus, pentru că, puse cap la cap toate aceste secvențe reconstituie efigia revoluționarului valah, prins în vâlmășagul unei Europe marcată de neliniști și ventilată de idei reformatoare. Autorul a făcut dintr-un pretext oțios o lectură agreabilă și sportivă sub aspect comprehensiv. O recomand cu căldură tuturor celor interesați de epoca pașoptistă și-l felicit pe autor pentru isprava sa narativă.

„Lecția” Noica

**Adrian Dinu
Rachieru**
critic literar

Examinată în chiar devenirea ei, filosofia noiciană nu s-a schimbat. Ea nu a cunoscut metamorfoze brutale, salturi și piruete amețitoare. Firește, s-a nuanțat, intuițiile din cărțile de început au rodit, limpezind viziunea. În linii mari, însă, *același* Noica ne întâmpină și ne bucură, începând cu reeditatul, în 1990, *Jurnal filozofic* (tipărit în 1944, Șerban Cioculescu semnalând prompt „aptitudinile literare” ale autorului) și până la

„Jurnalul” din anii detenției. E vorba, categoric, de o *proză filozofică* (Eugen Simion), fie că luăm contact cu reflecțiile unui tânăr (aflat la vârsta la care performanța poate începe), fie că avem în față pagini amare, scrise din „captivitate”, cu o superbă detașare.

În fond, Noica fuge de tirania profesoratului. El nu vrea adevăruri verificate, mortificate, ci iubește oamenii tineri, dispuși să caute împreună (dar cu voci separate) *adevărurile*; să caute, altfel spus, perpetua ucenicie, nu maturitatea forțată; să descopere *sensul* unui adevăr și, în cele din urmă, pe ei înșiși. Să se dezvăluie. Noica se vrea un *mijlocitor* care își strecoară îndoiala, care te coboară în infernul interogației. Certitudinile se clatină, nu ne rămâne decât una: incertitudinea. Și, apoi, repetând vorbele lui Leon Bloy, putem ști cine dă și cine primește?

Așezat „în curgere”, spiritul nu vânează reușita, ci dorește căutarea; astfel, se regăsește și se împacă cu lumea, ferit de ispita posesiei, de pofta achizitivă, de „cascada de înstrăinări” care-l amenință, modelat (mutilat) de context; pe biruitorul de-o clipă, nefericitul de învingător, bietul frate Alexandru strivit de „nebulina binelui”. Intrând, astfel, în repetiția oarbă și pregătindu-și moartea ființei spirituale. Or, Noica visează supremul rol: cel de *întârzietor*. Curgerea, pierderea, viața însăși, cu seria ei de căințe; sau anchiloză, efortul de a păstra un „suflet stătător” – iată alternativele. Este clar că Noica îi iubește pe învinși. Înțelege că *devenirea* (ca desfășurare) se regăsește în trecere și petrecere (regretând că ultimul cuvânt a fost „expropiat de cheflii”). Filosoful pledează pentru *donjuanism*: „esențialul e să cucerești”. Are experiența erorii, gustă voluptatea înfrângerii, acceptă riscul și singurătatea comunitară; starea de spirit – zicea Noica – e mai importantă decât conținutul. Vrea, spuneam, căutare, adevăruri *vii*, nu exactitate, „cadavre de idei”; important ar fi nu să triumfi, ci să știi ce să faci cu nereușitele.

S-ar părea că Noica ar slăvi ignoranța (în care gălgăie viața) și risipirea. Nu preciza filozoful că toată viața noastră morală încapă între fiul risipitor și fratele

lui? Acestea sunt „miturile” noiciene: *mitul Școlii* și *mitul Fratelui*. Filosoful vrea o școală fără ziduri și fără profesori; „elevii”, despărțindu-se de oamenii de serie, vor învăța singuri. Admiră, însă, virtutea de a crea o echipă, de a propaga o „energie difuză”, „dispărând” în ceilalți; adică, *afirmarea prin alții*, cei care vor rodi fără tine, cum se consolează. Dăruindu-se și renunțând, Noica gustă „fericirea secretarială”. Înțelege că esențialul ar fi întâlnirea cu *celălalt*, fiecare om fiind „o formă de încăpățănare”; adică, o *idee*, adaugă el imediat. Iar un exemplu de seninătate intelectuală e mult mai convingător decât o lecție, chiar și strălucită.

Într-adevăr, al doilea jurnal (*Rugați-vă pentru fratele Alexandru*), apărut în 1990, e scris cu o invidiabilă seninătate. Cu o incredibilă seninătate. Filosoful face abstracție de mizeria colcăitoare, depărtându-se de cele lumești. Alternează scenele reportericești cu comentariile subțiri, împinse în parabolă. Dispus a gândi categorial, e sedus – mai degrabă – de eleganța raționamentelor, lepădându-se de înclinația vindicativă. Scrie fără înverșunare, nu vrea să rețină chipul „lor” (să nu uităm că era în detenție, „înghățat”, supus *reeducării*, paginile putând depune mărturie). Opune puterii discreționare, autorității inchizitive nedomolite, detașarea, privind cu blândețe pe acești falși, jalnici învingători. Experiența de închisoare îl ridică la înțelegerea prizonieratului cosmic. Scapă de plasa concretului plonjând într-o meditație care poate fi (examinând condițiile), deopotrivă, sterilă și ridicolă. Își contemplă ființa trupească, privind – aproape neutru – la ce se întâmplă *acolo*. Ca la intervenția pe care o suportă („volvulus intestinal”) când operatul, cu luciditatea detașării, se desparte de propriu-i destin. Vrea să gândească liber și să-și populeze singurătatea, opunând ororilor realului bijuteriile mentale. E atent nu la grozăviile călăului, un biruitor nesigur, ci la suferințele lui, incapabil să vadă în durată. Desprins de toate, mânat de o obsesie pedagogică, visează *antrenorul*, faimoasa școală. Și, în cele din urmă, ieșit din calvar, din privațiuni și suplicii, ne întâmpină surzător, cu un sfat creștinesc.

Acesta a fost Noica. Trăia la altitudine, nesocotind circumstanțele, ignorându-le princiar. Dar poate intelectualul, ne întrebăm, omul „obsedat de inteligență” (cum îl definea Zarifopol) să scuze, în numele performanței, a beției ideilor, fărădelegea? Firește, nu e cazul lui Noica. Deși „anexat” fraudulos (cum credea Al. Dobrescu), el nu e departe de „păcatul amoralismului”. Discuțiile pe acest subiect vor continua. Dincolo de controverse, avem nevoie, cercetând peisajul colcăitor, de blânda detașare a filosofului, privind fără încrâncenare, fără belicozități, în juru-i. Spirit relativist, Noica descoperea în fiecare individ o șansă. Ea trebuie cultivată *pe cont propriu*, spre sensul plin, eliberând infinitatea din noi; adică, „omenescul din fiecare”.

Pe urmele Sultanei Cuza

**Constantin
Doca-Trincu**
scriitor

Mama lui Alexandru Ioan Cuza, cu prenumele Sultana, născută în 1785, la Constantinopol, a venit în Moldova, ipotetic – în același timp și cu suita viitoarei soții Sevasta (Sevastița)¹ a domnitorului fanariot Mihail Șutu I – care a condus Țara Românească de 3 ori (1783-1786; 1791-1792; 1801-1802) și o dată

Moldova (1793 - 1795). Ea provenea dintr-o familie de origine greco-italiană, dar „românizată”.

Tatăl „întemeietorului României moderne”, Ion Cuza născut în 1784, „scoborător dintr-o veche familie moldoveană și mare spătar”, s-a căsătorit la Galați în 1819 cu stilata tânără Sultana².

Familia viitorului pârçălab al ținutului Covurlui – numit de domnul Ioniță Sandu Sturza (1822-1828), a locuit în casa (probabil zestrea soției), din „Mahalaua Poștei, Ulița de lângă mal”. Membrii acesteia: părinții și urmașii lor erau enoriașii Parohiei Vovidenia (cu biserica zidită prin stăruința Banului Ion Cârjă și sfințită de protopopul Ghe. Avram la 21 noiembrie 1790, cu hramul „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului”)³.

Ca și soțul ei, Sultana în calitate de mamă, s-a distins în educarea dragilor copilași ai lor: Alexandru, Dumitru și Sultana... inclusiv să vorbească și limba greacă.

După decesul fulgerător – epidemic – a postelnicului Ion Cuza, la 17 iunie 1848, la Iași, Sultana Cuza a rămas văduvă. Va fi puternic afectată sufletește de cele 2 mari pierderi suferite: soțul și apoi băiatul său Dumitru (1850)⁴.

Ca văduvă va locui în aceeași clădire cu primul său fiu (căsătorit în aprilie 1844 cu Elena Rosetti – Solescu) inclusiv cât timp Alexandru și-a exercitat atribuțiile de președinte a Judecătoriei Covurlui și de pârçălab al județului Covurlui (estimativ în intervalul 1844 - 1859). Fiica sa Sultana s-a căsătorit

cu Mihai Jora (un destoinic prefect de Roman în timpul domniei cumnatului său).

La 5 septembrie 1857, în Biserica Vovidenia, Alexandru Ioan Cuza, a depus jurământul de credință pentru cauza Unirii, în calitate de deputat ales de orășeni, pentru Divanul Ad-hoc al Moldovei. În mod evident, starea emoțională traversată și de onorabila mamă Sultana a fost una de nedescris. Și-a mai prezentat legământul de credință în acel moment sacramental și cel de-al doilea deputat, Costache Negri (ales tot de locuitorii urbei moldovene de la Dunăre).

În anii domniei Sale, până la 20 mai / 1 iunie 1865 Alexandru Ioan Cuza și-a manifestat puternic sentimentele de deosebit respect și de sprijin material permanent (financiar) față de mama sa care dorise să locuiască în aceeași casă amplasată „într-o poziție prea plăcută” – așa cum nota în 1834 un plenipotent francez Cochelet⁵. „Legat cu foarte multe fire de Galați, Cuza a poposit în oraș aproape în fiecare an și după alegerea sa ca domnitor și stabilirea la București”.

Măria Sa cu doamna Elena au sosit în Galați pentru a petrece Sfintele Paști laolaltă cu mama sa Sultana în casa părintească.

Cu evlavie și emoții au venit la Biserica Vovidenia și toți trei au luat parte la slujba de Înviere (1863)⁶.

Referitor la stadiul de realizare al planului de renovare al casei „unde văzuse lumina zilei” primul domnitor al Principatelor Unite, la 19 iunie 1864, Costache Negri îl informează pe conducătorul Statului Național România (1862-1866) astfel: „Casa înaintează, cele două aripi sunt aproape terminate și nu se va începe construirea centrului decât atunci când mama Dumneavoastră va locui una din aripi”⁷.

Nobila și credincioasa mamă octogenară Sultana Cuza, cu tristețe și cu optimism se va mai putea bucura de stropii farmecului vieții și de măreția înfăptuirilor istorice ale fiului său Alexandru, până în clipa trecerii în lumea fără dor, survenită la câteva ceasuri după apusul soarelui. Acest eveniment funebru a fost inserat în prima pagină a unei publicații a vremii: „Doamna - mamă a

Domnitoriului Românilor, Sultana Cuza, a murit în Galați, în etate de 80 ani trecuți, joi seara pe la 10 ore.

Fie-ți țărrena ușoră!

Domnitoriul a plecat de la Cotroceni pe la 6 ore seara, dăre nu a putut să o apuce cu vieță.

Astăzi se va face, în totă România, un serviciu funebru.

M.S. Domnitoriul, M.S. Dómna și totă curtea, vor purta doliu mai mult timp, și toți funcționarii Statului ellu vor purta uă septemână⁸.

„Vineri s’a ținut te-deum pentru aniversarea dillei onomastice a M. Sélle Dómna.

Acéstă ți nu s’a putut însă serba cu totă veselia, pentru că se răspândise scirea despre mórtea Dómnei- mame; și d’aceia s’au și popritu illumi națiunile ce erau pregătite a se face in tóte părțile capitalei⁹.

Profund îndurerat Măria Sa a condus-o pe drumul fără întoarcere și reintră în locașul sfânt al parohiei apartinătoare Vovidenia, cu prilejul slujbei de prohodire a mamei sale, care a fost înmormântată în curtea bisericii, în partea dreaptă, spre răsărit, lângă altar¹⁰, în „Anul 1865, Luna may, ȶiua 22”¹¹.

Slujba de înmormântare a venerabilei Sultana Cuza „muma Augustului nostru Suveran”, s-a săvârșit pe 22 mai / 3 iunie 1865 în prezența „tuturor corpurilor civile și militare cum și a unui public foarte numeros”, așa cum spicuește ziarul Progresul (Iași) din 3 iunie 1865, citând ziarul Mercuriu din Galați, „21 Maiu 1865”¹² (cu 148 de ani în urmă).

Invocând descifrarea enigmelor „legii destinelor” putem arăta și următoarele: înmormântarea fostului domnitor Alexandru Ioan Cuza (decedat la 3 / 15 mai 1873, în orașul german Heidellberg) a avut loc la 17 / 29 mai 1873 în cavoul pregătit lângă biserica din satul Ruginoasa, județul Iași. Tot atunci, în „casa de veci” a fiului ei Alexandru, a fost coborât și sicriul cu osemintele Sultanei Cuza, adus de la Galați¹³.

La funeraliile marelui domnitor al românilor (1859-1866) a luat parte și o delegație de gălățeni, constituită din Grigore Ventura, Gh. Volenti și institutorul Ioan Galescu¹⁴.

Ulterior osemintele Sultanei Cuza (mama domnitorului Unirii de la 1859) au fost puse într-o raclă care se află așezată în biserica Adormirea Maicii Domnului din Ruginoasa.

Anume, în anul 1946, a fost amenajată o criptă în interiorul bisericii Sfinții Trei Ierarhi din Iași, unde au fost strămutate din nou rămășițele pământești ale lui Cuza Vodă, aduse într-o cutie de argint de la Mănăstirea Curtea de Argeș¹⁵. Tot în nișa din dreapta acestui locaș sfânt era zidită din 1935 cripta pentru depunerea osemintelor lui Dimitrie Cantemir, domnitor al Moldovei (1693, 1710-1711), exhumate cu aprobarea Moscovei¹⁶.

Casa memorială, muzeul de astăzi din municipiul nostru, este reconstruită pe locul unde era fundată casa părintească a domnitorului Cuza și unde a locuit distinsa lui mamă Sultana - până la sfârșitul călătoriei sale pământene (1865).

Note:

1. Octav-George Lecca, *Familiele boierești române*, Editura Muzeului Literaturii Române, București, ISBN 973 - 999 14 - 4 -0, p. 175; 658; Dan Bogdan, Viorel Știrbu, *Pe urmele lui Alexandru Ioan Cuza*, Editura Sport - Turism, București, 1985, p.15;

2. L. Boicu, Gh. Platon, Al. Zub (coordonatori), *Cuza Vodă in memoriam*, Academia de Științe Sociale și Politice, a Republicii Socialiste România, Editura Junimea, 1973, p. 48-53; Dan Bogdan, Viorel Știrbu, op. cit., p. 9;

3. *Biserica Vovidenia Galați, Pagini de istorie, mărturii de credință*, Editura Episcopiei Dunărea de Jos, Galați, 21 noiembrie 2002, p. 9;

4. Dan Bogdan, Viorel Știrbu, op. cit., p. 15;

5. Paul Păltănea, *Alexandru Ioan Cuza*, în *Danubius*, vol. II -III, Galați, 1969, p. 121; *Buletinul Societății geografice române*, VIII / 2, București, 1887, p. 135-136;

6. *Biserica Vovidenia Galați, Pagini de istorie...*, p. 9;

7. Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, Partea a II-a. Editura Porto Franco, Galați, 1995, p. 310;

8. *Trompeta Carpaților*, Duminică, 23 Maiu, 1865, Anul I (III), nr. 23 (340), 4 IUNIUI, Tipografia Cesar Bolliac, Revista interioare, p. 1; *Calendarul Convențiunii pe anul 1865*, Bucuresci, Editore Grigorie Heliade, 1864, Maiu;

9. *Trompeta Carpaților...* p. 1;

10. *Biserica Vovidenia Galați, Pagini de istorie...*, p. 10;

11. *Registrul pentru morți*, pe anul 1865, p. 48, *Colecția, Reg. St. Civilă Parohială, jud. Covurlui, Vovidenia*, Dosarul 14/ 1865;

12. *Progresul*, an III, nr. 60, 3 iunie 1865, p. 1;

13. Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, Partea a II-a. Editura Porto Franco, Galați, 1995, p. 310; Maria Stanciu, *Locul unde s-a născut ideea „Unirii Mici”*, în *Viața Liberă*, Galați, 26 ianuarie 2009, p. 5;

14. Nicolae Iorga, *Contribuții la Istoria modernă a Galaților*, Academia Română, *Memoriile secțiunii istorice*, seria III, Tomul XII, Mem. 16, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională București, 1932, p. 27;

15. Dan Bogdan, Viorel Știrbu, op. cit., p. 224;

16. Georgeta Zmeu, Homer Radu, *Mic dicționar de istorie a românilor*, Editura Tempus, 1994, p. 154; Alina Tofan, *Personalitatea lui Dimitrie Cantemir în discursul identitar basarabean din perioada interbelică*, *Limba Română*, Chișinău, 2008, nr. 1-2, p. 75-83.

Între noi este IUBIRE, așa că se poate întâmpla orice...

Interviu cu Sergiu Dumitrescu, manager

Centrul Cultural „Dunărea de Jos”

Ghiță Nazare
profesor, publicist

Ghiță Nazare: *Domnule Sergiu Dumitrescu, pentru început, vă rog să prezentați cititorilor revistei „Axis Libri” câteva repere ale biografiei dumneavoastră. Și, în context, vă rog să vă referiți și la cariera profesională, la traseul pe care l-ați parcurs de la pasiune la profesiune în artă.*

Sergiu Dumitrescu: Sunt gălățean din tată-n fiu, am urmat cursurile Școlii

Generale nr. 4 din Port, actualmente demolată, apoi Liceul „Vasile Alecsandri” și în cele din urmă am absolvit Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, secția Sculptură.

Pasiunea (harul) a venit de la „Al de Sus”, de mic copil îmi plăcea să desenez, să modelez, să construiesc, dar întâlnirea cu sculptorul Mihai Mihai - nume ce sună a strigare, cel care m-a „învățat” despre „Jocul cu mărgelile de sticlă” (Herman Hesse) a fost decisivă, m-a convins definitiv să transform pasiunea în profesie. Apoi totul a decurs normal, fără „accidente”, au fost expoziții de grup, personale, tematice, în țară și în străinătate, monumente de for public, traseul fiind (sunt convins) prestabilit.

G.N.: *Un confrate al dumneavoastră, cu prilejul unui vernisaj plastic, aprecia că „sculptura este regina artelor”. Împărtășiți această idee? De ce ați făcut din sculptură o profesie?*

S.D.: Într-adevăr, Sculptura este Regină (nu știu dacă a tuturor Artelor), dar în același timp poate fi și „Vis”, poate fi și „Coșmar”, depinde în ce relații ești cu ea. Între noi este IUBIRE, așa că se poate întâmpla orice...

De ce profesie? Pentru că m-am îndrăgostit de EA, definitiv și irevocabil.

G.N.: *Care considerați că este pentru un artist cheia succesului în arta sculpturii: munca, talentul sau inspirația?*

S.D.: Succesul este efemer, e ca un fum, cum apare la fel dispare, dacă este alb sau negru depinde doar de „conclavul ceresc”, oricum sculptura implică și muncă și inspirație și talent, e ceva greu de păcălit, ori e, ori nu e... e ca dragostea.

G.N.: *Sunteți un artist plastic de notorietate. Vă rog să exemplificați acest lucru cu cele mai semnificative*

lucrări din creația dumneavoastră, manifestările expoziționale la care ați participat, prezența unor lucrări în spațiul public, în colecții din instituții sau colecții particulare.

S.D.: Cariera mea expozițională se desfășoară pe o perioadă destul de lungă, din 1981 până în prezent, așa că notorietatea poate fi dată de numărul mare de expoziții la care am participat, dar și de faptul că am fost și sunt o persoană care s-a implicat și se implică în viața culturală a comunității.

Pot considera „lucrare” faptul că după 1990 am organizat trei ediții ale Taberei de Sculptură în metal sau că am fost membru fondator al grupării artistice AXA (mișcare memorabilă și remarcabilă) și mai pot considera „lucrare” faptul că am realizat primul Memorandum – S.O.S. Tirighina – Barboși, prin care încercăm să salvăm - fără rezultat, deocamdată- complexul arheologic daco-roman, împreună cu câțiva colegi din cultura gălățeană.

Cât despre roadele dragostei mele cu Sculptura, mă bucur de prezența în spațiul public gălățean a patru lucrări monumentale, de expoziții în țară și în străinătate și lucrări în colecții publice sau particulare din Anglia, Belgia, Grecia, Italia, SUA, Canada, Franța, Egipt și multe altele. Copiii noștri sunt împrăștiați aproape în toată lumea și sunt fericiți pentru asta.

G.N.: *Recent, ați fost reconfirmat în funcția de manager al Centrului Cultural „Dunărea de Jos”. Care considerați că au fost atuurile care v-au recomandat pentru această funcție?*

S.D.: Reconfirmarea mea în funcția de manager al Centrului Cultural „Dunărea de Jos” este rodul unei conlucrări permanente cu echipa din care fac parte, fără echipă nu poți face nimic în management, ai „ocazia” să vorbești singur și am făcut-o de multe ori.

Îmi place ceea ce fac - de fapt este o condiție primordială ca să realizezi ceva -, muncesc, am viziune, cunosc misiunea, respect un program, am experiență de peste 30 de ani în administrație culturală și, nu în ultimul rând, îmi iubesc orașul, Dunărea și oamenii ei.

G.N.: *Personal, cunosc multe dintre activitățile organizate. V-aș ruga, însă, să completați pentru publicul cititor al revistei noastre, o carte de vizită a Centrului Cultural „Dunărea de Jos”.*

S.D.: Centrul Cultural „Dunărea de Jos” a fost înființat în 24 decembrie 1999, este o instituție tânără care a reușit în 14 ani să devină unul dintre reperle importante ale culturii gălățene, un pol

cultural al Euroregiunii Dunărea de Jos și o prezență recunoscută în spațiul cultural național și european.

Manifestările organizate de noi au devenit tradiționale și de nelipsit din agenda culturală a comunității: Festivalul de Datini și Obiceiuri de Crăciun și Anul Nou „Tudor Pamfile” - 22 ediții; Festivalul Internațional de Fanfare și Muzici de marș „Iosif Ivanovici” - 6 ediții; Festivalul Internațional de Folclor „Doina Covurluiului” - 8 ediții; Festivalul de Film Digital și al Efectelor Vizuale „Future Movie” - 3 ediții; Festivalul de Muzică ușoară pentru copii „Ceata lui Pițigoii” - 12 ediții.

Putem continua cu Târgurile meșterilor populari organizate de Rusalii și de Sf. Andrei și cu alte acțiuni organizate de instituția noastră (o acțiune la două zile). În anul 2012 am organizat și participat la 263 de acțiuni culturale la care au fost prezenți în jur de 120.000 de spectatori. Și cartea de vizită poate fi completată cu apariția constantă a Revistei „Dunărea de Jos”, ajunsă la nr. 134 (serie nouă), de Colecția „cArtesențe”, care promovează scriitorii gălățeni și de proiectul „Galați – orașul scrie, orașul citește” (cărți poștale cu personalități gălățene). Sloganul nostru „Suflet către suflet” ne responsabilizează și ne îndreptățește în același timp să lucrăm cu sufletul la vedere, deschis către celălalt, cu bucurie reciprocă.

Școala de Arte din cadrul CCDJ împlinește anul acesta 45 de ani de la înființare, fiind cel mai important „creuzet” de formare și afirmare a talentelor gălățene de la 6 la 70 de ani.

G.N.: *Ce relații aveți cu alte instituții de cultură din oraș, din județ, din țară, din străinătate?*

S.D.: Activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” se bazează și pe principiul „Împreună suntem mai buni” și conform acestei convingeri am încheiat parteneriate cu 86 de instituții publice și culturale private, ONG-uri, asociații sau fundații. Cu toții avem de câștigat, învățăm unii de la alții, unim bugete mici ca să facem acțiuni mari, încercăm să oferim împreună tot ce avem mai bun.

De altfel, un exemplu ar fi relația instituțională excelentă pe care o avem cu Biblioteca V. A. Urechia și relația personală cu managerul Zanfir Ilie.

G.N.: *Domnule director, mă adresez, de data aceasta, deopotrivă, omului de cultură și managerului cultural Sergiu Dumitrescu, cu o întrebare neplăcută, dar de stringentă actualitate: ce se întâmplă cu instituțiile de cultură din Galați, cu locațiile acestora? Librării nu mai avem, cinematografe nu mai avem, muzeele se înghesuie în spații împrăștiate prin tot*

orașul, își țin exponatele în cutii de carton, clădirile teatrelor sunt vechi de zeci de ani, despre o Casă memorială „Nicolae Mantu” se tot vorbește de peste 50 de ani. Doi renumiți sculptori gălățeni își exprimau, recent, mâhnirea de felul în care arată lucrările plastice de pe Faleză.

S.D.: Instituțiile gălățene de cultură sunt pe „baricade”, chiar dacă unele dintre ele și-au pierdut sediile. Trebuie să mergem mai departe, să fim optimiști și să avem convingerea că așa cum s-a făcut dreptate cu retrocedarea clădirilor către foști proprietari, așa se va face dreptate și pentru Muzeul de Arte Vizuale și Muzeul de Istorie. Sunt sigur că vor avea sedii moderne și conforme cu cerințele secolului XXI. De altfel, observ că acțiunile organizate de cei din muzee sunt demne de toată lauda și nivelul de calitate nu a scăzut deloc. Lipsa librăriilor și a cinematografelor, într-adevăr, e o pată neagră pe fața Galațiului, dar și în această privință trebuie să fim optimiști. Să sperăm că în Noul Galați își vor găsi locul meritat alături de Casa Mantu și alte inițiative culturale remarcabile.

G.N.: *Are Galațiul valori culturale? Care dintre aceste valori considerați că ar putea face parte din patrimoniul cultural național?*

S.D.: Galațiul a avut, are și va avea întotdeauna valori culturale demne de luat în seamă, pe cele actuale timpul le va așeza la locul pe care-l merită. Fac parte deja din patrimonial cultural național

nume din toate domeniile, de la V.A. Urechia, Iosif Ivanovici, Dimitrie Cuclin, Ștefan și Valentin Gheorghiu la Tudor Pamfile, Petru Caraman, Hortensia Papadat Bengescu, Nicolae Mantu și lista poate continua.

G.N.: *În încheierea discuției noastre, v-aș întreba când să ne așteptăm la o invitație a sculptorului Sergiu Dumitrescu la o expoziție personală de sculptură?*

S.D.: Sunt la un moment al carierei artistice la care întâlnirile cu publicul devin pentru mine „poveri” plăcute pe care din cauza autoexigenței și din dorința de a da tot ce e mai bun, amân încă impactul, puțin câte puțin. Oricum, lucrările sunt pregătite, caut o sală adecvată pentru că va fi pentru mine o expoziție eveniment, cu multe lucrări de grafică, sculptură și nu numai. Promit „marea întâlnire” în primăvara lui 2014, luna mai.

Vă mulțumesc pentru posibilitatea de a mă adresa cititorilor „brandului” cultural Revista „Axis Libri” și dumneavoastră personal pentru că v-ați gândit la mine.

G.N.: *Vă mulțumesc!*

Sergiu Dumitrescu

Medicul cardiolog și consilierul local, Mihai Bucatanschi, pune stetoscopul pe România Povești de viață (IV)

Dana Vlad
publicist

Dana Vlad: *Arta, cultura, tradițiile, etnicitatea definesc un popor. Globalizarea a distrus amprentele personale, a distrus pentru a obține, de fapt, o piață de desfacere comună până la urmă, ca să nu uităm cumva că suntem o societate de consum, cum comentați*

apartenența noastră spațiului European?

Mihai Bucatanschi: Dacă reușim să ne detașăm de partea de sentimentalism trebuie să recunoaștem că nu am dat noi tonul în Europa și în lume, trebuie să recunoaștem că suntem în sfârșit europeni, avem cultură de tip european, avem tradiții ale noastre, dar dintre ele nu toate sunt cele mai grozave, alea care sunt și sunt bune, să le păstrăm! Aici chiar avem o problemă, că nu știm să păstrăm ce e valoros și ne intoxicăm foarte repede cu turcisme! Avem locuri cu tradiții frumoase!

Totuși integrarea în Europa face să mai renunțăm la o serie din proastele noastre obiceiuri și să încercăm să ne molipsim de bunele lor obiceiuri. Aici lucrurile sunt complicate. Trebuie să treacă multă vreme, am fost educați să mințim, să nu apreciem valoarea, vorbesc puțin din avion, dar dacă vrem să particularizăm aduceți-vă aminte de raportările false de pe vremea lui Ceaușescu, care presupuneau să minți cu nerușinare în toate domeniile: agricol, industrial, etc. Sistemul de promovare era numai pe dosar, numai pe ce doreau partidul și securitatea și

Dr. Mihai Bucatanschi

poate că în felul acesta ne vom explica de ce acum nu suntem agreeți în Europa, pentru că nu știm să fim demni, corecți, cinstiți, pentru că suntem catalogați ca o adunătură de țigani și hoți, și chiar cei care se duc acolo chiar cu asta se și ocupă și atunci cum să ne catalogheze lumea? Va trebui și Europa să ne mai înghită așa cum suntem, poate ca să vedem valorile lor și în felul acesta să le mai exportăm, importăm în România cât de cât! E o chestiune grea, pentru că atunci când românul ajunge în Occident nu aruncă cu hârtiile pe jos, când vine în România le aruncă de pe geamul mașinii și din tren, când ajunge în Europa și parchează o mașină se uită foarte atent unde o parchează să nu ia amendă, când vine aici, dacă se poate o bagă și în magazin. Și nu-mi dau prin cap toate obiceiurile proaste pe care le avem, dar mă întorc la educație din nou și la obiceiurile proaste care ne-au fost implementate de 45 de ani și la omul nou pe care a vrut să-l creeze cineva și chiar a reușit! Noi ne-am bătut cu cărămida undeva că nu s-a reușit crearea noului om; complet greșit, s-a reușit!! Acel nou om este acest nou om lipsit de demnitate, necinstit, mincinos, hoț, lipsit de performanță, leneș, ăsta era omul care a fost creat, nou!

D.V.: *Cum definiți societatea românească în acest moment, după atâția ani de la "revolta" din '89? Unde așezați România față de statele lumii?*

M.B.: Societatea românească suferă un proces de întoarcere în timp. Cu excepția faptului că suntem mai multe partide, lucrurile treptat, treptat revin de unde au plecat! Insist asupra procesului de separare a puterilor în stat, nu-i ușor, dar, probabil, treptat va crea premisele pentru ca o serie de lucruri să intre

treptat în normal. Nu vor intra toate în normal, dar altfel te blochezi, guvernul nu o să mai dovedească să scoată legi proaste pe care să le dea Parlamentului să le legifereze, când, de fapt, lucrurile trebuie să stea invers: Parlamentul să scoată legi și guvernul să-și spargă capul, și asta-i expresia „să-și spargă capul” să le pună în aplicare.

Ne situăm conform statisticilor, nu știu la care coadă, că mai există și unele state în Africa, dar probabil că nu stau mai rău ca noi !

Întrebările scurte care urmează ne vor oferi răspunsuri care să ne dea mai multe indicii despre omul Mihai Bucatanschi.

D.V.: *Ce carte ați citit de curând în afară de literatură de specialitate?*

M.B.: Am citit „Revolta de pe Bounty” și „Orizonturi roșii”, ediția îmbunătățită, pe care vă sugerez să o citiți, mai ales primele zece capitole care nu erau în vechea carte și care mie mi se par extraordinar de interesante.

D.V.: *Dacă ați fi ales să trăiți în altă țară și vă întreb dacă ați avut ocazii, de ce ați ales România, Galați? Unde v-ar fi plăcut să trăiți și de ce?*

M.B.: Nu am experiența de viață trăită în alte țări, așa spune că am călătorit mai mult ca turist, dar în ultimii ani am fost mai mult în America și acolo mi-ar plăcea! Pentru că acolo oamenii sunt foarte corecți și foarte cinstiți și nu înțeleg minciuna, astfel încât lumea spune că sunt ca niște copii. Noi românii nu credem niciodată! În America, te duci acolo, chiar te cred, dar dacă o dată, de două ori nu se confirmă ce spui, iau seama și zic, măi, asta are o problemă și nu mai ieși din categorisirea de mincinos, mitoman, etc.

D.V.: *Care e mâncarea dvs. preferată? Vă place să gătiți? Sunteți un gurmand?*

M.B.: Grătarele și clătitele! Fac clătite, grătar! Îmi plac mâncărurile sofisticate! Nu așa fi capabil să le și fac, dar fac icre, o salată de vinete, astea le fac! Nu știu cum să le denumesc pe astea sofisticate, de fapt, e vorba de ingredientele care dau gusturi mai speciale, combinație de gusturi speciale, de exemplu, prosciuto cu ananas e un gust cu totul special.

D.V.: *Cântați la vreun instrument, domnule doctor, sau ați studiat în copilărie sau v-ar fi plăcut să cântați și care ar fi instrumentul? Ce gen de muzică vă este la suflet?*

M.B.: Nu am ureche muzicală și când eram copil am fost momit, să zic așa, și am încercat să cânt la pian, dar nu am avut talent! Prefer latino și soul!

D.V.: *Aveți actori preferați, care ar fi aceștia? Care e filmul preferat?*

M.B.: Sean Connery și Tăcerea mieilor!

D.V.: *Sunteți credincios? Credeți în destin?*

M.B.: Da, în karma !

D.V.: *Care este marele dvs. regret în viață, dacă acesta există?*

M.B.: Că nu am avut trei copii!

D.V.: *Se spune că în viață este minunat dacă îți găsești sufletul pereche sau măcar dacă trăiești ceea ce se cheamă iubirea vieții tale, s-a întâmplat asta cu dvs.?*

M.B.: Da, fără discuție, astea au fost consumate la vremea lor!

D.V.: *Aveți modele, care sunt acestea? Aveți un medic cardiolog celebru în lume pe care să-l apreciați foarte mult?*

M.B.: Da, eu inițial am spus de doctorul Radu Grigore, dar să știți că între cardiologii care m-au format a fost doctorul Apetrei de la București.

D.V.: *Aveți un motto după care să vă călăuziți în viață?*

M.B.: Dacă iubești pe cineva să-l iubești așa cum e și să nu încerci să-l schimbi!

D.V.: *Ce ați lua cu dvs. din casă în momentul în care ar trebui să părăsiți spațiul în 60 de secunde?*

M.B.: Pe Țiți pisicuța, așa o cheamă!

D.V.: *Sunteți un individ optimist sau mai degrabă pesimist?*

M.B.: Dacă realiștii sunt pesimiști, atunci spuneți că sunt realist!

D.V.: *V-ați găsit sensul vieții?*

M.B.: Da! Da, cât se poate de limpede!

D.V.: *Pentru că la un moment dat toți oamenii se întâlnesc cu medicul cardiolog, vă rog ca în finalul discuției noastre să dați câteva sfaturi utile pentru a ne păstra inima în condiții optime de funcționare cât mai mult timp.*

M.B.: Să nu fumezi!

Să mănânci sănătos!

Să consumi măcar doi litri de lichide pe zi!

Să nu te îngrași!

Să tratezi corect factorii de risc cardiovascular sau bolile pe care le contractezi!

Să ai grijă de sănătatea ta ca de un bun fără de preț pe care nu-l vei găsi niciodată de cumpărat!!!!

D.V.: *Mulțumesc!*

Sensibilitate

Interviu cu dr. ing. Gelu Kahu

Prof. dr. Zanfir Ilie
Director,
Biblioteca Județeană
„V.A. Urechia” Galați

Zanfir Ilie: Revista noastră a publicat articolul Dvs. intitulat **Spiritualitate și dezvoltare**, care pleda pentru înțelegerea importanței **atașamentului profesional** în toate acțiunile umane care determină **dezvoltarea societății**. Ați dat atunci câteva exemple semnificative din industria navală, dovedind că ce s-a făcut în acest domeniu în țara noastră nu ar fi fost

posibil fără un excepțional entuziasm al specialiștilor. Acum văd că vă referiți la **tema sensibilității** fără a-i da o direcționare anume. Ce aveți în vedere?

Gelu Kahu: Aș putea intitula acest eseu al meu: «**În căutarea misterului sensibilității; o tentativă ratată!**» Și iată de ce. Mi-am amintit că fiind la Brașov, acum trei ani, începusem să scriu un eseu despre **sensibilitate**, provocat fiind de deosebita mea uimire **ascultând trilurile surprinzător de frumoase ale mierlelor** dimineața în zori, care putea fi, după mine, manifestarea unei reale sensibilități. Drept urmare, tulburat de profunzimea și complexitatea lor melodică, **am fost tentat să cred că sensibilitatea nu este sortită numai ființei umane**. Eseul meu ar fi trebuit să încerce, de aceea, a lămuri care sunt **mecanismele posibil comune**, ziceam eu, tuturor ființelor de pe acest pământ, deci inclusiv cele necuvântătoare, care pot dezvălui chiar **o anume sensibilitate**.

Obs. Dacă ați accesat acest eseu de pe un site, și nu în format tipărit, vă recomand ca în timp ce veți citi aceste rânduri să ascultați cu răbdare

și multă atenție trilurile mierlei, un splendid concert, preluat de pe site-ul **youtube** de mai jos (cu ctrl. click; apoi minimizați imaginea și veți avea numai sunetul).¹

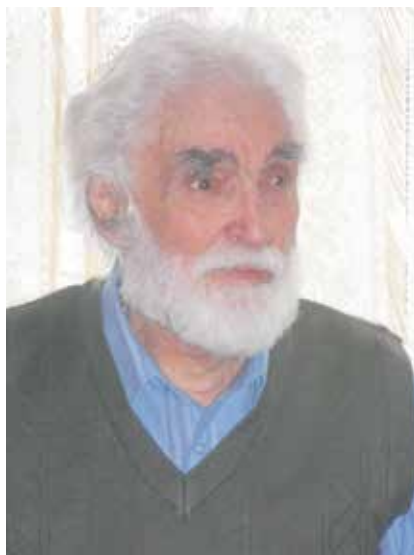
Dar, **în mod cu totul surprinzător pentru mine**, m-am oprit din scris, efectiv m-am blocat, după ce, la un concert al orchestrei simfonice brașovene, am ascultat cu respirația tăiată de o puternică emoție **Adagietto din Simfonia a 5-a de Gustav MAHLER**². Profunzimea gravă a corzilor, marcată de sunetele delicate ale harfei, au produs pur și simplu o suspendare a sufletului la **cele mai mari înălțimi ale sensibilității umane**. Așa încât am simțit atunci că este exagerată ipoteza de la care am pornit. Adică este mult prea mare distanța dintre o creație muzicală umană și cântecul unei păsări, chiar dacă acesta, cum este în cazul mierlelor, este mai complex, mai plin de sensibilitate. Am înțeles astfel că sunt departe de posibilitatea de a pătrunde în marile adevăruri ale vieții, respectiv în miracolele care, din neputința de ale explica, ne trimit la dumnezeire?

Așa că, după acea scânteie stârnită în suflet de trilurile mierlelor, ca o manifestare, credeam, a unei delicate și surprinzătoare sensibilități, am simțit că, înainte de a încerca o generalizare, **trebuie mai întâi înțelese profunzimile ființei umane**. Drept urmare am renunțat să continui acea tentativă, pe care am considerat-o un eșec.

Z.I.: Și ce ați făcut atunci?

Chiar v-ați blocat la gândul că ar fi o provocare, un sacrilegiu, să atribuim, realmente, sensibilitatea, acest rafinament spiritual, pe care în mod obișnuit îl considerăm un atribut al oamenilor, nu doar acestora ci și altor ființe de pe acest pământ?

G.K.: Da, despre asta era vorba! După episodul petrecut la Brașov mă simțeam cuprins, fără voie,

Dr. ing. Gelu Kahu

de o neliniște, de o neîmplinire; eram frământat, parcă instinctiv, de nevoia de a repune în mișcare tentativa care se declanșase exploziv atunci, și pe care o părăsisem..

Și asta pentru că, fără îndoială, emoțiile fac parte din ființa noastră, pentru că noi trăim mereu noi emoții, care ne însoțesc permanent în viața noastră. Între acestea sunt, spre exemplu, cele provocate de muzică. De aceea, consider eu, **nici un efort, nici un sacrificiu nu este prea mare pentru o colectivitate de a crea cele mai bune condiții pentru a promova minunea melodiei**, a acestei creații umane de cea mai înaltă sensibilitate.

Trăiam de aceea cu **speranța că se va petrece ceva neobișnuit** pentru a reveni la ce simțisem atunci la Brașov, la posibilitatea descoperirii totuși a existenței universalității manifestărilor de sensibilitate.

Iar acel ceva s-a produs zilele trecute, **iată cum:** ieri dimineață, la Galați în zona elicei ne-a venit la geamul locuinței noastre, să ciugulească din firimiturile puse pentru păsări, **o mierlă de toată frumusețea, neagră ca tăciunile și cu ciocul galben-auriu.**

Așa, deodată, mi-am amintit cum anume m-am blocat să scriu atunci, la Brașov după ce am ascultat Adagietto, iar acum, miraculos, m-am simțit eliberat de acel puternic **conflict dintre îndoieli și certitudini** și, astfel **am repornit să aștern pe hârtie acele gânduri.**

Z.I.: *Deci, Dvs., socotind simțurile (văz, auz, miros, pipăit) ca vehicule prin care toate ființele intră în contact cu ambientul, înregistrând astfel senzații, emoții, ajungeți la concluzia universalismului sensibilității și astfel vă puteați dedica din nou, pe larg, acțiunii de descifrare a mecanismelor care declanșează o anume stare sufletească.*

G.K. Dar am mers mai departe **îngustând foarte mult domeniul** și am pornit de la descifrarea unei sintagme caracteristice a culturii și anume: **Sensibilitatea simfonismului**, aceasta fiind conectată direct, exclusiv și profund în natura umană.

În acest sens, am simțit mai întâi nevoia de a lămuri un anume lucru și anume: muzica simfonică sau „grea” cum i se mai spune este creată de compozitori, deci de profesioniști ai muzicii, dar este destinată publicului larg, iubitor al acestui gen muzical. Evident că tot muzicienii de profesie sunt

cei care înțeleg pe deplin sensul muzicii, diversele particularități ale acesteia. Ascultătorii, iubitorii de rând, nu au, de regulă, pregătirea corespunzătoare, așa cum o au specialiștii, dar **o iubesc pentru frumusețea ei, pentru plăcerea de a o asculta, pentru starea de spirit pe care o provoacă**, fără a fi preocupați neapărat de detaliile și de virtuțile ei componistice. Așadar succesul muzicii simfonice depinde, evident, în primul rând, de gradul de receptare a acesteia de către marele public, de măsura în care aceasta penetrează **în adâncul sensibilității umane** indiferent de mijloacele prin care este realizată.

Mi-am amintit astfel că la Filarmonica din Brașov am ascultat **aria lui Lenski** din opera *Evgenyi Onegin* de Tchaikovsky interpretată excepțional și original **la violoncel** de Marin CAZACU sau **Ave Maria de Schubert** cântată **la vioară** de Florin IONESCU GALAȚI.

Ce au acestea în comun mi-am zis?

Este **pătrunderea în adâncul sufletului omenesc a perfecțiunii**, măiestria de a scoate din coardele instrumentului ca și din corzile vocale asemenea rezonanțe care te surprind cu profunzimea lor. *Ascultați deci cu ctrl, click: Lenski³, <http://www.youtube.com/watch?v=wpeTWtI-k5s>; Ave Maria⁴, http://www.youtube.com/watch?v=tMEh1_cp5xo*

Mie personal îmi este greu, de regulă, să citesc cronicile muzicale scrise de muzicologi. Ele au desigur rostul lor în lumea muzicală, cu deosebire pentru profesioniști, dar **omul obișnuit, simplul iubitor de muzică are nevoie de o descriere pe înțelesul său.** Nu este desigur vorba de o vulgarizare, ci doar de o promovare culturală iscusită (cum făcea Leonard Bernstein, spre exemplu).

Pornind de la această idee, și exprimându-mi aici anumite păreri și aprecieri, poate că, aparent, spun uneori unele banalități, dar, vă asigur, ele sunt realmente simțiri, respectiv înțelegeri personale.

Fără îndoială sunt și oameni care, deși nu sunt muzicieni de profesie, au pătruns, urmare interesului personal, în anumite secrete ale acesteia și capătă astfel, ascultând muzică bună, satisfacții suplimentare. Cele mai semnificative excepții în acest sens sunt membrii orchestrelor simfonice formate din neprofesioniști. Au existat astfel **orchestre simfonice ale medicilor sau ale inginerilor**, care au produs cu mare succes concerte de valoare.

Este, evident, manifestarea unei anumite sensibilități dimpreună cu o îndemânare câstigată prin talent și trudă. Se vede că oamenii pot face așa ceva; sau, cum se spune, excepția creează regula, așa că, generalizând, în sălile de concert este de așteptat să vină amatorii de muzică indiferent de profesiunea acestora.

Z.I.: *Dar, cum rămâne cu mierlele?*

G.K.: **Mare minune de la Dumnezeu** care te emoționează precum într-o sală de concert!

Surpriza este dată de varietatea și melodicitatea sunetelor scoase de aceste păsările pe care, cu toată strădania, nu am reușit să le identific ca fiind repetate. **Un adevărat concert cu teme și variațiuni!** Nici vorbă de o melodie onomatopeică precum, să zicem, la turturele.

Să fie vorba și aici de **o anumită sensibilitate ca și la oameni?** Respectiv de un proces de comunicare a unor anumite lucruri, cu un conținut mai complicat decât, eventual, un simplu apel către partener și având deci un limbaj specific?

Mai ascultați o dată (cu ctrl și click; apoi minimizați imaginea și veți avea numai sunetul) http://www.youtube.com/watch?v=GWeusAm_V8c.

Poetul grec **Gherasimos Markoras** afirma, referindu-se la mierle, că ce frumos și vioi este cântul mierlei care răsună peste grădini și țărini:

„Păsări dragi, al vostru viers tare-mi place să-l ascult, la mijloc de codru des, în poieni cu soare mult.

Când soarele răsare, când ușure-apoi apune,

O rugă îmi pare că prindeți a spune”.

(Minunile creației, Arhimandrit Daniil Gouvalis, Atena 1983)

Z.I. *Dar, până la urmă, creația simfonică este totuși dovada ca înalta sensibilitate este și nu poate fi decât o stare profund umană.*

G.K. Sunt de acord și, de aceea, spuneam că **trebuie să facem mult mai mult** în această direcție.

Mai ales că, întorcându-mă la sensibilitatea umană, m-am dus cu gândul la **finalul Simfoniei a VI-a de Tchaikovsky**⁵ pentru faptul că, la vârsta mea, am avut o viziune cu totul specială și nouă asupra trecerii vieții, atunci când l-am ascultat pe **Valery Georgiev**, marele dirijor al orchestrei de la Mariinsky Theater din Sankt. Petersburg; acest vrăjitor al muzicii a reușit, melodic, **o tranziție miraculoasă și subtilă, către tărâmul de dincolo fără a simți trecerea frontierei, printr-un calm și progresiv pianissimo, ca o extincție treptată a vieții.** Finețea

interpretării îți suspendă pur și simplu sufletul, undeva, acolo sus, în liniștea neantului! Acest exemplu de excepțională sensibilitate nu-mi dădea pace de loc provocându-mi o dorință fierbinte de a fi mereu părtaș, la asemenea momente.

Pentru că, vedeți Dv.: **„timpul nu are răbdare!”**

Ascultați deci cu ctrl,click: Tchaikovsky Simfonia a VI-a, http://www.youtube.com/watch?v=BGIL_yyT3wI

Așa că doresc să vă mărturisesc deschis că **este în intenția mea să fac din nou o pledoarie pentru dezvoltarea pe mai departe a vieții culturale gălățene**, folosindu-mă de o comparație cu ceea ce se întâmplă la Brașov. Fără îndoială fiecare din marile orașe ale României are personalitatea sa, care decurge dintr-o anumită specificitate acumulată în timp, provocată de personalități puternice din trecut sau contemporane. Tradiția culturală a Iașului sau Clujului reprezintă doar câteva exemple care demonstrează cât de importantă este pentru viața unui oraș amprenta trecutului. **Și, cu toate acestea, curajul, inițiativa, energia unor oameni inimoși pot determina structurarea unor valoroase manifestări care îmbogățesc viața unei urbe chiar dacă nu se reazemă pe antecedente consacrate.** De aceea cred că noi gălățenii trebuie să sperăm că și în orașul nostru dela Dunăre se pot produce, pe temelia tradițiilor noastre culturale, care sunt în aceeași măsură semnificative pe cât nu sunt insuficient de cunoscute, evenimente și acțiuni valoroase, unele din ele inspirate din experiența altora. Și, în acest sens, Brașovul poate fi un model, sper eu.

Nu este posibil să nu găsim potențialul de sensibilitate undeva ascuns în sufletele a **mii de profesori, elevi și studenți, a miilor de specialiști din diverse domenii, a pensionarilor și oamenilor de cultură, în activitatea Facultății de Arte a Universității „Dunărea de Jos”, a Liceului de arte**, astfel încât să avem și noi, ca la Brașov, săptămânal, săli pline la concerte simfonice de cea mai înaltă calitate.

Note:

1. Mierla, http://www.youtube.com/watch?v=GWeusAm_V8c
2. Adagietto, <http://www.youtube.com/watch?v=YOyyEU1Dnjc>
3. Ave Maria, http://www.youtube.com/watch?v=tMEh1_cP5xo
4. Lenski, <http://www.youtube.com/watch?v=wpeTWt1-k5s>
5. Tchaikovsky Simfonia a VI-a, http://www.youtube.com/watch?v=BGIL_yyT3wI

(Va urma)

Arhipoem (O ciocârlie fantascientă) (II)

Simón Ajarescu
poet

Cineva cerne lumina - sub dârmon cresc numai fotonii sonorizați în înalt, aceia care aduc dovada că Soarele - faimosul „foc fără fum” - e ponce... Divin!!...

De la un număr de triluri în sus (dar unde oare în altă parte?!) cântecul ia aspectul cosmometric al unei Spirale... bătute de vâyu, de

Vântul Solar... De Vântul Kesh!

Toate Noroacele și Toate Ghinioanele Lumii dintre Marte și Venus, tind către Spirală, una realizată mai cu seamă de dragile ciocârlii ale Neamului Alpha, de scumpele ciocârlii ale Gintei Omega!...

O spirală - care - se aude!, iar de văzut au vădit-o numai paranormalii sfinți din Tibet și din Retezat...

Altcineva curbează „coloana sonoră” - la capitel se adună sunetele ondulatorii cu ecourile lor corpusculare, la celălalt capăt se-ngrămădesc sunetele corpusculare cu zvonurile lor ondulatorii... Raftul copilăriilor și adolescențelor mele, al Bibliotecii „V.A. Urechia”, precum și cel al Bibliotecii din Washington - plăci aglomerate din oase de ciocârlii și privighetori, poate și pupeze, poate și pitpalaci...

Cerul nu-i o fundătură și ciocârliia o știe cu tâlc, o știe cu nex, o știe cu vrie de siaj transcendent...

...De Rusalii, o zi și-o noapte cu fenomene cerești pe suhaturi datate și localizate, ciocârliia nu-l mai părăsește pe ciocârliian - așteaptă unul cu altul, taciturni și-de-ne-atins!, la nivelul holdei de după solstiții, Pogorârea Văpăii de Duh din Plerom: ca să-i înstrăineze și mai dihai de ceea ce-i doar teluric în soarta lor și să-i ferească de vânătorii pribegi... prin Câmpia Bărăganului, prin Câmpia Târnavelor

și chiar prin Câmpiile Elizee... mai știi?!?... - și prin alte și tot alterne întinderi campestre, străbătute de niște entități „cu față umană” dar făcând sport înarmat... cu alice de cuarț...

... Povarna înghite vii întregi mustuindu-le strugurii în ciclonul cu teasc de vârtej, din care cepurile țâșnesc înmiit! miri - nmiit! - cupajarea Cotnarului Melodios...

<Un vin consacrat în podgoriile de pe gorganele Asiei din colosalități - să-l bei cu candela, nu cu paharul de caolin de pe consola cu tomuri de mătase mucegăită pe yantre lirice, ale lui Li-Tai- Pe! >

... Lumină în filigran! Sunet în filigran! Mișcare în filigran...

Fiecare ciocârlie - nu-i așa? aduce cu trilurile sale, fiecare tril al său - nu-i așa?! - seamănă cu Sunetul Primordial din Torentul în Doi Timpi al Big - Bang-ului! Primul Matca Nimicului. Al doilea Matca Totum-ului...

... Chakrele Păsării din Versiunea Aceasta A Neantului ne trag pe „roțile” ei păsărești până începem să pârâim cu exclamații cu icnituri dulce-îndurerați!

Oh, Trupul, ca trupul, dar Sufletul?! - geme în Unic Diez închipuindu-și o marjă iară abis...

Oh, Sufletul ca Sufletul, dar Spiritul?! - geme în Dublu Diez - visând autodafeuri și arderi - de-tot...

Oh, Spiritul ca spiritul, dar Divinul?!?- tace! tace în Triplu Diez!!! - ca să nu clinească Treimea din Slava Ei Stătătoare!!!: Divin... Divin... Divin...

Miile de Ani de fiorituri (suntem siguri!) nu cad în uitare de la Terre-a-Terre până la Solis-a- Solis - și altminteri! Miile de Ani conservă Fluidul de Aur, pe El ce bea ciocârliia, din caduceu.

O ectoplasmă de fagi băntuie prin pădurea de tei... (Asta o știa din copilării și din adolescențe Mihai Eminescu...) ...

Ascultând „printre proiecțiile tale de triluri” - cum citim din profeți „printre rânduri” - ne trezim că suntem toți mai subtili... mai inițiați!... mai ocuți!...

<Subtil-a, Inițiat-a, Ocult-a, fac din noi niște sclavi! >

Viziunea - trei-cinci margarete de glastră! - într-un jgheab când material când imaterial!...

O globulă roșie, sălbăticiune de dor, mi s-a lipit, iată, de stigmatul de Colo, cu sprintenu-i gust... Țâncii de-albine din partea vicinală a roiului, sorb hematia noastră de zor!

Firul de iarbă se ascute la Tocilar!... Țiuie pe banda verde a spectrului...

<Într-altă Fantă a Lumii, Pegasul tău cu omoplați de bătut cu penajul ciulit gaze de zări duse de Alizee, are ochelari de cal, dar cu vedere în infraroșu!... >

Orgasmul, pe suport Fohat incandescent, al unei erecții colective, susține Trilul Total!...

Trilurile „cu noduri”, fioriturile „cu noduri”, inundă ionosfera-n chindii... Peste tine/sub tine ca Grația-n rut.

... Bondarul văratec se mulțumește doar cu stamina de mac, solstițiul se depărtează prin țevi de soc. ImagoNet: o pasăre care-a uitat să zboare, dar urcă vertiginos, cu piciorușele ei, pe portativul de „n” linii al Scării lui Iacob, cântându-și tragica amnezie! Ciocârlia după ce-a stat cloșcă prin lan și-a postit câteva săptămâni lângă ciocârlanul cu creasta intumescentă pe duh și har, așteptând împreună cu spor de zor progenitura de An Actual, capătă în Trilulegiul Celor Șapte Stări de Lamură Ale Lor un timbru septisonor! septifonor! septitonor! de-un nemaiauzit râset-plânset ciocârlin! Triluritul de glotă dreaptă Solară dă ca faptă din azimă Trup de Crist! Cel de glotă stângă Lunară dă ca faptă din vinuri sânge de Crist!

Cântecul ține tiara sculată pe capul Ierarhului Diviniunii!...

Larule Triluel, dublează-ne devenirea cu unda arheului tău cântător! Vom plăti cu „Scărița”, cu „Nicovală”, cu „Trompetă”, cu „Ciocânelul”...

Gravitația atinsă de tril se micșorează ca o Piele de Sagri la îndeplinirea unei dorințe de excepție! Încremenite mi-s Retina - vândută „la negru” unui ponor cu fragi imaginari! Timpanul - scos „la mezat”, pe-o vâlcea cu Râul sașiu! Grumazul - dat pe-o lețcaie unor desagi cu cimișir și schinduf, de-atâta privit! auzit! întins!

ÎiNn SsuSs!!

Fac „scurtă” la Aortă!, fac „scurtă” la Cavă!...

... Du-ne cu toate trilurile spre Adevărul și spre Frumosul incredibilei tale Subtilități! Peste o clipă, Șarpele va năpârli pe levănțica din Topocron.

Din pielea lui de posibil Ouroboros voi face o zăloagă pentru Kibalion, ediția incunabul din Biblioteca Bodleiană!

... Pe Sfânta din culmea propriului Șuier, cine-a trecut-o în Pateric?!? Un amvon mi se topește mereu sub tălpi... mi-apare iar platfusul meu intermitent și-mi dispar semnele de acupunctură!! Pentru o Lie-Ciocârlie de Esență Uranică nu poate să mai fie picaj în cânt, nu poate să mai fie bemol în zbor!...

Îmi scot mâna din suflet și te arăt!...

! Scumpă Ciocârlie, trilul tău este teocentric în cel mai înalt Grad!

... Dacă Ciocârlia cântă în sensul acelor de vibrație ornică, interiorizându-se înfiorată zborului său temporal, ea intră în rezonanță doar cu propria sa ciocârlitudine, dar când o auzim cântând pe mișcarea contrară neobositorilor ace de secular și de milenar, Cântătoarea cu monade muzicale-n gâtlejul miraculos, atinge viziunea și cântecul din Tot Frumosul Auditiv al tuturor ciocârliilor, cu omphalos pe limbă, dintru Tot Adevărul Auditiv!...

... Din încă fierbintea găoace, O Mamă De Poet - chiar matriarha mea! nu alta! - aflată în Cea De-a Patra? în cea De-a Cincea Dimensiune!, aceea dorită de-o proximitate maternă și filială în același timp!, ușor buclată de Providență cinel-cinel, ondulată către Mizericordie! - Mama și-a făcut iute din găoacea răcită cu limba, Un Degetar, drept ajutor la împuns! la cusutul umanior! Ciocârlissima...

Între Firul-care-se-aude și Firul-care-se-vede e-o Idealitate de Nod Stelar! Steaua-Soare-Din-Ochii-Tăi!!

(Va urma)

S-a întâmplat la Sirmium... (I)

Violeta Ionescu
scriitoare

Anul 1054 ab U.c./
303 d. Hr.

În mărețul Imperiu Roman, unde se găsește tot timpul câte ceva de construit, nimeni n-ar trebui să moară de foame. Ca din pământ se înalță, unde nici nu te aștepti, temple somptuoase, palate, terme, porticuri, teatre, fântâni, monumente, statui... Apar din stâncă, în

cetățile cocoțate cu vulturii pe înălțimi sau chiar din nisipul torid, închipuite miraje ale deșertului. Și toate, fie că sunt ale statului sau particulare, sunt clădite ca să primescă decorații de sticlă sau marmură de cea mai bună calitate, să poarte amprenta Romei, deci să dureze.

Toate dinastiile care s-au perindat de-a lungul vremii au clădit monumente nemuritoare, însă Tetrarhia lui Dioclețian înalță efervescența edilitară pe culmi nebănuite. Patru curți imperiale, patru somptuoase reședințe se iau la întrecere una cu cealaltă, solicitând continuu materiale de construcție și mână de lucru.

La carierele de marmură de lângă Sirmium (oraș antic, azi, Sremska Mitrovița, la 75 Km vest de Belgrad), provincia Pannonia Prima, sub ochii vigilenți al contramaștrilor pe care ironia populară îi numește „filosofi”, lucrătorii nu mai prindesc expediind spre diferite destinații blocuri gata fasonate, coloane, capiteluri, cornișe, bazine de fântâni - tăiate și pregătite pentru a fi montate la locul convenit. Ciocanele și dălțile sună continuu în atelierelor unde artizanii descoperă inima amorfelor blocuri de marmură și îi dau viață.

Cel mai greu travaliu revine sclavilor și damnaților, obligați la muncă forțată pe viață pentru crime de orice fel. Unii chiar le-au săvârșit, alții doar le-au mărturisit ca să scape de torturi. Cei mai mulți din cei ajunși la cariere își fac semnul crucii înainte

de a începe lucrul. Printre ei, aproape neștiut, umilit și înfrânt de boală și bătrânețe, cară pietre din greu și Kyrillos, episcopul creștinilor din Antiohia Siriei.

Dar nu toți cei ce locuiesc și lucrează în casele și atelierelor din jurul carierei pannoniene au de ispășit o pedeapsă penală. Sunt și destui oameni liberi, veniți aici din tot Imperiul să-și câștige existența. Celor șase sute douăzeci de muncitori li se adaugă, până la câteva mii, femei, copii, soldați, comercianți - într-un cuvânt, comunitatea unui orașel care trăiește normal, după toate regulile civilizației romane.

Printre meșterii pietrari care lucrează aici, patru cioplitori de basoreliefuluri și statui s-au remarcat ca foarte iscușiți: Claudius, Castorus, Sempronianus și Nicostratus - adevărați artiști în meseria lor, care au ajuns să coordoneze întreaga activitate a carierei de la Sirmium. Unii presupun că venind din Răsărit ar fi de origine persană, școliți pe lângă neîntrecuții maestri cioplitori din Asia Minor. Ei nu au confirmat, nici nu și-au negat obârșia. Dar, la urma urmei, nimeni nu-și bate capul cu locul de baștină al celor ce muncesc la cariere. Faima lor i-a ridicat în funcția de cunoscători, deci șefi care au dreptul de a prelua și livra comenzile, de a crea modele și de a le executa, făcând în final marmura „să vorbească”.

Să fi fost creștini dinainte sau au devenit cu ajutorul episcopului Antiohiei, cine mai știe? Cert e că nici ei nu erau prea amatori să se închine creaturilor ieșite din mâinile lor. Dar cel mai mult i-a atras spre această credință pacea interioară a celor ce o dobândiseră deja.

Un lucru îi neliniștea, totuși: vor mai putea să-și câștige existența ca până acum, cioplind figuri de zei? L-au întrebat pe episcopul Kyrillos, al cărui nume vine parcă din cer (derivat din subst. gr. kyrios = dumnezeiesc, divin), dacă le este îngăduit meseriașilor creștini să făurească efigii ale zeilor păgâni.

- Numai să nu fie destinate cultului, le-a răspuns el. Imagini ale lui Orpheus, Psyche, Triton, Oceanus,

ale anotimpurilor personificate sunt des întâlnite în catacombe și pe monumentele funerare creștine. Cu toate acestea, nimeni nu se gândește să se închine la ele.

- Dar cărțile sfinte nu-i acuză pe cei ce le plăsmuiesc?

- Cuvântul Sfintei Scripturi nu acuză omul, ca atare („Înțelepciunea lui Solomon”, 15, 10 și următoarele), ci pe acei care nu-și cunosc propriul Creator și meșteresc statui cu chip omenesc, cărora oamenii să li se închine. „Inima lor - spune acolo înțeleptul - este de cenușă și speranța lor este de mai mic preț decât pământul; viața lor este de mai mică cinste decât a lutului, pentru că ei nesocotesc pe Cel care i-a făcut, le-a dat suflet lucrător și le-a inspirat duh de viață”.

- Cu toate acestea, există și cioplitori creștini.

- Sigur că există, pentru că Domnul lumii vrea ca „toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2,4).

Cărțile de cult îi fuseseră aruncate în foc de oamenii legii, dar cuvintele sfinte i-au rămas episcopului Kyrillos întipărite în memorie, mai adânc decât semnele lăsate pe fruntea sa de fierul înroșit. Așa că învățătura și mai apoi botezul, primite din mintea, mâinile și credința episcopului Antiohiei, au avut darul de a ridica un văl...

Într-o zi, Claudius, în timp ce sculpta un efeb după un tânăr care poza gol în atelierul său, și-a întrebat modelul:

- Tu chiar nu te rușinezi că vei ajunge să semeni cu un lucru neînsușit?

Tânărul s-a încruntat deodată, s-a ridicat de acolo, s-a îmbrăcat repede și a refuzat să se mai expună. Incidentul a atras, evident, atenția celorlalți lucrători. Ce face Claudius acum, gonește modelele? Cum își vor mai termina ei lucrările? Ce sunt mofturile astea? Comenzile sunt comenzi, trebuie onorate!

În gălăgia iscată, singurul care îi luă apărarea lui Claudius fu Simplicius, un meșter grec, proaspăt venit din Attica, de la carierele de marmură de pe muntele Pentelic:

- Ei, hai, ce mai zarvă! Dacă sunteți în stare, lucrați și fără model!

Și meșterul Simplicius dovedi tuturor că se poate lucra foarte bine și din imaginație, cioplinind la recezeală, într-o bucată de lemn de tei, o statueta

a lui Marte, cu nimic mai prejos decât efebul în marmură al lui Claudius.

- De ce te-ai făcut sculptor, Simplicius? îl întreabă Claudius.

- Pentru că statuile nu au coșuri pe față...

- Și de ce vrei să mi te alături?

- Acum... prefer coșurile. Știi la ce mă gândeam când dădeam lemnului chipul acestui zeu? Că mai bine lucrăm un dulap...

- Așa e, frate, putem face lucruri folositoare, decât să ne irosim talentul, sudoarea și știința pe obiecte inutile!

Și zeul artei medicale este un obiect inutil?

Aparținând fiscolei, carierele de marmură se află permanent în atenția împăraților. De buna lor administrare depind în fond măreția Romei și cununa de lauri pe care posteritatea le-o va așeza pe creștet, cândva. Diocletianus remarcase deseori operele ieșite din mâinile cioplitorilor de la Sirmium. S-a interesat de toate lucrările lor și le-a admirat măiestria. Era mândru că are meșteri atât de pricepuți. Ca atare, le comandase mai întâi ornamente pentru reședința sa privată de la Aspalathos (azi, Split, Croația), unde avea să se instaleze după abdicarea promisă: coloane, capiteluri împodobite cu frunze și fructe, precum și o mulțime de plăsmuiri în marmură: Victoriei, Cupidoni, lei, vulturi, cerbi pentru fântâni, simple figuri decorative. Veni apoi rândul unui car alegoric al zeului Sol, compoziție care urma să decoreze intrarea în apartamentele imperiale. Consimțiră să cioplească imaginea Soarelui și să o monteze pe o quadrigă. Meșterul Claudius cu echipa sa își dădură toată silința. Era o reprezentare a ciclului cosmic, pe care și creștinii obișnuiau să o așeze pe sarcofagele lor. Când lucrarea fu gata, ea se dovedi a fi o creație cu totul de excepție. Singura problemă care se punea era doar de transport, pentru că personajul era înalt de 25 picioare (cca. 8,3 m), iar greutatea întregului ansamblu depășea cinci mii de libre (cca. 2 tone).

Cioplitorii primiră felicitări din partea împăratului, însoțite de o răsplată pe măsură și implicit de o nouă comandă: statuia lui Asclepios, zeul artei medicale, pentru templul închinat lui, de la Aspalathos. De data aceasta, meșterii creștini intrară în mare încurcătură. Cum să refuze comanda? Cum să o ducă la bun sfârșit?

Gâlceava „filosofilor”

Tradiționaliștii se întrebau deja cum se face că, după edictele de interzicere a cultului creștin, emise și răspândite de Tetrarhi în toate provinciile Imperiului, unii adepți ai lui Hristos au rămas totuși nestingheriți la conducerea șantierului de la Sirmium, încă bucurându-se de gratitudinea împăraților, în loc să atârne frumușel în ștreang?!

Grupul invidioșilor care se vedeau înlățurați pe nedrept porni să agite spiritele. Numai că, oricât le-ar fi căutat ei pricină, nu prea le puteau găsi - cu excepția poate a celui „semn magic” pe care și-l făceau pe piept la începutul și sfârșitul fiecărei lucrări...

I-au urmărit în ascuns și au observat până la urmă că meșterii coordonatori întârzie cu bună știință finalizarea comenzii primite. „Până aici le-a fost, și-au zis, nu-l vor termina pe Asclepios! Zeul vindecărilor îi va vindeca de superstiții!”

Dar cum să-i dovedească? Până la urmă, cerură și sfatul contramaistrilor, cărora nu degeaba li se spunea „filosofi”:

- Ce e de făcut? Putem lăsa niște șarlatani să nesocotească poruncile împăraților noștri?

- Cu siguranță, nu putem! Nu trebuie decât să arătăm cine sunt adevărații fideli ai acestui Imperiu.

Peste câteva zile, Diocletianus avea să treacă prin Sirmium, în drum spre Roma, și cu siguranță se va opri și aici. Poate acum era momentul să i se șoptească ceva la ureche...

Foarte bine. Ce îi vor spune? Că meșterii lui atât de apreciați conduc lucrările numai prin superstiție și magie!

- Cu atât mai bine - veni peste câteva zile replica neașteptată a lui Diocletianus, pe care nu-l prea interesau bârfele. Meșterii mei să stea și în cap, numai să desăvârșească mai repede lucrarea pe care o aștept de la ei!

- Da, dar tocmai această lucrare nu vor s-o desăvârșească, așa cum ai poruncit, împărate. Căci, în loc să sculpeze chipul lui Asclepios, ei își fac de lucru terminând altele, dar statuia zeului vindecător nu vor să o termine!

- E adevărat ce aud? - l-a întrebat Diocletianus pe Claudius, șeful lor.

- Ne-am arătat ascultători în toate, împărate, dar chipul acestui zeu este adevărat că nu-l putem face. Contravine credinței noastre. Suntem oameni liberi, pe când idolatria este pentru noi o formă de sclavie (eidos + latreia, gr.).

Diocletianus se tulbură, dar nu-și pierdu cumpătul. În lungii săi ani de guvernare a Imperiului învățase să se stăpânească la timp. În alte condiții, îndrăzneala aceasta s-ar fi plătit altfel. Dar acum, el tocmai se pregătea să-și sărbătorească Vicennalia (20 de ani de domnie) și hotărâse să fie clement. Trecând cu vederea slăbiciunile meșterilor, conchise:

- Bine, bine. Indiferent care dintre voi isprăvește această lucrare, statuia trebuie terminată până mă voi întoarce de la Roma, altfel... (și făcu un semn de îndoială cu mâna, care dădea de înțeles: cu răbdarea primului om în stat nu e de glumit!).

Luna mai, anul următor

Imediat după celebrarea Vicennaliei, Diocletianus hotărî să părăsească Roma în grabă, deși era un decembrie neprietenos. Primise mai multe afronturi pe care nu le putea trece cu vederea. În primul rând, ploaia și vântul tăios îl atacă furios, profitând de obligația împăraților de a rămâne la ceremonii cu capul descoperit. În al doilea rând, a fost huiduit... ceea ce chiar că nu putea accepta, ori de câtă nepăsare sau toleranță ar fi dat dovadă. Cetățenii Romei nu-l iubeau, asta era clar, fiindcă făcuse din Roma o capitală oarecare, iar pe ei îi obligase să plătească impozite ca toți cetățenii Imperiului. Și cum locuitorii Romei nu voiau să fie egali cu nimeni...

Drumul de întoarcere spre Nicomedia fu cât se poate de lung și de obositor. Starea sănătății împăratului se înrăutățea vizibil. Făcuse un popas în patria lui, pe țărmul dalmat, adăpostindu-se în reședința imperială de la Aspalathos, unde ar fi putut să rămână mai mult timp, dar trebuia să revină cât mai repede în Răsărit, acolo unde „piesa” lui începuse cu douăzeci de ani în urmă și unde avea de gând să joace și ultimul act. Nimeni nu-i va lua acest drept, nici măcar boala care-i slăbea ființa zi de zi. Oficial, mai avea de inaugurat un circ în capitala Bithiniei, care îl costase cât hrana a trei provincii. Apoi îl va implora pe Jupiter să-i mai acorde un minim răgaz până la reprezentația finală.

Când a ajuns, în mai, la carierele de marmură de la Sirmium, prima sa întrebare a fost dacă Asclepios este gata. A aflat cu bucurie că, în sfârșit, statuia fusese terminată și a cerut să o vadă.

(*Va urma*)

N.R.: fragment din volumul în pregătire „7 Tineri din Efes”

Misterul Dunării

**Claudia Alexandra
Bostan**

*Elevă la Colegiul Național
„Costache Negri”*

Ne aflăm într-o frumoasă seară de primăvară a anului 1900, o seară din luna martie, mai exact. Ce frumoasă este natura, copacii ce își înalță falnic coroana de ramuri, florile cu un miros îmbietor, fricele de iarbă abia răsărite din pământ, chiar și păsările cu glas de aur și animalele zburdalnice... e atât de minunată că îi farmecă chiar și pe cei insensibili. La ceas de seară, totul e amortit, tot ce se mai aude e șuieratul vântului neobosit. Soarele care a început să își facă apariția după o iarnă lungă și grea se pregătește acum de culcare, la fel și plantele și viețuitoarele și chiar și locuitorii din Boston. Însă o căsuță de la marginea unei străzi lăturalnice are încă luminile aprinse. Michael Jefferson, un mare explorator arhicunoscut pentru marile sale călătorii în toate colțurile lumii stătea comod în fotoliul său din piele, cu o ceașcă de ceai lângă el, ținând în mâna dreaptă noua revistă „Lumea și misterele ei”, iar în mâna stângă busola norocoasă de care nu se despărțea niciodată. Și cum răsfoia el paginile revistei, se oprește asupra unui articol numit „Fermecătoarea Dunăre”. Începe să citească: „Dunărea este a doua ca lungime dintre fluviile Europei, fiind singurul fluviu european ce curge de la est la vest. Curge prin 10 țări (Germania, Austria, Slovacia, Ungaria, Croația, Serbia, România, Bulgaria, Republica Moldova, Ucraina) și are nenumărate porturi care mai de care mai frumoase și mai primitive.” Deodată închide revista cu putere, se ridică valvârtej, iar de după un dulap puțin prăfuit, scoate o hartă veche, pe care o întinde pe o măsuță aflată în centrul camerei.

- Ce s-a întâmplat? întrebă speriată soția sa, Sofia Jefferson.

- Nu te teme, dragă! Nu e nimic rău... e timpul pentru o nouă expediție.

- O nouă expediție zici? Unde?

- Vreau să cunosc Dunărea... și tainele ei. Privește! Dacă pornim de aici, continuăm pe aici...

A doua zi de dimineață cu un itinerariu bine gândit, cu bagajele făcute în grabă și cu o nerăbdare greu de potolit, alături de soția sa urcă pe vaporul care îi va purta departe, spre locuri necunoscute. Zilele treceau, nopțile treceau, Jefferson era din ce în ce mai supărat că nu ajungeau, era întotdeauna cu un ochi pe vas și cu un ochi în larg, cu un obraz în cer pentru că se apropiau, și cu un obraz în pământ pentru că i se părea că merg prea încet. Dacă ar fi putut s-ar fi dus singur înotând, trecând prin ploaie și prin vânt, numai să își atingă scopul. Toată această așteptare a meritat căci în sfârșit au ajuns în locurile despre care doar auziseră și citiseră. Lui Jefferson îi sălta inima din piept la vederea acestor peisaje mirifice. Simțea cum inima i se umple de bucurie și emoție. Privea cu ochii mari împrejurimile, parcă nu vroia să-i scape nimic. Din toate locurile vizitate, acesta îl atrăgea cel mai mult, avea un farmec aparte pe care nu-l mai avea niciun alt colțișor al pământului.

- O, tu, Dunăre... ce-mi așterni neprevăzutul în cale, spre ce zări mă porți, spre ce pământuri? Oare ești fermecată, oare ești vrăjită... oare de ce mă atragi atât de mult? Câteva cuvinte au fost de ajuns ca să pornesc în căutarea ta. Deși nu-mi dau seama ce, știu că ai ceva special, ceva care mă face să-mi doresc mai mult și mai mult. Știu! Exotismul, exotismul tău aparte... mișcarea ta lină și grațioasă, parcă m-ar invita la un dans, sunetul tău, un cântec vechi, adâncul tău, un cufăr cu comori... Dacă ai fi o femeie, ai fi atât de superbă, dar și sălbatică, de nestăpânit. Dacă ai fi bărbat, ai fi atât de elegant, și misterios... Ah, pe toți îi prinzi în mrejele tale, așa cum ai făcut cu mine? șoptește el cu glas tremurând.

Printre multe imagini impresionante și multe ore nedormite, cu toții se hotărăsc să coboare în cel mai apropiat port.

-Iată! Portul Tulcea! strigă unul dintre oamenii aflați pe vas.

Coboară ei de pe vas și sunt întâmpinați de către un marinar :

- Bună ziua, domnilor și doamnelor! Cum a fost călătoria?

- A decurs bine, suntem doar puțin obosiți!

- Se vede că nu prea ați dormit! E frumoasă Dunărea, nu-ți mai poți lua ochii de la ea, nu-i așa?

- Adevăr grăiești! Dar și tu ai mai fost pe Dunăre? De câte ori?

- Dunărea e casa mea domnule!

- Atunci ce-mi poți spune despre ea?

- Păi, spre exemplu Napoleon numea Dunărea „regele râurilor europene”, iar Nicolae Iorga „cea mai bogată în daruri”. De asemenea, George Vălsan spunea „Oriunde ați vedea-o în țara noastră, Dunărea e (...) ca o ființă care a văzut și a suferit multe și poartă în chipul său urma tuturor luptelor”, asta pentru că săraca Dunăre a fost greu încercată de luptele românilor cu Imperiul Otoman. Denumirea a fost dată de romani, „Danubius” care însemna zeul fluviilor.

- Din păcate, timpul nu îmi mai permite, altfel aș fi rămas să-ți ascult poveștile neîncetat. Mi-a părut bine. O zi bună!

Terminând ce avea de spus, Jefferson s-a îmbarcat împreună cu ceilalți pe vas și au plecat mai departe.

- Ah, câte lucruri ascunde Dunărea aceasta... cine știe câte comori nedescoperite sunt în adâncul său, cine știe câte taine poartă, prin câte a trecut, câți au chinuit-o, câți a omorât... cine știe câte a povestit sau câte povești a păstrat pentru ea... munții, pădurile și satele din jurul tău au și ele povești? O, tu, Dunăre, de ce taci? Lasă-mă să pătrund în taina ta! își spuse în sine Michael.

Și cum stătea el gânditor, se așterne deodată pe cer un nor mare și negru din care au început să cadă fulgere și tunete, apa s-a tulburat și vântul a început să bată cu putere.

- Doamne! De-ar fi să mor, sunt liniștit că voi muri într-un loc așa minunat! spuse Michael, după care corabia dispăruse în zare.

Deodată negrul se prefăcu în lumină, Michael se trezise simțind atingerea caldă a nisipului pe obraji săi îmbujorați.

- Ce s-a întâmplat? Unde suntem? îi întreabă acesta pe prietenii săi.

- În urma furtunii, corabia noastră s-a stricat și am naufragiat aici, pe acest tărâm necunoscut!

- Voi reparați corabia, în timp ce eu mă voi uita prin împrejurimi.

Zis și făcut. Unii au rămas să repare corabia, alții au plecat să exploreze.

- Ce port ascuns mai e și ăsta? Nimeni nu a zis vreodată despre vreun astfel de port... Totul pare

atât de ciudat. Oare unde sunt? Ce caut aici? Cum voi ieși de aici? Acestea par întrebări fără răspuns. Dar cărarea asta... unde mă va purta?

În fața sa se înălțau munți grandioși, îmbrăcați în frumoase păduri de conifere. De-o parte și de alta a drumului se întâlneau câmpii cu flori care mai de care mai speciale și cu miresme îmbietoare... însă pe acolo nu întâlneai nicio lalea, niciun trandafir, niciun crin... florile acelea erau atât de diferite, nu semănau cu nicio altă floare, erau speciale și nemaiîntâlnite. La fel erau și animalele care mișunau pe acolo. Păsările erau atât de frumoase, încât credeai că sunt pictate. În plimbarea lor, Jefferson a observat niște frunze mari care păreau că ascund ceva... într-adevăr acolo se ascundea o peșteră. Au intrat crezând că e o peșteră normală, însă nu era așa... era o peșteră de cristal. Totul înăuntru strălucea, era ceva mirific, era ceva care părea ciudat, înspăimântător, dar în același timp fermecător. Nu știai în ce parte te uiți, lumina strălucitoare a cristalelor îți intra în ochi. Jefferson mai lacom din fire s-a năpustit asupra unui cristal pentru a-l lua drept amintire. Când în sfârșit a reușit să-l ia, a simțit cum pământul îi fuge de sub picioare. Totul în jur a început să se cutremure. Speriați, cu toții au fugit.

- Hai, urcați repede! Am reparat corabia!

Odată urcați, duși au fost. Jefferson ținea strâns în mână cristalul și nu părea că ar fi avut de gând să-l lase vreo clipă jos. După o frumoasă călătorie și un drum lung spre casă, se aude zornăitul cheilor lui Jefferson încercând să deschidă ușa. După ce își lăsă bagajele pe hol, primul lucru pe care l-a făcut a fost să așeze cu grijă în vitrină cristalul prețuit. Bulversat, dar și foarte bucuros, ia o coală de hârtie și un stilou și începe să scrie un nou articol despre călătoria sa :

„De obicei, despre călătoria aș scrie romane, însă acum simt că nu pot lega nici trei cuvinte. Călătoria pe Dunăre a fost singura care m-a uimit atât de tare, am descoperit tainele ei ascunse, porturile ei frumoase, poveștile nemuritoare, locuri noi. Deși a durat mai bine de un an, m-am simțit ca într-un vis. Pot spune că mă simt împlinit...”

Terminând de schițat aceste fraze, Jefferson se mută de la birou în fotoliul său confortabil, își aprinde pipa și se gândește la imaginea Dunării de care a rămas atât de fermecat.

N.R. Premiul Revistei „Axis Libri”, categoria 15-21 ani, la concursul *Scriitori de ieri, de azi și de mâine*, ed. a V-a, 2013.

Iubirea Dunării

**Simona-Elena
Stavăr**

Elevă la Colegiul Național
„Vasile Alecsandri”

Unele povești au final fericit, altele au final trist, dar orice poveste, oricât ar fi ea de scurtă, devine viață atunci când cititorii îi descoperă frumusețea. Căci de multe ori se întâmplă ca la finalul unei povești lectorul să o considere o pierdere de timp, iar esența ei e ștearsă ușor din sufletul lui. Dacă așa va fi și povestea mea, vă rog să mă iertați, dragi cititori, că n-am putut să vă încânt inima precum aș fi vrut.

Mulți mi-ar spune acum să încep cu începutul, dar nu pot. Trebuie să încep cu altceva. Cu prezentul. Astfel voi a vă prezenta ... Dunărea. Azi te plimbi pe malul ei, simți briza curată și admiri o salcie plângătoare. Măine o visezi. Cel puțin eu am făcut-o. I-am visat începutul.

Țin minte clar. Am închis ochii și în față-mi apăruse un imens palat, cu totul și cu totul de gheață. Mi-era frică să intru. Era frig. Eram singură. Și totuși am pășit de-a lungul unor trepte înghețate pentru a pătrunde mai apoi într-o sală mare, în capătul căreia, pe un tron la fel de înghețat, era așezată o frumoasă și gânditoare fată.

- Te rog, spune-mi unde mă aflu ! am strigat eu.

Nu m-a auzit. Am fugit spre ea. Am atins-o ușor pe umăr și atunci am observat că între mine și ea se formase un scut invizibil. Fata nu mă putea vedea sau auzi. Eu eram într-o altă dimensiune, nicidecum în a ei.

Am stat o secundă, apoi am privit-o mai atent. Avea o față albă, buze roșiatice, ochi albaștri precum cerul. Părul ei era negru și forma un contrast puternic cu încăperea și restul corpului ei firav, îmbrăcat într-o rochie albă.

Mă întrebam dacă nu-i era frig, căci încăperea nu era încălzită nici măcar de un chibrit. Dar probabil dacă i-ar fi fost, nici nu i-ar fi păsat. Avea o față tristă. Părea că stă să plângă.

Între timp intrase în marea sală un bărbat. Probabil tatăl fetei. Purta pe cap o coroană din aur și zâmbea entuziasmat.

- Măine este nunta ta, draga mea Dunăre ! Te-ai gândit ce o să porți ? Dulapul regal te așteaptă. Îți recomand chiar să încerci rochia argintată a mamei tale. Este superbă. De altfel fiica mea merită ce e mai bun ! și spunând acestea își sărută ușor fiica pe frunte.

Dunărea, căci acesta era numele fetei, îl prinse de mâini pe tatăl ei.

- Tată, știi că nu vreau să mă mărit ! El e un om rău.

- Nu e corect față de familia ta să vorbești astfel !

Sortită ai fost, ca prințesă a apei să te căsătorești cu regele pământului. Dacă este de foc ceea ce iubești tu, palatul nostru, familia ta și tu... totul va fi distrus.

Dialogul aprins dintre cei doi m-a șocat. Aparent doar un basm, povestea era mai complicată decât mă așteptam. De-abia mai târziu observasem pereții în care erau sculptate mii de litere. Citind, am aflat că în acel regat, regele de apă și fiica lui erau conducători supremi, iar în celelalte patru regate domneau regii de foc, de pământ și de aer. Dintre cei trei din urmă, regii de pământ și de aer erau în relații bune cu regele de apă, dar cel de foc era urât de acesta pentru un război ce avusese loc în urmă cu zeci de ani, și care provocase mari distrugerii asupra regatului de apă.

Dunărea, prințesa de apă, era îndrăgostită de prințul de foc. Cum familiile lor nu erau în relații cordiale, iubirea lor reciprocă fusese interzisă. Ea era acum obligată să se căsătorească cu regele de pământ.

M-am întors din nou către cei doi și am înmărmurit. Prințesa stătea acum în picioare, iar regele era prefăcut într-o sculptură de gheață. Ea făcuse asta. Își amorțise tatăl probabil pentru a fugi. Sau poate nu...

Atunci intră în palat un tânăr. Avea părul blond, ochii cenușii, iar armura ce îl îmbrăca era roșie... ca focul.

- Draga mea ! strigă el sărind în brațele fetei.

- Am dorit doar să-ți vorbesc. De aceea l-am înghețat pentru scurt timp pe tatăl meu. Vreau doar să-ți spun că te iubesc, dar pentru binele regatului trebuie să renunț la tine. De mâine voi fi soția regelui de pământ.

- Nu trebuie să faci asta ! strigă el înfiorat. Putem distruge totul. Putem trăi într-o altă lume, doar noi doi.

- Nu, nu e cu putință, spuse ea îndepărtându-se.

- Dacă nu e cu putință să-ți urmezi inima, atunci de ce să mai trăiești ?

Spunând acestea el o prinse în brațe pe fată și strângând-o la pieptul lui, o sărută. Plângeau împreună și lacrimile lor se prefăceau în diamant, iar dragostea lor, contopită cu apă și foc, topise încet încet castelul, până când tot se prefăcu dintr-o imensă clădire de gheață, într-o apă curgătoare, iar din ei doi, rămăseseră două sălcii plângătoare înrădăcinate în același loc și împletindu-și crengile unul într-altul.

M-am trezit speriată. Ultimul lucru, pe care mi-l aminteam era că mă lăsasem purtată de valuri, înconjurată de apă... de Dunăre.

Asemenea vis am purtat eu în suflet o lungă vreme după ce am privit frumoasă Dunăre.

N.R. Premiul Revistei „Axis Libri”, categoria 8-14 ani, la concursul *Scriitori de ieri, de azi și de mâine*, ed. a V-a, 2013.

Mama, chip de icoană*

Raluca Irofte
Elevă la Colegiul Național
„Mihail Kogălniceanu”

Egriu să încerci să fredonezi un singur gând despre Mama atâta timp cât Ea este o melodie constantă, egală și atemporală în inimile tuturor. Ne este ușor să ne regăsim în fiecare gest al ei, exact ca într-un vers, la momentul potrivit, când ți se pare ca melodia a fost scrisă pentru tine. Așa este și Mama, povestea scrisă din suflet doar pentru tine.

Ea poate fi asemănată cu multe și-n același timp cu nimic din ce e în lumea asta. Pentru că dintre toți, mama se ridică nu pentru Ea, ci pentru ceea ce a adus Ea universului, adică pe fiecare dintre noi. Iar noi ne ridicăm mai departe privirea spre un chip pictat în mintea și mai ales în sufletul nostru, dar o facem doar atunci când e nevoie să înmuiem perna în lacrimile târzii. Lacrimi pe care, cu siguranță, și Ea le-a vărsat, dar noi nu le-am văzut, tocmai pentru că sunt lacrimi de Dragoste.

Trecând prin propriile gânduri, nu există adjective înșirate pe tavanul camerei mele cu destinația Mama, ci amintiri căzute prin colțurile minții... Canapeaua, pe care S-a așezat de atât de multe ori doar ca să mă asculte respiră într-o tihnă sacră. Se simte căldura aceea protectoare, care, pe măsură ce primește câte un cuvânt, crește și se îndreaptă spre inimă - locul în care Mama se refugiază de fiecare dată când crizele adolescente rănesc neintenționat. Și uite așa mai apare încă un rid, încă o urmă a paradoxurilor vieții care mi-a purtat dezamăgirile în dragoste, fiecare diplomă, fiecare ceartă cu prietenii, fiecare durere. Și le-a luat asupra ei. Dar nu-i pare rău. Iubește ridurile acelea pentru că sunt ale ei, doar ale Ei. Le poartă mândră, ca pe niște bijuterii de valoare... sunt amintirile Ei despre o luptă cu ce-i nedrept sau greșit în viață, pentru ca eu să-mi găsesc calea spre Adevăr.

Ce poate face o Mamă cu amintirile Ei? Le răsuțește și le purifică în așa fel încât tot copilul

ei să ajungă să aibă parte de ceva mai bun decât a putut ea avea. Devine zâmbetul copilului ei, chiar dacă, la un moment dat, noi refuzăm să credem că ar putea... Dar Ea tot încearcă, e singura care știe ce înseamnă să nu renunți și încearcă să insuflă, în modul ei, un principiu al vieții, pe care Ea știe că noi, în cruditățile noastre, îl vom înțelege mult mai târziu.

Ni se pare că ne acaparează spațiul de cele mai multe ori... Păcat că nu realizăm că Mama poate trece printr-un zid, să-l dărâme, să alunge nopțile și spaimele ei, doar ca să facă altul mai puternic și mai depărtat, pentru a ne feri de haos. Dar nici măcar atunci nu e îndeajuns pentru Ea ca să-și găsească liniștea, niciodată nu va fi. Poate că sună ca un clișeu, dar uneori e nevoie de niște cuvinte mici pentru a le înțelege pe cele mari. Mama este unul dintre cele mai tulburătoare cuvinte rostite și de aceea e nevoie să apelăm la cuvinte sincere. Iar pe o Mamă o bucură până și cea mai mică încercare de a rosti acel cuvânt cu iubire.

V-ați gândit vreodată că Mama poate fi asemănată cu un pește? Înnoată la nivelul oceanului, mereu aproape de lumina soarelui... Iar noi, copiii, suntem pescărușii, care tânjesc după hrană. Așa cum și noi tânjim să păstrăm cât mai mult din Mama noastră, inconștient. Și să nu uităm că, de multe ori, peștele e cel care ajunge în mediul pescărușului, prin salturile lui, ca și cum ar căuta o altă casă, cea a zborului și a jertfei.

Poate că am trecut rapid prin toate gândurile despre Mamă, și poate că ideile s-au amestecat, dar la asta se ajunge mereu, la fragmente de înțelepciune în năvodul încurcat al vieții... Mama nu este doar ființa minunată care ne fixează rădăcinile în lume, ea ne desăvârșește sufletul, este și cel mai bun bucătar, este învățătoare, prietenă, minune în fiecare zi, blândă icoană... și tot ceea ce îl înconjoară pe copilul ei, parte din Frumusețe. Este un amestec de gânduri și sentimente, armonie și vehemență, iubire pură la care ajungi să te închini, mereu cu emoție, cu plecăciunea cea mai simplă.

*Text premiat la concursul cu același titlu, 28.05.2013. (N.R.).

Pitoresc și melancolie în romanul „Piața Veche” de Ioan Gh. Tofan

Apostol Gurău
scriitor

Domnul Ioan Gh. Tofan „face curte” copilăriei în cartea sa, etapă a vieții cu cele mai puternice impresii. Lumea aceea „uitată” este povestită de un narator cu o stimabilă cultură literară, într-un op care circumscrie doar un cartier al vechiului port danubian, „Piața Veche”. Nostalgia după copilărie este povestită de autor cu precizie descriptivă în portretele

unor personaje pitorești, ce nu se lasă dominate de pasiuni mistuitoare, ci numai de farmecul obișnuit al vieții: „Noi trăim copilăria. Noi acum levităm. Privim în sus Dunărea pe care înaintea leneș în amonte un remorcher (...) Planăm ușor până la urmă pe cheiul de piatră și privim jos la fluviul turbure, care e doar la câțiva centimetri de călcâile noastre, iar fluviul curge furios ducând spre valea orașului plaur și sălcii desprinse de la mal; de ce să ne pese nouă că la biserica Precista nu se ține slujbă, când tocmai în curtea acesteia este locul preferat de joacă.”

Discursul narativ devine complex atunci când povestitorul, ajuns matur, introduce în text paginile unui jurnal, transformând cititorii în destinatarii secretelor consemnate.

În alt timp ficțional al povestirii, Ionel devenit pilot pe Dunărea maritimă, dar și excursionist în Italia (muzeu în aer liber) dovedește inițiative erotice, însă repede dezamăgite de companiile pasagere: „Mariana, aflată în imediata apropiere a lui Ionel, se cuibări înfrigurată la pieptul acestuia. Firesc, eroul nostru îi cuprinse mijlocul...”

„Piața Veche” din urbea natală a naratorului, zisă cândva și „orașul roșu” din cauza politicilor de stânga, nu suportă comparația cu cetatea Italiei, „cu Bologna, căci despre ea fiind vorba, cunoscută drept Orașul roșu... datorită acoperișurilor din olane; are și alte porecle ca „la dotta”, *învățata*, aici a luat ființă prima universitate din Europa, în anul 1088.”

Atunci când, într-un capitol de un realism terifiant, „Scuipătoarea”, tatăl naratorului, Ghiță, epuizat de tuberculoză și alcoolism, își pierde puterea și autoritatea paternă, scena capătă dramatism și ne produce melancolie: „Se ridică de pe pat cu ochii plini de o furie rece ca s-o lovească pe mama... m-am

ridicat ca să-i tai calea și i-am pus tremurând mâna în piept... preț de câteva clipe m-a privit direct în ochi, i-am dat drumul când i-am văzut lacrimile.”

Hotărât lucru, povestitorul acestui op are permanent tendința să fugă de acasă, fie din pură aventură adolescentină, ca atunci când face o călătorie exploratorie până la Brăila însoțit de amicul său evreu, Izu (căutat cu ardoare de mama Roza!), fie când exigențele unui liceu elitar îl determină să ia calea pribegiei, ca să evite admonestările familiale: „Ajuns la Zaclău, am văzut vreo trei căruțe care intraseră în Dunăre până la osii. Conducătorii atelajelor cu cisme de cauciuc în picioare turnau căldări cu apă în niște sacale mari din lemn de stejar, suite în căruțe. Aveau să folosească apa pentru spălat, adăpat animalele, dar și pentru gătit. Carele trase de boi, ori căruțele trase de cai erau stăpânele drumurilor. Aveau să mai treacă niște ani până la apariția primelor automobile „Dacia”. Pe șosea, Ionel mai întâlnește și alți călători, prilej de a-i portretiza cu talent și vădită simpatie, întrucât și el are obârșii țărănești: „Era un țăran năsos, cu ochii mici și iscoditori, cu un zâmbet șugubăț adăpostit permanent în colțurile gurii. Purta pantalonii din stofă țesută în casă și o scurtă din același material.

- Dii, căluții mei! pocni din bici căruțașul atingând doar crupele cailor.”

Întoarcerea acasă devine inevitabilă, reacțiile părinților sunt înțelepte și pline de umor:

„- Ionele, tată, am înțeles de ce ai întins-o peste Dunăre... un lucru n-am priceput? Ce aveai de gând să faci cu grătarul de la fierul de călcat?!”

Pe mama o podidi râsul:

- Să frigă căprioarele, pe care avea să le vâneze cu praștia, măi bărbate.”

Amicii lui Ionel, elevi de liceu ori ai școlilor profesionale (ultimii cu uniforme noi și alte înlesniri date de stat) îl primesc cu voioșie în mijlocul lor pe fugar.

Ultimul capitol al cărții are un titlu romantic, „Sub clar de lună”, este și sfârșitul acestei povestiri (vol. I) complexe, ce alternează registrele narative de la evocare, fragmente de jurnal, elemente de argou adolescentin (uneori, în exces), până la inserturi, flashbackuri, ori pasișe ale graiului moldovenesc.

Avem, astăzi, în persoana domnului Ioan Gh. Tofan nu numai un comentator excelent de literatură, ci și un prozator, unul din cei mai buni ai locului.

Tristan (III)

Ștefan Borbély
prof. univ. dr. Universitatea
„Babeș-Bolyai” Cluj

În *Tristan*, Spinell sesizează și el că Gabriela reprezintă ultimul popas al unei genealogii obosite: „Spuneți, scumpă doamnă - își ademeniște scriitorul interlocutoarea -, familia dumneavoastră e veche? Desigur că în casa țuguiață și cenușie au trăit, au murit și s-au stins din viață mai multe generații.” (105) La confirmarea Gabrielei, Spinell oferă o

explicație „firească” pentru interesul său (vecin cu scormonitoarea indiscreție), dar deocamdată destul de sibilinică pentru cei din sanatoriu: „... nu e rar - spune el - ca un neam de oameni cu tradiții practice și aride să se transfigureze încă o dată prin artă, spre sfârșitul zilelor sale.” (105)

Thomas Mann strecoară, aici, o subtilă nuanță de repetiție, care trimite, din nou, spre schema de ansamblu de sorginte nietzscheană. După logica *Nașterii tragediei*, energia dionisiacă, plăsmuitoare a universului se particularizează, fără excepție, în forme de natură artistică, universul fiind, prin definiția acestei logici, epifania estetică a dionisiacului. Dar forma „evoluează” (prin cunoscuta inserție a socraticului decadent și degenerescent) *îndepărtându-se* de efervescența jucăușă, copilăresc-plăsmuitoare a începuturilor; în această accepțiune, apolinicul reprezintă atât forma de manifestare onirică a dionisiacului, cât și *amânarea* reîntoarcerii spre punctul de origine, întârzierea reîntâlnirii cu efervescența dionisiacă a substanței dintâi.

De aceea - sugerează Spinell - „nu e rar ca un neam de oameni cu tradiții practice și aride să se transfigureze *încă o dată* prin artă, spre sfârșitul zilelor sale”, închizând astfel un cerc, revenind la o identitate „transfigurată”, dionisiac-plăsmuitoare, de mult uitată. Dacă privim schema în logica ei derivată din Schopenhauer și din Nietzsche (ea fiind reluată de nenumărate ori de către Thomas Mann), punctul final al universului e „eterna reîntoarcere”

în preformal, fiindcă energia care plăsmuiește universul este atât de puternică, atât de copleșitoare, încât nu poate avea, în sine, formă. Ea doar *împrumută* forme, ipostaze concrete de manifestare, ea doar *tinde* către forme, se particularizează efemer și tranzitoriu în ele, dar din chiar clipa în care le articulează, ea purcede să le și distrugă, menirea substanței plăsmuitoare preformale fiind aceea de a reveni întotdeauna la neîncorsetarea „jucăușă” pe care *limita* rigidă a formei nu o îngăduie.

Așa se explică unele analogii literare ale acestei structuri, așa cum apar ele în opera lui Thomas Mann: rolul thanatic recurent al copilului (aflat, prin vârstă și nedezvoltare ludică, foarte aproape de sursa energiei plăsmuitoare și/sau destructive), raportul dintre sănătate și boală (omniprezentă la Thomas Mann), sănătatea aparținând aici formei, pe când boala procesului ei dispersiv, deci dionisiacului. Nu în ultimul rând, așa se explică rolul psihopomp al artistului din opera lui Thomas Mann, rostul acestuia fiind acela de a *întoarce* forma din drumul ei „amăgitor”, scoțând-o din parțialitate, din limită, pentru a o restitui ilimitatului în care se întâlnesc, cu aceeași putere de absorbție, viața și moartea energiei dionisiace plăsmuitoare.

În *Tristan*, rolul mediatorului dionisiac îl joacă scriitorul Detlev Spinell, un „copil”, și el, în felul său, dacă ținem seama de porecla, deja menționată, pe care o poartă, aceea de „sugaci descompus”. Continuând conversația cu Gabriela Klöterjahn-Eckhof, Spinell află că mariajul dintre tânăra femeie și înstăritul comerciant Klöterjahn s-a perfectat cam pe nepusă-masă, la nici două zile după ce acesta îi vizitase tatăl pentru un contract de afaceri: „- A doua zi a fost poftit la masă, și după trei zile mi-a cerut mâna. - Adevărat? Cum, atât de repede au mers lucrurile?” (106). Tatăl fetei a manifestat inițial unele reticențe („...voia mai degrabă să mă păstreze lângă el...” - 107), dar toată ciudățenia perfectării intempestive a căsătoriei s-a datorat, de fapt, dorinței explicit formulate, insistenței încâpățanate ale viitoarei mirese. Thomas Mann se joacă aici din nou, înscriind în relatarea tinerei femei semnul thanatic de pe fruntea Gabrielei, din dorința evidentă de a sugera că cele două erau, de fapt, oarecum paradoxal, înrudite: „- Dar eu *voiam*, zise

doamna Klöterjahn zâmbind, și vinișoara albăstrie, cu înfățișarea ei chinută și bolnăvicioasă, puse iar stăpânire pe obrazu-i atât de drăgălaș.” (107)

Căsătoria cu negustorul Klöterjahn i-a adus Gabrielei o serie de renunțări voluntare în economia vieții, și în primul rând îndepărtarea de muzica pe care o cultiva în casa tatălui ei. Tânăra fată cânta, de când se știa, la pian, fiind de asemenea conștientă de faptul că muzica are asupra ei un efect malefic, că „îi face rău” (115). Rămasă singură cu Spinell în salonul de conversație al sanatoriului (ceilalți pacienți plecaseră, entuziaști, într-o scurtă escapadă colectivă cu sania), scriitorul își convinge interlocutoarea să se apropie din nou de pian. Fascinată, luptând între pasiunea pentru instrument și conștiința că degetele plimbate pe clape îi vor agrava boala, Gabriela rezistă la început, pentru a ceda până la urmă, experimentând, din nou, „nunta” răvășitoare a zilei cu noaptea (identitatea psihopompă, hermetică a lui Spinell fiind vizibilă în fervoarea nelimitată, autodestructivă a dionisiacului): „O, bucurie nemărginită, pururi nesăturată a contopirii cu veșnicul «tărâm de dincolo» al lucrurilor! Eliberare din chinurile erorii și din cătușele spațiului și timpului! Contopirea a tot ce înseamnă *tu și eu, al tău și al meu*, într-o sublimă voluptate. Și dacă lumina perfidă a zilei poate încă să-i despartă, minciuna ei trufașă nu mai e în stare să înșele pe cei care acum, de când băutura fermecată le-a sfințit privirea, pot vedea și în întuneric. Cel care, iubind, deslușește întunericul morții și taina lui dulce nu are, în mijlocul închipuirii vane, date de lumină, decât un singur dor: dorul după noaptea cea sfântă și eternă și adevărată, după noaptea care contopește totul...” (118)

După acest concert cu certe conotații erotice sublimite spiritual, starea de sănătate a Gabrielei Klöterjahn se va înrăutăți brusc și iremediabil. Chemat de acasă telegrafic, spre profunda sa nemulțumire pecuniară, negustorul Klöterjahn îi va veghea insensibil sfârșitul, primind în cele din urmă, spre marea sa indignare, o scrisoare acuzatoare din partea lui Spinell, scriitorul reproșându-i imixtiunea brutală în destinul artistic, crepuscular al pacientei: „În realitate - îi va scrie acesta - , dumneavoastră i-ați îndreptat voința plină de visuri pe căi rătăcite. Ați scos-o din grădina ei năpădită de buruieni și ați adus-o în mijlocul vieții și urâteniei. I-ați dat numele dumneavoastră vulgar, făcându-v-o soție, gospodină

și mamă. Ați înjosit timida și obosita floare a morții, care nu înflorește decât în sublimă inutilitate, punând-o în slujba trivialului și a aceluia idol brutal, tâmp și abject, numit Natură. Și, în conștiința dumneavoastră, nimic nu se clintește, nimic nu vă lasă să bănuiți ce mizerabilă este această faptă.” (128)

Ceea ce uită Spinell, în indignarea sa, este că tocmai Gabriela fusese aceea care a ținut morțiș să se căsătorească cu Klöterjahn, trecând obstinat atât peste nefirescul naturii lor diferite, incompatibile, cât și peste reticențele voalate ale tatălui ei, pasionat de muzică. Prin urmare, interpretarea lui Detlev Spinell - potrivit căreia „floarea” dionisiacă, atinsă de petala crepusculară a morții, a fost „răpită”, purtată abuziv pe căi „rătăcite” de către monoliticul negustor Klöterjahn - trebuie puțin nuanțată, pentru a o pune de acord cu voința de căsătorie, explicit manifestată cu puține luni în urmă, a pacientei muribunde. Cheia soluției se află în citatul reprodus mai sus, în care Thomas Mann precizează că redobânditul glas malefic al pianului reprezintă pentru Gabriela Eckhof în primul rând o „eliberare din chinurile erorii” (118). Restul - nunta zilei cu noaptea, logodna tărâmului de aici cu cel de dincolo - vin abia pe urmă.

În ce constă, deci, *eroarea* înfăptuită de către Gabriela, fiindă altfel pură, eterică, angelică? Recitind nuvela, înțelesul ei se oferă de la sine, fiindcă *eroarea* pacientei de la Einfried rămâne - să nu uităm - o funcție a *voinței* sale. Dimensiunea ambelor este - în descendență nietzscheană - metafizică: conștientă de iminența sfârșitului ei, predestinat genetic și tipologic de propensiunile artistice, dispersive ale tatălui, Gabriela joacă nesăbuit-cutezător la marea ruletă a vieții, încercând să *înșele* mersul ei iminent spre moarte prin asumarea deliberată a unei identități burgheze, aparent indestructibil legate de timp, de formă, de materialitate. Plecând de lângă tatăl ei, renunțând la pian, la frumosul întrupat în muzică și artă, la „grădina cu buruieni” (sugestia vegetației anarhice, intempestive, stârnește întotdeauna imaginația lui Thomas Mann...), viitoarea pacientă a parafat în sine acest pact salvator secret, dar totul nu s-a dovedit a fi altceva decât iluzie sau amânare culpabilă, până în clipa în care - urmând traseul metafizic al revenirii spre sine a energiei plăsmuitoare, universale - în viața ei nu va izbucni din nou artisticul, sub forma catalitică, ucigașă, a unui copil și a unui artist.

Expresii celebre

„Momentul Zero“ „Le moment Zéro“ „The Zero Moment“

Theodor Parapiru
profesor, scriitor

Ca semn grafic, zero (0) a fost consemnat târziu, mult timp după înțelegerea lui de realitate, de utilitate și de semnificație în universul numerelor. Vechii egipteni lăsa un spațiu gol, ca să marcheze o putere a lui zece pentru numerele din stânga unei cifre, procedeu

preluat de greci. Conceptual, mayașii l-au asociat pe zero cu ideea de regenerare periodică: „În procesul de germinație al porumbului, acest moment este acela al dezintegrării seminței în pământ, înainte ca viața să se manifeste iar, dând la iveală frageda tulpina a porumbului.” (Jean Chevalier, Alain Gheerbrand, *Dicționar de simboluri*, vol. III).

Zero corespunde clipei inefabile infime când, dintr-o multitudine de potențialități, se impune forma esențială în consens cu armonia devenirii ființelor, a evenimentelor. Astfel, în zero se încheie un ciclu și tot din zero se dezvoltă altul, ca dintr-un ou magic, a cărui formă o ilustrează sugestiv.

După modelul sistemului de numerație zecimală existent în India, savanții arabi adoptă principiul valorii de poziție a simbolurilor (c. anul 830): „Manualul lui al Khwarizmi (al Horezmi), al cărui titlu ne este încă necunoscut, debutează cu o descriere detaliată a sistemului indian de numerație care folosește nouă *figuri* - simbolurile numerelor 1, 2, 3... 9 - și un *cerc mic* - simbolul lui zero - cu ajutorul cărora pot fi exprimate, fără

dificultate, numere oricât de mari.” (XXX, *Știința antică și medievală, De la origini la 1430*).

„Momentul Zero” are semnificația de limită pentru ideea de schimbare fundamentală în modul de funcționare a unei activități de graniță pentru înnoire, în vederea unor prestații superioare.

O carte cât o Istorie

Lidia Pircă
publicistă

O analiză interdisciplinară dezvăluie înclinația profesoarei Livia Ciupercă spre romanul istoric, autobiografic, existențialist și de analiză psihologică semnat de Dominic Stanca, *Între două fronturi*, roman care devine o veritabilă carte de istorie, un document viu pulverizat în micronarațiuni me-

memorialistice menite să conjuge într-o manieră postmodernă pagini de jurnal din timpul Primului Război Mondial cu memorabile interpretări ale sentimentelor și trăirilor pe tema răului provocat de om împotriva semenului său.

Lucrarea de față este un excurs temerar într-o lume a zburciorului sufletesc suspendat între datorie și iubire de neam, zburcior care pune în lumină frământările abisale ale ființei, dar mai ales o geometrie interioară complexă capabilă să țină piept absurdului războiului văzut ca un tragic și dezgustător complot împotriva ființei umane.

„Protagonistul” este doctorul Dominic Stanca, medic militar, a cărui biografie este prezentată cu fine și delicate interpretări stilistice prin intermediul analizei romanului ce dezvăluie experiența celor patru ani de luptă în linia întâi. Timpul devine suprapersonajul romanului, alunecând tiptil în analiza Liviei Ciupercă. Timpul este una dintre măștile preferate ale istoriei, care dictează stări contradictorii, prin învăluire, camuflând adesea realitatea. Reflecțiile autoarei pun în valoare nu doar personalitatea romancierului, cât mai ales ecoul trăirilor acestuia, prin referire la alți scriitori români a căror substanță românească

a fost Primul Război Mondial: Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Cezar Petrescu.

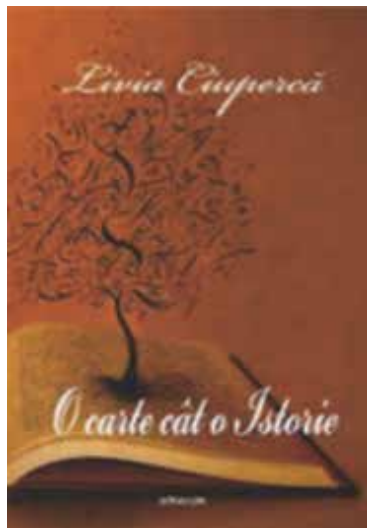
O carte cât o Istorie este, pe de o parte, o încercare de conturare a disperării de închegare a unei identități personale autentice, a celui obligat, împotriva dorinței și principiilor sale, să întoarcă arma împotriva confracților, pe de altă parte, o reconstituire a imaginii identitare etnice, care a suportat consecințele mai multor sute de ani de mutilare ideologică.

Considerăm că între identitatea vocii auctoriale și povestea personajului se stabilește o interdependență directă trădată de analizele stilistice, de pasaje descriptive, care pun în lumină zvârcolirile permanente ale eroului și ființa periclitată a neamului ardelean aflat în derivă. Între aceste două instanțe narative se află suspendat lectorul care „cu răvășinde gânduri” își reordonează memoria pentru receptarea, re-spunerea, reconfirmarea poveștii identitare actualizate prin revalorificarea paginilor de jurnal ce au memorat episodul istoric ardelenesc.

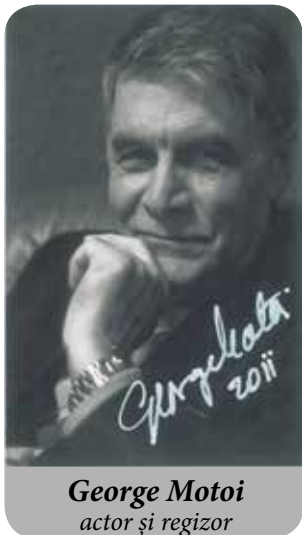
Bogata bibliografie care însoțește lucrarea aduce în atenția receptorului textului o abordare veridică și persuasivă a unor realități istorice, pornind de la „Romanitate și dacism” până în secolul al XX-lea. Aducând în actualitate afirmațiile unor iluștri istorici (Lucian Boia, Ion Buzdugan), autoarea subliniază filonul romanic al ființei noastre,

dar și contradicțiile existente de-a lungul timpului în documentele istoriei noastre, prin trimiteri exacte la document, ceea ce îndepărtează cartea de ficțiune.

Lucrarea, care poate fi lecturată și ca un avertisment asupra faptului că pierderea memoriei duce la fisurarea identității și periclitează grav proiecția noastră în viitor, este o veritabilă lecție de patriotism, dar și o invitație la meditație asupra condiției noastre în Univers.

Calitatea terapeutică a teatrului

George Motoi
actor și regizor

Tensiunea încordărilor din lumea întreagă, flagelurile acestui prea zbuciumat început de mileniu fac să se răspândească în paralel binefacerile psihoterapiei ca simplă condiție de viață în aria vastă a procesului, general și continuu, de civilizație și progres. Mărturie stă tocmai diversitatea mereu mai amplă a posibilităților de recreere - de fapt, de

deconectare - pe care societatea o pune la dispoziția individului.

Grija față de om învinge tocmai ignoranța Răului care stresează omenirea întreagă. Omul va trebui să supraviețuiască și va supraviețui doar dacă va căuta să se elibereze de stres, de psihoză.

Rolul pe care cultura și artele îl pot dobândi în terapia aceasta, în însuși conceptul de mediu ambiant este, fără îndoială, imens și cui, dacă nu omului, îi sunt închinată artele și cultura, aceste minunate sinteze ale tuturor civilizațiilor parcurse.

Mă întreb adesea dacă azi, în lumea noastră și-așa stresată de atâția factori încă nederijabili, cum sunt cursa înarmărilor, lipsa până și a unei singure zile de pace generală în lume, mizeria, șomajul, blocajele și șantajele economice, bolile incurabile, seismele, crimele și terorismul, mai putem practica, pe scară largă, teatrul cruzimii și violenței, de pildă, sau pe cel al alienării? Mă întreb dacă opțiunea pentru un teatru ceva mai tonic, care să redea încrederea în sine și speranța în viața de mâine, n-ar fi pentru acest început de mileniu ceva mai potrivită, mai utilă?

Tentațiile modei în teatru, împletite armonios cu utilul, s-au dovedit, ca și în alte domenii de activitate, o adevărată binefacere. Dar când moda ține cu orice preț să șocheze, violentând, ba chiar răsturnând valori pentru totdeauna stabilite, rămâne o demonstrație în sine, indiferent pe câți adepți mizează.

Am asistat odată la o asemenea demonstrație hazardată, pe o celebră piesă de Cehov, regizorul imaginând nu drama unei lumi conștiente de condiția ei morală și socială, ci pur și simplu delirul unei lumi terminate, alienate - ca și când o dată cu Cehov ar fi dispărut omenirea. Fără îndoială,

regizorul „a sărit calul“, iar rezultatul a fost cel al confuziei, ilarității și compromisului, publicul ieșind pur și simplu din sala de spectacol.

Tot moda și „săriturile peste cal“ țin să impună în tipologia actorului până și un fel de cult al urâtului și banalului, sub pretextul că... „așa e viața!“ ca și când arta n-ar mai trebui să fie reflecție asupra vieții, ci doar copia ei fidelă. Culmea e că până și în viață, pe stradă, noi întâlnim la tot pasul tineri frumoși! Dintotdeauna teatrului i-au trebuit în primul rând tineri a căror frumusețe și puritate să umple inimile spectatorilor cu marea bucurie a vieții, aceea de a trăi! Nu cred că ne-ar lipsi o infuzie de tinerețe în teatre, de credință și iubire, de frumos și morală. Tare mi-e dor să mai văd jucându-se la teatru o scenă de dragoste tratată din unghiul purității, al sentimentelor curate, adevărate, profunde și cuceritoare, gata să-l fascineze pe spectator, căci nu odată am văzut cum tocmai asemenea scene tind mai degrabă - chiar împotriva autorului, fie el și Shakespeare - să se transforme într-o baie de frivolitate și viciu. Or, de aici și până la superficializarea relațiilor umane, până la vulgarizarea lor și prin consecință, chiar până la inhibiție și stres n-ar mai rămâne, vai, decât un pas. Există, așadar, și viciul tentațiilor imprudente sau al modelor împrumutate cu prea costisitoare lacune de discernământ.

N-am să înțeleg, de asemenea, de ce am fi mai mult furați azi de drama învinsului decât de cealaltă, dovedită posibilă, a învingătorului, când și învins și învingător, în lupta cu viața, cu nedreptatea și neprevăzutul, pornesc de la șanse egale, pe un drum la fel de dramatic? De ce am practica un teatru al înfrângerii, al decepției și compromisurilor (nu o dată cu rezultate îndoielnice) mai mult decât un teatru al împlinirilor, al victoriei și bucuriei? Ne înduioșează victima, dar de ce ne-am ignora eroii?! Ce s-ar fi făcut omenirea fără eroi ?

Dozate ceva mai imparțial, aceste două categorii estetice ale dramaturgiei ar produce, poate, o adevărată terapie miraculoasă pentru omul de azi. Cum miraculoasă mi se pare capacitatea oamenilor care nu ajung să-și piardă niciodată umorul și nici măsura. Râsul și bunul simț sunt alte miraculoase binefaceri ale umanității, iar dramaturgii apelează rar și prea timid la ele.

De ce n-am avea azi mai mult ca oricând simțul umorului și al bunului simț și de aici, firește, și mai multe comedii?

Ce-aș fi vrut eu să spun despre „Scârba“ lui Mihai Vișoiu

Constantin Vremuleț
scriitor

Mai întâi de toate...
Oricât ne-am judeca NOI aspru și retrospectiv pentru faptele noastre rele și ne-am face o „mea maxima culpa“, tot n-am reuși să ajungem la pragul imposibil să ne fie scârba de noi înșine. Să zicem că s-ar întâmpla și „minunea“ asta, să ne rugăm de anumite acte reprobabile săvârșite, este greu de crezut că am ajunge la stadiul să le declarăm public.

Parcurgând cartea „Scârba“ a lui Mihai Vișoiu (în interior, autorul păstrează titlul inițial: „Mi-e scârbă de mine“), cred că am dreptate în rândurile de mai sus. Adică, de fapt, autorul, prin relatarea unui întreg conglomerat de fapte, este scârbit de-o bună parte din contemporanii săi care l-au decepționat. Ceea ce este cu totul altceva. Și atunci, mai potrivit ar fi fost titlul: „Mi-e scârbă de voi“.

Ar mai fi o variantă care ar pleda pentru primul titlu... Și anume: Cartea dezvăluie – prin niște faptași cu numele lor reale – niște atribute, precum: lașitatea, delațiunea, nimicnicia, lingușirea, trădarea, nerecunoștința etc. La care a luat parte și autorul. Dacă a cunoscut asemenea căderi morale și le-a tolerat, iar mai târziu a început să aibă procese de conștiință..., atunci titlul inițial se potrivește.

În fine, cel de pe coperta volumului este mai potrivit, fiindcă-i imparțial, nu are nici o angajare precisă. După mine, care am citit cartea, mai potrivit ar fi fost, ca titlu, subtitlul „Autodenunț“ cu care începe nararea faptelor. Comercial, incitant, atractiv și destul de original. Deocamdată, suficient despre titlul cărții.

Proza practică de domnul Mihai Vișoiu, cel puțin pe mine, mă atrage. Spun asta independent de aprecierile superlative ale unor nume prestante ale literaturii noastre contemporane, care fac referiri la prestația domnului Vișoiu. Ca prozator cu vână, l-am descoperit încă dintr-o zi ploioasă a toamnei lui 1963, când l-am întâlnit surprinzător în Târgu Bujor, iar el, în plină stradă principală, mi-a arătat proza sa „Omul care face sfinți“, apărută pe două pagini mari în prestigioasa revistă „Luceafărul“.

Narațiunea sa este abruptă, tranșantă, fără pic de cosmetizări stilistice. Nu ține cont de rigori literare doctrinare, de grup, tradiționale. Apelează la limbajul comun, obișnuit, cel înțeles de toți. Personajele sale (extrem de multe) nu sunt nici principale, nici secundare. Nu sunt individualizate, ele departajându-se

doar prin ceea ce fac, cum se mișcă în relație cu ceilalți. Sunt oameni buni sau răi. Fără prea multe comentarii. Sunt numai observați cu atenție. Incisivi.

În ce mă privește, mă feresc să spun că-i vorba de un roman. Și autorul evită. Nu-și propune o structură romanescă. Este strict o înșiruire de fapte ale unor indivizi înregimentați social, care apar și dispar, fără să lase urme definitorii decât, probabil, în conștiința autorului, care nici el nu are statura personajului principal, doar se face tot timpul simțit în paginile cărții. El, autorul, nu se ține de o logică a povestirii, fiindcă vrea să fie lucrarea unui nebulos atestat, cu acte în regulă de la instituții medicale specializate. Însă nu-i prea reușește. Fiindcă îi lipsesc elementele esențiale, fructele ciudate, insolite, ce cresc și rodesc numai în grădina nebuniei. Nebunia este altceva, un tărâm al celor privilegiați. El este scârbit și mai ales revoltat. Fiecare foaie citită și întoarsă adăpostește un mic blestem, un strigăt, o imprecăție, o chemare la omenie. Și în special la omenie. De aceea acordă un anumit spațiu oamenilor marginalizați, ai Mahalalei, ceea ce ne amintește de scrierile unor mari scriitori care au făcut din Mahala un subiect central. Predilect.

Cartea-i înțesată cu fapte, întâmplări, atitudini, caractere, destine etc. Date biografice, copilăria cu ai săi, Mahalaua, cărciumile de la Malu Roșu, războiul cu poștașul care înmulțește săptămânal colivile în mahala, Stalin, Cotul Donului, cum se fac bordeiele în Bărăgan, muncă silnică pe șantierele patriei, ziarști, inundații, momentul '89, revoluționari cu carnet, box și fotbal, lichele, ciocoi noi din cei vechi etc. Într-adevăr, narația-i un torent tumultos cu multe cascade ce dau în clocot. Această aglomerație de informații, cum, firească, ar trebui să obosească, să plictisească cititorul, din contră incită; verbul nervos al autorului, expresiile lui multicolore, picante, antrenează atenția și frapează. Este firească să fie așa, fiindcă talentul povestitorului pulsează în fiecare pagină, în fiecare rând și cuvânt. Este pulsația ritmică a unei inimi ce exprimă fiorul inimitabil al vieții așa cum o trăim și o simțim fiecare.

Am mai spus și în alte împrejurări... Prozatorul Mihai Vișoiu atrage prin stilul său abrupt, fără ocolișuri semantice și fascinează prin știința de a-și orchestra gândurile, făcându-le nu numai credibile, ci și interesante.

În rezumat, cam așa aș fi vrut să spun a doua zi a Festivalului Național al Cărții de la Galați, la orele 17,00, când fusese programată lansarea cărții „Scârba“ a lui Mihai Vișoiu, însă n-am mai apucat din cauza ploii. Eveniment ceresc, ce ne-a arătat că Cel de Sus încă ne iubește, ceea ce ne-a bucurat foarte mult. Întotdeauna ploaia este o binecuvântare pentru toți cei care știu ce înseamnă și să o prețuiască.

Muzica - art deco în „Moarte la Veneția”

Nastasia Savin
profesoară, publicistă

Între literar și muzical există o relație subtilă. Dacă pitagoreicii sunt cei care intuiesc puterea vindecătoare a muzicii, Platon este cel care compară puterea eliberatoare și purificatoare a muzicii cu aceea a reflecției filosofice. Această îmbinare de idei este preluată de Thomas Mann, scriitorul declarând că-și concepe arta literară

*simfonic și polifonic*¹.

Moarte la Veneția este un film de artă care are în centru Artistul, de fapt, imaginea Artistului în dualitatea ființei sale: pe de o parte avem obsesia pentru frumosul perceput în mod senzitiv, dar plenar, iar, pe de altă parte, avem instrumentul divin care se sublimează prin muzică². Muzica este cea care ne călăuzește spre lumea ideilor, muzicianul și filosoful fiind fațetele aceluiași admirator al adevărului. *Banchetul* ne spune că muzica este „Nimic alta decât știința lucrurilor amoroase raportată la armonie și ritm! Și, dacă am căuta mai adânc în însăși acțiunea de închegare a armoniei și ritmului, nu-i deloc greu să aflăm acolo fibrele amorului”³. În film, dialogul este redus⁴, muzica - care pare un personaj distinct - fiind cea care creează și întreține atmosfera, Visconti oprindu-se la *Adagietto din Simfonia nr. 5* de Gustav Mahler.

Ideile filosofice pe care le putem regăsi în structura de adâncime a filmului *Moarte la Veneția* sunt cele formulate de Platon, prin *Banchetul*, și de Nietzsche, prin *Nașterea Tragediei*. Dacă viața lui Aschenbach de până la sosirea în Veneția, prezentată în flashback, stă sub semnul apolinicului⁵, călătoria la Veneția poate fi privită ca o dezlănțuire dionisiacă, având și o conotație psihanalitică, echivalând cu o defulare a personajului. Imaginea cu care debutează filmul este aceea a unui vaporeș ce curge liniștit pe o mare statică. Imaginea, muzica, zgomotul de pe

fundal, cenușiiul de la început, toate acestea creează o anumită stare de expectativă. Aschenbach, pe puntea vasului, „cade” în lectură, în visare, în uitare. Ajuns în Veneția este refractar la orice forma de comunicare, pare că trăiește cu groaza contactului fizic, evitând compania oamenilor. Aflându-se pe poziții antagonice, Aschenbach și Alfred dezbat conceptul de „Frumos”. Dacă Aschenbach susține că „Frumosul” este rezultatul muncii, crearea de frumos fiind un act spiritual și doar prin dominarea simțurilor se poate obține puritatea, înțelepciunea, frumosul, Alfred susține că „Frumosul” se naște spontan, preexistă ființării lor ca artiști și că acesta aparține simțurilor, susținând și faptul că răul este o necesitate, acesta fiind hrana geniului.

Filmul aduce la suprafață meditația asupra dragostei de frumos în accepțiune platoniciană, apropiindu-se prin intențiile sale de opera lui Thomas Mann, pe un fundal muzical care accentuează destrămarea unei lumi, sufletul separându-le și contopindu-le într-o fluiditate de senzații care au ca scop primar purificarea prin artă. Prelucrarea mesajului, indiferent de mijlocul artistic utilizat, trebuie să țină cont de realitatea temporală a momentului receptării, chiar leitmotiv-ul muzical accentuând destrămarea acestei lumi, oricare ar fi ea. Realul pentru Aschenbach este tot ceea ce poate fi perceput și perceptibil. Tadzio nu este, așa cum pare la o lectură superficială, a *Banchetului* lui Platon, doar o simplă întruchipare a androginității. Realitatea lui Aschenbach este o realitate a devenirii în care și prin care simbolistica elementelor capătă un rol important: senzația de gol a vântului care revine obsesiv și chinuitor, aerul infestat, apa care copleșește prin prezența⁶ sa; toate acestea permit lectorului - virtual să intuiască, dacă nu chiar să înțeleagă, unitatea actului de creație.

Pentru eroul din *Moarte la Veneția* arta este locul în care el trăiește. Prin intermediul artei Aschenbach înțelege care este intuiția vieții ca stare de autenticitate, dar și imposibilitatea eului de a se mai putea repeta. Dacă jocul amintirilor trebuie văzut ca un joc de limbaj, cel al privirilor

dintre Aschenbach și Tadzio este unul normal în care eul caută răspunsuri. Aschenbach nu urmează treptele cunoașterii frumosului în sine, astfel falsa contemplare a frumosului în sine din finalul nuvelei îi aduce damnarea „acum se înălțase, pentru a-i întâlni privirea, dar, cum el îi căzu îndărăt pe piept, ochii săi continuă să-l privească, însă de jos în sus; fața vlăguită și lipsită de expresie căpătase o înfățișare ciudată, ca aceea a unui om căzut într-un somn adânc.”⁷ Putem afirma că tragicismul lui Gustav von Aschenbach este susținut de prezența acordurilor muzicale. Aschenbach exprimă, pe linie nietzsciană, singularitatea angajamentului său existențial ca ființă în continuă devenire.

Visconti se folosește de imagini panoramice, camera de filmat îmbrățișând cadrele, iar în momentul în care intenționează să scoată în evidență o siluetă, se apropie de aceasta prin intermediul unui zoom rapid, oprindu-se, de regulă, pe fizionomie, excepția fiind dată de momentul în care privirea lui Aschenbach se oprește asupra lui Tadzio, de data aceasta procesul este invers, cadrul este cel care introduce fizionomia lui, camera dezvăluind contextul în care este încadrată silueta lui (obiectele par a fi un simplu decor care trebuie să se armonizeze cu acest chip, să-l individualizeze).

Filmul *Moarte la Veneția* poate fi văzut ca un poem sinestezic în care contrastul⁸ trebuie înțeles ca un raport între strălucirea suprafețelor albastre și independența miraculoasă a muzicii.

Muzica este filonul care susține întreaga problematică, dacă în *Republica*, Platon afirmă că omul incult urăște atât cuvintele, cât și arta sunetelor, în *Timaios* face numeroase referințe la apropierea dintre muzică și filosofie.

Note:

1. Idee preluată și dezvoltată de Eugenio Montale în studiile sale despre poeticitate și muzicalitate.

2. Mitul lui Er, din *Republica*, sau mitul greierilor, din *Phaidros*, aduc tema reîncarnării sub auspiciile muzicii.

3. *Banchetul* în *Dialoguri*, Platon, traducerea de Cezar Papacostea, Editura IRI, București, 1998, p.96.

4. Tadzio folosește un limbaj averbal.

5. Aschenbach este tânăr și fericit, se joacă cu fiica lui și își sărută soția; moartea fetei fiind cea care declanșează procesul de „retragere” a personajului în propria lume.

6. Simbol, ca și muzica, al purificării, apa are o dublă valență, fiind generatoare de viață și de moarte, creatoare și distrugătoare.

7. Thomas Mann, *Moarte la Veneția*, Colecția Cartea nemuritoare, Editura STYNX-VR, 1991, Cluj-Napoca, traducerea de Alexandru Philippide, Lazăr Iliescu și Alice Voinescu, p.103.

8. Cfr. George Pruteanu, contrastul reprezintă capacitatea unei imagini de a reda distinct cât mai multe nuanțe de gri prin efectul de granulație.

Bibliografie

Ferry, Luc. *Homo Aestheticus*. București: Editura Meridian, 1997.

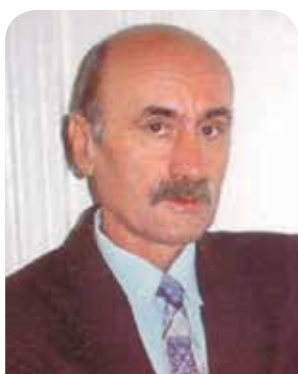
Mann, Thomas. *Moarte la Veneția*.

Platon. *Dialoguri*. Traducerea: Cezar Papacostea, București: Editura Iri, 1998.

Pruteanu, George. *Elemente esențiale de tehnică mediatică*. Constanța: Editura Fundației „Andrei Șaguna”, 2001.

Constantin Vremuleț: „Evadări ratate”

Un roman paradigmă: poet și dictator – eterna poveste

Ion Manea
scriitor

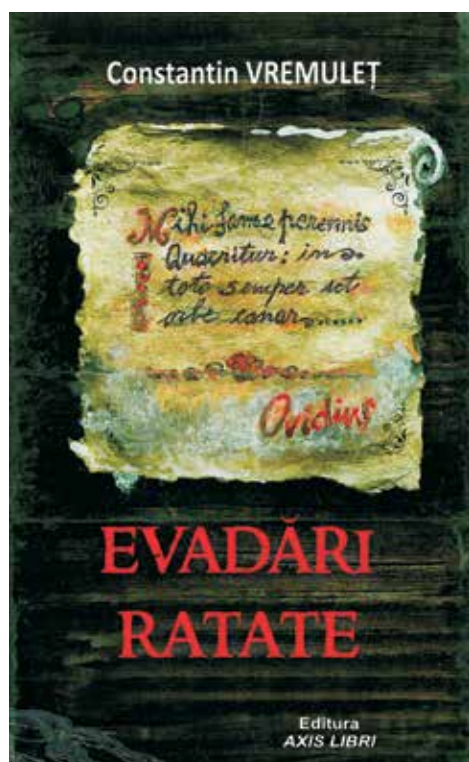
Noul roman al lui Constantin Vremuleț, „Evadări ratate”, Editura Axis Libri (cu o prefață de prof. Zanfir Ilie), Galați, 2012, chiar dacă începe prin a reface, dintr-o perspectivă inedită, viața și soarta poetului roman Publius Ovidius Naso, exilat la Pontul Euxin, pentru ca să-l regăsească, peste două

milenii, într-o proiecție din perspectiva societății contemporane românești, nu este nici numai istoric și nici numai social, cum l-ar revendica cele două maniere de abordare, ci – de o copleșitoare putere sugestivă – unul de construcție epică extrem de originală și complexă. Este vizată soarta eternului artist autentic, în raport cu la fel de eterna tiranie și obtuzitate instituțională. Poetul generic și Dictatorul generic sunt puși față în față, mai întâi în varianta antică, autorul romanului surprinzându-i într-o confruntare teribilă, depășind realitatea istorică și transcendând, în fantastice și uluitoare ipostaze, pe Împăratul Suprem, reprezentant al forței și puterii absolute, Octavian Augustus și pe poetul iubirii desăvârșite, reprezentant al celei mai pure stări existențiale, Poeziei, Ovidius. Aceasta este începutul, cuprins în prima carte, numită chiar așa, „Poetul și împăratul”, care debutează cu sosirea navei „Minerva”, cea care-l aduce pe țărmul mării, la Tomis, pe Poet, pe Cel-exilat, pe Cel-urgisit-pe-nedrept, trimis de Împărat, Cel-care-stăpânește-lumea, Cel-care-aspiră-la-zeificare, la marginile incerte, semibarbare, geroase și aflate într-un timp revolut, „cu o sută de ani în urmă”, ale Marelui Imperiu.

Nu s-ar fi putut găsi o parabolă, o paradigmă sau o simbolistică mai grăitoare pentru a sugera atât nimicnicia artei în raport cu puterea, cât și, în același timp și aceeași termeni, nimicnicia puterii în raport cu arta, cea care singură supraviețuiește oricărei efemere tiranii, decât această contrapunere simbolică a marelui poet roman, asimilat de meleagurile noastre și a ilustrului dictator roman, conducătorul unui imperiu aflat în zorii prăbușirii și ai victoriei creștinismului, prin Roma, asupra lumii. Ca și cum, toate datele istorice reale, consfințite în cronici, n-ar fi fost la fel de grăitoare dacă nu ar fi trecute prin propria imaginație și putere de construcție, Constantin Vremuleț creează o istorie paralelă țesută din ficțiuni surprinzătoare în care, de departe, domină și încântă evadările repetate (ratate?) din Tomis ale poetului și întâlnirile nocturne cu împăratul, în cabinetul său imperial de la Roma, atât de ingenios inserate în structura adevărului istoric, încât cititorul, cât de atent ar fi, cade în mirajul lor, abandonând ideea de a cerne realitatea de ficțiune și miraculos și receptând o altă poveste și o altă semnificație, cea pe care numai literatura autentică o poate crea.

Viața de zi cu zi a poetului la Tomis (avea să fie găzduit în casa unui grec, având la dispoziție și un

superb balcon – unde este balconul lui Ovidiu?, se întreabă autorul, gândindu-se la cel al Julietei de la Verona și pledând pentru o altă grijă față de vestigiile trecutului și față de trecutul însuși) este refăcută sub șocul unei realități aspre, cu totul alta decât îi arătase luxul decăzut al Romei, în relaționarea cu personajele din jurul lui, în primul rând, reprezentantul local al imperiului, Marcus Silviu, pus să-l vegheze, împreună cu toți „agenții”, precum și misterioasa sa soție, Andrada, apoi cei trei sclavi cu care venise, fiecare cu povești cutremurătoare, Sarbalos, un dac care se va arunca în fața săgeții care l-ar fi ucis, Ezis, scribul frigian, ce-i pregătea ustensilele de scris și Aptasa, bonă și amantă, întâia lui femeie, apoi frumoasa sclavă egipteană, Stateira (o altă întruchipare a celebrei și abstractei sale Corinna), cea care avea să-i ostoiască dorul de Fabia, iubita lui soție rămasă acasă, la care se adaugă un tânăr încântător, dac și el, cu studii la Atena, Eunnus, ucenicul său într-ale iubirii și poeziei, până când ai săi l-au trimis la Zamolxis, prin teribila ceremonie a solului și, la urmă, bătrânul pescar grec, Kallias, cel care îl va duce cu barca lui într-o ultimă tentativă de evadare și de întâlnire cu Împăratul și cel care îi spune în final, după întruparea Poetului într-o mare pasăre albă a deznădejzii sau poate a speranței din urmă: „Degeaba, Poetule! Chiar n-ai aflat că Împăratul a murit?! Ai pierdut orice șansă, poetule!” Sau cum spusese proprietarul „Minervei”

care-l aduse pe țărmul Pontului Euxin, atunci când unul dintre condamnații la galera murise cu vâslele în mâini: „Niște condamnați. Asta le e soarta!”

Aceeași soartă, proiectată de prozator, în altă epocă, în cartea a doua, „După două mii de ani”, o va avea un alt Ovidiu, un poet român contemporan, de data aceasta, un fan al lui Nichita Stănescu și un client al închisorilor de tot felul, ca urmare a versurilor lui, care, ca și ale lui Ovidius altădată, deranjaseră stăpânirea. Și, la fel cum, în prima carte, prozatorul reușise o descriere fascinantă a Tomisului antic, cu clima aspră și mereu surprinzătoare, cu mulțimea de neamuri străne între ziduri veșnic asaltate de atacuri barbare, vorbind tot felul de limbi, greacă mai întâi, latină, dar și geta, pe care Ovidius o va folosi într-una din elegiile sale, în a doua, Constantin Vremuleț oferă o uluitoare imagine a României de azi, cu cele mai izbitoare aberații pe care noua orânduire le-a adus, Ovidiu cel nou purtându-ne, alături de Corinna lui (personificată într-o sensibilă Marie autohtonă) prin realități cutremurătoare, când tragice până la absurd, cum ar fi imaginea ospățului popesc la sfințirea unei biserici clădite pe temeliiile unei foste școli, când de-a dreptul pline de ridicol, precum imaginea închisorii-turn, în care deținuții sunt îmbrăcați în costumele teatrelor falimentate, ale cluburilor sportive scăpătate, sau ale unor personaje proscrise, cum ar fi Ion Gheorghe Maurer...

Pe acest fond, în care (imaginea supremă) un fost mare regizor pregătește, alături de „mascați” o „baie de mulțime” la terasa „Micșunica”, (a nu se confunda cu „Cireșica”) pentru a fi întâmpinat însuși „Supremul cel mai Mare”, însoțit de marea blondă „Nuți-Cur-Beton”, dispariția tragică a celor doi (poetul găsit mort, după ce recitase din Ovidius, la un festival dedicat acestuia în noul Tomis, în chiar groapa pe care o săpase în ultimul lui rol social, acela de gropar, iar ea, violată și ucisă de niște golani ai noii ere) capătă dimensiuni mult mai dramatice decât destinul primar și aureolat de legendă al poetului antic. Dar cele două cărți, a lui Ovidius și a lui Ovidiu (acesta din urmă trăind el însuși, peste timp, misterioase clipe din viața primului) trebuie citite de la prima până la ultima pagină (423), căci numai așa se poate avea imaginea completă și s-ar putea înțelege pe deplin mesajul acestui extraordinar roman al lui Constantin Vremuleț.

Popas pe tărâmurile stănesciene

**Simona-Andra
Dogaru**

Elevă la Colegiul Național
„Vasile Alecsandri”

*Să stăm de vorbă, să vorbim, să spunem cuvinte lungi, sticloase, ca niște dălți ce despart fluviul rece de delta fierbinte, ziua de noapte, bazaltul de bazalt!*¹

Așa zic și eu să pornim în ținutul stănescian al imprevizibilului; să stăm, dar, de vorbă! Așa, ca între vechi prieteni...

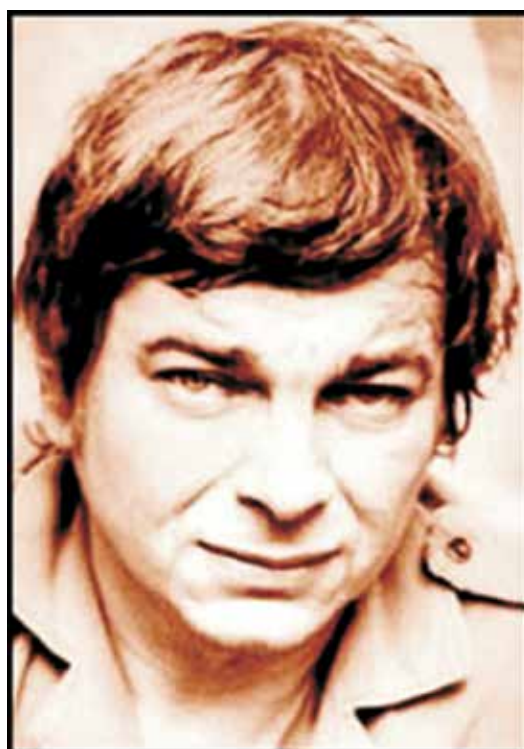
L-am cunoscut pe Nichita Stănescu acum vreo trei primăveri, stând pe o bancă ploieșteană, sub un plop înecăcios și răsfoind un almanah ros de timp, în ale cărui file am găsit niște rânduri cel puțin bizare: „Eu nu sunt altceva decât o pată de sânge care vorbește”.² Numele autorului era șters, iar versurile nu le mai auzisem niciodată până atunci... Un sentiment de profunzime și de cercetare a ființei a pus parcă stăpânire pe mine. Voiam să aflu cine e acea persoană care a putut scrie niște versuri atât de cutremurătoare. Voiam din toată inima, și, totuși, nici de pe banca de sub plopul înecăcios nu mă puteam ridica și purcede spre o sursă de informare... Am rămas meditănd, cu ochii agățați de soarele florarului.

A doua zi, după ce o noapte întreagă mi-am frământat sufletul, găsind numele autorului, am hotărât să mă întorc la băncuța unde rămăsese parcă o parte din însăși ființa mea. Nichita Stănescu... Acum aveam o certitudine, un alt punct de pornire. Și, totuși, „o pată de sânge”... Ce versuri tulburătoare! Simțeam în adâncul ființei mele rezonanța acestor cuvinte care parcă îmi sondau sufletul. Bineînțeles, acum aveam alături de mine un volum de versuri de-ale „noului meu prieten”. Venind în fiecare seară la locul nostru de taină, am început să-l cunosc puțin câte puțin...

Îmi amintesc perfect cum, de fiecare dată când mă grăbeam sau îi spuneam că mă așteaptă și alte activități, îmi zicea: „Mai lasă-mă un minut. Mai lasă-mă o secundă. Mai lasă-mă o frunză, un fir

de nisip. Mai lasă-mă o briză, o undă. Mai lasă-mă un anotimp, un an, un timp”.³ Și eu îi răspundeam sfioasă: „Doar știi cât de mult mi-aș dori să te însoțesc în gândurile tale de taină, dar timpul, crudul meu dușman, nu mă lasă, nu-mi permite...”.

Îispuneam acesteși, totuși, mă trezeam buchisind și meditănd sub razele calde ale felinarului încălzit de lună până spre miezul nopții. Îl simțeam mereu distras, mereu departe de ceea ce e în prezent, dar, cu toate acestea, „amicul meu prahovean”, deținea parcă, toate tainele trecutului și ale viitorului. Câteodată mă speriau precizia și avântul său: era ca un lup ce urlă în miezul zilei la soare, și nu la lună, ca o floare albă de cireș ce înflorea în luna lui gerar, ca un arcuș ce scotea sunete de vioară la gura unui nai mioritic. Totul era mister în preajma sa, mister și incertitudine... Și stăteam așa, pe micuța bancă de fag, fiind, cum el însuși spunea: „hoinari, căutătorii pietrei filozofale”.⁴ Alteori, după lungi discuții, ajungea să conchidă: „Noi nu vrem să fim geniali, noi vrem să fim trambulînzi!”⁵ Era uimitoare această capacitate a dragului meu Nichita de a-mi ghici mie și celorlalți oameni, gândul, suferința, fapta, taina. Era alchimistul care de fiecare dată

descoperea ceea ce trebuia să descopere. O făcea mereu cu atât de multă pasiune și jertfă, încât uneori îl citam, spunându-i: „Nu mai pâlpâie nicio pasăre, nicio stea. Cerul a obosit deasupra ta. Hai, Nichita, strânge-ți pleoapa de pleoapă, strânge-le!”⁶

Serile noastre de poezie și dor deveneau din ce în ce mai lungi și mai concentrate, pline de trăiri pe care eu le bănuiam, iar el mi le traducea în limba lui specifică. Vocea sa tărăgănată, dar plină de putere, mâinile sale mereu pline de cerneală îmi cuprindeau inima într-o menghină din care nu mă puteam slăbi nicicum. Ceva, mai mult ca orice, mă fascina la el. Mi-a luat câțva timp să realizez că, de fapt, limba sa „poezescă” era liantul dintre noi. Eu, sătulă de graiul cotidian și monoton al orașului, iar el, apăsarea de fiecare dată, reinventând parcă mereu cuvintele, îmbrăcându-le în vălul ființei și dându-le parfumul inimii. În limba lui am găsit apa vie de care aveam nevoie pentru a-mi adăpa setea de înalt. Cu fiecare poezie citită, cu fiecare strofă parcursă, cu fiecare vers străbătut, îl vedeam pe Nichita tot mai clar, tot mai limpede. Uneori, neliniștea lui mă tulbura până în adâncuri. Alte ori, aceeași neliniște îmi aducea o stare de pace pe care o căutam îndelung. Între noi se crease o legătură de duh: nu tată – fiică, nu iubit – iubită, nu frate – soră, doar poet de geniu – om plin de dorul infinitului.

Cu toate că în urma „discuțiilor” noastre eu îl vedeam pe „dragul meu prieten” ca aparținând unei sfere înalte, el îmi mărturisea adesea cu candoare: „Sunt un om viu. Nimic din ce-i omenesc nu mi-e străin. Abia am timp să mă mir că exist, dar mă bucur totdeauna că sunt”.⁷ Ei bine, tocmai această bucurie organică a reușit să mi-o transmită și mie, făcându-mă mereu părtaşă unor sentimente inefabile, pe care le încerc ori de câte ori mă gândesc la cuvintele sale. Nichita poetul, Nichita omul, ambii sunt purtători ai unei limbi cu încărcătură tainică și autentică de care te îndrăgostești din prima clipă, de la prima „pată de sânge”...

Adesea, preluând cuvintele sale, îi spuneam cutremurată: „Iartă-mă și ajută-mă și spală-mi ochiul și întoarce-mă cu fața spre invizibilul răsărit din lucruri!”⁸ Și, deși vorbeam limbi diferite, el adapta „poezescă” sa la limitata mea rațiune și simțire, zicându-mi: „Iar suntem înscrisi într-un cerc și nu mai știm de unde începem și unde ne sfârșim, în spațiul dat, rezemat pe coloana acestor

secunde”⁹ Așa ne înțelegeam noi, prin cuvinte adânci ca marea și albastre ca cerul. Așa ne plăcea nouă... Era micul nostru joc de taină.

Dar, ușor-ușor, zilele lungi de florar și-apoi cele de vară au trecut; au trecut, și plopul meu înecăcios a început să se scuture. Întâlnirile noastre erau din ce în ce mai rare, din ce în ce mai vagi, din ce în ce mai seci... Și asta nu din cauza lui sau a mea, ci din cauza anotimpului capricios (mă întreb, chiar așa o fi fost?!). De atunci, indiferent cât de mult și multe am mai citit despre Nichita Stănescu, nu am mai reușit să citesc cu Nichita Stănescu... și asta încă mă doare... Dar, ca întotdeauna, ceea ce e frumos se-ntâmplă doar o dată și apoi rămâne amintirea, căci oamenii se întâlnesc și se cunosc; apoi se despart. Se despart, pentru că au făcut imprudența de a se cunoaște. Se despart, dar nu se uită!

Note:

1. Cântec (Ce bine că ești)
2. Autoportret
3. Viața mea se iluminează
4. Cu o ușoară nostalgie
5. Cântec în doi
6. Nu mai pâlpâie
7. Sunt un om viu
8. Rugăciunea
9. Basorelief cu îndrăgostiți

N.R. Marele Premiu, categoria 15-21 ani, la concursul *Scriitori de ieri, de azi și de mâine*, ed. a V-a, 2013.

Gânduri despre Nichita

Denisa Lepădatu
Elevă la Școala
Gimnazială nr. 11
„Mihail Sadoveanu”
Galați

Nichita?

Am cules astăzi, din câmpul plin de flori al poeziei, necuvintele. Le-am strâns în palme și, privindu-le duios, mi-am apropiat cu sfială obrazul de ele. Am vrut să le simt cum respiră și, printre mângâierile ce mi-au fost oferite, am simțit ceva umed. Nu am înțeles ce e și, îndrăznind să prind între degete unul ceva mai micuț, am văzut că avea lacrimi în ochi: lacrimi de dor, de dor nespus.

În drumul meu ating cerul. După un timp, când mă conving că acesta mă ia în serios, prind din palme, pe rând, necuvintele, le combin cu zestrea celestă din jurul meu și... încep joaca: amestec cuvintele cu necuvintele.

Mă așez pe o treaptă a timpului și simt cum pe umărul meu se oprește ceva din zbor. Uimită, încerc să mă scutur, mâinile mele însă încep să alunece în diferite și năstrușnice forme geometrice: romburi și cercuri subțiri, cuburi perfecte și amuzante, triunghiuri, drepte și mai ales puncte care sar dintr-o parte în alta a timpului: înainte și înapoi.

Da! Nichita!

Închipuirea aerului plin de păsări sub soare ne mângâie ca o adiere blândă, căci noi, oamenii, suntem stăpânii cerului și avem aripi îndrăznețe care se zbat în cel mai pur aer: imaginația (*Lauda omului*).

Bulevardele orașului, construite special pentru îndrăgostiți, poartă spre nopțile pline de vise, umbre necunoscute lovite de capătul metalic al sufletului (*Sufletul metalic al orașului*).

Îmbrățișarea unei întâmplări se înalță spre cântecele unei minunate lumi a cuvintelor lungi și sticloase în neasemuită luptă cu mirarea. Vârful

noptii sprijinite pe coama unui nor își pierde echilibrul de cerc aplecat peste fericirea unui suflet redescoperit, ce-și cioplește linii diafane din melodiile existenței (*Cântec*).

Însemnările de gheață ale inimii navighează dintr-o stea în alta, înghesuindu-și în cer visele, mirările și privirile venite dintr-o pădure de semne croite de pașii purtați de veșnicia pământului (*Continuitate*).

Visele se apropie - mai îndrăzneț decât o putem face noi singuri, fără ele - de pânzele dulci ale gândurilor sculptate pe corăbiile de fildeș ale iubirilor noastre (*Vârsta de aur a dragostei*).

Răsăritul se scufundă în cerul desfrunzit de priviri șerpuitoare. Un surâs transformă stelele în ramurile unei comete care face inimile să surădă (*Copilărosul amurg*).

Norii din noi pot fi alungați numi când le opunem amintiri impregnate adânc de trupul irepetabil al copilăriei noastre (*Îmbrățișarea*).

Viitorul călătorește pe răsufarea albă, scufundată în gheața unui trunchi de iubire topit de inversul unei plimbări (*Visul unei nopți de iarnă*).

Pietrele răsucesc valurile și algele încolăcite pe scoici. Peștii se văd pe cerul pictat de sirene cu privirea înmărmurită, desprinse din melodia undelor (*Marină*).

Noaptea eliberată de un apus fumuriu văzut de la fereastra mea se furișează printre bățile orologiului orașului care amintește de turnul rătăcirilor și ascunde hieroglife solare (*Confruntare*).

Culoarea plutește deasupra unei viziuni, atrasă de o emoție. Umbra ei atinge rotunda mare, apoi scoicile și la urmă pleoapa mea îngroșată de fericire și subțiată de dor (*Inscripție pe un baraj*).

Zilele luminate de fereastra iubirii coboară spre cenușiu, lăsând visele să alunece peste munți și peste îmbrățișări ce târăsc după ele un om copleșit de gândul unui amurg (*Înserare de toamnă*).

Chiar și râurile de zori, sub emoția aburilor de nori înecați în mireasma unui dor, pot stâlci gustul unei copilării frânte în două bucați: una

aparținând unei furnici care reprezintă trunchiul unui vis spulberat de o frică puternică și cealaltă, a unui zeu ce leagănă micuțul dar dumnezeiesc în firavul leagăn al unei închipuiri molipsitoare (*Lași mirosul*).

Întâmplările de sub palma pătimașei luni, în euforia gândurilor melancolice, amenință cu îmbătrânirea sufletului, răpus de dor, răsturnând razele soarelui și topind lacrimile unui viitor care vine din trecut. Câmpiile sunt originare dintr-un suflet ca al meu, al valurilor nesupuse gravitației gândurilor întunecate (*Melancolie atavică*).

Scorbura împietrită a zeilor, pietrele crăpate cu zei în ele, porțiuni de țărături mirate în serile ce apasă precum o greșeală pe perna somnului, toate rătăcesc dincolo de sfera unor priviri goale de conținut (*Elegia a doua, getica*).

Timpul dansează pe sub aripa unei stele, primind botezul gerului și îndrăzneala unei pupile treze. Vederea gheții, arborii serii și vârtejurile secundelor sunt toate conduse de reni la poarta unei vieți neîntrerupte (*Întins pe spate stau și zic*).

Inima unei ploii de semințe întrupate se îndepărtează de sine, de prăbușire și durere, se naște din formele cunoașterii, chiar dacă în trupul ei există materia morții protejată de un înger iertător. Turnul viu al seminței acoperite de propria sa alergare nu se dezmente, mișcarea lui fermă și suavă spre viață nu este decât un capăt al momentului său (*A unsprezecea elegie*).

Florile crescute din umbra colorată la poarta durerilor respiră iarba. Mirosul de suspin este, însă, alungat de surâsul luminii (*Mirosind a înger*).

Blănurile alintate de vânătorul satisfăcut și de piciorul înfumurat care le poartă sunt tăceri ale clipelor din păcatele omenești care se măsoară cu ochiul amărăciunii (*La piciorul răsfățat*).

Suflarea unui basm înrămează pământul cu flori de curcubeu (*Galben copil, oprit în poză*).

Mingea zilei apare dintr-un orizont amorțit de primăveri îndepărtate, înmuiate în penița soarelui (*Primăvara*).

Totuși, Nichita?

Amorțitele triumphiuri, cu vârfuri din cioburi aprinse de plimbările pașnice ale cercurilor, prefac în lacrimi inima zmeului pătat de ploaia cuburilor cu laturi dezmiertate. Cifrele frigului torc apusurile sticloase ale unor descântece ascunse de

o înmulțire a aripii de înger. Planetele de o seară alunecă pe sub un soare divin, coborât pe ruinele unei cetăți de cenușă pictată pe gustul stâncilor atârinate pe un cadru plutitor. Anotimpurile pătrunse de fluturele deșirat de epoca prinsă de un catarg croit din mătase zboară prin umbra unui număr. Pe pridvorul casei, un ochi venit din jungla cuvintelor se plimbă agale, gustând din literele ierbii povestite de un inorog sferic, rostogolit de viața unei inscripții. Un dans al glasurilor înșirate pe cerul de foc ademenește noaptea revărsată deasupra zorilor. Leagănul cântecelor este împodobit cu miresme visătoare, precum cel al corăbiilor care navighează spre țărături nevăzute de mintea îmbrățișării. Norii sculptează chipul nopții conturate de fulgii despărțiți de valurile stelelor paralele cu zările și înfrumusețate de oglinda chemărilor.

Da, da! Nichita!

În versuri mirifice cerul este acoperit de nori plini de judecata stelelor, luna este străbătută de anotimpuri fugare, planetele plutesc sub apăsarea culorilor plate și ale unui răsărit zgomotos: „*Cerul se deșira în curcubeu repetate / Pe dunga lor, săgeata trupului, în sus, / fiece vârstă-și încorda, tăind la jumătate / arcul culorilor, supus...*” (Mișcare în sus).

Umerii se îngheșuie să fie atinși de dungile care ocupă dimineața umbrelor. Lumina ochilor albește răsăritul mult așteptat după o lungă noapte: „*Mă ridicam, scuturându-mi lin undele. / Apele se retrăgeau tăcute, geloase. / Plopii mi-atingeau umerii, tâmplele / cu umbrele lor melodioase*” (Dimineață marină).

Stelele plutesc în imaginația celui de-al doilea cer, micșorând aripile zăbaterii mele printr-un zgomot ce-și lipește triumful de auzul mării liniștite. Luna alege un fulg din fericirea primăverii în locul unui întunecat umăr din galaxia unei zile: „*Luna bățând, înaintează, pe cerul gurii / Ajunge la dinți în curând / și-un zgomot de smălțuri se aude, / prelungi cuvinte / cu șapte capete, / eliberând.*” (Luna bățând).

Sufletul este viu deoarece inima îl susține, iar ea, inima, este sufletul cel mai adevărat, plin de emoții și de iubire pentru tot ceea ce este posibil în această lume: „*Bate, și eu știu că bate și vreau eu să bată. / Bate și-o aud întruna și nu mai vreau să bată*” (Inima).

Brațele unei invitații la melancolie mângâie chipul întunecat al îmbrățișărilor în murmurul unei chitare, singura ce poate străbate clipa: „*Duceau cu ei o chitară / care lăsa în seară / o umbră grea, triumfiulară*” (Muzica).

Dorința de „noi” înseamnă gândul de a fi doi, dar și obsesia unui „ea” unic pe Pământ: „*Ea stă plictisită și foarte frumoasă / părul ei negru este supărat... // ...pe mine mă înfățișează pe când / ea stă plictisită și foarte frumoasă / și eu numai pentru ea trăiesc / în lumea fioroasă / de sub ceresc*” (De dragoste).

Muzica dimineții curge din inima unui inel umbrat de înserările destinului ce a descoperit moartea unui fir de iarbă privind posomorât cum pășește pe tărâmul unui petec de zăpadă imaculată: „*Era o muzică presată / curgând pe jos, pe lângă glezne.*” (Era o muzică presată).

Orele îmbătrânite sunt ca durerile florilor, galbenul este un apus al unei seri, cuvintele sunt arme ale omului în drumul său spre paradisi: „*Tu ai un fel de paradisi al tău / în care nu se spun cuvinte.*” (Dreptul la timp).

Vorbele unei clipe stau fixe deasupra cuvintelor care le alcătuiesc sfârșitul și tânjesc după schimbări inexistente. Silabele par a fi trupurile unei ființe care n-a rostit încă vreodată cuvântul tristețe: „*Cuvintele fixe erau trupul / lor, trupurile lor nu erau decât o limbă vorbind în / limba celor care / mor vorbirea celor care nu se schimbă*” (Scenă).

Da, da, da! Unicul Nichita!

Jocul subtil și pătrunzător al cuvintelor și necuvintelor continuă. Mult iubitele litere vin să vorbească despre natura misterioasă a ființelor, timpul trecător, viața minunată, dar și cea amară. Sentimentele sunt dintre cele alese, așezate să dea suflet tentației de a trăi și a visa.

Să ne imaginăm Pământul zămislit din cifre neatins decât de zei înțelepți și să-l dorim lipsit de gravitația tristeții sau a gustului amar. O știință exactă, matematica, pătrunde adânc, sub diferite moduri, în poezie. Ea, matematica, se unduiește lin în versuri, în feluri uimitoare, își conturează bine marginile, dezvăluie un anume mister de care însuși creatorul se lasă încântat. Multe versuri sunt amfitrioane ale numerelor. În limbajul versurilor, alături de cifrele obișnuite - dintre cele care provoacă uneori emoții neașteptate sau care devin obsesii - încap atât nimicul, cât și infinitul, asociate

deseori cu sentimente nedorite și sentimente plăcute, cu fuga timpului și curgerea întâmplărilor care încurajează sau descurajează.

Geometria s-a asociat și ea cu mirosul cald al poeziei, cuibărindu-se adânc în poeme. Sfera - închisă ca fiind planeta noastră, a literelor, cubul - sfărâmat la un colț, o altă figură geometrică, cercul - perfect și el, cu fruntea împlinită de bucuria de a împărtăși secrete, triumfiul, punctul, sunt doar câteva dintre mirările luate la rost în versuri.

Punctul a fascinat dintotdeauna lumea, deci și pe poet, făcându-l să se întrebe câte astfel de „ciudățenii” sunt conținute într-o linie, într-un pătrat, într-o lume, într-o iubire. Aerul respirabil al geometriei se îmbină cu unduioasa prospețime a punctului. Timpul nu se repetă, din cauza minusculului punct irepetabil, așa cum și adevărul nu se repetă din cauza unicei sale exprimări în cuvinte.

Numele este o definiție de cifre, adunate cu puritatea, înmulțite cu parfumul culorilor, scăzută din ele tristețea și împărțite la durerile unei biete furnici; iar dacă numărul este impar, prețuirea și o bucată dintr-un zâmbet de înger vor presăra pe drumul ales dulcele gust al unui capăt de vis.

Și toate acestea poartă un singur nume: Nichita!

N.R. Premiul „Nichita Stănescu”, categoria 8-14 ani, la concursul *Scriitori de ieri, de azi și de mâine*, ed. a V-a, 2013.

Șamanul din noi

Letiția Buruiană
director adjunct,
Biblioteca „V.A. Urechia”

Opul recent al Adinei Dabija, *Șaman*, apărut la Editura Polirom, se prezintă ca un roman proteiform ce poate fi citit atât integral, cât și fragmentar, fără a pierde din bogăția de idei și emoții pe care autoarea ni le dezvăluie cu eleganță și rafinament. Remarc faptul că, pornind de la o lectură prin răsfoire, cartea devine tot mai incitantă,

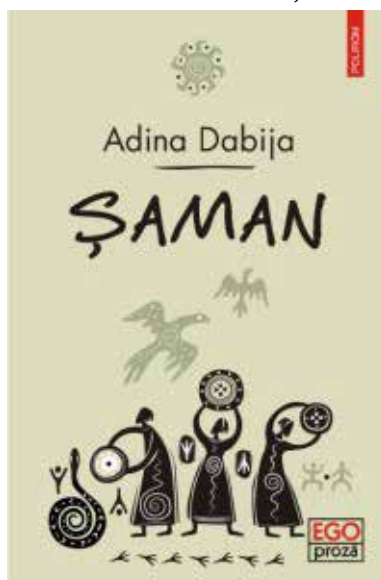
acroșând atenția prin țesătura densă de semnificații ce leagă feliile de viață etalate de eul narator la persoana întâi. Citite și recitite relatările faptelor brute, înfoliate cu finețe în considerații sapiențiale nutrite din propria odisee a căutării sinelui și din *weltanschauung*, pot conferi cărții valențele unui bildungsroman. Desigur, nucleul acestor lecții de viață este experiența trăită generată de „mama realitate”, „punctul zero și punctul terminus” pentru orice călătorie inițiativă autentică.

Drumul eroinei în viață este un parcurs individual în albia unui șuvoi colectiv animat, mai mult sau mai puțin conștient, de necesitatea autorealizării sinelui, a găsirii echilibrului între construcția identitară și definirea în relația cu celălalt. Într-o ipostază hiperlucidă autoarea constată că „bulele”, acele învelișuri protectoare pe care oamenii și le construiesc în traseul sinuos al existenței, nu-i sunt satisfăcătoare. De aceea ea caută și acceptă, intuitiv, provocările vieții cu mintea deschisă. Traseul inițiativ este un drum cu dublu sens, dintre care unul, retrospectiv, merge către lumea copilăriei, oaza fiecărui suflet încercat („Într-una din acele zile binecuvântate, fără îndoială dintre cele mai fericite din viața mea, am luat autobuzul și m-am dus la oraș, în Aiud, la bibliotecă”, p. 27). Altul, recurent, este concretizat prin coborâri în tenebrele sufletului. Descinderea este monitorizată atent de observatorul interior, imparțial, unificator al semnificațiilor ridicate la rangul de realități ultime: „Singura mea preocupare din ultimii ani de București fusese să-mi distrug sistematic orice urmă de personalitate.

Să nu cumva să devin, Doamne ferește, vreo artistă, vreo intelectuală ori vreo seducătoare sau vreo Penelopă. Orice încercare de autodefinire mi s-ar fi părut un cotlon, o vizuină claustrofobă. Și ca să nu fiu nimic din ce aș fi putut fi, a trebuit să dezamorsez orice polarizare din viața mea, cu prețul stagnării, al anonimatului și al fluturilor care se zbat în colivia pieptului și care nu vor vedea niciodată lumina zilei. Era greu de spus cine eram” (p. 145). Evident, eroina constată că finalul de drum nu-i aici, orice adevăr descoperit fiind fie spulberat ca un balon de săpun, fie supus unor reevaluări și întăriri prin intermediul altor experiențe dure de viață în spatele cărora ea continuă să întrevadă semnele călăuzitoare ale ghidului interior.

Deși își propune să evite polarizarea afect-rațiune, inevitabil o trăiește și re trăiește, intrând adesea în scenă propria instanță morală - „plonjam cu gândul în structura ascunsă a lumii aceleia abominabile, atârnată de un fir de păianjen în care trăiam, și cotrobăiam în neant după o cale de izbăvire a sufletului meu păcătos, care se lăsase îngreunat încă odată” (p.106). Sciziunea ajunge în punctul în care observatorul interior se confruntă cu vibrația unică a întâlnirii cu propriul suflet, o „anima” reglatoare a raporturilor cu lumea exterioară într-o manieră mai puternică decât o poate face eșafodajul mental al valorilor sădite prin educație. Faptul se petrece în pragul trecerii dintre dimensiunea vieții și cea a morții. În urma unui atac neașteptat în plină stradă, eroina trăiește experiența eliberării din lanțul cauzalităților - „cuțitul cerșetorului fusese lovitura de grație a oricărei încercări ale mele de separare față de lume prin evadarea într-o lume numai a mea” (p. 115). Ea pare să găsească, în sfârșit, cheia ieșirii din labirint și, totodată, începe să anticipeze calea spre vindecare: „Ne naștem cu un generator de povești în cap. Poveștile: mașinării de făcut sens. Începusem să le recunosc de mai multă vreme structura și învășasem să ies în afara ei, dar atunci apărea o nouă structură, deghizată într-o idee nouă, un nou pe care mă amăgea cu mirajul găsirii unei formule singulare a lumii. Cum să scapi de poveste? Nimic mai simplu: îți schimbi rolul și povestea însăși se transformă. Dar asta nu e decât un truc. [...] Atunci, pe patul de spital, m-am gândit că cel mai bun lucru

pe care îl puteam face este să refuz să joc rolul de victimă pe pat de spital în care fusesem împinsă de viață. [...] Am privit icoana de pe peretele din față și m-am gândit pentru prima oară cu adevărat în viața mea la învățăturile lui Isus Cristos” (p. 116). Descoperind iubirea și iertarea drept cale regală a împăcării cu sine și cu lumea, trăind și revelația unei *coincidentia oppositorum* între cauză și efect, începe drumul către adevărata vindecare, identificarea sinelui și reîntoarcerea către sursă: „M-a cuprins o liniște pe care nu o mai cunoscusem din copilărie. Dincolo de orice joc, de orice încercare a minții mele de a reuni piesele puzzle-ului la un loc, Dumnezeu există” (p. 117). Ajunsă în acest punct, narațiunea ar fi putut să-și găsească deznodământul, însă, autoarea ne rezervă plăcuta surpriză de a continua drumul inițiat. Personajul său încă mai trece prin alte probe ale șlefuirii sufletești. Părăsind demonii și fantomele societății românești postdecembriste, populată cu paradoxurile binecunoscutei noastre tranziții, eroina trăiește șocul de a experimenta în civilizata lume canadiană un fel de „folie à trois”, cu experiențe erotice aproape traumatizante, care conduc la recăderea sufletului și, implicit, la degradarea stimei de sine, la autodistrugere prin dezabuzare și exces de substanțe nocive. Observatorul interior – care poate fi considerat, deopotrivă, atât vocea scriitoarei, cât și personajul principal al romanului, precum și arhitectul construcției procesului inițiat – veghează, însă, relevându-i soluții salvatoare: „Știam că astfel îi voi da lovitura de grație relației mele cu Jean-Claude și Jacqueline, care diferențiați la început, se sudaseră în timp pentru mine într-un unic personaj, complex și monstruos, de sub tutela căruia trebuia să mă eliberez, pentru a întregi principiul cu practica” (p. 164). În urma acestor repuneri pe făgașul caznelor constructive, plonjonul în căutarea sensurilor merge în straturile cele mai profunde, arhetipale, comune tuturor raselor umane. În Canada și în nordul ei înghețat are loc confruntarea decisivă cu demonii interiori, cu fantezmele proiectate atât în mediul proximal, cât și cu cele provenite, odată cu globalizarea, din actualul „mal du siècle” (violența, intoleranța, discriminarea,

amoralitatea, crizele identitare de gen, de etnie etc.), toate formând un plafon inhibant și copleșitor asupra individului. Eroina caută salvarea, în timpul „noptii polare a inimii ei”, în cântecul eschimosului care-i reda limpezimea sufletului de copil, ce intră în contradicție cu dependența față de iubitul canadian, Jean-Claude, „sloiul de gheață” care se topea văzând cu ochii strângând lațul în jurul gâtului și readucându-i în conștient problema adevărului unic. Noul prag existențial o găsește de data aceasta mai pregătită, sufletul fiindu-i „cu o pană mai ușor decât în urmă cu zece ani, parcă mai desprins de toate și mai pregătit să se arunce în aventura lui finală” (p. 176). Fundamentul educației creștine nu o împiedecă pe eroină să adere la formele unei spiritualități multiculturale în campusul studentesc, exponentul fiind Père Joseph, preotul „comunității afro-est-europeano-franceze”. Acesta din urmă o ghidează către miezul inocent al sufletului proiectat în imagini ale locului natal. Spre finalul romanului, *angalok*-ul (șamanul), transfigurare a ghidului interior, îi prilejuiește o jungiană călătorie către inconștientul filogenetic. Din această experiență inițiată petrecută în nordul înghețat al inuiților, în timpul căreia are loc o nouă confruntare cu abisurile inconștientului, la granița dintre real și imaginar, eroina iese purificată și salvată prin trăirea iubirii necondiționate. Răul îi apare ca o polarizare a angoaselor, a neputințelor, a goliciunii sufletești, a revoltelor și umilințelor, un monstru cameleonic întruchipat în fratele nenăscut care îi fixează borna unui alt prag inițiat: „Te-ai născut cu Răul înscris în sânge. Încă dinainte de a te naște, soarta îți era pecetluită de păcatele înaintașilor. De aici nu poți merge mai departe, eu sunt începutul și sfârșitul” (p. 226). Reușește personajul cărții să realizeze alchimia internă, să dobândească propria piatră filosofală? Îi lăsam cititorului șansa descoperirii, garantându-i lectura unei cărți deosebite în care Adina Dabija etalează cu măiestrie scriitoricească introspecția fină împletită cu narațiunea captivantă. Autenticul și alegoricul, pigmentate cu lirismul revelației sunt ingrediente bine dozate și puse în scenă cu abilitate regizorală.

România – Călătorii înainte de lăsarea întunericului de Patrick Leigh Fermor (I)

Gabriela Debita
bibliotecar, Biblioteca
„V.A. Urechia”

Articolul „Rumania – Travels in a Land Before the Darkness Fell,” de Patrick Leigh Fermor, a fost publicat inițial în *Daily Telegraph Weekend Magazine* din 12 mai 1990, și republicat în volumul *Words of Mercury*, de Patrick Leigh Fermor și Artemis Cooper, apărut în anul 2004 la editura John Murray (Londra).

Patrick Leigh Fermor (1915-2011), scriitor, intelectual și erou al rezistenței cretane în al doilea Război Mondial, este cunoscut în principal pentru scrierile sale de călătorie (*A Time of Gifts*, *Between the Woods and the Water*, *Mani, Roumeli etc.*), ce se remarcă printr-o proză de o rară frumusețe și erudiție. Spre sfârșitul anului 1933, la doar 18 ani, Fermor a pornit într-o expediție spre Constantinopol care i-a influențat profund viața și scrierile și în cursul căreia a cunoscut și documentat lumea familiilor nobiliare și boierești din centrul și estul Europei – o lume care a dispărut ireversibil în urma celui de-al doilea război și a instaurării regimurilor comuniste. În acest articol, scris după căderea Cortinei de Fier, Patrick Leigh Fermor descrie anii fericiți petrecuți la conacul familiei Cantacuzino de la Băleni, în compania prințeselor Bălașa Cantacuzino și Elena Cantacuzino Donici, și cele câteva întâlniri secrete care au avut loc începând din anii '60.

Fragment

Întâmplările din acest capitol au loc în România, în cea de-a doua parte a anilor '30. Articolul a fost scris după ce Paddy a vizitat din nou România în 1990, după căderea regimului ceaușist. În el, evocă viața de dinaintea războiului la Băleni, moșia din Moldova ce a aparținut prietenei sale Bălașa Cantacuzino, și Elenei („Pomme”) și lui Constantin Donici, sora și cumnatul Bălașei. Paddy a trăit aici în lunile ce au precedat declanșarea războiului. (pasaj introductiv de Artemis Cooper)

Văzut noaptea prin ferestrele avionului, Bucureștiul se înfiripă palid, ca un oraș sub asediu, iluminat doar de licărul lumânărilor. Revoluția care șocase o lume întregă avusese loc doar cu o lună în urmă și m-am întrebat, în timp ce aterizam, cât de mult se schimbaseră lucrurile în urma acestor evenimente extraordinare; de asemeni, din motive personale, m-am întrebat cât de diferită era întreaga țară față de România în care trăisem timp de doi ani înainte de război. Trebuie să ne întoarcem puțin în timp. De fapt, mai mult de jumătate de secol.

În primăvara anului 1934, eram în drum spre Constantinopol, pe jos, trăind dintr-un venit de doar o liră pe săptămână și dormind pe unde

apucam. Puțin însă după ce am împlinit 19 ani, o scrisoare de recomandare din Ungaria a schimbat totul. Mi s-a împrumutat un cal ca să pot străbate Marea Câmpie: grajdurile și hambarele au făcut loc conacelor și castelelor și până am ajuns în Transilvania – trecând frontiera română și intrând în țară pe ușa din dos, din punctul de vedere al românilor – marșul spartan se transformase într-o agreabilă promenadă de la un *schloss* la altul.

[...]

Am ajuns la Constantinopol în ziua Anului Nou, 1935.

Dar înainte ca acest an să se sfârșească, m-am aflat din nou în România, pe o moșie numită Băleni, și nu pentru puțin timp. Conacul aparținea unor surori românce, care erau cu câțiva ani mai în vârstă decât mine. Le cunoscusem la Atena, unde una dintre ele era pictoriță, și o afecțiune deosebită s-a înfiripat între noi. Eu vroiam să încep să scriu, așa că ne-am unit forțele și după o vară și toamnă petrecute pictând și scriind într-o moară de apă din Peloponez, ne-am pus întrebarea: unde să mergem de aici? Răspunsul a venit cu ușurință: „Avem o casă veche în Moldova.

De ce n-am merge acolo?” După o călătorie pe mare spre Constanța și una cu trenul la nord de Galați, am ajuns la o stație rurală unde ne așteptau o trăsură și un bătrân vizitativ polonez: după o oră, am ajuns la Băleni. Era un conac mare, răsfirat, cu un singur etaj, vopsit în alb, înconjurat de un sat, de arbori și de o curte plină de căței prietenoși, iar văile înzăpezite ale Moldovei se vălureau lin în depărtare. Spre est, dincolo de Prut și de Nistru, începeau hotarele Rusiei.

În vremurile acelea, România ni se părea un ținut îndepărtat, iar Moldova, unul din cele două vechi principate care în secolul al nouăsprezecelea s-au unit în regatul României, situată înspre nord, părea și mai izolată și enigmatică. Bucureștiul (în Valahia) devenise centrul înfloritor al tânărului regat, în timp ce Iașiul, încântătoarea capitală a Moldovei și reședința urbană a marilor boieri din nord, decăzuse cu grație și eleganță.

Înveșmântată în negurile istoriei, Moldova era cu siguranță cea mai misterioasă dintre provincii. [...] Regiunile de câmpie erau fierbinți și colburoase în timpul verii, împestrițate de turme, înfiorate de foșnetul câmpurilor de grâu și porumb și iluminate de mirajele ce pâlpâiau în departare. Iarna, erau adânc troienite, iar zvonurile legate de coborârea lupilor pătrundeau până la os. Ici și colo, separate de lungi distanțe cu trăsura sau cu sania, umbrite de copaci înalți, cu numeroase dependențe în spate (grajduri, fierării, hambare și căsuțe), erau împrăștiate lungile conace moldovenești, asemănătoare celor din romanele lui Turgheniev, ca o flotă dispersată de nave albe.

Ipsosul se jupuia de pe coloane și frontoane, iar înăuntru, camerele se deschideau una în alta, mobilate în stil Louis Philippe și Second Empire. Voievozi cu chipuri binevoitoare sau aprige te urmăreau din ramele lor, înveșmântați într-o panoplie pe jumătate bizantină și jumătate

slavonă de căciuli și mantii îmblănite, egrete și perle. Erau și câteva rudenii din Vest cu peruci pudrate, descendenți ai boierilor cu epoletă și săbii, câteva fete înduioșătoare îmbrăcate în crinolone, cu flori sau porumbei în brațe, iar, în acest conac [n. trad.: Băleni], un portret al unui chipeș străbunic – Prințul George Cantacuzino, în uniformă byroniană de general grec, acceptând capitularea Pașei de Monemvasia [n. trad.: oraș din Laconia, Grecia].

Patrick Leigh Fermor la Băleni. Credit: The Telegraph, 6 nov. 2012, fotografie reproducă cu permisiunea National Library of Scotland.

În amurg, când Niculina aprindea fitilele unui șir de lămpi cu abajur, lumina dezvăluia aurul știrbit din aureola unei icoane, un samovar cu cești și prăjitura cu stafide servită la ceai – numită *cozonac* vitrine din sticlă cu pergamente sigilate, pajura cu două capete a familiei, sobe înalte din porțelan, prismele candelabrelor, coarne de cerb, ochiul de sticlă montat în blana unui enorm urs carpatin și mii de cărți în mai multe limbi. Discuțiile

se purtau în franceză și nu în românește. Datorită acestui obicei (moștenit, ca în Rusia și Polonia, de mai multe generații), conversațiile aminteau de cele din primele pagini ale romanului *Război și pace*, fiind însă mai puțin absurde. Subiectele erau legate de administrarea moșiei – de recolte, de lemnele ce trebuiau tăiate, de caii ce urmau să fie cumpărați, vânduți sau potcoviți, și de vânători: fazani, rațe, dropii, căprioare, lupi, mistreți sau urși. Deși majoritatea acestor boieri de țară erau pe jumătate ruinați, viața de acolo era plină de povești despre extravaganța, excentricitatea, comedia și intriga vremurilor trecute, cu dueluri amintite pe ici și colo. Subiectul favorit rămânea totuși literatura. În ciuda timpurilor grele, cărțile veneau în continuare de la Londra și de la Paris.

Îmi este imposibil să le încadrez pe aceste două surori [n. trad.: Bălașa și Elena Cantacuzino] într-o anumită categorie. Educate în școli din Anglia și

Franța, cultivate și cizelate peste tot în Europa, erau bune la suflet, frumoase, curajoase, talentate, fascinate de literatură și artă, nostime și insolite; cu toții țineam la ele. Soțul uneia dintre ele administra moșia, iar fiica lor semăna cu Ofelia lui Millais. Un farmec inefabil învăluia conacul, locuitorii săi și tot ce avea legătură cu el.

Cea mai mare parte a moșiei fusese expropriată în urma reformelor agrare. Erau puțini bani, iar oamenii erau plătiți în natură; în fond, la fel erau și proprietarii. Cumva, se găsea destul pentru toată lumea. [...]

Îi văd pe toți cu ochii minții: Ionitza, bucătarul [n. trad.: sau bucătăreasa] cu obraji scobiți; Ifrim Podubniak, majordomul jerpelit, mai întotdeauna amețit; Niculina, cu o bonetă albă pe cap, poreclită *la femme électrique*, a cărei viteză și eficiență compensau pentru lipsa de electricitate propriuzisă; era îndrăgostită de Mihai Pintili; acesta din urmă și Mihai Caval erau rânđași; mi-o amintesc pe Fifi, săsoaica, ce se stingea încet într-o aripă izolată a casei; pe Mustafa, din Dobrogea; pe Ivan, instalatorul rus care participase în revolta de pe Potemkin [n. trad.: navă rusească], și pe Pan Stanislas, vizitiul, care servise pe o moșie a familiei Tarnowski, lângă Cracovia, și care își făcuse serviciul militar în Regimentul II al Dragonilor Schwarzenberg, când Galiția făcea încă parte din Austria. Era acolo un cioban numit Petre, care cânta la un fluier lung de lemn; tatăl lui Ifrim, care mi-a cioplit un *rebeck* [n. trad.: vioară cu trei corzi] din lemnul unui nuc prăbușit la o furtună; și Anton, violonistul desăvârșit cu obraji slabi, care cânta de câte ori îl chemam, acompaniat de un grup de alți țigani ce se stabiliseră în sat. Era și o cotoaroanță care știa farmece și descântece și alta care, prin vrăji, putea să izbăvească sate întregi de beleaua șobolanilor. După tunsul oilor, o *clacă* de cincizeci de fete și bătrâne, înarmate cu fuioare, se adunau să toarcă într-un hambar; erau zile fericite, cu bucate și băutură din belșug, cu cântece și povești.

În iarna aceea, troienele, înalte cât pervazul, au ținut până în primăvară. Am mers de câteva ori în

plimbări sub cerul înnourat și plin de corbi; altfel, am petrecut multe seri la conac, în lumina lămpilor cu gaz, pictând, scriind, citind, conversând, cu cărțile lui Mallarmé, Apollinaire, Proust și Gide întotdeauna alături de noi. Am citit *Les Enfants terribles*, *Le Grand Meaulnes* și *L'Aiglon* cu voce tare; pași timpurii într-un teritoriu încântător și puțin cunoscut.

Topirea zăpezilor mi-a permis să explorez în voie moșia, când clăile de fân s-au înălțat; au urmat recoltarea grâului, treieriușul și vânturarea și apoi culesul viilor. Oamenii din sat erau puternici, aprigi, și foarte de treabă – bărbații cu cojoace și căciuli conice din blană de oaie, iar femeile cu năframe. Am ajuns să-i cunosc pe toți cei care locuiau în jur, la o distanță de mai multe mile. Mă simțeam pe jumătate moldovean prin adopție și am încercat să le învăț dialectul, felul de-a vorbi și cântecele.

Ofelia de John Everett Millais. Credit: Tate Gallery.

În următorul an sau doi, locul acesta a fost ancora mea. Am călătorit peste tot în România: o excursie relaxantă și romantică cu trăsura în Basarabia (care a fost ulterior anexată de Rusia și derutant redenumită „Republica Moldova”) – încă mai pot vedea mesele lungi de lemn, întinse sub umbra stejarilor, și încărcate de ulcioare cu vin și kvass; sau călătoriile cu barca pe vastul labirint murmurător unde Dunărea se destramă într-o mie de fire.

Vara anului 1939, când pacea s-a dezintegrat în întreaga Europă, a fost de neuitat. Dintre musafirii britanici ce stăteau la conac, doi dintre noi – Henry Nevile, care abia terminase școala, și cu mine – ne-am rupt cu greu de Băleni la începutul lui septembrie pentru a ne înrola în armată. Când ne-am luat rămas-bun în Gara de Nord din București („Ne întoarcem curând!”), nici unul dintre noi nu și-a dat seama cât de lungă și de grea ne va fi despărțirea.

N.R.: Selecție, traducere și note de Gabriela Debita.

(Va urma)

Pierre Larousse

Lucrările lexicografice din secolele XVII-XIX (III)

Radu Moțoc
inginer, publicist

O recentă reeditare (2001-2004) a fost publicată la imprimeria Tours, în colecția *Bibliothèque de l'Image*, și conține un număr de 34 de volume.

Enciclopedia nu l-a îmbogățit pe Diderot, el primea două mii de *livre* pentru fiecare volum, care reprezenta de o sută de ori mai puțin decât pentru o piesă de teatru.

Presiunea societății retrograde a făcut ca editorul *Enciclopediei*, Le Breton, să modifice multe texte din zece volume descoperite de Diderot, după ce a dat semnătura „bun de tipar”. Autorul lucrării va reacționa dur, printr-o scrisoare care va condamna această mutilare a *Enciclopediei*: „Dumneavoastră, prin lașitate, ați masacrat munca a douăzeci de persoane cinstite care și-au consacrat timpul lor, talentul, din dragoste pentru bine și adevăr”¹.

În anul 1751, Diderot și d’Alembert sunt primiți ca membri ai Academiei din Berlin. După apariția primelor două volume, Consiliul regal al Franței decide întreruperea editării celorlalte volume. Numai prin intervenția doamnei de Pompadour și a unor miniștri această decizie nu s-a executat².

Parlamentul Franței condamnă în anul 1759 *Enciclopedia*, dar Diderot reușește, cu toate dificultățile, să publice ultimele volume în anul 1766, care va deveni un imens succes editorial și va aduce beneficii importante. În numai opt ani, până în anul 1774, au fost vândute douăzeci și cinci de mii de serii complete în toată Europa³.

Din respect pentru această lucrare, Larousse avea să scrie în prefața dicționarului său: *Salut această nemuritoare lucrare; jos pălăria și ne înclinăm în fața acestui monument al spiritului uman... Această lucrare literară, cea mai vastă care a fost făcută de la inventarea imprimeriei, a fost prima piatră a unui edificiu pe care timpul îl va putea modifica sau perfecționa, dar care va fi totdeauna pentru fondator un titlu incontestabil de recunoștință a posterității. A fost o frumoasă și mare idee de a reuni într-o singură*

*carte toate noțiunile căpătate până atunci din știință și artă, un depozit al cunoștințelor umane*⁴.

Diderot va fi nevoit să-și vândă întreaga bibliotecă Ecaterinei a II-a a Rusiei pentru a asigura fiicei sale o dotă. Biblioteca, ce conținea peste cincisprezece mii de volume, va rămâne totuși la Diderot, atâta timp cât va trăi și în plus va primi o pensie de trei sute de pistoli. În ultimul an al vieții, Diderot se mută într-o locuință pusă la dispoziție de Ecaterina a II-a⁵.

IV – c. *Encyclopedie Methodique*, editată de Panckoucke și Agasse.

Această imensă lucrare enciclopedică, care conține 201 volume, dintre care 47 numai cu planșe, a fost editată în perioada anilor 1782-1832. Având la bază lucrarea lui Diderot, autorii au sesizat anumite lipsuri și incoerențe, încercând să contureze mai sistematic tabloul fiecărei științe. Volumul mare de informații a făcut ca enciclopedia să fie prea voluminoasă pentru a putea fi plasată într-o bibliotecă particulară.

Enciclopedia este prefațată de un vocabular universal, fiind structurată în 48 de dicționare specifice diferitelor subiecte.

Dar nu toate și-au păstrat valoarea, din cauza științelor care au evoluat, inevitabil. Larousse, la vremea sa, sesizează următoarele domenii în care această enciclopedie prezenta un interes: antichitatea, arhitectura, artileria, muzica, teologia și, bineînțeles, gramatica și literatura⁶.

IV – d. *Dictionnaire Philosophique* de Voltaire.

Primele articole ale acestui dicționar au fost scrise în anul 1752, iar planul acestei lucrări a fost conceput la Potsdam, unde autorul a fost invitatul regelui Prusiei.

Editorul Kehl a publicat această lucrare în anul 1764, prin comasarea mai multor opere scrise de Voltaire, printre care:

- *Les Questions sur l'Encyclopédie*
- *Les articles insérés dans l'Encyclopédie*
- Mai multe articole scrise de autor pentru *Dictionnaire de l'Académie*
- Articole publicate anterior pe teme filosofice.

Aceasta este structura *Dicționarului Filosofic*, care a fost comparat cu *corespondența* lui Voltaire, unde

abordează diferite tematici complexe, ca un cozeur a tot cunoscător, precum: teologia și gramatica; fizica și literatura, antichitatea, politica, legislația, dreptul public etc. Dezvoltă aceste subiecte fără dogmatica profesorală, detașat, ca un om de societate.

Larousse îl consideră în această lucrare puțin superficial și naiv, dar apreciază „bunul gust și dorința de a părea permanent savant și profund”⁷.

Cu toate aceste observații pertinente, Voltaire rămâne pentru Larousse un excelent critic, filosof, un om de acțiune, un războinic, pamfletar, totul devine armă în mâinile lui și fiecare cuvânt provoacă răni adânci⁸.

IV – e. *France Littéraire* sau *Dictionnaire bibliographique des savants, historiens et gens de lettres de la France, ainsi que des littérateurs étrangers qui ont écrit en français, plus particulièrement pendant les XVIII-ème et XIX-ème siècles*.

Dicționarul bibliografic francez a fost conceput de Joseph-Marie Quérard (1797-1865). Editat la Paris de Didot în perioada anilor 1826-1842, în zece volume. Ulterior, au fost adăugate alte două volume scrise de Ch. Louandre și Félix Bourquelot. Conceput ca o corectură și completare la lucrările elaborate anterior de preoții Laporte, d'Hebrail și d'Ersch, cunoscute sub numele de *France littéraire*, apare în cinci volume, fiind editate în perioada anilor 1797-1806.

În perioada anilor 1845-1856, J.M. Quérard a suplimentat *France littéraire* cu cinci volume noi, pe care le-a denumit *Supercheries littéraires dévoilées*, care includ o galerie de autori autentici, presupuși, deghizați, plagiatori, care au scris în ultimele patru secole.

Acest autor savant, dar și modest a fost în final încurajat și susținut de ministrul instrucțiunii publice, M. Duruy, care a reparat uitarea regretabilă prin dublarea indemnizației literare din anul 1830 și achiziționarea unui număr important de exemplare din a doua ediție apărută în anul 1865. După patruzeci de ani de activitate dezinteresată material la acest remarcabil dicționar, primește, la 15 august 1865, medalia de Cavaler al Legiunii de onoare⁹.

IV – f. *Dictionnaire universel d'histoire et de géographie*.

Dicționarul tratează istoria, biografii universale, mitologia, geografia veche și modernă, fiind scris de Marie-Nicolas Bouillet (1798-1864)¹⁰.

Nicio carte nu a obținut un asemenea succes, pentru că numele *Bouillet* a intrat în limba franceză ca un sinonim al dicționarelor de istorie și geografie.

Fericitul biograf ar fi putut spune: „Succesul acestei cărți a depășit speranțele mele”. Apreciat încă de la apariție de organele de presă, a fost autorizat de Universitate pentru a fi utilizat în licee, colegii, școli normale, școli superioare. A fost recomandat de către ministerul instrucțiunii publice pentru a fi în toate sălile de studiu și a sugerat bibliotecilor să-l achiziționeze.

A apărut în douăzeci de ediții succesive în mai puțin de un sfert de secol, dar, comentează Larousse: „Astăzi această carte este moartă! Să vedem dacă merita un veritabil succes. Să judecăm după regula pusă de Voltaire: „nu datorăm *mortului* decât adevărul”¹¹.

Analiza făcută de Larousse este interesantă în acest caz, pentru că adoptă un echilibru detașat, laudă ce este remarcabil și critică lipsurile voite sau nevoite. Din acest motiv merită a fi dezvoltat acest subiect, pentru a înțelege mai bine erudiția și capacitatea enciclopedistului de a sesiza în primul rând lipsurile pe care el va încerca să le evite la redactarea *Marelui dicționar universal*.

Succesul dicționarului Bouillet se datorează, în opinia lui Larousse, următoarelor cinci motive:

- El a fost primul care a editat acest dicționar într-un număr redus de volume, în comparație cu cele scrise de Moréri, Bayle și Trévoux, care erau destinate în exclusivitate marilor biblioteci bogate și privilegiate.

- Stilul simplu, clar, metodic, toate părțile au o importanță relativă, în care autorul a creionat în mod egal toate subiectele, calitate rară, definită de Buffon într-un celebru discurs privind stilul.

- Bouillet era un membru activ, inteligent și *foarte influent* la Universitate.

- Primele ediții au fost puse la index din cauza unor „inexactități, omisiuni, expresii improprii și susceptibile de a fi interpretate greșit”. Această cenzură i-a adus simpatia publicului de a fi un spirit independent.

- A fost călduros apreciat și chiar recomandat de către sfânta congregație (aceeași care l-a indexat), după ce a modificat profund cele semnalate, deschizând astfel larg ușile bisericilor și mai ales ale seminariilor.

Raportat la prima ediție, Larousse găsește: „inexplicabilă *sfânta indignare* a celebrei congregații, pentru că acest dicționar a fost scris într-un spirit timid și retrograd, care poate fi judecat ca fiind scris în zilele frumoase ale Evului Mediu. Un dicționar istoric care se publică în secolul al XIX-lea trebuie să reflecte ideile emancipate ale epocii sale. Istoria

este de multe ori dificil de povestit, dar interesul adevărului primează asupra tuturor altor idei”¹².

Pentru a înțelege spiritul cu care analiza Larousse subiectele istorice, credem că este relevantă următoarea lui judecată: „Pentru a ști dacă este necesar să treacă sub tăcere (n.a. diferite subiecte), nu este necesar să te întrebi dacă face rău sau dacă contribuie la succesul lucrării, trebuie să-ți pui următoarea întrebare: subiectul este istoric? Și dacă răspunsul este afirmativ, trebuie scris adevărul, tot adevărul, nimic decât adevărul”¹³.

Larousse exemplifică critic această atitudine adoptată în acest dicționar de către Bouillet.

Cu uimire, el citează următoarele cuvinte: auto-da-fé, terreur, massacres de septembre, care sunt tratate superficial în dicționarul istoric. Nu este exprimată nicio opinie asupra cuvântului: *inquisition*. Referitor la Bastilia, sunt scrise patru rânduri, din care rezultă că este un „castel construit în perioada lui Carol VI, amplasat într-o piață care separă strada Saint-Antoine de cartier”. Cititorul care caută detalii despre Bastilia, știind că a inaugurat Revoluția franceză, nu va găsi nimic care să-i satisfacă curiozitatea. Această prudență este justificată de admiratorii dicționarului prin faptul că acesta va pătrunde în școli și universități. Larousse condamnă această justificare prin faptul că adevărul și numai adevărul trebuie oferit tinerilor, mai ales că acel eveniment avusese loc cu mai bine de 53 de ani în urmă. Este dificil de justificat această prudență și timiditate care a prezidat redacția dicționarului¹⁴.

IV – g. *Dictionnaire general de la politique*.

Printr-o colaborare de excepție cu 30 de personalități din lumea politică și scriitori specializați din Franța și străinătate, Maurice Block (1816-1901)^{15 16} a reușit să editeze o lucrare în două volume foarte apreciată de societate, care vede lumina zilei în 1864.

Larousse are motive întemeiate de a face aprecieri favorabile acestui dicționar: „O lucrare care oferă asupra materiei politice informații exacte și precise, opinii semnate de nume autorizate. Cum politica atinge totul, începând cu morala, filosofia, religia, geografia, arta, industria, economia politică, dreptul, istoria, apare prima dificultate la redactarea acestui dicționar: definirea materiei, încadrarea ei astfel încât să nu omită nimic esențial, dar să elimine ce este de mai mică importanță și să nu sacrifice esențialul în favoarea accesoriului. Trebuie să recunosc că toate acestea au fost tratate foarte judicios”¹⁷.

Ce reproșează Larousse acestei remarcabile lucrări este lipsa unei bibliografii politice. O altă dificultate pe care o sesizează enciclopedistul constă în faptul că este dificil să păstrezi o comunitate a tendințelor de idei la un nivel de unitate.

Dacă deschidem dicționarul la cuvântul *cenzură*, ne îndeamnă Larousse, o să constatăm o abordare *très-honnête* și *très-moderée*, care se poate extinde asupra întregii lucrări. Este chiar citat articolul din constituția din 1830 care scrie foarte lizibil:

La censure ne sera jamais rétablie !

În final, sunt nominalizați cei mai importanți colaboratori care au reușit această performanță de a-l mulțumi pe Larousse^{18 19}.

Note:

1. Pierre Larousse, *op. cit.*, pag. XXVIII
2. Angela Ion, *op. cit.*, pag. 513
3. *Ibidem*, pag. 514
4. Pierre Larousse, *op. cit.*, pag. XXIII.
5. Angela Ion, *op. cit.*, pag. 515
6. Pierre Larousse, *op. cit.*, pag. XXXIII
7. *Ibidem*, pag. XXXIV
8. *Ibidem*, pag. XXXV
9. *Ibidem*, pag. XXXV
10. Paul Guérin, *op. cit.*, vol. 2, pag. 354. **Marie-Nicolas Bouillet**, erudit francez, profesor de filosofie, inspector general al Universităților (1862).
11. Pierre Larousse, *op. cit.*, pag. XLIII.
12. *Ibidem*, pag. XLIII.
13. *Ibidem*, pag. XLIII.
14. *Ibidem*, pag. XLIV.
15. Paul Guérin, *op. cit.*, vol. 2, pag. 177. **Mauric Block**, economist francez. Intră în anul 1843 la Ministerul agriculturii și comerțului, unde este numit în anul 1853 șeful biroului de statistică generală. Publică un număr important de lucrări, precum:
 - *Des charges de l'agriculture dans les divers pays de l'Europe*, Paris, 1850, premiată de Academia franceză
 - *Statistique de la France comparée avec les divers Etats de l'Europe*, în 2 volume, premiată de Academia franceză.
16. Paul Augé, *Larousse du XX-e siècle*, Paris, 1928, vol.1, pag. 735. Referitor la M. Block, indică anul de deces, 1901.
17. Pierre Larousse, *op. cit.*, pag. XLVI.
18. Paul Guérin, *op. cit.*, pag. 221. **Michel Chevalier**, 1806-1879, economist și om politic francez, inginer civil, studiază în Stalele Unite comunicațiile. Membru în consiliul superior al comerțului, deputat în 1845. Membru în *Consiliul de Stat* în 1852; răspunde de organizarea Expoziției universale de la Paris din 1855 și 1867. În 1875 primește din partea *Societății de arte* din Londa medalia prințului Albert.
19. *Ibidem*, pag. 432. **Augustin Cochin** (1823-1872), primar de Paris (1853), membru al *Academiei de științe morale și politice* (1854). Publică mai multe lucrări, printre care:
 - *L'Abolition de l'esclavage*, 1861, 2 volume, care a primit un premiu din partea Academiei franceze

Festivalul Național al Cărții „Axis Libri”

Ediția a V-a

În fiecare an ne-am obișnuit ca în penultima săptămână a lunii mai, pentru câteva zile, Galațiul să devină capitala culturală a țării. Anul acesta, între 22 și 26 mai, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați în parteneriat cu Editura Eikon, sub patronajul Ministerului Culturii, cu sprijinul Consiliului Județului, Consiliului Local și Primăriei Municipiului Galați, precum și al tuturor instituțiilor de cultură din județ a organizat a V-a ediție a Festivalului Național al Cărții „AXIS LIBRI”, adresat iubitorilor de carte și lectură - cititori, creatori, editori și difuzori - pe care i-a invitat să participe la un program generos prin diversitate și calitate.

Târgul de Carte „AXIS LIBRI”, organizat pentru prima dată la Galați în vara anului 2009, s-a dovedit a fi o inițiativă culturală de înaltă inspirație, așteptată cu emoție și primită cu deosebită căldură de gălățeni și nu numai care au găsit aici, în acest ansamblu de manifestări, atât cărțile, autorii, criticii și editorii prețuiți, cât și personaje de neuitat, spectacole de muzică și poezie, concursuri cu premii pentru copii și tineret, tombole, ateliere de creație, prelegeri, lansări de carte și alte surprize adecvate evenimentului.

Realizat sub forma unui complex expozițional, desfășurat în aer liber - în spațiul de promenadă dintre P-uri spre Faleză - Târgul a cuprins 33 de standuri mobile outdoor și două caravane de carte cu produsele a peste 200 de edituri românești și străine, care au expus spre vânzare cca 8.000 de titluri, toate pentru a dărui bucuria întâlnirii cu cei mai cunoscuți scriitori din țară și de peste hotare.

Deschiderea oficială a Festivalului s-a realizat miercuri, 22 mai 2013,

cu mesajele de *Bun venit! la oaza de spiritualitate* în care este sărbătorită cultura și, implicit, Măria Sa Cartea, mesaje transmise de către autoritățile și personalitățile locale, precum și de către invitații de marcă ai Festivalului. În cadrul festiv al deschiderii s-au acordat tradiționalele diplome care răsplătesc cititorii Bibliotecii: Premiul *Piticot*, pentru cel mai mic cititor - Giulia Maria Bordeianu, Premiul *Senior* pentru cel mai vârstnic cititor - Ana Berenștain, Premiul *Campionul lecturii* pentru utilizatorul cu cele mai multe cărți împrumutate de la Bibliotecă (peste 700) - Crina Alexandra Fluture.

Anul 2013, aflându-se sub numele marelui ales al poeziei românești, Nichita Stănescu, cuvintele și necuvintele din lirica poetului au constituit un plăcut motiv de întâlnire pentru mai mulți elevi

de la școlile din Galați, într-un concurs de recitări, care a urmat deschiderii Festivalului. S-au aflat în competiție, la promenada poeziei, peste 70 de copii care, prin vers și cânt, au adus „Carte de citire - Carte de iubire” din marea creație a poetului sărbătorit.

Pe parcursul celor cinci zile, iubitorii de carte au putut lua parte la momente culturale și

artistice diverse: concerte de promenadă realizate de Fanfara *Valurile Dunării*, un recital de muzică oferit de Grupul Allegria, o paradă de costume ecologice organizată de Palatul Copiilor, un concert folcloric susținut de Ansamblul *Doina Covurluiului*, un atelier de pictură condus de Lenuța Băzu, un recital de poezie al membrilor Filialei Sud-Est a Uniunii Scriitorilor din România și unul muzical susținut de Ansamblul Estrada Copiilor, un spectacol de divertisment al elevilor Școlii de Arte și spectacolul „Cei trei purceluși” oferit de Teatrul de Păpuși „Gulliver” s.a.

Oaspeții dragi ai sufletului nostru sosiți din Moldova, Alexe Rău - directorul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova - și Raisa Melnic, șef serviciu relații culturale din cadrul aceleiași instituții, nu au venit cu mâinile goale, ci au ales să lanseze în cadrul *Târgului* lucrările: *Podul Mirabeau*, de Alexe Rău, *Basarabeni în lume*, vol. 6, de Raisa Melnic și *Gând și Cuvânt. Cugetări ale personalităților din Basarabia (1940-2012)*, Editura *Epigraf*. De altfel, domnul Alexe Rău, directorul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova din Chișinău, a deschis acțiunea de tip profesional printr-o prelegere cu titlul *Clasic și modern în managementul de bibliotecă: modelul cibernetice*, subliniind avantajele și dezavantajele exploziei informaționale în contextul modernizării actuale a serviciilor de bibliotecă.

Colegii și prietenii din Biblioteca Națională a României au fost reprezentați de dr. Raluca Man, redactorul șef al revistei sugestiv intitulată *Biblioteca*, care ne-a prezentat un impresionant istoric al publicației și evoluția acesteia în timp, în raport cu cerințele din lumea biblioteconomică românească, publicație care pentru noi, bibliotecile județene, se constituie într-un real model.

Prezentările revistelor Bibliotecii Județene „V.A Urechia”: *Axis Libri*, *Buletinul Fundației* și a

brandului cultural *Axis Libri* - care cuprinde, pe lângă *Revistă* și *Festival*, *Salonul literar*, *editura* și *mini-librăria* - au fost realizate de directorul instituției, Zanfir Ilie, de directorul adjunct, prof. Letiția Buruiană și de bibliotecar Dorina Bălan, președintele Consiliului editorial.

Deși lansările de carte ale editurilor au fost numeroase, constituindu-se într-un adevărat maraton cultural, merită reținută atenția asupra titlului *Istoria Junimii postbelice: 1975-1990*, de dr. Constantin Parascan, apărut

la Editura *Timpul* din Iași, o lucrare scrisă, înainte de toate, cu mintea și sufletul persoanei care nu a lipsit de la activitățile *Junimii*, o istorie a literaturii naționale din această perioadă, în care se regăsesc și destui gălățeni care au debutat aici, printre care merită să amintim un

nume de marcă al literaturii gălățene, prietenul nostru, al Bibliotecii, profesorul și scriitorul de talent, Theodor Parapiru.

Grație prezenței unor personalități remarcabile, târgul a fost o reală reușită. Se cuvine a fi menționate personalitățile care ne-au onorat cu participarea: Alex. Ștefănescu care a susținut prelegerea intitulată *Profesia de critic literar* și Daniel Cristea-Enache, critici literari români de certă valoare; Daniel Corbu, poet și critic literar, fondator al Casei de Editură *Panteon*; Cassian Maria Spiridon - director al Editurii *Timpul* și președinte al USR, Filiala Iași; distinsul om de televiziune Nicolae Melinescu, jurnalist, realizator, fost coordonator de

programe CNN și EURONEWS la TVR, care a venit în fața publicului cu un volum ce reflectă experiența sa de profesionist cu o carieră de aproape 40 de ani în mass-media - *O viziune despre televiziune*; prof. univ. dr. Nicolae Bacalbașa – medic cu apetență pentru cultură și scriitor gălățean, actualmente președintele Consiliului Județului Galați; dr. Emil Străinu, cercetător militar, specializat în radare, arme geofizice, climatologice și fenomene OZN, care a avut un dialog îndelungat și deschis cu publicul pe tema *Farfuriile zburătoare - armele de revanșă ale lui Hitler*; profesorul Valentin Ajder, director al Editurii Eikon, coorganizator al *Festivalului*; satiricul Efim Tarlapan, care a cucerit publicul cu catrenele-i inspirate, și Zina Cenușă, o autoare cu extrem de mult umor, precum și poeții Emilian Marcu, de la Iași, Viorel Dinescu, de la Galați, dar și constantul prieten al bibliotecii și al gălățenilor - scriitorul și omul de radio pentru dialogurile culturale din Societatea Română de Radiodifuziune, Adrian Georgescu.

Pe toată perioada desfășurării *Festivalului* s-a derulat a IV-a ediție a *Campaniei* de promovare a lecturii *Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!*

Festivalul s-a încheiat cu premiarea *Concursului* de creație literară *Scriitori de ieri, de azi și de mâine*, unde ne-am bucurat de prezența unui număr mare de copii, elevi, tineri, cadre didactice și părinți.

Manifestarea s-a adresat tuturor instituțiilor județului: biblioteci, muzee, centre și cămine

culturale, școli, invitate să împărtășească din bucuria cunoașterii ofertelor editoriale și frumuseții lecturii, dansului, muzicii prezente pe toată durata desfășurării evenimentului.

Pentru prima dată în cadrul Festivalului s-a organizat - la inițiativa instituției noastre, în colaborare cu *Șah Club Galați*, cu participarea a zeci de copii din Galați și Brăila, având vârste cuprinse între 4 și 12 ani - concursul de șah, *Cupa „Axis Libri”*, Ediția I, o competiție care s-a încheiat cu succes, bucurându-se de aprecieri nu numai din partea micuților concurenți, ci și a părinților acestora, a spectatorilor, fiind catalogat, de către cei care au asistat, drept „cel mai frumos concurs de șah din Galați”.

Suntem convinși că Festivalul Național de Carte „Axis Libri” a reușit să stimuleze, și la această ediție, interesul pentru lectură, să cultive satisfacția dialogului viu între producătorii și consumatorii produselor culturale specifice, iar la finalul celei de-a V-a ediții putem împărtăși același sentiment cu distinsul critic Alex Ștefănescu: „La despărțirea mea de Târgul de Carte de la Galați, am impresia că am fost într-un Paradis al cărții”, un paradis ocrotit de protectoarea aripă a Culturii.

Ca organizatori, putem afirma că există toate premisele ca următoarea ediție să se bucure de o participare și mai numeroasă din partea editurilor și a personalităților culturale, precum și de o extensie culturală a *Festivalului* care să-l transforme într-o manifestare internațională.

Impresii de la Festivalul Național al Cărții „Axis Libri”

Învățați, învățați, învățați!

Și asta nu se poate face decât din cărți. Festivalul este o oportunitate!

Felicitări inițiatorului!

Lucean Mihalcea, 22.05.2013

La Ziua bucuriei cărții, văzută ca sinteză a sufletului omenesc, dar și ca rază de speranță a salvării noastre, ca persoane... în timpuri grele, toate aprecierile pentru organizare și DAR.

Din delegarea Î.P.S. Episcopul, Pr. dr. Lucian Petroaia

„Vreme trece, vreme vine... toate cresc și izvorăsc în lume... atunci când rarele păsări „cântător-visătoare” se adună în ciopor în inima Cărților sub cerul luminat de Stelele Spiritului. Aceste gânduri... și altele ce stau să se nască în galopul scrisului la Galați, la sărbătoarea specială a cărților.

Laude Domnului Director Zanfir (Ilie) și colaboratorilor Domniei sale, oameni hărțuiți de dorul bucuriei cititului și scrisului.

Prof univ. dr. Constantin Parascan, mai 2013

Vin cu bucurie la Galați în fiecare an, la sfârșit de Florar, la târgul de Carte „Axis Libri”, organizat de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”. E mai mult decât un simplu târg, e o sărbătoare a cărții, plină de culoare, de patos și de ritm.

Felicitări organizatorilor, în frunte cu Dl Dir. Ilie Zanfir, unul dintre cei mai entuziaști apărători ai ideii de carte în România zilelor noastre!

Cu cea mai caldă prietenie și totala mea gratitudine,

Mircea Petean, poet, prozator, 22 mai 2013

Am avut privilegiul și onoarea de a cunoaște și a fi inclus într-un eveniment cu adevărat excepțional, un adevărat altar al culturii în care idolul la care am fost chemați a ne închina este sfânta literă tipărită, monumentul indestructibil - cartea.

Nicolae Melinescu, 25 mai 2013

Felicităm prietenește organizatorii Târgului de cărți de la Galați, aflat la a cincea ediție, pentru modul lor deosebit de a-și primi și onora scriitorii invitați și cititorii prezenți.

Reverențios,

Daniel Corbu, azi, 24 mai 2013, la Galați, între cărți și oameni frumoși

E pentru prima oară când venim la Galați și a fost o „dragoste la prima vedere”. Mulțumiri dlui Ilie Zanfir și instituției culturale pe care o reprezintă.

Cu prețuire,

Alina & Daniel Cristea-Enache, 25 mai 2013

La despărțirea mea de Galați, am impresia că am fost într-un Paradis al cărții (așa păcătos cum sunt).

Cu dragoste,

Alex Ștefănescu, 25.05.2013

Este un privilegiu de a aparține Galațiului și oamenilor săi!

Așa că mai opresc propriul meu Dric într-o zăbovire,

Nicolae Dobrovici Bacalbașa, 25.05.2013

Un târg de carte este întotdeauna o sărbătoare spirituală; sărbătoarea este o bucurie împărtășită în comuniune, iar Festivalul de la Galați – iată, deja la a 5-a împlinire, ne adună sub aripa înaltă a Culturii, cu adevărat inovatoare.

Cassian Maria Spiridon, mai 2013

Campania

„Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!”

Ediția a IV-a

Campania „Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!”, ediția a IV-a, s-a desfășurat în perioada 22–26 mai 2013, în cadrul Festivalului Național al Cărții „Axis Libri”, Ediția a V-a. Campanie a reunit peste 500 de elevi și cadre didactice, care au participat pe întreaga perioadă a programului la ateliere de lectură, de pictură, de origami și la concursul de recitări dedicat poetului Nichita Stănescu.

În prima zi elevii școlilor nr. 16, nr. 25 și

nr. 28 însoțiți de cadrele didactice au venit cu câte o carte și s-au întrecut în lectură. În altă zi elevii școlilor nr. 33 și 41 au realizat desene frumoase cu tema: *Cartea*. Atractivă a fost și lecția de origami prezentată de elevii școlilor nr. 16 și nr. 25, care au reușit să-și demonstreze îndemânarea în plierea figurinelor din hârtie.

Noutatea din programul Campaniei „Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!” a constituit-o concursul de recitări din lirica poetului Nichita Stănescu. S-au înscris în concurs 26 de elevi ai

Școlilor Gimnaziale nr. 11, nr. 28, nr. 16, nr. 25, Colegiului Național „C. Negri” și Liceului Teoretic „Emil Racoviță”, cu vârsta cuprinsă între 7 – 18 ani.

Au fost acordate următoarele premii: Premiul I, obținut de **Lepădatu Denisa** (Șc. nr. 11) și **Ene Vlad** (Șc. nr. 28); Premiul II, obținut de **Mihalcea Oana** și **Alexandru Cristina** (Colegiul Național „C. Negri”); Premiul III obținut de **Pruteanu Alexandru** (Șc. nr. 11) și **Constantinescu Sorinela** (Șc. nr. 16). Cadrele didactice care au colaborat în vederea realizării acestui concurs

au primit diplome de participare.

Pe întreaga perioadă a campaniei și a festivalului a fost deschis un punct de înscriere la Bibliotecă, unde orice doritor putea să obțină imediat permisul de intrare. S-au înscris în jur de 100 cititori.

Campania s-a încheiat pe 26 mai 2013 când a avut loc și premiarea câștigătorilor concursului de creație „Scriitori de ieri, de azi și de mâine”.

Redacția AXIS LIBRI

Copiii în labirintul cărților

Carnavalul cărții, ediția a XXXIII-a

Florica Șerban
bibliotecar, Biblioteca
„V.A. Urechia”

Secția pentru Copii a reunit și în acest an un număr mare de participanți la acțiunile dedicate **Zilei Internaționale a Copilului**. Deschiderea oficială a manifestărilor „Zilele Cărții pentru Copii”, ce s-au desfășurat în perioada 1-7 iunie 2013, a avut loc în data de 1 iunie, la Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați. Încă de la primele ore ale dimineții a început concursul de personaje **Carnavalul Cărții. Ediția a XXXIII-a**, intitulat anul acesta „*Copiii în labirintul cărților*”. Cei peste 300 de copii, de la grădinițe și școli gălățene, costumați în personaje și eroi preferați: pitici, pirați, scufițe roșii, cenușărese, sirene, Degețel, Pinocchio, Nică a Petrei, Sinbad Marinarul, Domnul Goe, Alice în Țara Minunilor, Spider-Man, Batman... până la cele mai frumoase crăieșe, prințese, regi și mușchetari au defilat prin fața unui juriu, format din bibliotecare și un reprezentant al cotidianului „Viața liberă”. Mai întâi s-au prezentat cei mici, copii cu vârsta cuprinsă între 3-7 ani, iar apoi cei mai mari, elevi cu vârsta cuprinsă între 8-14 ani. Juriul a apreciat cele mai frumoase costume, prezența scenică, spontaneitatea și a acordat următoarele premii: Miss și Mister Carnaval, premiile I, II III și multe mențiuni. Premiile au constat în diplome și cărții, iar Primăria Galați a oferit diplome și dulciuri tuturor copiilor. În timpul

jurizării, copiii au avut posibilitatea să participe la un atelier de pictură condus de doamna profesoară Lenuța Bîzu și să viziteze standurile cu cărți ale editurilor și librăriilor gălățene, prezente în curtea Bibliotecii: Editura „Olimpias”, Librăria „Humanitas”, Librăria „Teonick”. Important este faptul că de Ziua Copilului fiecare participant la Carnaval a plecat acasă cu o carte în mână. În zilele următoare au avut loc expoziții, întâlniri cu scriitori, ateliere de origami, ore de lectură.

Atragerea utilizatorilor de la cea mai fragedă vârstă este unul din obiectivele noastre, astfel încât prin ore de lectură, expoziții cu noutăți editoriale, concursuri, campanii de lectură, cluburi de vacanță și alte

manifestări, contribuim la creșterea numărului utilizatorilor Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”.

Biblioteca Estivală

Andreea Iorga
bibliotecar, Biblioteca
„V.A. Urechia”

La 124 de ani de la trecerea în nemurire a lui Mihai Eminescu, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” în parteneriat cu Primăria Galați a inaugurat Biblioteca Estivală, localizată în Parcul „Mihai Eminescu”. Festivitatea a avut loc vineri, 14 iunie 2013, începând cu ora 10.00 și a fost urmată de o slujbă de pomenire a marelui poet român și de o

ceremonie de depunere de flori la Statuia Poetului. La deschiderea oficială au asistat primarul orașului Galați, Marius Stan, împreună cu consilierii locali și elevii Școlii Gimnaziale nr. 28 „Mihai Eminescu” din Galați, împreună cu micuții de la Grădinița „Parfumul Teilor”. Panglica de inaugurare a fost tăiată de către primarul orașului Galați, Marius Stan, împreună cu City Managerul orașului, Aurel Vlaicu, și domnul Gheorghe Bugeac, Președintele Comisiei de Cultură a Consiliului Local, în prezența a peste trei sute de cetățeni ai urbei.

Până în data de 15 octombrie, în fiecare zi a săptămânii, mai puțin sâmbăta, aproximativ 2.000 de cărți ale Bibliotecii Județene așteaptă, să fie împrumutate și citite în cadrul Bibliotecii estivale în intervalul orar 10.00–21.00, iar duminica între orele 8.00–13.00. Aproximativ același număr de volume sunt scoase aici și la vânzare de către librăriile din oraș la preț de stand, oferind cititorilor oportunitatea de a achiziționa o carte la un preț mai bun decât în librăriile din oraș. Pe lângă aceste beneficii, vor fi asigurate și facilități pentru jocuri de șah și rummy, dar și participarea la diferitele programe organizate de Biblioteca „V.A. Urechia”: *Clubul curioșilor, Cafeneaua culturală și Tabăra de creație*

„Axis Libri”, eveniment central al Bibliotecii Estivale, un program recreativ-educativ care a început în data de 2 iulie și s-a desfășurat pe întreaga perioadă a vacanței fiind structurată pe trei secțiuni: artă plastică, artă fotografică și creație literară, pe câte două categorii de vârstă – 5-9 ani și 10-14 ani.

Atelierele de pictură se desfășoară în perioada 2-26 iulie, cele de fotografie între 30 iulie și 23 august, iar cele de beletristică între 27 august și 13 septembrie. Lucrările copiilor vor intra automat într-o competiție, pe cele trei secțiuni, la cele două categorii de vârstă. „Viața liberă” va oferi un premiu la fiecare dintre aceste șase competiții, constând într-o mașină (jucărie) oferită de Librăria „Bon Ami” (Roval Print S.R.L.), iar Biblioteca „V.A. Urechia” va oferi cărți și diplome de participare celor mai creativi dintre copii.

Biblioteca Estivală va rămâne deschisă până pe 15 octombrie, în intervalul orar 10.00-21.00, oferind acces la servicii de lectură, informare și recreere și, de ce nu, o oază de relaxare pentru cei care își petrec timpul liber prin Parcul „Mihai Eminescu”.

PROGRAM - Tabăra de creație „Axis Libri”

1. Deschiderea oficială a Taberei de creație „Axis Libri”;
Atelier creație pictură: „Motive

eminesciene” - 2 iulie (5-7 ani); 5 iulie (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

2. Atelier creație grafică (în creion): „Vacanța mea în imagini” - 9 iulie (5-7 ani); 12 iulie (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

3. Atelier creație-colaje: „Viziune asupra copilăriei” - 16 iulie (5-7 ani); 19 iulie (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

10. Atelier literar „Corneliu Botez” - Eseu (teme la alegere) - 3 septembrie (5-7 ani); 6 septembrie (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

11. Atelier literar „Simon Ajarescu” - Poezie - 10 septembrie (5-7 ani); 13 septembrie (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

12. Cafenea literară: „Scriitori gălățeni” - 17 septembrie (5-7 ani); 20 septembrie (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

4. Expoziție de pictură (planșele create de copii): „Gânduri de copil în imagini” - 23 iulie (5-7 ani); 26 iulie (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

5. Sesiune de informare în tehnica fotografică - 30 iulie (5-7 ani); 2 august (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

6. Sesiune cu realizare de fotografii: „Mihai Eminescu și noi, copiii” - 6 august (5-7 ani); 9 august (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

7. Sesiune cu realizare de fotografii: „Portrete” - 13 august (5-7 ani); 16 august (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

8. Expoziție de fotografie (fotografiile realizate de copii): „Lumea mea în imagini” - 20 august (5-7 ani); 23 august (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

9. Cafenea literară: „Ultima carte lecturată” - 27 august (5-7 ani); 30 august (8-14 ani) între orele 10.00-12.00

13. Concurs de Creație literară - 24 septembrie (5-7 ani); 27 septembrie (8-14 ani); Încheierea programului Tabăra de creație „Axis Libri” între orele 10.00-12.00

Notă:

Celelalte activități ale Bibliotecii Estivale pot fi găsite pe site-ul Bibliotecii: www.bvau.ro

Clubul de vacanță

Cafeneaua culturală

Violeta Opaș
șef birou, Împrumut la domiciliu pentru adulți
Biblioteca „V.A. Urechia”

Dorești să cunoști oameni interesanți? Să afli lucruri noi? Să te distrezi?

Aceasta a fost propunerea noastră, a Bibliotecii „V.A. Urechia”, adresată tinerilor gălățeni. Și tinerii au dat curs invitației. Anul acesta ne-am întâlnit, nu în curtea Bibliotecii sau la Foișorul de pe faleza Dunării ca în verile trecute, ci în Parcul „Mihai Eminescu”, la *Biblioteca estivală* inaugurată de curând.

Ambientul, mobilierul cochet, aroma cafelei, atmosfera de cafeana nu chiar ca la Capșa, dar foarte plăcută, a atras tinerii. Soarele ce pătrundea blând printre frunzele arborilor, adierea vântului, ciripitul păsărelor, chipurile frumoase, inocente și pline de speranță ale tinerilor care vor să cunoască oameni interesanți, pentru ca împreună să descopere coordonatele vieții trăite cu artă, dau un farmec aparte Parcului. Simțim că Parcul trăiește, respiră odată cu noi! Cum ar putea fi altfel, cand... ascultăm poezii de dragoste, muzică, povești trăite sau închipuite, dansăm, filosofăm, ne distrăm, râdem, glumim. Temele sunt interesante, invitații fermecători.

La prima întâlnire, invitatul nostru domnul Stelian Chivu, psiholog, ne-a călăuzit cu pricepere și delicatețe în propriile noastre inimi, tema fiind iubirea de sine și iubirea aproapelui. *Carpe Diem! A fi sau a nu fi conștient!*, au fost subiecte de discuții la masa rotundă la care au participat domnișoara Alina Beatrice Cheșcă, poetă și lector la Universitatea „Danubius”, și doamna lector dr. Mirela Gheorghe - două ființe minunate.

La următoarele întruniri ne-au încântat cu prezența: Iulian Grigoriu, scriitor român, licențiat al Facultății de Istorie și Filosofie a Universității

„Dunărea de Jos” din Galați, doctor al Facultății de Filosofie din București, discipol al lui Petre Țuțea; Ioana Harasim, vicepreședinte al Departamentului Comunicare, AIESEC; Florin Postolache, lector la Universitatea „Danubius”; Sandrina Mindu, psiholog și profesor la Universitatea „Dunărea de Jos” și am aflat lucruri noi despre poezie, libertate, frică, putere și leadership, alimentație, respirație, mișcare.

Am învățat să dansăm grecește și turcește cu ajutorul invitaților de la comunitățile minoritare gălățene, am aflat de la Mircea Moraru, instructor fitness și zumba în cadrul Centrului de fitness&spa *EliteGym* Galați, cum putem să ne menținem sănătatea fizică și mentală făcând sport.

Toate acestea s-au petrecut în perioada vacanței de vară (04 iulie-05 septembrie), în fiecare zi de joi, ora 10.00, într-un cadru nonconformist, din Parcul „Mihai Eminescu”, la *Cafeneaua Culturală a Bibliotecii Estivale* - manifestare culturală frecventată des de către adulți.

Felicitările și diplomele, picnicul și dansul au avut loc la Pădurea Gârboavele!

Până la următoarea întâlnire nu uitați să respectați îndemnul nostru: *Să descoperi arta de a trăi este misiunea ta!*

Clubul de vacanță

Clubul curioșilor

Ediția a V-a

**Maricica
Târălă-Sava**

șef birou, Împrumut la
Domiciliu pentru copii,
Biblioteca „V.A. Urechia”

Activitatea **Clubului de vacanță - Clubul curioșilor** a avut loc în perioada iulie-septembrie 2013, la Biblioteca Estivală, în Parcul „Mihai Eminescu”, din centrul Galațiului. Programul educațional de vacanță a vizat copii cu vârsta de până la 14 ani, care au participat la activitățile instructiv-educative, propuse de Secția Copii a Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” și care s-au desfășurat în fiecare zi de

miercuri, între orele 10,00-12,00.

Dintre acțiunile realizate în cadrul Clubului curioșilor menționăm: întâlniri cu scriitori, actori, reprezentanți ai Inspectoratului Județean de Poliție Galați, cu voluntarii Asociației „Dincolo de tăcere”, atelier de sculptură în rădăcini de lemn, ore de pictură și origami, ore de poveste, concursuri interactive, prezentări noutăți editoriale pentru copii și alte activități recreative.

Un atractiv concurs-ștafetă intitulat „Citește și dă mai departe!” s-a desfășurat pe întreaga perioadă a clubului. Doritorii au intrat în concurs pe serii de câte zece, prin tragere la sorți. Fiecare concurent a citit câte o carte propusă de organizatori, iar la următoarea întâlnire au realizat o scurtă prezentare a cărții și totodată au făcut recomandări de lectură pentru ceilalți copii. Prezentarea cea mai frumoasă a fost apreciată de membrii Clubului curioșilor, iar concurenții s-au evaluat reciproc, prin vot secret. Concurentul cu cele mai multe voturi a primit **Trofeul Campionul lecturii**, pentru o săptămână. La următoarea întâlnire trofeul a fost oferit următorului

câștigător. Numele participanților la concurs au fost scrise pe cărțile și expuse în **Copacul înțelepciunii**. Copiii care au citit cărțile au avut posibilitatea să se înscrie la o tombolă, prin completarea Talonului de participare. Obiectivele competitive au fost de atragere la lectură a unui număr cât mai mare de cititori-copii și, totodată, motivarea de a citi tot mai mult.

Manifestările din cadrul Clubului curioșilor au fost onorate și susținute de autoritățile locale și colaboratorii Bibliotecii printre care enumerăm: dl. Nicolae Dobrovici-Bacalbașa, președintele Consiliului Județean; dl. Paul Săn-Petru, sculptor; dl. Aurelian Iorga, actor; dna. Cezarina Adamescu și dl. Leon Magdan, scriitori, dl. Adrian Dura, comisar șef și cadrele didactice voluntare. Numărul celor prezenți la fiecare întâlnire a fost în medie de 70 de copii din peste 30 de instituții de învățământ și ONG-uri. La **concurusul de lectură: Citește și dă mai departe** au participat 90 de copii, iar în cadrul atelierului de sculptură au activat 10 membri ai Clubului curioșilor.

La ultima întâlnire a avut loc tragerea la Tombolă. Primele trei numere extrase au primit premii în cărți, în valoare estimativă de 100 lei. Cei nouă câștigători ai Trofeului Campionul lecturii și cei

mai fideli membri ai Clubului curioșilor au primit diplome, cărți și dulciuri.

Atât cei mici, dar și cei mari au petrecut o vară frumoasă și instructivă la Clubul curioșilor.

Ședința Consiliului științific al Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați

Câte mai multe informații despre evoluția umanității, bibliotecile reprezintă un element esențial în acțiunea de promovare și susținere a valorilor culturale.

În acest scop, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” se străduiește și reușește „să serve culturii tot mai spornice și mai ales tot mai românească a Galaților”, așa cum ne-a transmis mentorul nostru spiritual, atunci când ne-a lăsat darul de suflet cu ajutorul căruia a fondat Biblioteca.

În conformitate cu Legea nr. 334/2002 art. 55 din Legea bibliotecilor, în Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” funcționează *Consiliul științific*, care are rol consultativ în dezvoltarea colecțiilor, în domeniul cercetării științifice și al activităților culturale, având în componență personalități gălățene din diverse instituții de învățământ, cultură și administrație, oameni dedicați culturii sub toate formele ei cu care biblioteca colaborează.

În data de 29 mai 2013, s-a desfășurat ședința Consiliului științific, ordinea de zi anunțată incluzând: aprobarea programului de activitate pentru anul 2013; înaintarea propunerilor membrilor Consiliului Științific și aprobarea acestora.

Prof. dr. Zanfir Ilie a prezentat programul de activitate al Consiliului, insistând asupra obiectivelor propuse pentru a fi realizate până la finele anului 2013. Apoi, a prezentat primul număr al revistei trimestriale de teorie, istorie și critică literară *Antares-Axis Libri*, editată deUSR – Filiala Sud-Est Galați și de Biblioteca „V.A. Urechia”, cu sprijinul financiar al Consiliului Local și al Primăriei Municipiului Galați, număr lansat în cadrul Festivalului Național de Carte *Axis Libri*.

A urmat prezentarea proiectului de reabilitare a Parcului Central „Mihai Eminescu”, cu propunerea de a se amenaja în acest spațiu o sală pentru lectură, dotată cu necesarul corespunzător, dedicată cinstirii memoriei marelui poet român, precum și o sală adecvată desfășurării conferințelor, simpozioanelor sau altor evenimente similare. S-a adus la cunoștință auditoriului intenția realizării în Parcul „Eminescu” a *Bibliotecii estivale*, cu sprijinul autorităților locale – Primăria și Consiliul Județului Galați. În același context, a fost menționat planul de înființare a unei *Biblioteci municipale pentru copii*, în colaborare cu Primăria Galați, locația fiind fostul Club SIDEX din Țiglina.

Prof. univ. dr. Simona Antofi a subliniat importanța unui parteneriat cu Biblioteca „V.A. Urechia”, având în vedere cele trei manifestări științifice anuale de anvergură internațională – *Cultura și presa în spațiul european*, *Lexic comun/Lexic specializat* și *Literatura română și exilul în spațiul cultural francofon* – care s-au bucurat de vizibilitate internațională și de participarea unor personalități de seamă, precum: academicienii Eugen Simion și Marius Sala, prof. univ. dr. Gheorghe Chivu, prof. univ. dr. Teodor Dima.

Prof. Theodor Parapiru a apreciat activitatea Bibliotecii „V.A. Urechia”, menționând că instituția s-a impus ca un fanion în ceea ce privește promovarea culturii atât la nivel local, cât și național. De asemenea, a semnalat că întâlnirile cu personalitățile ar trebui să fie promovate mai mult și că prelegerile susținute ar trebui să fie urmate de discuții și răspunsuri la întrebările auditoriului. În vederea colaborării dintre Universitate și Bibliotecă, s-a propus numirea unui colectiv editorial-redacțional.

Scriitorul Corneliu Antoniu a apreciat că atât Biblioteca „V.A. Urechia”, cât și USR – Filiala Sud-Est Galați s-au străduit și au reușit să trezească și să revigoreze fenomenul cultural din această zonă și că Festivalul Național *Axis Libri* și revista *Antares – Axis Libri* trebuie menționate cu roșu în calendarul cultural. În acest context, din toamna acestui an se intenționează începerea unei istorii a literaturii de la Dunărea de Jos, iar pentru realizarea acesteia, la Universitate s-ar putea atribui studenților proiecte care să aibă ca obiectiv fișarea personalităților culturale care activează sau au activat în spațiul vizat. De asemenea, Corneliu Antoniu a subliniat importanța sprijinului acordat de autoritățile locale pentru toate demersurile culturale întreprinse.

Prof. dr. Zanfir Ilie a evidențiat uriașa muncă de cercetare desfășurată pentru elaborarea și editarea celor 4 volume ale lucrării „Oameni în memoria Galațiului” în care au fost incluse până în prezent 104 personalități.

Dna Teodora Voicilă, arhitect șef din partea Consiliului Local Galați, a menționat că pentru proiectul de reabilitare a Parcului Central „Mihai Eminescu” se va realiza un studiu complex asupra întregii zone, avându-se în vedere atât parcul, cât și zonele învecinate, iar obiectivele individuale vor constitui subiecte pentru concursul adresat arhitecților.

Dr. Gheorghe Bugeac a subliniat relațiile cu românii de peste Prut, menționând că este alarmant riscul de rusificare a populației de pe acele meleaguri. Pentru a se atenua acest lucru, este necesară menținerea relațiilor cu populația de acolo, eventual prin înfrățiri cu biblioteci din satele respective.

În acest context, prof. dr. Zanfir Ilie a adus la cunoștință auditoriului că Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” are deja 5 filiale în Republica Moldova, constituite și dezvoltate pentru atingerea

obiectivului de consolidare a rolului Bibliotecii Județene de principală instituție de cultură și educație în zona transfrontalieră România – Ucraina – Moldova. Filialele au fost dotate cu importante donații de carte din partea instituției noastre.

Dl Valentin Ajder, directorul Editurii Eikon a transmis că va sponsoriza anual editarea unei lucrări științifice.

Dl Florențiu Tanascov a menționat că la nivelul comunității gălățene lipsesc cărțile poștale ilustrate și a apreciat pozitiv intenția Bibliotecii „V.A. Urechia” de a edita astfel de documente, reprezentând copii scanate după cartea străină veche și cartea românească veche.

Dl Mihai Istrate, directorul Fundației „Andreeana Juventus”, a subliniat faptul că autoritățile locale, reprezentate de Primarul ing. Marius Stan și președintele Consiliului Județului prof. dr. Nicolae Dobrovici Bacalbașa sunt conștiente de faptul că actul cultural este subvenționat din bani publici, motiv pentru care promovarea actului cultural depinde într-o mare măsură de selectarea unor proiecte viabile care trebuie promovate.

Suntem responsabili că prezența și participarea activă la discuții a celor din componența Consiliului științific pot face din cultura gălățeană un far care să strălucească și mai mult pe firmamentul culturii naționale, în ciuda crizei care a afectat toate domeniile vieții economico-sociale, dar care și-a făcut mai puțin simțită prezența în sfera culturală, în special la Biblioteca „V.A. Urechia” care a reușit, cu sprijinul nemijlocit al autorităților locale, să promoveze cu succes actul cultural, atât prin manifestările de amploare organizate – Salonul *Axis Libri*, Festivalul Național de Carte - cât și prin editarea documentelor prin editura proprie.

Consiliul Științific al Bibliotecii „V.A. Urechia”

40+ Activ. Informat. Valoros

Un nou serviciu pentru adulți

**Liana-Mihaela
Niculeț**
bibliotecar, Biblioteca
„V.A. Urechia”

Serviciul **40+ Activ. Informat. Valoros**, care se adresează adulților, cu vârsta cuprinsă între 41 și 60 de ani, despre care vă anunțăm în numărul anterior al revistei „Axis Libri”, a fost implementat cu succes de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați în perioada aprilie-iulie 2013. Membrii echipei de proiect, ajutați de colegii din bibliotecă au

organizat totul în așa fel încât sesiunile și atelierelor programate să se desfășoare în cele mai bune condiții. Sesiunile de curs, la care adulții nu au ezitat să se înscrie, au fost împărțite pe 3 module:

Sesiuni de IT:

1. „Cum căutăm informația pe Internet”;
2. „E-mailul pentru toți”;
3. „Facebook”;
4. „Tableta - o provocare”;
5. „Cum să facem un CV”.

Sesiunile privind informarea:

1. „Mâncăm sănătos?”;
2. „Organizarea unui eveniment”;
3. „Țin la sănătatea mea”;
4. „Cum să citim o etichetă”;
5. „Părinți de adolescenți”.

Atelierelor practice:

1. Confectionare obiecte handmade;
2. „Lecția de frumusețe”;
3. „Haideți să bijuterim”.

Sesiunile au avut 2/3 ore și s-au desfășurat într-un ambient plăcut, primitor, în sala special amenajată, dotată cu echipamente tehnice moderne și cu mobilier confortabil. La aceste sesiuni au participat, în funcție de interese, adulți din județul Galați, numărul total al beneficiarilor fiind de 230 de persoane. Aceste sesiuni și ateliere practice pe

diferite domenii au fost realizate pentru a dezvolta în rândul adulților aptitudini și competențe menite să schimbe pozitiv modul de viață al acestora.

Obiectivele noului serviciu au fost atinse astfel că adulții participanți la diferitele sesiuni și-au:

- format și dezvoltat competențe IT precum: căutarea informației pe Internet, accesarea și folosirea e-mailului, crearea de pagini facebook, redactarea unui CV, folosirea tabletelor.
- îmbunătățit cunoștințele personale și au dobândit informații necesare vieții cotidiene despre: alimentația sănătoasă, banqueting, sănătatea la vârsta adultă, drepturile consumatorului, comunicarea cu adolescenții și implicarea în viața de familie.
- format abilități practice pe diferite teme: confectionare obiecte handmade, cosmetică, confectionare bijuterii.

Organizarea acestor sesiuni a fost necesară pentru dezvoltarea profesională și personală a adulților. Ei au câpătat încredere în ei înșiși, au devenit mai informați, au interacționat cu persoane de aceeași vârstă, care au aceleași interese. Activitățile au fost plăcute, relaxante și au însemnat o evadare din stresul cotidian. Organizarea acestor sesiuni a însemnat descoperirea

unor noi abilități manuale în primul rând, exersarea răbdării, dezvoltarea imaginației, contactul cu programul și activitățile bibliotecii. A fost totodată un prilej de a cunoaște oameni minunați, cu suflet cald, cu pasiuni comune și sensibilități deosebite.

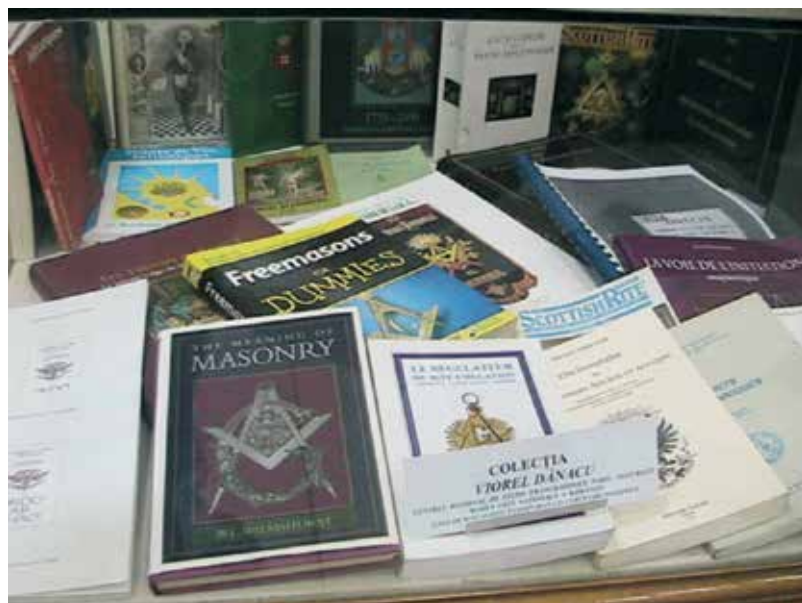

Mărturii documentare privind istoria Masoneriei gălățene și universale

Vineri, 26 iulie 2013, ora 10:30, a avut loc, la sediul central al Bibliotecii „V.A. Urechia“, str. Mihai Bravu nr. 16, Conferința cu tema: „Repere gălățene în istoria masoneriei românești și universale“, organizată de Marea Lojă Națională a României - Loja de Ritualistică Comparată și Cercetări Masonice, Centrul Regional de Studii Francmasonice Paris – București și Biblioteca Județeană „V.A. Urechia“, în parteneriat cu Arhivele Naționale din România - Serviciul Județean Galați. În deschiderea evenimentului reprezentanții celor trei instituții: M.:M.: dr. Viorel Dănac, respectiv, director adj. Letiția Buruiană și dr. Adrian Pohrib au subliniat importanța cooperării interinstituționale în realizarea unui proiect de cercetare privind istoria națională și locală a Masoneriei, având în vedere faptul că primele loji masonice din România au fost înființate la Galați și Iași. Vernisajul complexei expoziții tematice a fost realizat de M.:M.: dr. Viorel Dănac și Valentina Oneț, responsabilă la secția „Colecții Speciale“ a Bibliotecii „V.A. Urechia“. În holul de la parter a fost expus un însemnat număr de documente și obiecte rarissime privind istoria, simbolistica, ritualistica și alte aspecte ale activității lojelor masonice din țară sau străinătate, aduse de M.:M.: dr. Viorel Dănac din colecția personală. În sala „Mihai Eminescu” au fost expuse, în copie, documente de la Arhivele Naționale din România referitoare la înființarea primelor loje la Galați și Iași, precum și alte mărturii despre activitatea Lojii „Discipolii lui Pitagora” - temă prezentată pe larg de dr. Adrian Pohrib în cadrul conferinței.

Secțiunea dedicată lui Vasile Alexandrescu Urechia, montată în foaietul etajului 1, a cuprins șase vitrine care au pus în valoare bogatul tezaur de tipărituri vechi, manuscrise autografe, atlase, gravuri, conservat la Galați, toate exponatele provenind din donația generosului cărturar

român. Prima vitrină a cuprins fotografii originale care au reconstituit aspecte din activitatea istoricului român: Solemnitatea inaugurării Universității din Iași (26 oct. 1860), în care Urechia apare alături de Al. Ioan Cuza, M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, El. Rădulescu, Carol Davila, D. Gusti, General Florescu, Mitropolitul Moldovei, S. Bărnuțiu primind decretul de înființare a Universității Iași, semnat de Cuza; V.A. Urechia membru al Senatului României, în 1892 și 1897; V.A. Urechia participând la *Congresso degli Orientalisti*, Roma, 1899; V.A. Urechia în mijlocul studenților, manifestând la Ateneu pentru profesorul lor, care s-a retras din profesorat în 1901, după 47 de ani de muncă la catedra de istorie a românilor de la Universitatea din București. Un colț din Fundațiunea Urechia: Sala de lectură, când sediul bibliotecii era la Liceul „V. Alecsandri. Vitrina a doua a cuprins scrisori autografe de la contemporanii lui Urechia, mari personalități ale culturii române, care au contribuit la mărirea și creșterea valorii fondului bibliotecii: V. Alecsandri, M. Kogălniceanu, C.A. Rosetti, Carol Davilla, Al.I. Cuza, B.P. Hasdeu, D. Brătianu, episcopul Mechisedec Ștefănescu; semnături

autografe de la N. Bălcescu, G. Asaki.; Vitrina a treia a reunit o serie de diplome primite de V.A.Urechia la *Congres International des Orientalistes*, Paris (1873), la *Institution Ethnographique, Conseil Centrale de France* (1878), *Conseil Heraldique de France*, *Societe Francaise D'Archeologie* (1897), Republica del Ecuador, act de numire a lui V.A. Urechia în funcția de Consul General al Ecuadorului în România, în 1900. Vitrina a patra a cuprins o raritate bibliofilă: *Mercurio Geografico per tutte le parti del mondo*, Roma, [1669-1699], un imens atlas geografic universal ce a aparținut stolnicului Constantin Cantacuzino, constituit dintr-o serie de hărți decupate din cele mai mari opere cartografice contemporane cu desenele lui Giacomo Cantelli da Vignola, geograful ducelui de Modena, cu hărțile desenate de Du Val, geograful regelui Franței, Ludovic al XIV-lea. Vitrina următoare a fost dedicată celor doi titani ai culturii române: Dimitrie Cantemir, cu *Istoria creșterii și descreșterii Imperiului Otoman*, ediția germană - *Geschichte des Osmanischen Reichs...*, Hamburg, bey Christian Herold, 1745, și C. Brâncoveanu (portret) pe vol. lui Varinus, *Magnum dictionarium*, Venezia, 1712. Ultima vitrină a expoziției a fost dedicată autorilor străini care au scris despre aceste meleaguri, introducând în circuit informațional european știri despre români: Anton Maria del Chiaro (1669-1727), emisar al voievodului C. Brâncoveanu, secretar de limbile italiană și latină ale principelui român, cu vol. *Revoluțiile Valahiei*, Iași, 1929, J.L. Carra, (1743-1793), secretar particular al Domnitorului Grigore

A. Ghica, cu volumul *Histoire de la Moldavie et de la Valachie*, Neuchatel, 1781; A. De Gubernatis, cu vol. *La Roumanie et les Roumains*, Florence, 1898; L. de Rosny, *Les Roumains d'Orient aperçu de l'ethnographie de la Roumanie*, Paris, 1885; J. Vaillant, *La Romanie: Histoire, langue, littérature, orthographe, statistique....* Paris, 1844. Fiecare vitrină a avut una, două gravuri cu însemne masonice, provenind din donația lui V.A.Urechia.

Au susținut prezentări în cadrul conferinței: M.:M.: dr. Viorel Dănac, președinte al Centrului Regional de Studii Francmasonice Paris - București și dr. Adrian Pohrib, director al Serviciului Județean Galați al Arhivelor Naționale. Din partea Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați au vorbit despre personalitatea fondatorului bibliotecii prof. Letiția Buruiiană, director adj. și prof. Spiridon Dafinoiu. La finalul manifestării Biblioteca a primit, cu titlu de donație, colecția completă a Revistei „Cuvânt masonic”, lansată cu acest prilej. M.:M.: dr. Viorel Dănac a înmănat colaboratorilor mai sus-menționați diplome care conferă fiecăruia calitatea de membru de onoare al Centrului Regional de Studii Francmasonice Paris-București.

O contribuție însemnată la realizarea evenimentului a avut-o **Florian Negru**, Mare Maestru Regional - Regiunea Dobrogea.

Iartă-ne, Doamne, de A.M. Homes

traducere de Petru Iamandi

Petru Iamandi
traducător, conf. univ. dr.
Universitatea „Dunărea
de Jos” Galați

„Vrei să știi care-i rețeta dezastrului?” își începe povestea Harold Silver, protagonistul celui de-al șaptelea roman al americancei A. M. Homes (n. 1961), laureat, în luna iunie a acestui an, cu premiul Women’s Prize for Fiction. Toată viața lui, Harold, profesor de istorie la un colegiu din New York, l-a invidiat pe George, fratele lui mai mic, pentru cariera plină de succes și familia aparent reușită. Harold însă știe că George își pierde cumpătul foarte ușor. În momentul când, într-un acces de furie, George își ucide soția, pe care o surprinde în pat cu Harold, viața lor se schimbă pentru totdeauna. George este internat într-un spital de nebuni iar Harold devine tutorele celor doi nepoți, își pierde slujba, divorțează, se angajează în mai multe aventuri sentimentale cu femei pe care le cunoaște pe Internet dar, încetul cu încetul, își dă seama că noua lui familie – copiii fratelui – are întâietate și se dedică acesteia.

Deși este conștient de drama prin care trece, Harold nu-și pierde simțul umorului, dimpotrivă, fiecare criză îl întărește și îl face să privească realitatea cu înțelegere, compasiune și detașare. Înfruntând soarta, își reclădește viața alături de singurele persoane cu care rezonază și care îl impresionează prin inocență și bune intenții, într-o Americă a

secolului XXI unde tehnologia dusă la paroxism pare să o îndepărteze tot mai mult de valorile tradiționale.

Cititorul care află că A. M. Homes este, de fapt, Amy M. Homes, rămâne impresionat de cât de bine cunoaște autoarea psihologia masculină, cât de convingător reușește să-și prezinte personajul principal în toată complexitatea lui și să-l poarte prin întâmplări cu tentă picarescă, de un umor negru, absurd, populate de tot felul de personaje aflate într-o dinamică deseori browniană.

Ideea că, indiferent de experiențele dureroase prin care trece, omul se poate regenera prin apropierea de ceilalți, prin reconsiderarea familiei ca liman și adăpost împotriva loviturilor vieții, plasează romanul lui Homes printre scrierile optimiste, dătătoare de speranțe, de care oricine are nevoie, dacă vrea să-și păstreze echilibrul mental într-o lume atât de puțin previzibilă.

Fragment din roman

Jane țipă. O singură lovitură nu e de ajuns. Jane încearcă să se ridice; veioza nici măcar nu s-a crăpat. George se uită la mine, ridică din nou veioza și o lovește din nou. Postamentul de porțelan se face țândări în contact cu capul ei. Între timp eu am sărit din pat. George aruncă ce a mai rămas din veioză – sângele scurgându-i-se pe degete – ia telefonul și îl aruncă spre mine.

- Cheamă ambulanța, spune el.

Stau cu fața la el, îmbrăcat în pijamaua lui. Suntem la fel, ca niște mimi, avem aceleași gesturi, aceeași față, bărbia familiei, fruntea tatii, aceleași personalități contradictorii. Îl privesc lung, neștiind cum se va sfârși toată chestia asta. Aud un bolborosit ciudat și formez imediat numărul.

Fără să vreau scap telefonul din mână. Mă aplec să-l ridic și piciorul fratelui meu mă lovește sub bărbie, cu toată forța, dându-mi capul pe spate. Cad la podea în timp ce George iese din dormitor. Îi văd halatul de spital pe sub haine, atârnă ca o coadă. Îl aud cum coboară treptele, greoi. Jane scoate niște zgomote îngrijorătoare. Mă întind și trag telefonul spre mine, apoi formez „0”. Formez „0” ca la hotel,

ca și cum aș vrea să-mi răspundă cineva. Urmează o înregistrare lungă, un fel de eseu oral despre utilizările tastei „0”, și-mi dau seama că va dura o veșnicie până să-mi răspundă cineva. Închid și, după câteva încercări nereușite, formez „911”.

- O femeie bătută crunt. Grăbiți-vă, spun eu și le dau adresa.

Mă ridic anevoie în picioare, mă duc la baie și iau un prosop, ca și cum așa ceva m-ar ajuta, ca și cum aș putea șterge tot sângele. Nici măcar nu găsesc locul: parcă are terci în cap, sânge, păr, oase și veioză; stau cu prosopul în mână și aștept.

La nesfârșit. Prima sosește mașina pompierilor. Se zguduie casa când oprește în față. O las pe Jane și mă duc la fereastră. Pompierii traversează peluza cu tot echipamentul, căști și uniforme, imuni la stropitul prematinal al aspersoarelor.

Nu știu dacă George le deschide ușa sau dacă intră singuri în casă.

- Sus, strig eu.

Imediat se reped la Jane. Doar unul rămâne deoparte vorbind în aparatul de emisie-recepție, de parcă ar povesti ceva:

- O femeie între două vârste, rană deschisă la cap; aduceți o targă, instalația de ventilație, trusa medicală; chemați paramedicii și poliția. Cine e femeia?

- Jane. Soția fratelui meu.

- Aveți permisul ei de conducere sau alt act de identitate?

- Are poșeta jos.

- Informații medicale relevante, alergii, boli cronice?

- Jane are vreo problemă medicală? strig eu la George.

- A lovit-o în cap o veioză, răspunde fratele meu.

- Altceva?

- Ia vitamine cu pumnul.

- Este gravidă?

La întrebarea asta mi se înmoaie genunchii.

- N-ar trebui să fie, spune George, cu dublu înțeles.

- Fixați-i gâtul, spune unul dintre pompieri.

- N-are nimic la gât, la cap e buba, spun eu.

- Dați-vă înapoi.

Sosesc paramedicii, strecoară o targă sub Jane, o leagă cu ceea ce pare a fi bandă adezivă și îi înfășoară capul în tifon – arată ca o mumie, o victimă de pe câmpul de luptă sau poate un Cavaler al Chivotului care merge la o convenție.

Jane scoate un sunet ciudat, un mormăit gutural, când cinci paramedici o ridică și o scot din cameră, lăsând în urmă resturi de pansamente sterile și noroi. Când dau colțul, se izbesc de balustradă. Balustrada se crapă.

- Scuze.

Ies pe ușa de la bucătărie și urcă în ambulanță cât a-i clipi din ochi.

George este în bucătărie, bea o cafea. Are sânge pe mâini și urme de ceva pe față, bucățele din veioză – cioburi.

- Nu parcați pe peluză, îi spune el primului polițist care își face apariția. Vă rog să le puneți în vedere și celorlalți.

- Care dintre dumneavoastră este domnul Silver? întreabă polițistul.

Bănuiesc că e detectiv fiindcă nu poartă uniformă.

Ridicăm amândoi mâna, în același timp:

- Eu sunt.

- Să vedem actele.

George se scotocește chipurile prin buzunare, fluturându-și halatul de spital.

- Suntem frați, spun eu. Eu sunt cel mai mare.

- Deci ... cum s-a întâmplat? întreabă detectivul scoțându-și carnetul.

George soarbe din cafea.

Eu nu spun nimic.

- Nu e o întrebare complicată; oricum luăm amprentele de pe veioză. Ampretele! strigă detectivul. Să vină criminaliștii!

A.M. Homes

Detectivul tușește.

- Deci ... mai e cineva în casă, o persoană pe care trebuie s-o căutăm? Dacă nici unul dintre dumneavoastră n-a pocnit-o cu veioza în cap, poate că persoana care a făcut-o încă mai e în casă, poate mai e o victimă.

Detectivul se oprește, așteptând să spunem ceva.

Singurul sunet e tic-tacul ceasului din bucătărie. Tresar când apare cucul – cu-cu, cu-cu, cu-cu, de șase ori.

- Scotociți toată casa, strigă detectivul la oamenii lui. Vedeți dacă mai e cineva. Și aveți grijă de probe. Inclusiv de veioză.

Se întoarce spre noi.

- E luni dimineață, m-am dat jos din pat ca să vin aici. Nevastă-mea mă ferește în fiecare dimineață de luni, necondiționat. Îi place să încep săptămâna fericit. De aia să știți că nu vă privesc cu prea multă simpatie.

- Ce mama dracului ai în capul ăla, nenorocitul? răbufnește George.

Doi polițiști masivi blochează ușa de la bucătărie. Brusc, nu mai e nici o ieșire.

- Puneți-i cătușele, spune detectivul.

- Nu vorbeam cu dumneata. Vorbeam cu fratele meu, spune George și se uită la mine. Aia e pijamaua mea. Acum chiar că ai făcut-o lată.

- De data asta n-am cum să te ajut, spun eu.

- Am comis o crimă? întreabă George.

- Greu de zis, nu? spune unul dintre polițiști punându-i cătușele.

- Unde-l duceți? întreb eu.

- E vreun loc anume unde ați vrea să-l ducem?

- Era internat în spital. Cred că a plecat de acolo azi-noapte – i se vede halatul pe sub haine.

- Deci a fugit de acolo?

Înclin din cap.

- Și cum de-a ajuns acasă?

- Nu știu.

- Am venit pe jos, animalule. Pe întuneric!

N.R.: roman în curs de apariție la Editura Univers

Sterian Vicol - 70 de ani

O carte definitorie: „Vânătoare nocturnă”

În primăvară, pe 9 mai, poetul **Sterian Vicol** a împlinit 70 de ani. S-a scris despre asta, acum reluăm informația, deoarece vrem s-o cuplăm cu apariția, de curând, a cărții sale, „*Vânătoare nocturnă*”, (Editura „*Tipo Moldova*”, Iași, colecția „*Opera omnia – poezie contemporană*”). Un volum impresionant – aproape 250 de pagini – în care se regăsesc poeme dragi autorului și cititorilor săi. Are și un titlu care-mi place, fiind, cred, definitoriu pentru tentativa poetică și ideatică a mereu tânărului nostru confrate.

Volumul cuprinde și o biobibliografie relevantă. Fiind vorba despre o carte aniversară, să reținem câte ceva din viața și opera poetului. Deși născut la Țuțcani (Vaslui), a devenit gălățean încă din anii de liceu, consolidându-și apoi aderența la acest spațiu cultural, odată cu activitatea îndelungată de ziarist, profesor, animator cultural. Societatea Scriitorilor „C. Negri” și revista „Porto-Franco” își leagă în bună măsură numele și de cel al aniversatului. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România încă din anul 1983. Iată, sunt 30 de ani de atunci... A publicat (la edituri prestigioase) vreo 15 volume de poezie și proză (lirică!). Este prezent în numeroase antologii, i s-au decernat premii din partea U.S.R., Filiala Iași, Uniunii Scriitorilor din R. Moldova etc. Un mare număr de scriitori și critici literari importanți (număr ce ar face invidios pe oricare alt scriitor!) au scris despre cărțile sale, este prezent în dicționare și istorii literare.

Ne-au plăcut, între altele, opiniile exprimate de **Laurențiu Ulici**, **Liviu Grăsoiu**, **Vasile Spiridon**, **Virgil Nistru** și **Țigănuș**. Vom reproduce aici părerea lui **a.g. secară**: „Un poet aparte își împlânzește metaforele și își ascute inima în orașul de la mila 80 a Dunării. El suferă de o anume capacitate de a iubi de invidiat. Masculin aproape până la obsesie, este activ, stăruitor, cuceritor, răpitor, violent, provocator. Dar pentru el iubirea nu este un episod, deși, poate, pentru „durata vieții sale”, iubirea ocupă anumite intervale care de una singură ar purta numele iubitelor sale... Înrudit zodiacal cu Blaga (și pe ici, pe colo și literar), văr peste timp cu Epicur, Sterian Vicol se va schimba, în mod special, cu ultimele sale volume, într-un Socrate al sacralului eroticism perpetuu, cu luciditate acceptând că timpul trece, devenind necruțător cu „semenii” săi care refuză pasiunea, sentimentalismul.”

Să ilustrăm această prezentare prin câteva poeme. Înainte de toate, reproducem „*Vânătoare nocturnă*”, pentru a încerca să înțelegem ceva din esența sentimentalismului său: „Nu sunt cel din urmă iubit/ care-a-nnoptat în casa păzită/ de-un șarpe.../ Străin voi fi-ntr-o zi că prea/ sunt azi, așa, precum la mine-acasă,/ prea adânc te uiți în palma mea,/ la drumurile fluturând în lume;/ prea îmi umblă muntele prin trup/ deschizându-mi rana nunții care-a fost!” Sau, iată, cum arată „*Lupul cel tânăr*”: „Pentru o noapte a sângelui/ înflorind uneori până la cartea/ cea veche cu umbre încă întregi,/ pe scări invizibile, către vămile/ cui te cobori pe funii de ceață/ dansul dintâi să dezlegi?/ Și parcă-i o plutire și parcă-n/ adâncul ferestrelor înnot/ și noaptea-i lupul cel tânăr/ cu sânge pe bot!”

Poezia de dragoste a lumii n-a făcut rău nimănui. Dimpotrivă. Nevoia de iubire – iubire în fel și chip – este absolut omenească. Iar Sterian Vicol se alătură autoritar celor care și-au dăruit zilele și nopțile liricii care are drept unic erou Femeia. Cei care vor avea șansa de a citi această carte se vor convinge de pasiunea – explicită ori subtilă, încercată de „drame” sau doar de timp – provocată de existența Ei. Cităm un alt poem relevant, „*Tot mai scrie*”: „tot mai scrie sterian/ scrie despre domnișoara cucută/ sunt doar fărâme din el de-atâtea excесе/ durerea prăbușită ca un înger vultur bolnav rupt/ de iarba care a căzut// dacă scrisul și scrisul și scrisul și scrisul nu mă revoltă/ de ce tu trădezi țesătura sângelui din care unii beau/ până le bate la ușa domnița singurătate// porți sfârscul de aripă lovind în clepsidra de vineri.”

Nu credem că această tonalitate care domină poezia autorului poate fi trecută în planul al doilea. Deși pot fi și alte opinii. Cităm în acest sens o părere (din 2006) a criticului **Constantin Trandafir**: „Paradoxul aparent al lui Sterian Vicol stă în discordanța dintre robustețea structurală lesne adaptabilă și melancoliile repetate, din producțiile lirice. Să-i suspectăm sinceritatea? Pericolul unei monocorde intonații pare să fi fost depășit, satul și copilăria continuând să fie toposuri preferate... Sterian Vicol s-a făcut vestit și prin performanțele sale lirice sub zodia lui Amor”. Apariția ulterioară a volumelor (de proză), „*Memoria lui Femios*”, confirmă, poate, aplecarea autorului către spațiul copilăriei, deși formula ideatică se circumscrie tot iubirii. Este adevărat, o altfel de iubire...

În finalul acestor rânduri, ce s-ar mai putea spune? Urările i s-au făcut la vremea potrivită. Doar să adăugăm că peisajul cultural gălățean mai bifează un scriitor septuagenar, ceea ce nu face decât să confirme maturitatea literară a acestor locuri.

Mihail Gălățanu - 50 de ani

Sunt o broască țestoasă uriașă din neamul Caretta

Sunt o broască țestoasă uriașă
din neamul Caretta
car după mine totul în valize
în geamantane
sub carapace.

În vizuina mea de carne.

Sunt o țestoasă uriașă, tragică. Sunt ambalat total. De la început.

Car totul de la începutul lumii, încă de la început. Port după mine apocalipsa și mult prevestitul marasm.

Sunt Marele Big-Bang. Micul orgasm.

Sunt o broască țestoasă care împachetează lumea în țesta ei.

O duce și o târâie nevăzut, în carapace. Ticăie. Lumea ticăie. Lumea nu există, lumea

e o mare metaforă. Tristă. Lumea e o rafală. Dezoxiribonucleică. De mitralieră. Genetică. Lumea mea, parasimpatică. Lumea mea, simpatetică.

aici e ochiul lui Dumnezeu

aici e ochiul lui Dumnezeu. și el ne privește
de peste tot. de pretutindeni. dacă ești atent, vezi
ochiul lui Dumnezeu

întipărit

în mai multe lucruri deodată.

îl vezi, bunăoară, în pești.

cel mai des cred că îl vezi

în pești

că și peștii

tot formă de ochi au, dacă nu de lacrimă.

dar îl poți vedea și în băltoacele limpezi de apă,

în răstoace.

ochiul lui Dumnezeu se poate vedea sub unghii

sau în unghii

în fiecare unghie.

în fiecare parte femeiască.

în fiecare gură senzuală, de iubită. ochiul lui Dumnezeu se deschide, de altfel, în toate,
ca o peșteră căscată spre moarte.

IN MEMORIAM Simón Ajarescu

„Secolul XX, la noi acasă, debutează cu Eminescu, știe toată respirația dumneavoastră enciclopedică... Secolul XXI începe tot cu Eminescu – în pofida înstrăinaților de genialitatea și sfințenia sa! Se vrea, nu se vrea, Eminescu rămâne una din Puterile Cosmice ale poporului nostru sublunar!”

Simón Ajarescu, din *Cuvântul înainte* la volumul *Eminescu versus Eminescu: Arhipoeme*. Galați: Geneze, 2001, 100 p.

„Un pasionat și un inspirat ucenic al condeiului, bun rostitor de cuvinte și harnic a le scrie, spre a nu se pierde.

Nici el nu s-a pierdut, ci a trecut Dincolo, la Împăratul cuvintelor – Hristos.

El să îl răsplătească pentru jertfă și pasiune;

El să îl ierte;

El să îl așeze întru lumina sa!”

Pr. Lector univ. dr. Lucian Petroaia, 14 iunie 2013

„Cunosc puțini oameni care au iubit Poezia, precum Simon Ajarescu.”

Theodor Parapiru, 14 iunie 2013

„La Simón Ajarescu și cele mai mărunte asocieri de cuvinte devin elocvente. Nimic, practic, nu e spus simplu, banal, „dintr-o bucată” lingvistică; cele mai plate cuvinte și expresii se umflă aici cosmic, nu fără o anume durere genetică, dar, întotdeauna, fără cenușile, oxizii și pilitura – fie chiar și de oricalc – pe care ne este dat să le întâlnim în viața, în limbajul și în cărțile obișnuite.”

Daniel Cristea-Enache. *Eminescu S.A.* În: *Adevărul literar și artistic*, An 2001, An 10, nr. 574, 3 iulie, p. 5

În lectura operei lui Simón Ajarescu „există cel puțin două tentații care se interferează: aceea de a retrăi, în imaginar, mituri originare, precum și aceea de a percepe realul conform unor tipare arhaice de cunoaștere – dualitate ce constituie jocul unei sesibilități moderne, care a asimilat o considerabilă tradiție culturală.”

Viorel Ștefănescu. *Călător prin Drăgoba-City*. În: *Porto-Franco*, Nr. 3-4, Galați, 1991, p. 21

„Metaîntâmplarea înțeleasă de autor în viziune barocă este aici o răsfrângere de raze moi (lichide), „de deasupra” în forme inefabile ce ne dă enorm de simțit și gândit.”

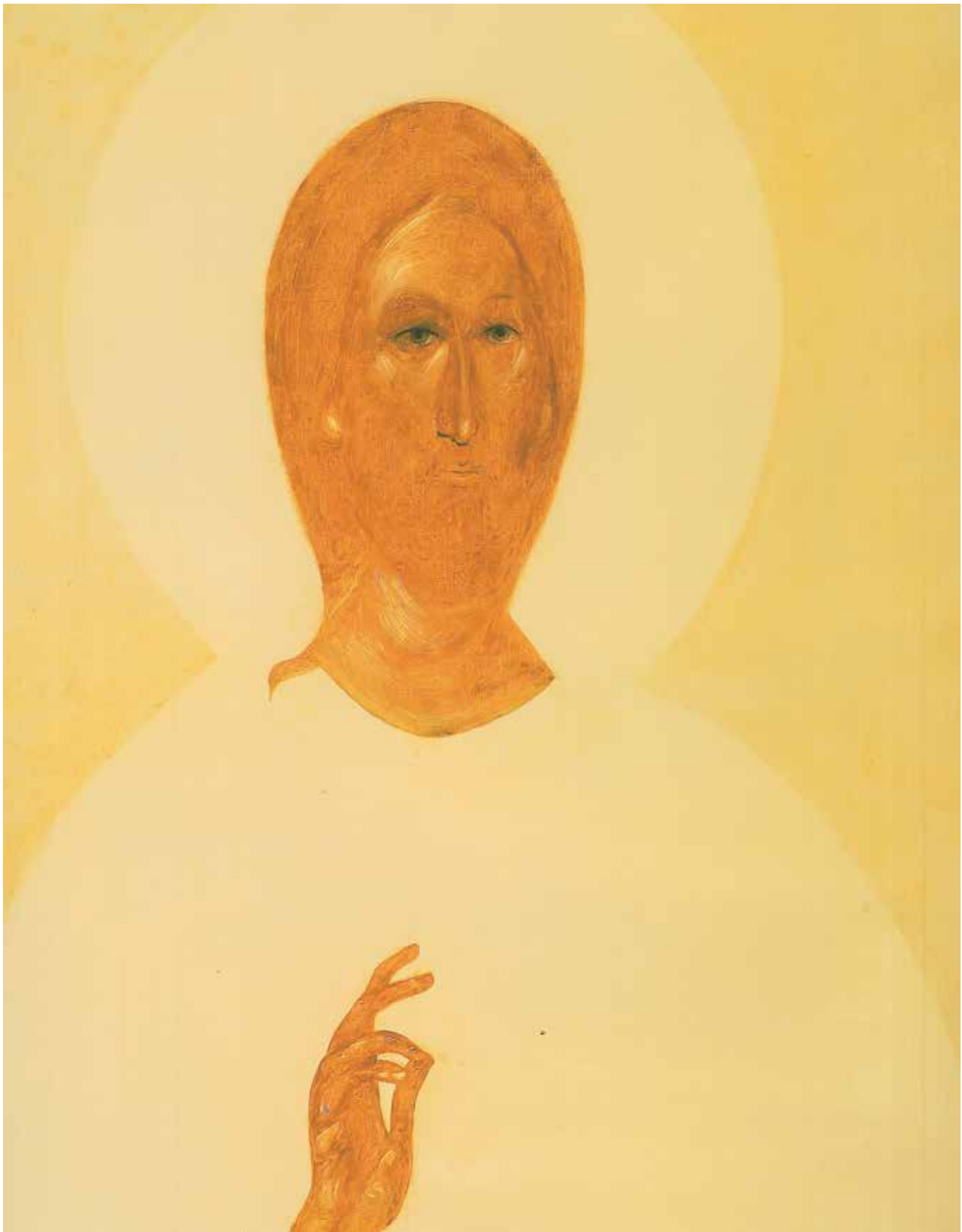
Victor Sterom. *Banca de metafore*. În: *Cronica*, An 2001, An 36, Nr. 7, iulie, p. 9

„Simón Ajarescu a dat Sfântului Nicolae ce i s-a convenit preamărindu-l pentru perfecțiunea bunătății sale, îndreptățind pe o elevă, după întâlnire să întrebe: «Ajarescu a fost în viața sa, vreodată, preot?»”

Ion Trif Pleșa. *Lecturi publice la Berești*. În: *Viața liberă*, 12 decembrie 2011, p. 10

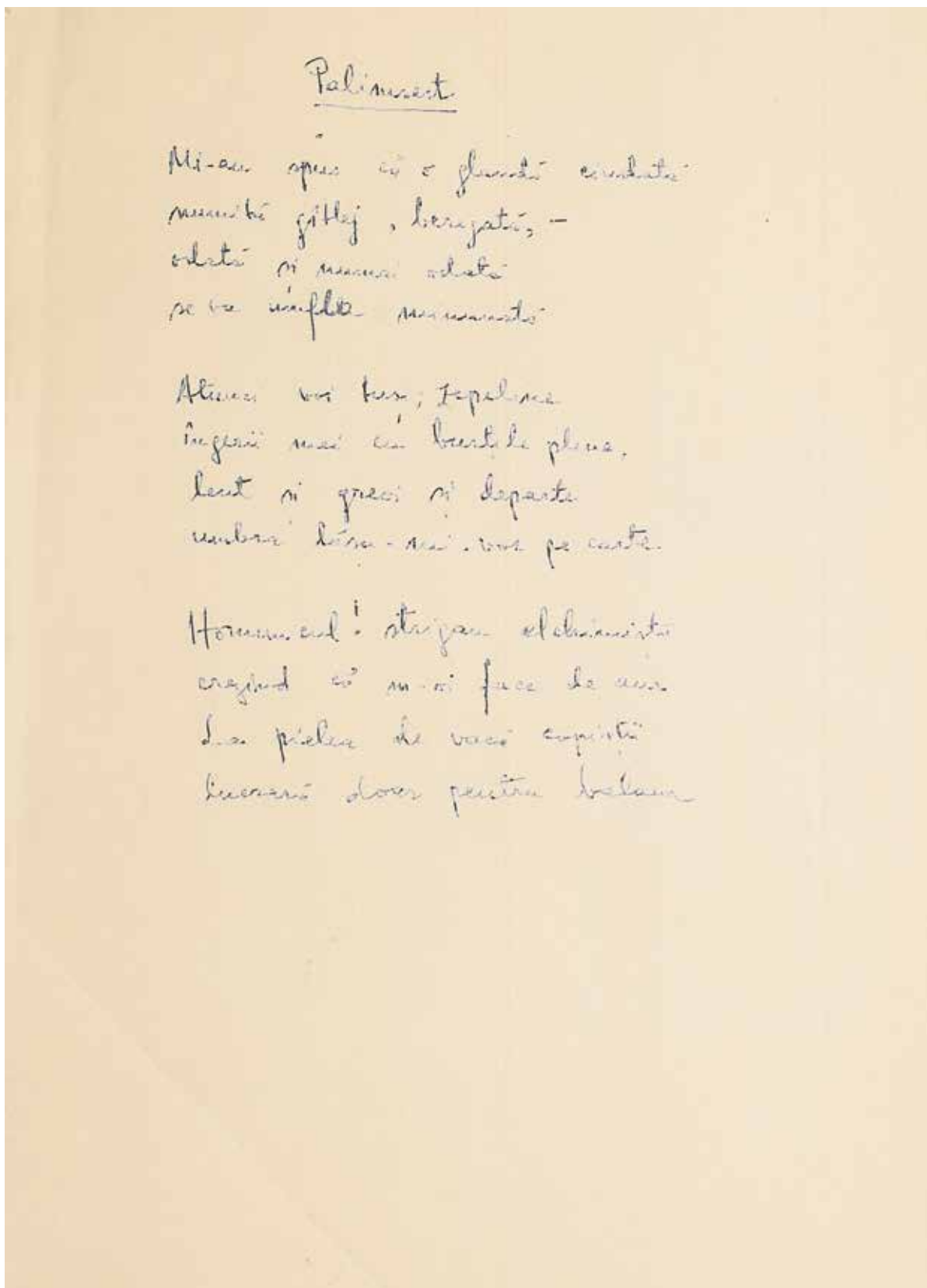
Selecție realizată de Eugen Tudorache

Vladimir Zamfirescu - *Pantocrator*

N.R. Extras din *Albumul unei prietenii*. Nichita Hristea Stănescu și Vladimir Zamfirescu, București: Alexis, 2012.

Nichita Stănescu - *Palimpsest*

REFLECȚII DIALOGICE

GHIȚĂ NAZARE - *Între noi este IUBIRE, așa că se poate întâmpla orice...* Interviu cu Sergiu Dumitrescu, manager Centrul Cultural „Dunărea de Jos” pag. 40

DANA VLAD - Medicul cardiolog și consilierul local, Mihai Bucatanski, pune stetoscopul pe România Povești de viață (IV) pag. 42

ZANFIR ILIE - Sensibilitate: Interviu cu dr. ing. Gelu Kahu pag. 44

CUTIA DE REZONANȚĂ

SIMÓN AJARESCU - Arhipoem (O ciocârlie fantascientă) (II) pag. 47

VIOLETA IONESCU - S-a întâmplat la Sirmium... (I) pag. 49

CLAUDIA ALEXANDRA BOSTAN - Misterul Dunării pag. 52

SIMONA ELENA STAVĂR - Iubirea Dunării pag. 54

RALUCA IROFTE - Mama, chip de icoană pag. 55

CONFLUENȚE CULTURALE

APOSTOL GURĂU - Pitoresc și melancolie în romanul „Piața Veche” de Ioan Gh. Tofan pag. 56

ȘTEFAN BORBÉLY - Tristan (III) pag. 57

THEODOR PARAPIRU - „Momentul Zero” / „Le moment Zéro” / „The Zero Moment” pag. 59

LIDIA PIRCĂ - O carte cât o Istorie pag. 60

GEORGE MOTOI - Calitatea terapeutică a teatrului pag. 61

CONSTANTIN VREMULEȚ - Ce-aș fi vrut eu să spun despre „Scârba” lui Mihai Vișoiu pag. 62

NASTASIA SAVIN - Muzica - art deco în „Moarte la Veneția” pag. 63

ION MANEA - Constantin Vremuleț: „Evadări ratate” pag. 65

SIMONA ANDRA DOGARU - Popas pe tărâmurile stănesciene pag. 67

DENISA LEPĂDATU - Gânduri despre Nichita pag. 69

LEȚIȚIA BURUIANĂ - Șamanul din noi pag. 72

PATRICK LEIGH FERMOR - *România – Călătorii înainte de lăsarea întinericului;* Selecție, trad. și note de Gabriela Debita pag. 74

RADU MOȚOC - Pierre Larousse: Lucrările lexicografice din secolele XVII-XIX (III) pag. 77

EVENIMENT

Festivalul Național al Cărții „Axis Libri”. Ediția a V-a pag. 80

Impresii de la Festivalul Național al Cărții „Axis Libri” pag. 83

Campania „Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!”. Ediția a IV-a pag. 84

FLORICA ȘERBAN - *Copiii în labirintul cărților*. Carnavalul cărții. Ediția a XXXIII-a pag. 85

ANDREEA IORGA - Biblioteca Estivală pag. 86

VIOLETA OPAIȚ - Cafeneaua culturală pag. 88

MARICICA TĂRĂLĂ-SAVA - Clubul curioșilor. Ediția a V-a pag. 89

Ședința Consiliului științific al Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați pag. 90

LIANA MIHAELA NICULEȚ - *40+ Activ. Informat. Valoros: Un nou serviciu pentru adulți* pag. 92

Mărturii documentare privind istoria Masoneriei gălățene și universale pag. 93

SEMNALE EDITORIALE

A.M. HOMES - *Iartă-ne, Doamne*; Trad. de Petru Iamandi pag. 95

MEMENTO

DAN PLĂEȘU - Sterian Vicol - 70 de ani. O carte definitorie: „Vânătoare nocturnă” pag. 97

Mihail Gălățanu - 50 de ani pag. 98

In memoriam Simón Ajarescu pag. 99

Vladimir Zamfirescu - *Pantocrator* pag. 100

Nichita Stănescu - *Palimpsest* pag. 101

N.R.: În numărul următor al revistei vom prezenta informații despre redeschiderea Salonului literar „Axis Libri”, precum și despre alte evenimente culturale gălățene.

Director: ZANFIR ILIE
Redactor-Șef: Letiția Buruiană
Secretar general de redacție: Dorina Bălan
 Redactori: Silvia Matei, Camelia Toporaș, Violeta Moraru
 Tehnoredactare: Cătălina Ciomaga, Adina Vasiliță, Sorina Radu
 Ilustrații revistei a fost realizată după colecțiile Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galați.
 Adresa: Galați, Str. Mihai Bravu, nr. 16.
 Tel: 0236/411037, Fax: 0236/311060
 E-mail: axislibri@gmail.com; axislibri@bvau.ro
 Web: http://www.bvau.ro/axislibri
 ISSN: 1844-9603

Revista **Axis Libri** este membră **ARPE** (Asociația Revistelor, Publicațiilor și Editurilor).